Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Turgenev, Ivan.; af Iwan Turgénjew ; paa dansk ved Vilhelm Møller ; med en Artikel om Forfatteren af Prosper Merimée.
Titel | Title:	Røg : en Roman
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : L. A. Jørgensens Forlag, 1874
Fysiske størrelse | Physical extent:	358 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

58.-409

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 14444 7

REX/15

8

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Rød.

En Roman

af

Iwan Turgénjew.

Paa Dansk ved

Vilhelm Møller.

(Med en Artikel om Forfatteren af Prosper Merimée.)

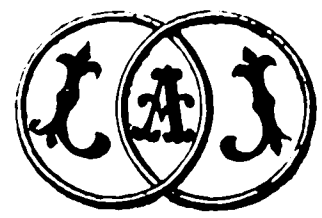

Kjøbenhavn 1874.

L. A. Jørgensens Forlag.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Trykt hos J. D. Qvist & Komp.

Ann.

(1867.)

Første Kapitel.

Udenfor det bekjendte Konversationshus i Baden-Baden var der den 10de August 1862 Kl. Fire om Eftermiddagen samlet en temmelig betydelig Mængde Mennesker. Det var et glimrende Veir; Alt rundtomkring — de grønne Træer, den tiltalende Bys venlige Huse, de bølgeformede Bjerge — Alting tog sig saa festligt og yppigt ud i det milde og tindrende Solskin; Alting smilte saa utvungent, saa fortroligt og saa blidt, og ogsaa paa Menneskenes Ansigter — hvad enten de nu var unge eller gamle, smukke eller stygge — svævede der et ubestemt, men oprigtigt og tilfreds Smiil. End ikke de rødt og hvidt sminkede Pariser-Loretter var istand til at svække dette almindelige Udtryk af fornøiet Velvære og stille Nydelse, ja de brogede Baand, Fjerene og alt det meget Guld- og Staalflitter paa deres Hatte og Slør bragte En endog ved deres livlige Glands og raske Farvespil uvilkaarligt til at tænke paa Foraarsblomster og

spraglet glittrende Sommerfugle. Derimod kunde den franske Jargons tørre og snøvlende Snurren, som lød En imøde allevegne fra, rigtignok hverken erstatte eller sammenlignes med Fuglenes Kvidren.

Forresten gik Alt sin vante Gang. Orkestret inde i Pavillonen spillede afvexlende et Potpourri af „Traviata", eller en Straußisk Valts, eller en Sang, der var komponeret af en eller anden russisk Fyrste, og som den forekommende Kapelmester havde instrumenteret. Om de grønne Borde inde i Spillesalene trængte sig de sædvanlige velbekjendte Skikkelser, med det bekjendte stupide og gjerrige, halvt forbløffede og halvt forbittrede, men i ethvert Tilfælde havesyge Udtryk, som Spilleraseriet pleier at presse ud af ethvert, selv det meest aristokratiske Ansigt. Den velstaaende, udsøgt elegant klædte Godseier fra Tambov strøer atter idag og uden at lægge Mærke til Croupierens overlegne Smiil, — med sit vante uforklarlige og feversyge Hastværk, med Øinene spærret vidt op, med hele Overkroppen skudt ind over Bordet, og med svedige Hænder — fine Louisdor-Ruller ud til alle fire Hjørner af Spillebordet, netop i det Øieblik, da det skæbnesvangre: „rien ne va plus" lyder, idet han saaledes berøver sig selv enhver Mulighed for at kunne vinde, endog i det heldigste Tilfælde. Det vil imidlertid ikke forhindre ham fra iaften med sympathetisk Uvillie at

snakke Fyrst Coco, en af de bekjendteste Førere for den adelige Opposition, efter Munden — denne Fyrste, som i Paris, i Prindsesse Mathildes Salon og i Keiserens Nærværelse, saa træffende havde bemærket: „Madame, le principe de la propriété est profondément ébranlé en Russie.“ Som sædvanligt var det „det russiske Træ“ — l'arbre russe —, der afgav Samlingsstedet for vore kjære Landsmænd og Landsmandinder; deres Optræden var statelig, ugeneert og elegant, og de hilste paa hinanden majestætisk, ziirligt og selvbevidst, som det sømmer sig for Væsner, der staaer paa det høieste Trin af deres Tids Dannelse; men alligevel — efterat de var kommet sammen og havde faaet sat sig tilrette ved Siden af hinanden, vidste de ikke, hvad de skulde tale om, og fordrev Tiden enten med indholdsløs Passiar eller med at høre paa nogle forslidte, yderst tvetydige og flaue Morsomheder af en forlængst afdanket Exliterat, Bajads og Sladderhank, der mødte med et Par tynde Støvler paa de elendige Fødder og en usel Knebelsbart om den frastødende Tryne. Efter „Charivaris“ og „Tintamarres“ gamle Almanakker diskede han op med det sædeste Vaas for sine princes russes, og hans princes russes, der ligesom uvilkaarligt fornam baade den fremmede Vittighedsmagers trykkende Overlegenhed og at de selv var fuldstændig ude af Stand til at finde paa noget

Morsomt, bevidnede Fortælleren deres Erkjendtlighed ved en hjertelig Latter. Ikke destomindre var næsten hele vort Selskabs „fine fleur“, næsten alle de Tone-angivende, samlet her. Her var Grev X., vor uforlignelige Dilettant, en overordenlig musikalsk Natur, der „reciterer sine Sange saa guddommeligt“, men som i Virkeligheden ikke kan tage to Toner rigtigt uden at famle omkring med Pegefingeren til Høire og Venstre paa Klaveret, og i hvis Foredrag deels den daarlige Zigeuner og deels Pariserfriseren idelig stikker igjennem. Her var ligeledes vor uimodstaaelige Baron Z., denne Mester i alle mulige Kunstbrancher: i Literatur, Administratur, Rhetorik og — Kort-Volter; fremdeles Fyrst Y., Religionens og Folkets Ven, der tidligere, dengang Brænderiforpagtningerne (høilovlig Ihukommelse!) endnu florerede, havde dænget en kolossal Formue sammen ved at sælge Fusel, som var blandet med bedøvende Substanser; endvidere den imponerende General D. D., der har besejret, Gud maa vide hvem, og erobret, Gud maa vide hvad, men som nu allerede i en rum Tid ikke har vidst, hvad han skal tage fat paa eller hvad han skal fremføre til Anbefaling for sig; endelig den velnærede Særling R. R., der troer om sig selv, at han er meget svagelig og meget klog, skjøndt han er saa rask som en Tyr og saa dum som en Kiods. Denne

R. R. er nu omtrent den eneste Repræsentant for Verdensmands=Traditionerne fra Aarene Fyrgetyve, fra „Vor Tids Helts“ og Grevinde Worotinsky's Tider. Han har ogsaa fra hiin Tid bevaret den eiendommelige svingfjederagtige Gang og sin „culte de la pose“ (et uoversætteligt Udtryk) saavelsom de unaturligt lang=somme Bevægelser, det søvnigt imponerende og ligesom fornærmede Udtryk i de ubevægelige Træk, den Vane gabende at falde Andre i Talen, omhyggeligt at undersøge sine Fingre og Negle, pludseligt at trykke Hatten dybt ned i Øinene o. s. v., o. s. v. Der var heller ingen Mangel paa Statsmænd, Diplomater, Folk med et europæisk berømt Navn, Raadslagningens og Overveielsens Mænd, efter hvis Overbeviisning den gyldne Bulle var et paveligt Dekret og den engelske poor tax en Beskatning af de Fattige; endelig fandtes der ogsaa en Deel af disse varmtblodige, men ængstelige Kameliatilbedere, unge Løver fra den ele=gante Verden, med de nydeligste Nakkestilninger, man kunde ønske sig, med prægtige hængende Bakken=barter og i ægte engelsk Kostume; unge Løver, som — skulde man troe — ikke vilde have staaet tilbage for den famøse franske Skvadronnør i Flauhed . . . men nei! det Hjemlige lader ikke til at falde i vor Smag, derfor foretrækker ogsaa Grevinde Sch., den bekjendte

Lovgiverske paa Modens og den fine Tones Omraade, som af onde Tunger bliver kaldt „Bidronningen“ og „Meduſen i Kappen“, hun foretrækker i den franſke Skvadronnørs Fraværelſe at henvende ſig til en af de forbiſlentrende Italienere, Moldauere eller amerikanſke Spiritiſter, til denne eller hiin flinke udenlandſke Geſandtſkabsſekretær eller til en Tydſker med et kvindagtigt, men paa ſamme Tid dog forſigtigt og ærbødigt Fyſiognomi o. ſ. v. Grevindens Exempel følges af Fyrſtinde Babette, hende, i hvis Arme Chopin døde (der er omtrent tuſind Damer i Europa, i hvis Arme Chopin ſkal have opgivet Aanden); fremdeles af Fyrſtinde Annette, der afgjort vilde have fortjent Palmen blandt alle Damerne, hvis ikke undertiden den ſimple Landsbyvaſkerkone var ſtukket frem igjennem hende, ligeſom Kul-Os gjennem Ambraduft; endvidere Fyrſtinde Paſchette, der maatte friſte den Ulykke, at hendes Gemal, da han omſider havde faaet en anſeet Stilling, uden videre, Dieu sait pourquoi, pryglede en Borgermeſter og fravendte Kronen en Sum paa tyve Tuſinde Rubler; den altid leende Fyrſtinde Siſi og den altid grædefærdige Fyrſtinde Soſo . . . . de Alleſammen tog ikke Notits af deres Landsmænd, nedlod ſig ikke til at tale til dem . . . .

Saa vil da ogſaa vi gaae afveien for diſſe ind-

tagende Damer og forlade det berømte Træ, rundt om hvilket de har grupperet sig i deres kostbare, skjøndt noget smagløse Toiletter; gid Himlen fri dem fra den Kjedsomhed, som piner dem!

Andet Kapitel.

Nogle faa Skridt fra det russiske Træ, ved et lille Bord udenfor „Café Weber", sad der en statelig Herre. Han kunde vel være en tredive Aar, var af Mellemhøide, mager og brünet, og havde mandige og indtagende Ansigtstræk. Han sad foroverbøiet, og støttede sig med begge Hænder til sin Stok, saa rolig og ugeneert som et Menneske, hvem det ikke et Øieblik falder ind at tænke, at der kunde være Nogen, som lagde Mærke til, end sige iagttog ham. Hans store, udtryksfulde, lysebrune Øine saae langsomt og roligt omkring; undertiden blændede Solen ham, og saa misede han lidt; eller ogsaa fæstede han pludselig Blikket paa et eller andet excentrisk Væsen, der netop passerede forbi, og saa gled der et næsten barnligt, ganske svagt Smiil over Knebelsbarten, Læberne og den stærkt fremspringende Hage. Han havde en viid Paletot paa af tydsk Facon og en blød graa Hat, der halvveis skjulte den høie Pande. Han gjorde strax ved første Øiekast

Indtryk af at være en ærlig og dygtig, meer eller mindre selvbevidst Mand, saadan som der findes saa mange af her i Verden. Han lod til at hvile ud efter længere Tids Arbeide og til at more sig saameget mere over de Billeder, der oprulledes for ham, som hans Tanker ellers var langt borte derfra, i en Verden, der slet ikke lignede den, som nu omgav ham. Han var Russer, og hed Grigori Mikailovitsch Litvinov.

Vi maa stifte Bekjendtskab med ham, og i den Anledning med nogle faa Ord berøre hans temmelig dagligdags og lidet indviklede Fortid.

Han var Søn af en afskediget Embedsmand, der stammede ned fra en Kjøbmandsfamilie og som var blevet gammel og graa i Tjenesten. Selv blev han opdraget, ikke som man maaskee kunde have troet: i Byen, men paa Landet. Hans Moder, der var af adelig Familie, havde faaet sin Opdragelse i en Stiftelse, og var et inderlig godt og meget enthousiastisk Væsen, der dog ikke var blottet for Karakteer. Skjøndt hun var tyve Aar yngre end sin Mand, havde hun til en vis Grad forvandlet ham og forstaaet at drage ham fra Embedsmændenes Sfære over i Godseiernes, at dæmpe og mildne hans raa og uslebne Sæder. For at behage hende begyndte han at klæde sig mere propert, at holde sig noget mere indenfor det Sømmeliges Grændser, og at vænne sig

af med at bande; han lærte ogsaa at tale med noget mere Respekt om lærde Folk og Kundskaber, skjøndt han rigtignok selv aldrig tog en Bog i sin Haand; han gjorde sig i det Hele taget al mulig Umag for ikke at gjøre Bommerter, ja han havde endog lagt sig efter at gaae langsommere, og naar han talte, dæmpede han Stemmen. Det var i Reglen alvorlige og ophøiede Gjenstande, han talte om, hvad der imidlertid voldte ham ikke ringe Anstrengelse. „Det skulde jeg sgu snart faae klaret, ... bare et Par paa Snuden!" tænkte han undertiden i sit stille Sind, medens han høit sagde: „Ja, ganske vist, det er et Spørgsmaal, som fortjener at overveies." Litvinovs Moder havde da ogsaa indrettet sit Huus efter europæisk Mønster; hun sagde aldrig Du til Tyendet og tillod Ingen at proppe sig overmæt ved Maaltiderne. Hvad den hende tilhørende Landeiendom angik, saa forstod hverken hun eller hendes Mand at bringe Noget ud af den; den var i lang Tid blevet forsømt, men havde dog et stort Areal med forskjellige Indtægter, Skove og en So, ved Bredden af hvilken der engang havde staaet en stor Fabrik, som var blevet bygget af en virtsom, men meget lidt praktisk Eier, som saa havde blomstret under en Bedrager af en Kjøbmands Ledelse, og som endelig gik tilgrunde under en ærlig tydsk Entreprenørs Bestyrelse. Fru Litvinov var allerede meget

vel tilfreds med, at det dog idetmindste var lykkedes hende at holde Formuen sammen og at undgaae at stifte ny Gjæld. Desværre var hun ikke i Besiddelse af noget stærkt Helbred, og døde af Svindsot det selvsamme Aar, som Sønnen kom paa Universitetet i Moskva. Paa Grund af særlige Omstændigheder (som Læseren senere vil lære at kjende) blev Sønnen ikke istand til at fuldende sine Studier, og gik til Provindsen, hvor han saa tilbragte nogle Aar uden Beskæftigelse, uden Forbindelser, ja næsten uden Bekjendtskaber. Endelig i Aaret 1855 vidste Adelsmændene i hans Distrikt, der ikke havde synderlig meget tilovers for ham, og som mindre hyldede vesterlandske Theorier om Skadeligheden af „Landflygtighed fra Hjeminet" end holdt sig til den hjemmelavede Grundsætning: „Enhver er sig selv nærmest", — de vidste at indrette det saaledes, at han kom ind i Landeværnet og gik med det til Krim, hvor han — uden at have seet en Eneste af de „Allierede" — maatte staae sex Maaneder i en Leerhytte ved Bredden af det sorte Hav og nær var død af Tyfus. Derefter beklædte han ude i Provindsen en af disse temmelig ubehagelige Stillinger, hvortil man vælges, og fik, da han saaledes var nødt til at boe paa Landet, Interesse for og Lyst til Landvæsnet. Han indsaae, at det af hans affældige gamle Fader daarligt og tankeløst be-

styrede moderlige Gods ikke kastede Tiendedelen af det Overskud af sig, som det var istand til at give, og at det maatte kunne blive en sand Guldgrube i en duelig og erfaren Landmands Hænder; men samtidig skjulte han ikke for sig selv, at han for sit Vedkommende hverken havde tilstrækkelig mange Kundskaber eller Erfaring nok, og derfor besluttede han sig til at gaae til Udlandet og studere Agronomi og Teknologi fra Grunden af. Han havde opholdt sig over fire Aar i Mecklenburg, Schlesien og Karlsruhe, var saa reist til Belgien og England, og havde arbeidet samvittighedsfuldt og erhvervet sig gode Kundskaber; det havde ikke været noget let Arbeide for ham, men han havde bestaaet Prøven, og stod nu — med fuld Tillid til sig selv, til sin Fremtid, og til den Gavn, som han kunde stifte paa sit Gods, ja maaskee blandt alle sine Omgivelser — han stod nu i Begreb med at vende tilbage til sit Hjem, hvorhen Breve fra Faderen, der var fulde af fortvivlede og indtrængende Bønner, uafladelig kaldte ham. Den nye Tingenes Orden — Bondeemancipationen, Markuddelingen, Loskjøbelsesoperationerne — havde gjort den stakkels Gamle fuldstændig konfus, kort sagt .... Men hvorfor blev Sønnen saa liggende her i Baden?

Fordi han netop hver Dag ventede til Baden-Baden sin Forlovede, en med ham langtude beslægtet

Kusine, ved Navn Tatjana Petrovna Schestov. Han havde kjendt hende fra Barndommen af, og havde tilbragt sidste Foraar og Sommer sammen med hende i Dresden, hvor hun og hendes Tante havde opslaaet deres Bopæl. Han holdt oprigtigt og inderligt af sin unge Slægtning, og da han saa var blevet færdig med sine vanskelige forberedende Studier og stod i Begreb med at begynde en ny Virksomhed i sit Fædrelands, ikke i Kronens Tjeneste, havde han spurgt hende, sin Elskede, om hun vilde knytte sin Skæbne til hans, som hans Ledsagerske og Veninde, til fælles Glæde og fælles Sorg, til Arbeide og Hvile, „for better, for worse“, som Englænderne siger. Hun indvilligede, og han var saa taget til Karlsruhe for at hente sine Effekter, Bøger og Papirer. Men hvorfor er han nu i Baden? vil Læseren paany spørge.

Ja, det var han blevet bevæget til af Hensyn til den omtalte Tante, en kjærlig og god Sjæl, der havde pleiet og opdraget hans Tatjana. Kapitolina Markovna Schestov, en gammel Frøken paa femoghalvtredssindstyve Aar, var en frihedselskende Dame, som formaaede at opoffre sig selv for Andre og at resignere, en esprit fort (hun havde læst Strauß, skjøndt rigtignok i Smug og uden at fortælle det til sin Niece). Hun havde nu, skjøndt hun var Demokrat og en erklæret Modstander af den fine Verden og

Aristokratiet, ikke kunnet modstaae den Fristelse: idetmindste for en Gangs Skyld at betragte den fine Verden paa et Sted, der var saaledes i Velten som Baden-Baden. Kapitolina Markovna kunde ikke udstaae Krinolinen og bar sit hvide Haar klippet kort af, Luxus og Pragt satte hende i en hemmelig Ophidselse, og det var hende en Lyst og en Glæde at skjælde ud paa og gjøre Nar af alle den Slags Ting .... Hvor skulde man altsaa kunne lade være at vise den Gamle den Villighed?

Og derfor er Litvinov saa rolig og tilfreds og seer saa tillidsfuldt paa Verden, fordi hans Fremtid nu ligger aaben og klart og har formet sig tydeligt for ham, og fordi han med berettiget Stolthed tør see den imøde og glæde sig til den, da det er en Fremtid, som hans egne Hænders Arbeide har skabt.

Tredie Kapitel.

— Ja, min Salighed, er det ikke ham! var der pludselig En, der hvinede lige i Øret paa ham, og en tyk, kjødfuld Haand dumpede ned paa hans Skulder. Han saae op, og opdagede en af sine faa Bekjendte fra Moskva, en vis Bambajev. Det var en skikkelig, ikke længer ganske ung Fyr, med blege, svampede Kinder, dito Næse, et Haar, der strittede iveiret som Børster, og en ladsket, visten Krop. Bestandig uden en Skilling paa Lommen og bestandig begeistret tumlede Rostislav Bambajev med stort Spektakel, men uden Spor af Maal eller Med omkring paa denne saa yderst taalmodige Jord.

— He, det kalder jeg et Gjensyn! gjentog han flere Gange itræk, og spærrede sine ophovnede Øine op og stak sine tykke Læber frem, der paa en høist besynderlig og upassende Maade overskyggedes af en sværtet Knebelsbart. — Ja, det er et Pokkers Sted,

dette Baden! Allevegnefra strømmer de hertil, ligesom Kakkelakker. Men hvad har ført Dig herover?

Bambajev sagde nemlig Du til alle mulige Menneſker, uden Undtagelſe.

— Jeg har allerede været her i tre Dage.

— Hvor kommer Du fra?

— Kan det egenlig ikke være Dig det Samme?

— Hvad behager . . . . være mig det Samme? Men veed Du, hvem der er her? Gubarev! Som han gaaer og ſtaaer. Han kom rutſchende herover igaar fra Heidelberg. Du kjender ham naturligviis?

— Jeg har hørt ham omtale.

— Bare hørt ham omtale? Jh Du Forbarmende! ſaa ſnaa vi øieblikkelig have halet Dig hen til ham. Ikke at kjende ſaadan en Mand! Og Woroſchilov her — naar det kommer til Stykket, ſaa kjender Du ſagtens heller ikke ham? Jeg har den Ære at præſentere Jer for hinanden. Begge To Lærde! Han her er ovenikjøbet en reen Fønix! Naa, kys ſaa hinanden!

Som han ſagde det, vendte han ſig om til en net ung Mand med et friſk, rødmuſet Anſigt, men med temmelig alvorlige Træk, der ſtod ved Siden af ham. Litvinov reiſte ſig, men kyſſede naturligviis ikke, og vexlede blot et flygtigt Buk med „Fønixen", ſom — hvis man ſkulde dømme efter hans værdige Hold-

ning — ingenlunde lod til at synes videre godt om den uventede Proposition.

— Jeg sagde „en Fønix", og jeg tager ikke mine Ord tilbage, vedblev Bambajev: — gaa engang op i St. Petersborg i det K . . ske Korps, og lad dem vise Dig den gyldne Tavle; hvad for et Navn staaer øverst, troer Du? Det gjør Woroschilovs, Semen Jakovlevitsch Woroschilovs! Men Død og Pine! Gubarev, Gubarev, kjære Venner! Vi maa hen til ham, vi maa skynde os derhen! Jeg har, oprigtig talt, en umaadelig Respekt for ham. Og det er ikke mig alene, det er Alverden, Alverden, siger jeg, respekterer ham! Saadant et Arbeide, han netop for Øieblikket er ifærd med . . . . aah! . . .

— Hvad handler det om? spurgte Litvinov.

— Om alt Muligt, kjære Ven! Saadant Noget som Buckle, forstaaer Du . . . . bare grundigere, meget grundigere. I hans Bog bliver det Altsammen behandlet afgjørende og gjort fuldstændig klart.

— Har Du selv læst det Arbeide?

— Nei, jeg har ikke . . . . det er forresten en Hemmelighed, at han skriver paa det; men af Gubarev kan man vente sig Alt, det meest Forbausende. Ja! — Bambajev trak Veiret dybt og foldede Hænderne. — Ja, hvad kunde der ikke komme ud af det, vil jeg bare spørge Jer, dersom Rusland havde en to tre saadanne

Hoveder som han . . . . aa, Du gode Gud, det formelig svimler for mig ved den Tanke . . . . Jeg vil blot sige Dig Saameget, Grigori Mikailovitsch — at hvad Du saa end kan have taget Dig for i den sidste Tid — jeg veed i det Hele taget slet ikke, hvad Du tager Dig for — og hvordan saa end dine Overbeviisninger er — dem har jeg heller ikke Spor af Begreb om — saa vil der her, hos ham, Gubarev, være Leilighed for Dig til at lære Noget. Desværre bliver han her kun ganske kort. Man maa benytte Tiden, — kom, mine Venner, lad os gaae hen til ham! Afsted, afsted! til Gubarev!

En Laps, med rødligt Haar og et blaat Baand om den lave Hat, der netop i det Samme gik forbi, vendte sig om ved disse Ord og fixerede med et satirisk Smiil Bambajev gjennem sin Pince-nez. Det gjorde et ubehageligt Indtryk paa Litvinov.

— Hvorfor skraaler Du saadan op? Man skulde troe, Du skulde raabe et heelt Kobbel Jagthunde sammen! sagde han. — Jeg har ikke spiist endnu.

— Ah! det kan vi jo gjøre strax, en trois .... her hos Weber . : . . Fortræffeligt! . . . . Kan Du betale for mig? tilsviede han halvhøit.

— Det kan jeg naturligviis nok, men jeg veed ikke . . . .

— Pasfiar, lad nu blot være at komme med

Indvendinger; Du vil selv være mig taknemlig for det, og ham er det ligefrem en Fornøielse. Du gode Gud! afbrød han sig selv: — der spiller de jo Finalen af „Ernani". Aa, vidunderligt! fortryllende! A som — — — mo Carlo .... aah; saa gid ogsaa .... Straxt saaer jeg Taarer i Øinene. Naa, Semen Jakovlevitsch! — Woroschilov! skal vi saa gaae?

Woroschilov, som endnu stod stiv og strunk og havde bevaret sin afmaalte og noget stolte Attitude, saae betænkeligt ned i Jorden, rynkede Øienbrynene, mumlede Noget i Skægget — men sagde ikke Nei. Litvinov tænkte: „Ja lad gaae! Man kan jo ogsaa prøve det .... heldigviis har jeg da i Øieblikket Tid til det". Bambajev tog ham under Armen, men før han gik ind i Kafeen, vinkede han med Fingeren ad Isabella, Jockeyklubbens bekjendte Blomstersælgerske, for at kjøbe en Buket af hende. Den aristokratiske Blomstersælgerske rørte sig imidlertid ikke af Pletten — hvorfor skulde hun ogsaa gaae hen til en Herre, der ingen Handsker havde paa, som gik i en griset Pelsjes Jakke, med kulørt Halstørklæde og nedtraadte Støvler, og som hun ovenikjøbet aldrig havde seet i Paris? Saa vinkede Woroschilov ad hende, og ham kom hun hen til. Han valgte sig en lille Violbuket, og kastede en Gylden i hendes Kurv. Han troede, han skulde imponere hende ved sin Flothed, men Udtrykket i

hendes Ansigt forandredes ikke, og dengang han vendte sig om, dirrede der endog en haanlig Trækning om hendes sammenbidte Læber. Skjøndt Woroschilov var meget elegant, ja endog udsøgt klædt, havde Pariserindens kyndige Blik dog strax opdaget — paa hans Toilette, hans Tournure, hans Gang, der røbede Spor af en stram Militærdressur — at han ikke var nogen ægte, ingen Fuldblods-Aristokrat.

Efterat vore Bekjendte havde taget Plads inde i den store Sal i den Weberske Restauration og havde bestilt sig en Diner, gav de sig til at passiare sammen. Bambajev talte høit og ivrigt om Gubarevs store Betydning, men holdt forresten hurtigt op og indskrænkede sig til, stadigvæk under dybe Suk, at tømme det ene Glas efter det andet. Woroschilov spiste og drak meget lidt og ligesom han slet ikke havde Appetit, og efterat han først havde spurgt Litvinov, om hvad han studerede, begyndte han at udvikle sine egne Anskuelser, rigtignok ikke saameget angaaende Litvinovs Studier, som saadan ganske i Almindelighed om forskjellige „Spørgsmaal". Han talte sig pludselig varm, og lod saa sine Ord have frit Løb, ligesom en dygtig Væddeløbshest. Flinkt og præcist protsede han hver eneste Stavelse, hvert Bogstav af, akkurat ligesom en rask Kadet ved Afgangsexamen, og gestikulerede samtidig energisk, skjøndt ikke altid paa rette Sted, med begge Hænder. Da der ikke var Nogen, der afbrød

ham, blev han med hvert Øieblik mere og mere veltalende og dristig. Det led næsten, som om han holdt en heel Forelæsning. Navnene paa de berømteste Lærde, med Angivelse af deres Fødsels- og Dødsaar, Titlerne paa nylig udkomne Brochurer, i det Hele taget Navne, Navne og bestandig Navne strømmede ud over hans Læber, og paa hans funklende Blik kunde man see, saadan en Nydelse det var ham at høre sig selv tale! Woroschilov foragtede aabenbart Alt, hvad der var gammelt, og satte kun Priis paa det, der stemte overeens med Fremskridtsvidenskabens Resultater. Naar han, om end fuldstændig mal a propos, kunde citere en eller anden Doktor Sauerbengels Bog om det pensylvanske Fængselssystem eller den sidste Artikel i „Asiatic Journal“ (som han altid samvittighedsfuldt udtalte „Dschörnell“, skjøndt han ellers ikke kunde en Stavelse Engelsk) om Vedaerne og Puranaerne, saa var det en Vellyst, en reen Velsignelse for ham. Litvinov hørte taalmodigt paa ham; men hvad der var den Snakkesaliges egenlige Fag, det var det ham umuligt at komme paa det Rene med. Det ene Øieblik talte han om Celternes Rolle i Historien, i det næste rev hans Tales Strøm ham bort med sig til Oldtiden, og han kom med Bemærkninger om de Aeginetiske Billedværker eller deklamerede ivrigt om Onathas, en Billedhugger, som levede før Phidias, men som

ved denne Leilighed blev forvandlet til en Jonathan, hvad der nu og da gav hele Fortællingen en halvt gammeltestamentlig og halvt amerikansk Kolorit. Saa sprang han pludselig over i den politiske Økonomi og sagde om Bastiat, at han var en Tosse og en Dumrian . . . . akkurat ligesom Adam Smith og de andre Fysiokrater — — Fysiokrater? hvislede Bambajev til ham: — Du mener vel Aristokrater! — Forøvrig fik han lidt efter igjen Bambajev til at sætte et yderst forbauset Ansigt op, da han nemlig i Talens Løb lod falde den Bemærkning, at Macaulay dog egenlig allerede var antikveret, og at Videnskaben for længe siden var kommen ud over ham. Hvad Gneist og Riehl angik meente han, at det var tilstrækkeligt at kjende deres Navne, og saa trak han paa Skuldrene. Bambajev fulgte Talerens Exempel, og trak ligeledes paa Skuldrene. „Og det saadan aldeles pludseligt, uden Spor af Anledning, overfor en Vildfremmed og paa et Kaffehuus!" tænkte Litvinov ved sig selv, medens han sad og saae paa sin ny Bekjendts blonde Haar, klare Øine og hvide Tænder (navnlig hans store sukkerhvide Tænder, og saa de uhyggeligt gestikulerende Hænder, forvirrede ham): — „og stadigvæk uden blot saameget som et Gran af Forlegenhed! Naa, han lader forresten til at være en skikkelig Fyr, om han saa ogsaa er noget grøn endnu". Endelig lagde

Woroschilovs Ivrighed sig, hans ungdommeligt friske Stemme, der imidlertid var skingrende som en Hanekyllings, var lige paa Nippet til at svigte ham — og Bambajev benyttede sig af det gunstige Øieblik til at skynde sig at recitere et Digt, i hvilken Anledning han igjen begyndte saa smaat at græde, — Noget, der blev befundet stødende henne ved det nærmeste Bord, hvor der sad en engelsk Familie, og som fremkaldte Fnisen henne ved et andet Bord, hvor et Par Loretter og en gammel Pebersvend med en violet Paryk sad og spiste. Opvarteren kom med Regningen; man betalte.

— Nu blot en Kop Kaffe, udbrød Bambajev og fik med Besvær reist sig op fra Stolen: — og saa afsted! Der, seer I, der har I vort unge Rusland! tilføiede han, og blev staaende henne ved Døren og pegede begeistret med sin pølseformede røde Haand paa Woroschilov og Litvinov: — He! hvad siger I til det .... hvad?

„Ja .... Rusland!" tænkte Litvinov, medens Woroschilov, hvem det igjen var lykkedes at sætte et vigtigt Ansigt op, smilte selvbehageligt og ganske sagte slog Støvlehælene sammen.

Omtrent fem Minuter efter gik de alle Tre op ad Trappen til det Hotel, hvori Stepan Nikolajevitsch Gubarev var taget ind. En høi slank Dame, med en Hat

med et kort Slør paa, kom hurtigt ned ad den samme Trappe, vendte sig om, da hun fik Die paa Litvinov, og blev staaende ligesom lynslaaet. Under det fine Kniplingsslør rødmede hendes Ansigt stærkt, men blev saa igjen ligesaa hurtigt ligblegt. Litvinov havde ikke lagt Mærke til hende, og Damen skyndte sig endnu raskere end før ned ad de brede Trappetrin.

Fjerde Kapitel.

— Her bringer jeg Dem Grigori Litvinov, en prægtig Fyr, rigtig en ægte russisk Sjæl! deklamerede Bambajev, og præsenterede Litvinov for en lille undersætsig Herre med aabenstaaende Skjortekrave, i kort Jakke, graa Morgenbenklæder og Tøfler, som stod inde i et lyst, elegant møbleret Værelse: — og han der, tilføiede han og vendte sig om til Litvinov: — det er ham, forstaaer Du, ham selv .... nok sagt: Gubarev!

Litvinov kastede et nysgjerrigt Blik paa „ham selv." Foreløbig kunde han ikke opdage nogetsomhelst Overordenligt ved ham. Han saae foran sig en Herre med en ret respektabel, det vil sige, temmelig kluntet Figur, en bred Pande, store Øine, tykke Læber, stort Skæg og en Tyrenakke, og som stod og skævede ned i Gulvet. Denne Herre hilste paa Litvinov med et kunstlet Smil og et let henkastet: — Hm..... ja saa .... meget vel

. . . . det glæder mig . . . . tog sig saa med Haanden over Ansigtet, vendte Litvinov Ryggen, og gav sig til at gaae flere Gange — ligesom han listede sig, og idet han gyngede sig paa en besynderlig langsom Maade i Hofterne — frem og tilbage paa Tæppet. Gubarev havde den Vane altid at gaae op og ned ad Gulvet og saa hvert Øieblik at trække sig i Skægget eller at stryge sig ned ad det med sine lange og haarde Negle. Foruden ham var der i Stuen en Dame i en falmet Silkekjole — hun saae ud til at være en halvtredsindstyve Aar, havde et overordenlig bevægeligt, citronguult Ansigt, smaa sorte Haar paa Overlæben, og et Par spillende Øine, der ligesom lod til at ville ud af Hovedet paa hende — og desuden en tredie Person, en robust Herre, der sad og krøb sammen henne i en Krog af Værelset.

— Naa, høistærede Matrona Semenovna, begyndte Gubarev, da han havde gaaet nogle Gange op og ned ad Gulvet, og vendte sig om til Damen, uden som det lod til at ansee det for nødvendigt at præsentere Litvinov for hende: — hvad var det, De var begyndt at fortælle os?

Damen (hun gik under Navnet Matrona Semenovna Suchantschikov: det var en barnløs, og ikke rig Enke, der nu havde været paa Reise i over et

Aar) Damen greb strax med en eiendommelig Livlighed Traaden i sin afbrudte Fortælling:

— Han gaaer altsaa som sagt op til Fyrsten og siger til ham: Deres Durchlauchtighed, siger han, De indtager en saa fremragende Stilling i Samfundet og nyder en saa høi Grad af Anseelse, -siger han, saa det ganske sikkert blot vilde koste Dem et Vink at formilde min Skæbne. Deres Durchlauchtighed, siger han, maa være overbeviist om, at jeg kun har de reneste og bedste Hensigter! Skulde det virkelig være muligt, at man i vort oplyste Aarhundrede kan blive forfulgt paa Grund af sine Overbeviisninger?! Ja, og hvad troer De vel, hvad troer De, Fyrsten gjorde, denne oplyste, høitstaaende Statsmand?

— Naa ja, hvad gjorde han? mumlede Gubarev, og rullede, ligesom aandsfraværende, en Cigaret.

Damen rettede sig iveiret og strakte sin knoklede høire Haand frem med opløftet Pegefinger:

— Han kaldte paa sin Kammertjener og sagde til ham: Træk øieblikkelig Overfrakken af det Menneske der, og behold den selv. Jeg forærer Dig den!

— Og Tjeneren gjorde det?! udbrød Bambajev, og slog Hænderne sammen.

— Han gjorde det! han trak Frakken af ham! Og det skete hos Fyrst Barnaulov, en — som Gud

og hver Mand veed — hovedrig Mand, en Statsmand, der ovenikjøbet er betroet med en særlig Mission og er en af Regeringens Repræsentanter! Hvad skal man saa kunne vente sig af de Andre!

Hele Fru Suchantschikovs smægtende Legeme sitrede af Uvillie, hendes Ansigt fortrak sig krampagtigt; og hendes magre Bryst steg stærkt under det stramme Snøreliv; hendes Øine nytter det nu slet ikke at tale om, — de skjød formelig Lyn! Men det gjorde de forresten altid, hvad Damen saa end talte om.

— Det er en Skandale! en Skandale! buldrede Bambajev løs. — Det er en ligefrem himmelraabende Historie! der kan ikke tænkes nogen Straf, som vilde være tilstrækkelig streng, overfor saadan en Opførsel!

— Hm . . . hm, ... det er Altsammen raaddent hos os, ligefra Øverst til Nederst! bemærkede Gubarev, men hævede forresten ikke Stemmen. — Her er der ikke Tale om Straf; det er ganske andre Forholdsregler, man trænger til.

— Men skulde den Historie virkelig ogsaa være sand? faldt Litvinov tvivlende ind.

— Om den er sand? afbrød Suchantschikov ham: — det kan der ikke være Spor af Tvivl om, ikke Spor! Hun var saa altereret, medens hun sagde det, saa hun formelig var lige ved at faae Krampe. — Det er det allerpaalideligste Menneske, der kan

tænkes, som har fortalt mig det .... De kjender ham jo, Stepan Nikolajevitsch .... Gelistratov .... De veed nok .... Kapiton Gelistratov? Han har selv hørt det af Folk, der var Øienvidner til denne brutale Scene.

— Hvad for en Gelistratov? spurgte Gubarev: — ham, der har været i Kasan?

— Ja ...! Ja jeg veed nok, Stepan Nikolajevitsch, at der er onde Tunger, der siger om ham, at han skal have ladet sig bestikke af Leverandører og Brændeviinsbrændere, medens han var der. Men hvem stammer det Rygte fra? Fra Pelikanov! Og vil De sige mig, er der Nogen, der kan stole paa, hvad Pelikanov siger? han, som det er almindelig bekjendt om, at han er — Spion!

— Undskyld, Matrona Semenovna, bemærkede Bambajev forsvarende: — Pelikanov er min Ven! Hvor kan De sige om ham, at han er Spion?

— Jo, jo, jeg gjentager det, han er en Spion!

— Men De maa tillade mig ....

— Han er en Spion, en Spion! skreg Suchantschikov.

— Nei han er ikke, siger jeg .... saa hør dog idetmindste, hvad jeg vil sige! skreg saa ogsaa Bambajev.

— Han er en Spion, en Spion! blev Suchantschikov ved at raabe.

— Nei, nei! .... Ja, — Tentelejev .... ham er det en anden Sag med, skreg Bambajev af fuld Hals.

Suchantschikov taug stille.

— Den Herre, vedblev Bambajev i sin sædvanlige Tone: — veed jeg aldeles bestemt om, at da han blev citeret for tredie Afdeling*), kastede han sig for Grevinde Blasenkrampffs Fødder og vred sig og jamrede: „Frels mig, læg et Ord ind for mig!“ .... Men Pelikanov har aldrig nedværdiget sig til at gjøre sig skyldig i den Slags Nederdrægtigheder.

— Hm, Tentelejev! mumlede Gubarev: — det skal man dog huske paa.

Suchantschikov trak haanligt paa Skuldrene.

— Det er et Par nette Kavalerer, begge To! sagde hun: — men jeg kan forresten en Historie, der er endnu pænere, om Tentelejev. Han var, som Gud og hver Mand veed, en frygtelig Tyran mod sine Folk, skjøndt han gjerne vilde give sig Mine af at være Emancipator. Engang er han saa i Paris, i Besøg hos en af sine Bekjendte, og saa kommer Fru Beecher=Stowe ind .... De veed nok, Onkel

---

*) Det hemmelige Politi. D. A.

Toms Hytte. Tentelejev, der er meget ceremonios af sig, beder Herren i Huset, om han ikke vil præsentere ham for den fremmede Dame. Men ligesaa snart hun hører hans Navn nævne, udbryder hun: „Hvad? De understaaer Dem til at ville gjøre Forfatterinden til Onkel Toms Hyttes Bekjendtskab! Vil De øieblikkelig see, De kommer afsted!“ — og vips! giver hun ham En paa Øret! Og hvad troer De saa, Tentelejev gjorde?! Han tog nok saa forbløffet sin Hat og luskede af.

— Det lader dog til at være noget overdrevent, sagde Bambajev. — „Herud! vil De see, De kommer afsted“ .... ja, det kan det gjerne være, hun har sagt; men hun har ikke givet ham En paa Øret!

— Jo hun har! hun har givet ham En paa Øret! gjentog Suchantschikov med krampagtig Anstrengelse. — Det kunde ikke falde mig ind at løbe omkring og fortælle Historier! .... Og den Slags Mennesker er De Ven med?!

— Tillader De, tillader De, Matrona Semenovna, jeg har aldrig sagt, at Tentelejev var en Person, der stod mig nær; jeg talte kun om Pelikanov.

— Naa ja, dersom Tentelejev ikke er Deres Ven, saa er der ialfald Andre, der er det, f. Ex. Michnev.

— Michnev .... hvad er der iveien med ham? spurgte Bambajev, i en paa Forhaand noget forlegen eller betænkelig Tone.

— Hvad behager? Aah, det veed De vist meget godt selv! Han har gaaet og skreget op paa Nevsky-Prospektet, saadan saa alle Mennesker kunde høre det, at man skulde smide de Liberale i Kachotten; og han har gjort Ting, der er værre end det: engang kom der en fattig gammel Skolekammerat af ham og bad, om han maatte faae Lov til at spise hos ham, og saa svarede Michnev: „Nei, det kan ikke lade sig gjøre, der er to Grever, som skal spise hos mig idag .... se, Du kan komme afsted!"

— Det er Bagvadskelse! ikke Andet end Bagvadskelse! protesterede Bambajev.

— Bagvadskelse? siger De: Bagvadskelse? .... For det Første har Fyrst Wachruschkin, der ogsaa spiste til Middag hos Deres Michnev den Dag ....

— Fyrst Wachruschkin, bemærkede Gubarev i en streng Tone: — er min kjødelige Fætter; forresten tager jeg ikke imod hans Besøg .... saa det er altsaa fuldstændig overflødigt at tale videre om ham.

— For det Andet, vedblev Suchantschikov, med en Bøining af Overkroppen henimod Gubarev: — har Praskovja Jakovlevna selv fortalt mig det.

— Hm, ja hun er saamænd ogsaa den Rette at

henvende ſig til! Hun og Sarkiſov, det er de værſte Krønikemagere, der kan opdrives.

— Nei om Forladelſe, der maa De virkelig have mig undſkyldt; Sarkiſov er en Løgnhals, det er ganſke ſandt .... og desuden ſtjal han Ligklædet af ſin Faders Kiſte, det er Noget, jeg paa ingen Maade vil benægte; men hvor kan De ſammenligne ham med Praſkovja Jakovlevna! tænk blot paa, ſaa nobelt og anſtændigt hun opførte ſig, dengang hun blev ſkilt fra ſin Mand! Men jeg veed nok, De er altid parat ....

— Saa! ſaa, Matrona Semenovna! faldt Bambajev hende i Talen: — lad os nu holde op med disſe kjedſommelige Underſøgelſer, og lad os hellere tale om mere værdige og ophøiede Ting. Jeg er nu engang en Mand af den gamle Skole og ſværmer for det Ideale. A propos, har De læſt Mademoiselle de la Quintinie? Aa, det er en Nydelſe, en reen Nydelſe, forſikrer jeg Dem! og den ſtemmer fuldſtændig overeens med Deres Principer!

— Jeg læſer ikke Romaner mere, ſvarede Suchantſchikov tørt og ſkarpt.

— Saa, hvorfor ikke?

— Fordi Tiden ikke egner ſig dertil. For Dieblikket tænker jeg kun paa een eneſte Ting: Symaſkinerne.

— Hvad for Maskiner? spurgte Litvinov.

— Symaskinerne. Alle Fruentimmer skal anskaffe sig Symaskiner og danne Foreninger, saa kan de fortjene deres Brød selv og gjøre sig uafhængige. Paa anden Maade vil de aldrig kunne tilkæmpe sig Selvstændighed. Det er et overordenlig vigtigt socialt Spørgsmaal. Jeg var fornylig voldsomt oppe at disputere med Boleslav Stadnitzky om den Sag. Det er en beundringsværdig Natur, den Boleslav Stadnitzky, men han seer altfor letsindigt paa Tingene. Hvad man saa taler med ham om, saa leer han — den Nar!

— Der vil komme en Tid, hvor Enhver vil blive draget til Ansvar og blive nødt til at aflægge Regnskab! sagde Gubarev langsomt, i en halvt belærende, halvt pathetisk Tone.

— Ja . . . . ja, gjentog Bambajev: — det er sandt; vi vil Allesammen komme til at aflægge Regnskab. . . Naa, hvordan gaaer det med Deres Arbeide, Stepan Nikolajevitsch? tilføiede han mere dæmpet: — gaaer det fremad?

— Jeg samler endnu Materiale, svarede Gubarev, rynkede Panden, vendte sig om til Litvinov, — der begyndte at blive noget svimmel af alle disse ubekjendte Navne og denne forvirrede Bunke By-

sladder, — og spurgte: — Hvad beskæftiger De Dem med?

Litvinov tilfredsstillede hans Nysgjerrighed.

— Altsaa med Naturvidenskaberne. Det er meget nyttigt, som Forskole betragtet, men ogsaa kun som Forskole, ikke som Maal. Maalet maa nu .... hm .... maa nu være et andet. Tillader De, jeg spørger Dem om Deres Partistilling?

— Partistilling?

— Ja, Deres politiske Partistilling mener jeg.

Litvinov smilte:

— Oprigtig talt, saa har jeg slet ingen politisk Partistilling.

Den tause Mand henne i Krogen løftede ved disse Ord Hovedet og saae opmærksomt paa Litvinov.

— Hvor kan det være? spurgte Gubarev i en eiendommelig sukkersød Tone: — er De endnu ikke paa det Rene med Dem selv, eller er De allerede blevet blaseret?

— Ja, hvad skal jeg svare? det forekommer mig, at det endnu er altfor tidligt for os Russere at have, eller at bilde os ind, at vi har, politiske Overbevisninger. Men jeg beder Dem lægge Mærke til, at jeg tager Ordet „politisk" i den Betydning, det i Virkeligheden har, og at .....

— Ah, naa saaledes! De hører til dem, der ikke

troer ſig modne endnu, afbrød Gubarev ham i den ſamme ſødladne Tone, og vendte ſig ſaa om til Voroſchilov og ſpurgte ham, om han havde faaet læſt den Brochure, han havde laant ham.

Voroſchilov havde, til Litvinovs ſtore Forbauſelſe, ikke ſagt et eneſte Ord, efter at han var kommet ind i Stuen (ſom det da i det Hele taget var hans Vane, enten at tale i et Kjørevæk eller ſlet ikke at lukke Munden op); han havde blot ſiddet og rynket Øienbrynene og hørt efter og ſat nogle meget dybſindige Øine op. Nu rettede han ſig militæriſk, trak Hælene ſammen, og nikkede.

— Naa, og ſynes De om den?

— Jo, Udgangspunkterne er jeg meget enig med Forfatteren om; men jeg kan ikke billige de Slutninger, han uddrager deraf.

— Hm .... Andrey Ivanovitſch har dog roſt den Bog for mig. De maa ſenere meddele mig, hvad De har at udſætte paa den.

— Ønſker De, jeg ſkal gjøre det ſkriftligt?

Gubarev blev ſynlig overraſket; han havde ikke ventet det Spørgsmaal. Men da han havde faaet tænkt ſig om et Øieblik, ſagde han:

— Lad gaae, ſkriftligt. A propos, jeg vilde gjerne bede Dem, om De med det Samme vil meddele mig Deres Anſkuelſer om .... om Aſſociationsvæsnet.

— Ønsker De Fremstillingen efter Lassalles eller Schulze-Delitz's Methode?

— Hm .... helst efter dem begge. For os Russere, forstaaer De, er det især den finansielle Side af Sagen, det kommer an paa. Og saa Artellerne*) .... de er ligesom Spiren til hele Udviklingen .... det maa Altsammen tages med i Betragtning, det maa overveies. Saa har vi ogsaa Spørgsmaalet om, hvordan Jorden skal fordeles mellem Bønderne ....

— Ja hvor stort et Stykke Jord mener De, Stepan Nikolajevitsch, der maa kræves til hver enkelt Bonde? spurgte Voroschilov i en ærbødig Tone.

— Hm .... og saa Kommunen, denne ægte russiske Institution! sagde Gubarev med stærkt Eftertryk, og puttede en Stump af sit Skæg ind mellem Tænderne og stirrede grublende ned paa Bordbenet: — Kommunen, forstaaer De? det er et stort Ord! Og hvad betyder saa alle disse Ildebrande rundt omkring .... hm .... disse Regeringsforholdsregler mod Søndagsskoler og Læsekabinetter og Journaler? Og Bøndernes Vægring ved at underskrive Urbarial-Dokumenterne? Og hvad er det endelig, der gaaer for sig i Polen? Seer De da ikke, hvorhen Alt det

---

*) En Slags Haandværkerasociationer. D. A.

fører? Seer De ikke . . . . hm . . . . at vi . . . . at vi nu maa blive Et med Folket . . . . lære at forstaae, hvad det tænker? . . Gubarev blev pludselig greben af en besynderlig trykkende, næsten ondskabsfuld Heftighed, der kom et vredt Udtryk i hans Ansigt, han trak Veiret anstrengt, men saae ikke op, og blev ved at bide i sit Skæg. — Seer De ikke . . . .

— Jevsejev er en Skurk! skreg pludselig Suchantschikov, hvem Bambajev, der af Agtelse for Værten talte ganske sagte, havde siddet og fortalt Noget. Gubarev dreiede sig rask om paa Hælen, og gav sig igjen til at gaae op og ned ad Gulvet.

Der kom flere Gjæster; om Aftenen var Stuen næsten overfyldt med Folk. Blandt de Nyankomne var ogsaa den Jevsejev, som Suchantschikov havde givet et saa lidet smigrende Tilnavn; hun passiarede meget venskabeligt med ham og bad ham tilsidst, om han ikke vilde følge hende hjem. Fremdeles var der en vis Fredsdommer Pistshalkin, et Mønsterexemplar af disse Mænd, som Rusland maaskee for Dieblikket virkelig trænger til, — indskrænket, temmelig uvidende og ubegavet, men samvittighedsfuld, taalmodig og ærlig; Bønderne i hans Distrikt formelig tilbad ham, og han førte sig da ogsaa overordenlig værdigt, som et Væsen, der fuldstændig fortjente at blive tilbedt. Endvidere nogle

unge Officerer, der benyttede deres korte Permission til at see sig om i Europa, og som med Glæde greb Leiligheden til at komme en Smule i Berøring med kloge og ovenikjøbet temmelig farlige Folk . . . . men naturligvis med den tilbørlige Forsigtighed og uden et eneste Øieblik i deres stille Sind at glemme Regimentskommandøren og Avancementet. Der var ogsaa to magre Studenter fra Heidelberg; den Ene af dem sad hele Tiden og saae sig om med et overlegent og haanligt Blik, den Anden loe krampagtigt, men de lod begge To til at føle sig temmelig trykkede af Omgivelserne. Bagefter dem havde en lille Franskmand listet sig ind i Stuen, en saakaldet p'tit jeune homme, en temmelig malproper, usel og aandsfattig Stakkel, der blandt sine Kammerater, de Herrer commis-voyageurs, havde Ord for at være uimodstaaelig for russiske Grevinder, skjøndt han selv i Reglen udelukkende var optaget af Tanken om, hvorledes han skulde faae sig en gratis Souper. Endelig var der ogsaa en vis Titus Bindassov, tilsyneladende en meget aabenhjertet og gemytlig Fyr, men i Virkeligheden en snedig, durkdreven Karl, efter hans Tale at dømme Terrorist, men af Naturen Politispion, en skaldet og tandløs Drukkenbolt, der var gode Venner med russiske Kjøbmandskoner og franske Grisetter. Han var meget rød i Hovedet,

saae sjofel ud og forsikkrede, at han havde tabt „sin sidste Kopek" til denne Kanaille Benazet, skjøndt han i Virkeligheden havde vundet femten Gylden. Kort sagt, der var kommet en heel Mængde Mennesker sammen, og det var besynderligt, i høi Grad besynderligt at lægge Mærke til, med saadan en Ærbødighed de Allesammen saae op til Gubarev som til deres Mester og Fører: de meddelte ham deres Tvivl og underkastede sig hans Dom, men han svarede dem kun med en Slags Brummen, ved at trække sig i Skægget eller rulle med Øinene eller, dersom det gik høit, med nogle afbrudte, ubetydelige Ord, der øieblikkelig blev opfanget som Udtryk for den dybeste Viisdom. Det hændte ikke sjeldent, at en tre fire Stykker en ti Minuter itræk skreg i Munden paa hverandre, og dog følte hver Enkelt af dem sig tilfredsstillet og havde forstaaet de Andre. Gubarev selv blandede sig kun engang imellem i Samtalen; til Gjengjæld anstrengte de Øvrige deres Lunger saameget desto mere. Konversationen varede til efter Midnat og udmærkede sig naturligviis ved, at man behandlede en Uendelighed af de meest forskjellige Gjenstande. Suchantschikov talte om Garibaldi; om en vis Karl Ivanovitsch, der havde kagstrøget sine Tjenestefolk; om Napoleon III og om det kvindelige Arbeide; om Kjøbmanden Pleskatschev, der — hvad Gud og

Hvermand vidste — lod tolv af sine Arbeidersker arbeide sig ihjel og til Belønning fik en Medaille med Paaskrift: „For nyttig Tjeneste"; om Proletariatet; om den grusiske Fyrst Tschuktsheulidsev, der havde skudt sin Hustru med en Kanonkugle; og om Ruslands Fremtid. Pistshalkin talte ligeledes om Ruslands Fremtid, om Brænderiforpagtninger, om Nationaliteternes Betydning, og desuden om, at der var Intet i Verden, han afskyede i den Grad, som det Trivielle. Ogsaa Voroschilov fik pludselig Munden paa Gang, og han talte nu i Etvæk, uden at trække Veiret blot saameget som en eneste Gang, om Draper, Virchov, Hrr. Schelgunov, Helmholz, Stahr, Reymond, Johannes Müller, Fysiologen, og Johannes Müller, Historikeren, som han aabenbart lod til at forveksle med hinanden, om Taine, Renan, Hrr. Shtshapov, saa igjen om Thomas Nash, Peel, Green . . . . — Hvad er det for nogle Fugle? spurgte Bambajev hviskende og forbauset. — Forløberne for Shakespeare, de forholder sig til ham ligesom Alpernes Grene til Montblanc, bemærkede Voroschilov let henkastet, og udtalte sig saa ogsaa for sit Vedkommende om Ruslands Fremtid. Bambajev troede sig ligeledes forpligtet til at ytre sig om denne Gjenstand, og udmalede den med de prægtigste Farver. Det var især den russiske Musik, der begeistrede ham, han saae i den noget „umaadelig Grandiost", og til Be-

viis for sin Paastand gav han sig strax til at nynne en Sang af Warlamov, men blev i en Fart bragt til Taushed ved det almindelige Raab: at det kun var det slet foredragne Miserere af Troubaduren. En af de unge Officerer kom med nogle dadlende Bemærkninger om den russiske Literatur, og en Anden af dem deklamerede forskjellige Vers af „Iskra"*). Titus Bindassov var dog den, der gik meest ligefrem tilværks; han erklærede nemlig kort og godt, at man burde dreie Halsen om paa alle disse Gavtyve, og dermed Basta! — uden forresten nærmere at angive, hvem det var, han forstod ved Gavtyvene. Der var en kvælende Cigarrøg; alle de Tilstedeværende svedte; efterhaanden blev de ogsaa hæse og fik rødrandede, brændende Øine. Flaskerne med koldt Øl forsvandt, ligesaa hurtigt som de kom. — Hvad var det dog, jeg talte om? hørte man En spørge; — hvem var det, jeg var oppe at disputere med, og hvad var det om? var der en Anden, der udbrød. Og midt i alt dette Spektakel og denne Røg blev Gubarev (gyngende sig i Hofterne og halende i Skæget, som han pleiede) utrættelig ved at gaae op og ned ad Gulvet, hørte her et Øieblik paa en Samtale, henkastede hist et Ord, — saadan, saa de Allesammen aabenlyst og

*) En satirisk Journal. Ø. A.

hemmeligt maatte indrømme, at han, Gubarev, var det Midtpunkt, hvorom Alt dreiede sig: han var ikke blot Værten i dette Selskab, men ogsaa Hovedpersonen.

Da Klokken var henad Ti, fik Litvinov en stærk Hovedpine, og benyttede et Øieblik til stille og ubemærket at fjerne sig, hvor Spektaklet lod til at have naaet sit Toppunkt: Suchantschikov var lige kommet til at huske paa en ny Uretfærdighed af Fyrst Barnaulov: han havde, sagde man, engang ladet Øret bide af et Menneske.

Den friske Natteluft viftede mildt om Litvinovs glødende Kinder og vederkvægede hans hede og tørre Læber.

„Hvad var dog Alt det? tænkte han, medens han gik ned gjennem den mørke Allee: — hvad betød hele den Komedie, jeg hørte og saae der? Hvorfor var de Mennesker kommet sammen? Hvad skreg og skjændtes de saadan for, som om de var lige paa Nippet til at gaae ud af deres gode Skind? Hvad var Meningen med det? . . . .“ Litvinov trak paa Skuldrene, gik ind i „Café Weber“, tog et Dagblad, og bestilte sig en Portion Is. Bladet beskæftigede sig hovedsagelig med det romerske Spørgsmaal, og Isen var uforlignelig slet; Litvinov vilde lige til at gaae igjen, da pludselig en fremmed Herre med en bredskygget Hat paa kom hen ved det Bord, hvor han

sad, spurgte paa Rusfisk: — Generer jeg ikke? og tog Plads ved Siden af ham. Først efter at Litvinov havde seet nærmere paa den Fremmede, gjenkjendte han i ham den tause, undersætsige Herre, der havde siddet i en Krog af Stuen henne hos Gubarev, og som havde fixeret ham saa skarpt, dengang Talen kom paa politiske Anskuelser. Herren havde ikke lukket sin Mund op hele Aftenen; nu, da han havde sat sig og taget Hatten af, saae han paa Litvinov med en halv trohjertet, halv forlegen Mine.

Femte Kapitel.

— Hr. Gubarev, som jeg havde den Fornøielse at see Dem hos idag, begyndte han: — har ikke præsenteret mig for Dem; hvis De ikke tager mig det ilde op, vil jeg nu gjøre det selv. Mit Navn er Potugin . . . Hofraad à la suite; jeg har gjort Tjeneste i Finansministeriet, i St. Petersborg. Jeg haaber, De ikke vil misforstaae min Opførsel; jeg pleier ellers ikke at være saa rask til at stifte Bekjendtskaber . . . . men her . . . . og ligeoverfor Dem . . . .

Potugin blev forlegen; han bad Opvarteren om at bringe sig et Glas Kirsch. — For at faae Mod! tilføiede han smilende.

Litvinov betragtede med forøget Opmærksomhed denne sidste Fremtoning, og idet han sammenlignede den med dem, han tidligere paa Dagen havde havt Leilighed til at træffe sammen med, tænkte han ved sig selv: „Det var dog en besynderlig Forskjel!“

Ja, der var unægtelig stor Forskjel. Den Herre, som sad der ligeoverfor Litvinov og glattede med Fingrene paa Bordkanten, var en Mand med brede Skuldre og en temmelig svær Overkrop paa et Par korte Been; det krøllede Hoved holdt han noget forover=bøiet, Øinene, der overskyggedes af tykke Øienbryn, havde et meget intelligent, men ogsaa meget melankolsk Udtryk, Munden var stor, men regelmæssig, Tænderne stygge, og Næsen en af disse ægte russiske Næser, som man med en vis Ret har kaldt Kartoffel=næser: kort sagt et tilsyneladende noget geneert, en Smule forviltret, men ganske sikkert ikke noget al=mindeligt Menneske. Han var temmelig stødesløst paaklædt; den gammeldags Paletot hang som en Sæk om Kroppen paa ham, og Halsbindet havde dreiet sig lidt. Den Fortrolighed, han pludselig viste, ansaae Litvinov paa ingen Maade for Paatrængenhed, men følte sig tvertimod smigret ved den: det var let at see paa den Mand, at han havde ikke for Skik at vælte sig ind paa Fremmede. Han gjorde et be=synderligt Indtryk paa Litvinov: han indgød ham paa eengang Agtelse, Sympathi og en Slags uvilkaarlig Medlidenhed.

— Jeg forstyrrer Dem altsaa ikke? gjentog han. Stemmen kunde umuligt have passet bedre til hele Figuren, end den gjorde: den var blød, lidt hæs og temmelig spinkel.

— Nei, jeg forſikrer Dem, ſkyndte Litvinov ſig at ſvare: — tvertimod, det glæder mig i høi Grad . . . .

— Virkelig? Naa, det glæder ogſaa mig. Jeg har hørt en heel Deel om Dem, og er inde i Deres Studier og Planer. Det er en ædel Sag, De har viet Dem til; det var vel ogſaa derfor, De taug ſaa haardnakket ſtille idag!

— Jeg . . . . det forekommer mig, at De heller ikke ſagde ret Meget, bemærkede Litvinov.

Potugin ſukkede.

— Saa ræſonnerede de Andre til Gjengjæld ſaameget deſto mere. Jeg ſad og hørte til. . . . Naa, tilføiede han efter en lille Pauſe og rynkede Dienbrynene med et pudſigt Udtryk: — hvad ſynes De ſaa om vort babelſke Taarnbyggeri.

— Ja, De har Ret, det er virkelig et fuldſtændigt Babelstaarn. Jeg kunde havt Lyſt til at ſpørge alle disſe Herrer, om af hvad Grund de egenlig arbeidede ſig op i ſaadan en Extaſe.

Potugin ſukkede igjen.

— Det er jo netop Knuden; de har ſelv ikke Spor af Anelſe om det. I gamle Dage vilde man have ſagt om disſe Menneſker, at de var blinde Redſkaber for en høiere Magt; men nuomſtunder betjener man ſig af ſkarpere Udtryk. Forreſten har jeg paa ingen Maade iſinde at ſværte dem; tvertimod, de er Alleſammen, eller dog

saagodt som Allesammen, rigtig fortræffelige Mennesker. Om Fru Suchantschikov f. Ex. veed jeg fra en aldeles paalidelig Kilde ikke saa faa meget smukke Træk endda. Blandt Andet gav hun de sidste Penge, hun eiede, til to fattige Niecer; lad saa ogsaa være, at der har været nogen selvbehagelig Forsængelighed med i Spillet, — det er dog altid et sjeldent Træk af Opoffrelse hos en Dame, der selv ikke eier Noget. Hr. Pistschalkin er der ligefrem ikke det Allerringeste at udsætte paa. Det tør betragtes som afgjort, at Bønderne i hans Distrikt med det Allerførste vil komme og overrække ham et Sølvbæger af Facon som en Vandmelon eller ogsaa et Helgenbillede af hans Skytspatron; og selv om han saa ogsaa i sin Taksigelsestale forsikrer, at det er en aldeles ufortjent Ære, de viser ham, saa er det ikke sandt: han har virkelig fortjent den. Deres Ven Hr. Bambajev har et Hjerte som det pure Guld; det gaaer rigtignok ham ligesom Digteren Jasykov, der, efter hvad man siger, ved en Bog og et Glas Vand har besunget Livets meest berusende Nydelser: Begeistringen er igrunden fuldstændig gjenstandsløs .... ja, men det er og bliver dog altid Begeistring. Hr. Voroschilov er ogsaa en rigtig brav Fyr; ligesom alle de andre Herrer fra Militærskolen, hvis Navne pranger paa den gyldne Tavle, behandler han Videnskaben og Civilisationen, omtrent som om han var blevet kommanderet som Ordonnans ind paa deres

Gebeter; han er en Fraſemager, endog naar han holder ſin Mund, — men forreſten er han jo ſaa ung endnu! Ja viſt ſaa, det er lutter fortræffelige Menneſker — men Reſultatet af deres Beſtræbelſer, det er liig Nul; alle de forſkjellige Dele, Maden er lavet af, er ypperlige, men Maden ſelv er fuldſtændig uſpiſelig.

Litvinov blev mere og mere forbauſet, medens han ſad og hørte paa ham; den Maade, han udtrykte ſig paa, de Vendinger, han betjente ſig af i ſin rolige, men ſikkre Udvikling, vidnede ligeſaa meget om Evne, ſom om Lyſt til at tale.

Og det var ganſke rigtigt, Potugin baade holdt af og forſtod at tale; men ſom et Menneſke, hvem et brydſomt Liv havde betaget Forfængeligheden, afventede han med filoſofiſk Ro, at der ſkulde tilbyde ſig en paſſende Leilighed og et Bekjendtſkab, han ſyntes om, før han indlod ſig paa at meddele ſig.

— Ja, begyndte han igjen med ſin eiendommelige, om ikke juſt ſygelige ſaa dog melankolſke Humor: — ja, det er i høi Grad beſynderligt! Og ſaa er der een Ting til, ſom jeg vil bede Dem lægge Mærke til: hvis f. Ex. ti Englændere tilfældigvis træffer ſammen, ſaa kommer Samtalen øieblikkelig til at dreie ſig om underſøiſke Telegrafledninger, Papirstolden, den bedſte Methode at garve Rotteſkind paa, kort ſagt, de vil altid forhandle om noget Poſitivt, noget Reelt. Træffer ti Tydſkere ſammen, ſaa bliver ufeil-

barligt Schleswig=Holstein og Tydsklands Enhed sat paa Dagsordenen. Træffer ti Franskmænd sammen, saa kommer Samtalen, — de kan saa vende og dreie sig, som de vil — uundgaaeligt til at handle om pikante Kjærlighedseventyr. Men hvis ti Russere træffer sammen et eller andet Sted, saa er der eet Spørgsmaal, som øieblikkelig bliver bragt paa Bane, — naa ja, De har jo selv fornylig havt Leilighed til at over=bevise Dem derom — det er Spørgsmaalet om Ruslands Betydning, Ruslands Fremtid, og det bliver saa for=handlet i de meest almindelige, meest fraseagtige Udtryk, ab ovo, uden Spor af Bevisførelse og uden Spor af Resultat. Dette ulykkelige Spørgsmaal sidder de og gumler paa, ligesom Børn sidder og gumler paa et Stykke saft= og kraftløst Guttaperka! Det er rene Børn! Naturligvis bliver saa ved samme Leilighed ogsaa det „raadne" Vesteuropa taget ordenligt under Behandling. Det er noget under=ligt Noget, det Vesteuropa, skulde man synes; det slaaer os paa alle Punkter, og alligevel skal det være raaddent! .... Og hvis vi saa endda virkelig for Alvor foragtede det! blev Potugin ved: — men det er heller ikke Andet end lutter Løgn og Fraser! Skjælde ud .... javel, skjælte ud paa det, det kan vi; men vi er alligevel bange for dets Dom, eller rettere: for Pariser=Vindbøitlernes Dom. Der har jeg nu f. Ex. en Bekjendt — en skikkelig Fyr, saavidt man kan

skjenne, Familiefader, og allerede noget tilaars, — De kan tænke Dem, han var for nogle Dage siden formelig fortvivlet, fordi han inde paa en Pariser-Restauration havde bestilt sig „une portion de biftek aux pommes de terre“, og der saa straks efter var en Franskmand, som raabte til Opvarteren: »Garçon, biftek pommes!“ Min Ven var lige ved at gaae i Jorden af Skam, og sagde fra det Øieblik af altid selv samvittighedsfuldt „biftek pommes!“, og lærte ogsaa Andre at sige det. Det gaaer saavidt, saa endog Loretterne forbauses over den ærefrygtsfulde Gysen, hvormed vore unge Landsmænd træder ind i deres berygtede Modtagelsesværelser . . . . „Du min Gud! tænker saadan en Adelsmand ved sig selv: saa er jeg altsaa virkelig hos hende, hos Anna Deslion i egen Person!“

— Vær saa venlig at sige mig, spurgte Litvinov: — hvad mener De er Grunden til den Indflydelse, som Gubarev aldeles ubestrideligt udøver paa alle sine Omgivelser? Troer De, det er hans Kundskaber, eller hans Talent? . . . .

— Pyh! han har hverken det Ene eller det Andet.

— Det er altsaa hans Karakteer, som er Skyld i det?

— Karakteer har han heller ikke; derimod har han megen Villiekraft. Vi Slaver er som bekjendt, kun daarligt udstyrede med den Egenskab, og derfor bøier

vi os ogsaa for den, hver Gang vi træffer paa den. Hr. Gubarev vilde være Hovedet for dette Selskab, og saa anerkjendte de ham ogsaa for det. Naa, ja hvad skal man sige! Regeringen har befriet os for Livegenskabet, og vi er den taknemlige derfor; men Trældommens Vaner har slaaet for dybe Rødder i hele vort Væsen, til at vi saadan i en Fart kan slippe af med dem igjen. Hvor og hvad det saa end gjælder om, saa maa vi have en Herre; i Reglen pleier Herren at være et eller andet levende Subjekt, men undertiden er det ogsaa en vis Retning, som vi bliver grebet af. For Øieblikket er vi for Exempel Allesammen betaget af Naturvidenskaberne. Hvorfor, af hvad Grund vi giver os ind paa saadant et Afhængighedsforhold, ja det er en Gaade for os; vor Natur lader nu eengang til at være anlagt derpaa. Hovedsagen er og bliver, at vi maa have en Herre. Saasnart vi har fundet saadan En, saa hedder det: ham er det, ham maa vi rette os efter; og saa kan vi see haanligt ned paa hele Resten. En komplet Slavenatur! Slavestolthed og Slaveydmyghed! Viser der sig saa en ny Herre paa Scenen, saa — vips — væk med den gamle! Før var det Jakob, nu er det Sidor; en Lussing til Jakob, Knæfald for Sidor! Se blot engang, saa mange af den Slags Volter vi har slaaet! Vi vaaser op om Negation som om en Egenskab, der skal være begrundet i hele vort

Væsen; og dog er heller ikke vor Negation en fri Mands, der med Kaarden i Haanden forfægter sin Mening, . . nei, den er en Lakais, der gaaer paa med bare Næver og saa ovenikjøbet kun efter sin Herres Ordre. Desuden er vi et blødagtigt Folkefærd; det er ikke saa svært at faae Krammet paa os. Se paa den Maade har Hr. Gubarev svunget sig op til at blive Herre; han borede og blev ved at bore saalænge, til han havde faaet boret sig igjennem. Folk seer, der er et Menneske, som træder anmassende og selvtillidsfuldt op, som kommanderer — og det er Hovedsagen: man maa kunne kommandere — naa, saa har han selvfølgelig Ret, og ham maa man lystre. Alle vore Sekter er opstaaet paa den Maade. Den, der møder med Stok paa, er Korporal.

Potugins Kinder var blevet røde, og han stirrede mørkt hen for sig. Og underligt nok! I hans bittre og undertiden endog ondskabsfulde Ord laae der ikke noget Hadefuldt, men snarere Bedrøvelse, inderlig, oprigtig Bedrøvelse.

— Hvordan har De gjort Bekjendtskab med Gubarev? spurgte Litvinov.

— Jeg har kjendt ham længe, svarede Potugin adspredt . . . og fortsatte saa sine Betragtninger. — Der er et ganske besynderligt Træk til i vor Nations Karakter, som jeg kan gjøre Dem opmærksom paa. Der har nu for Exempel en af vore Digtere tilbragt

hele sit Liv med paa Vers og Prosa at spotte over Drukkenskabet og Brænderiforpagtningerne . . . . En skjøn Dag kjøber han selv to Brænderier, bortforpagter en hundrede Brændevinskipper — og — vil De tænke Dem? — der er ikke En, som finder noget Underligt i det! Hvis det var en Anden, der havde gjort det, vilde han ikke have faaet en eneste glad Time mere i hele sit Liv; men ham tager man det ikke ilde op! Saadan gaaer det ogsaa med Gubarev. Han er Slavophil, Demokrat, Socialist og hvad De ellers vil; men Bestyrelsen af sit Gods har han betroet til sin Broder, der er Landmand og Bondefanger af den gamle Skole, en af de saakaldte Tandudtrækkere. Den selvsamme Fru Suchantschikov, som holdt paa, at Fru Beecher-Stove havde givet Sjælebesidderen Tentelejev en Drefigen, hun formelig kryber for Gubarev, og det blot fordi han sætter saadan en dybsindig Mine op og giver sig Udseende af at læse politiske Bøger. Om hans Veltalenhed havde De jo idag selv Leilighed til at danne Dem en Forestilling; han gjør forresten meget rigtigt i at holde sin Mund og agere tilknappet, for naar han bliver snaksom, saa kan ikke engang jeg, der dog er et af de taalmodigste Mennesker i Verden, holde det ud med ham. Saa vrøvler han eller fortæller smudsige Anekdoter — ja jeg forsikrer Dem, vor store Gubarev fortæller smudsige Anekdoter og leer selv saa modbydeligt af dem . . . .

— Er De virkelig saa taalmodig? mumlede

Litvinov. — Jeg troede tvertimod .... Men tør jeg spørge Dem om Deres Navn?

Potugin drak en Slurk Kirsch.

— Jeg hedder Sosont Ivanovitsch. Man har opkaldt mig med det smukke Navn efter min Onkel, som var Archimandrit, men som jeg forresten ikke skylder nogetsomhelst Andet her i Verden. Jeg stammer ned fra Præstekasten, hvis jeg tør udtrykke mig saaledes. Men hvad det angaaer, at De tvivler om, at jeg er taalmodig, saa gjør De mig Uret; jeg er virkelig i høi Grad taalmodig. I hele tyve Aar har jeg tjent under min kjødelige Onkel, virkelig Statsraad Trinarch Potugin. De har vel ikke kjendt ham?

— Nei.

— Gratulerer Dem. Jo, De kan troe, jeg er taalmodig. Men lad os komme tilbage til det, vi talte om. Hver Dag, der gaaer, undrer jeg mig over mine Landsmænd! Allesammen er de forsagte og gaaer og hænger med Næbet, og alligevel er de Allesammen fulde af Haab og vilde ved den mindste Anledning, der tilbød sig, være parat til om muligt at storme Maanen. Der er nu for Exempel vore Slavophiler, som Gubarev siger, han staaer i Forbindelse med, — rigtig prægtige Folk, og dog vil De ogsaa hos dem træffe den samme Blanding af Fortvivlelse og Overvurdering af sig selv, denne bestandige Svæven midt imellem Himmel og Jord. Det vil nok Altsammen komme, mener de.

For Dieblikket er der ikke det Mindste, ikke det Allermindste; Rusland har i Løbet af ti Aarhundreder ikke frembragt nogetsomhelst Eiendommeligt, hverken paa Statsforvaltningens eller paa Justitsens Omraade, hverken i Videnskab eller Kunst, ja ikke engang i Haandværket . . . . Men Taalmodighed, bare Taalmodighed! det vil nok Altsammen komme. Og hvordan, hvis man tør være saa fri at spørge? Jo fordi vi, læg vel Mærke til det, fordi vi, de Dannede — er noget Rak; men Folket . . . . oh, det er et stort Folk! Seer I den Bondekittel der? Det er fra den, det Altsammen skal komme. Alle de andre Gudebilleder er væltet i Støvet: saa lad os da troe paa Kittelen. Men dersom den nu heller ikke skulde svare til vore Forventninger? Bah, I kan stole paa, den vil gjøre det, læs blot Kokanovsky og luk Dinene op! Paa Ære, hvis jeg var Maler, vilde jeg male et Billede, der skulde see saaledes ud: den dannede Mand staaer foran Bonden og bukker dybt for ham: frels mig, Faerlil, jeg deer af Tæring; Bonden paa sin Side bukker dybt for den Dannede: lær mig Noget Herre, jeg kvæles i Uvidenhed. Naturligvis er der ingen af dem, der kommer nogen Vegne. Derfor skulde vi virkelig see at blive noget mere beskedne — ikke blot i Ord — og taknemligt laane hos vore ældre Brødre, hvad de har udtænkt og opfundet, bedre end vi og før end vi! — Kellner, noch ein Glässchen Kirsch! De maa ikke

troe, jeg er en Drukkenbolt, men Alkoholen løser Tungen paa mig.

— Efter hvad De her har sagt, bemærkede Litvinov smilende: — vilde det være spildt Umag at spørge Dem om, til hvad for et Parti De hører og hvad De tænker om Europa. Maa jeg blot gjøre een Bemærkning. De sagde for et Øieblik siden, at vi skulde laane, optage fra vore ældre Brødre; men hvor er det muligt at optage Noget, som ikke stemmer med Klimaets og Jordbundens Betingelser eller med de lokale og folkelige Eiendommeligheder. Fader havde for Exempel engang, kan jeg huske, forskrevet fra det Butenoppske Maskinværksted i Moskva en Jerntærskemaskine, der var blevet ham anbefalet paa det Bedste. Maskinen var virkelig ogsaa meget god — men hvordan troer De, det gik? I hele fem Aar blev den staaende til ingen Verdens Nytte inde i en Lade og blev saa tilsidst erstattet med en amerikansk Maskine af Træ, som — det gjælder i det Hele taget om alle de amerikanske Maskiner — passede langt bedre til vore Sædvaner, til Traditionen. Nei, Sosont Ivanovitsch, man kan ikke saadan uden videre adoptere Alt.

Potugin saae op.

— Oprigtig talt, bedste Grigori Mikailovitsch, begyndte han efter et Øieblikks Betænkning: — den Indvending havde jeg mindst ventet, jeg skulde høre af Dem. Hvem i Alverden forlanger, at De skal

adoptere Noget uden iforveien at have prøvet det. De beslutter Dem dog ikke til at anskaffe et fremmed Produkt paa Grund af dets Herkomst, men fordi det svarer til Deres Fornødenheder; det vil altsaa sige, efter moden Overveielse og Prøvelse. Vær De blot ganske rolig for Resultaterne; de vil ikke lade vente paa sig og vil nok svare til alle disse Folkets og Jordbundens og Klimaets Eiendommeligheder og Betingelser, som De har saa travlt med. Giv De blot Folkemaven sund og kraftig Føde, saa skal den nok vide at forarbeide den, — og med Tiden, naar Organismen er kommet til Kræfter, saa vil ogsaa de eiendommelige, fuldstændig eiendommelige Safter vise sig. De kan tage et Exempel fra vort Sprog. Peter den Store formelig oversvømmede det med hollandske, franske og tydske Ord; det russiske Folk skulde gjøres fortrolig med, hvad alle de Ord betød. Peter gik ganske ligefrem tilværks med den Sag; han hældte Fremmedordene skjæppevis ned i Folkemaven. I Begyndelsen kom der rigtignok noget høist Forfærdeligt ud af det, men bagefter indtraadte den Fordøielse, jeg før talte om, — Begreberne blev siddende og slog Rod; lidt efter lidt udviskedes de fremmede Former, og vort Sprog arbeidede det Ensbetydende ud af sig, saa nutildags Deres ærbødige Tjener og høist middelmaadige Stilist tør paatage sig — og det uden at bruge blot et eneste ikke-russisk Ord — at oversætte en

hvilkensomhelst Side af Hegel — jo, jeg sagde af Hegel. Hvad der saadan er skeet i Sproget, det, tør man haabe, vil ogsaa kunne skee i andre Sfærer. Spørgsmaalet er blot: om Naturen er stærk nok? Den russiske? Bah, den har gaaet ganske andre Omvæltninger igjennem. Det er kun Nervesvage og kraftløse Folkeslag, som falder paa at frygte for deres Sundhed og Selvstændighed; og paa samme Maade er det kun ørkesløse Hoveder, der kan komme i ubændig Extase over, at de netop er Russere. Jeg sætter særdeles megen Priis paa mit gode Helbred, men jeg kommer ikke i Extase over det: det undseer jeg mig for.

— Det er ganske rigtigt, Sosont Ivanovitsch, bemærkede Litvinov: — det forholder sig Altsammen, saadan som De siger. Men hvorfor skal vi absolut være udsat for det Slags Experimenter? De sagde jo selv, at i Begyndelsen var der kommet noget reent Forfærdeligt ud af det. Naa, og dersom nu dette Forfærdelige holder sig? Og De veed, at det har holdt sig.

— Kun ikke i vort Sprog — og det har Meget at sige! Hvad selve vort Folk angaaer, saa er det ikke mig, der har skabt det; det er ikke min Skyld, at det maa gjennemgaae saadan en Skole. „Ja Tydskerne, de har havt en normal Udvikling, skraaler vore Slavophiler: — giv os Magen til den." Men hvorfra skulde vi saae den, naar allerede vor første histo-

riſke Optræden — Indkaldelſen af fremmede Overhoveder — i og for ſig var en Uregelmæssighed, en Anomali, ſom gjentager ſig hos hver Enkelt af os endnu den Dag idag; der er viſt ikke en Eneſte af os, ſom ikke idetmindſte eengang i ſit Liv har vendt ſig til Udlandet og ſagt: Kom, led mig og herſk over mig! . . . . Ganſke viſt, det maa jeg indrømme, kan vi ikke altid beſtemt vide, om det, vi optager i os fra Udlandet, maaſke ikke er Gift iſtedetfor det forventede Brød — men det er der nu eengang ikke Noget at gjøre ved: vi kommer ikke fra det Daarlige til det Gode gjennem det Bedre, men altid kun gjennem det Daarligere, og ogſaa Giften kan undertiden være et Lægemiddel. Det er kun tankeløſe og misundelige Naturer, ſom med et viſt ſkadefro Smil henviſer til, hvorledes det er gaaet tilbage for Bønderne efter Emancipationen, og hvorledes Drukkenſkaben iblandt dem er ſteget efter Ophævelſen af Brænderiforpagtningerne . . . . Man maa igjennem det Daarligere, for at komme til det Bedre!

Potugin ſoer ſig med Haanden over Anſigtet.

— De ſpurgte mig før, begyndte han ſaa igjen: — hvad jeg mener om Europa; jeg beundrer det, jeg er formelig ærbødigt forelſket i dets Principer og har ikke Spor af Grund til at gjøre nogen Hemmelighed deraf. Jeg har allerede for længe ſiden — nei, for kort ſiden, i den allerſidſte Tid, holdt op med at være bange for at ſige min Mening ligefrem . . . . De tog jo ſelv

heller ikke i Betænkning at sige Hr. Gubarev, hvad De meente . . . . Jeg er, Gud være lovet, holdt op med at aspasie mine Begreber, Anskuelser, Overbevisninger og Sædvaner efter dem, jeg taler med. Jeg kjender virkelig ikke noget Modbydeligere end denne taabelige Feighed, denne foragtelige Beredvillighed, hvormed for Exempel hos os den fornemme Statsmand læmper sig efter den i hans Dine fuldstændig ubetydelige Student og søger at gjøre sig behagelig og at indsmigre sig hos ham. Og sæt nu ogsaa Statsmanden gjør det af Higen efter Popularitet, af hvad Grund skal saa vi Borgerbørn bære os ligesaadan ad? Ja, jeg er en Ven og Tilhænger af Vesteuropa, det vil sige, for at udtrykke mig nøiagtigere, jeg er en Ven af den Dannelse, som man forstaaer at gjøre sig saa deiligt lystig over — af Civilisationen — det Ord synes jeg bedre om — jeg elsker den af hele min Sjæl, jeg troer paa den: anden Kjærlighed, anden Tro har jeg ikke og vil jeg aldrig faae. Dette ene Ord: Ci-vi-li-sa-tion (Potugin udtalte hver enkelt Stavelse tydeligt og med et særligt Eftertryk) det alene er almeensatteligt, reent og helligt, medens alle de andre, som f. Ex. Nationalitet, Berømmelse osv. lugter af Blod . . . .

— Holder De af Rusland, Deres Hjem?

Potugin foer sig igjen med Haanden over Ansigtet.

— Jeg baade elsker og hader mit Fødeland lidenskabeligt.

Litvinov trak paa Skuldrene.

— Det er forslidt, Sosont Ivanovitsch, en Trivialitet.

— Naa hvad gjør saa det? En Trivialitet? Jeg kjender mangfoldige baade meget smukke og meget sande Sætninger, der er blevet til Trivialiteter. Der har De nu f. Ex. Sætningen: Frihed og Orden — det er ogsaa en bekjendt Trivialitet. Vilde det maaske efter Deres Mening være bedre, hvis det, ligesom hos os, hed: Rang-Hierarki og Uorden? Og er alle disse smukke Sætninger, som vor Ungdom er drukken af, det foragtede Bourgeoisi, souverainité du peuple, Retten til Arbeide . . . er det ikke ogsaa Trivialiteter? Men hvad nu det Had angaaer, som altid er uadskilleligt fra Kjærlighed . . . .

— Ah, reen Byronisme! afbrød Litvinov ham: — Romantik fra Trediverne!

— Undskyld, men der tager De virkelig Feil; den Første, der gjorde opmærksom paa dette nøie Sammenhæng mellem Følelserne, det var — for totusind Aar siden — Catull, den romerske Digter Catull:

Odi et amo. Quare id faciam, fortasse requiris
Nescio: sed fieri sentio et excrucior.

Jeg har lært det hos ham, da jeg paa Grund af min geistlige Opdragelse kan noget Latin. Ja,

jeg baade elsker og hader Rusland, mit besynderlige, storartede, modbydelige, dyrebare Rusland. Jeg har nu, efterat jeg tyve Aar itræk har siddet ved det røde Bord, forladt det, for dog at kunne træffe Veiret engang; jeg har forladt det og føler mig overordenlig glad og veltilmode her; men jeg vil alligevel snart vende hjem igjen, det mærker jeg. Havejorden er god .... og dog kan Brombærrene ikke trives i den.

— De føler Dem glad og veltilmode her, sagde Litvinov: — ja, mig gaaer det ligesaadan. Jeg er ogsaa taget hertil for at lære Noget; men det forhindrer da ikke, at man jo nok kan have Die for visse Fremtoninger ....

Han pegede paa to Loretter, der gik forbi og som omsværmedes af nogle af Jokeyklubbens Medlemmer, samt paa Spillesalen, der var propfuld endnu, skjøndt det var seent paa Aftenen.

— Hvoraf slutter De, at jeg skulde være blind for den Slags Ting? faldt Potugin ivrigt ind. — Men, tilgiv mig, Deres Bemærkning bringer mig uvilkaarligt til at tænke paa, i saadan en triumferende Tone vore ulykkelige Journalister omtalte Manglerne ved den engelske Militærforvaltning, dengang „Times“ efter Krimkrigen kom frem med sine Afsløringer. Jeg selv er alt Andet end Optimist; jeg seer paa ingen Maade den menneskelige Virksomhed, hele vort Liv,

— denne Komedie med den tragiske Slutning, — i et rosenfarvet Skjær; men hvorfor skal man give Vesteuropa Skylden for det, som maaske i det Hele taget er begrundet i den menneskelige Natur? Denne Spillesal er demoraliserende, ja ganske vist; men er da vore indfødte Spilleres Virksomhed det maaskee ikke ogsaa? Nei, bedste Grigori Mikailovitsch, lad os være mere forsonlige og mere beskedne: en flink Discipel seer nok sin Lærers Feil, men han tier ærbødigt med dem, for fra selve disse Feil henter han Belæring; de lærer ham at slaae ind paa den rette Vei. Men forresten, hvis De absolut har Lyst til at køle Deres kjække Mod paa det raadne Vesten . . . . saa se der, der kommer netop Fyrst Coco ud fra Spillesalen; han har efter al Rimelighed i Løbet af et Kvarters Tid sat over hundrede Familiers moisommeligt sammenskrabede Forpagtningsafgift overstyr inde ved det grønne Bord, og er nu i en exalteret Stemning. Jeg saae ham desuden idag sidde henne hos Marx og blade i en Brochure af Veuillot . . . . De vil vist kunne faae passende Selskab i ham.

— Undskyld . . . . undskyld, skyndte Litvinov sig at svare, da han saae, at Potugin reiste sig fra sin Stol: — jeg kjender saagodtsom slet ikke Fyrst Coco og foretrækker naturligvis at tale med Dem . . .

— Meget forbunden, faldt Potugin ham i

Talen og bukkede: — men jeg har allerede talt temmelig længe med Dem, eller rettere sagt: talt alene, og De veed formodenlig af egen Erfaring, saa forlegen og skamfuld man føler sig, naar man i længere Tid har ført Ordet alene, særlig ved et første Møde, hvor det let kunde faae Udseende af, at man rigtig vilde stille sig selv paa Piedestalen. Derfor . . . au revoir — jeg gjentager endnu engang, at jeg er virkelig glad over, at jeg har gjort Deres Bekjendtskab.

— Men saa giv dog Tid et Øieblik, Sosont Ivanovitsch .... siig mig idetmindste, hvor De boer, og hvorlænge De har i Sinde at blive her endnu?

Potugin lod til at blive noget forlegen.

— Jeg bliver vistnok en Ugestid i Baden-Baden, sagde han: — forresten kan vi bedst træffe sammen her hos Weber, eller hos Marx. Eller jeg kommer op til Dem ....

— Jeg vilde dog gjerne vide Deres Adresse....

— Jamen .... jeg boer ikke alene.

— Er De gift? spurgte Litvinov pludselig.

— Aa, hvor vil De hen! .... Nei, men jeg har en ung Pige i Huset hos mig.

— Ah! svarede den Anden ligesom i en undskyldende Tone og slog Øinene ned.

— Hun er forresten kun sex Aar, tilføiede Potugin. — Det er et fader- og moderløst

Barn . . . . Datter af en Veninde af mig. Lad os derfor hellere træffe sammen her. Farvel!

Han trykkede Hatten ned paa sit krøllede Hoved og gik bort med hurtige Skridt; man saae ham endnu et Par Gange henne under Gaslygterne, som sparsomt oplyste Veien, der førte til Lichtenthaler Alleen . . . . saa forsvandt han fuldstændig.

Sjette Kapitel.

„Et besynderligt Menneske! tænkte Litvinov, medens han gik hjem til det Hotel, hvor han var taget ind. — Et høist besynderligt Menneske! Jeg maa absolut stifte nærmere Bekjendtskab med ham." — Han kom ind paa sit Værelse og saae, der laae et Brev paa Bordet. „Ah! Fra Tatjana," tænkte han og glædede sig allerede til det; — men Brevet var fra Rusland, fra hans Fader. Han brød det store Segl med Vaabnet i, og gav sig til at læse .... En stærk, meget behagelig og ligesom bekjendt Vellugt vakte hans Opmærksomhed. Han saae sig om i Værelset, og opdagede henne i Vinduet et Vandglas med en stor Buket Heliotroper. Forundret bøiede Litvinov sig ned over Buketten, rørte ved den, lugtede til den, og faldt i Tanker. En utydelig Erindring, som han selv ikke kunde gjøre sig rigtigt Regnskab for, dæmrede frem i ham. Han ringede paa Opvarteren, og spurgte, hvor de Blomster var kommet fra. Opvarteren svarede, at der havde været en Dame med dem, men at hun

ikke havde villet sige sit Navn; hun havde blot sagt, at Herren vilde nok selv gjætte sig til af Blomsterne, hvem de var fra. Erindringen lod til at blive stærkere hos Litvinov. Han spurgte Opvarteren om, hvordan den Dame havde seet ud, og fik at vide, at hun var høi, meget elegant klædt og gik med Slør.

— Det var rimeligvis en russisk Grevinde, tilføiede Opvarteren.

— Hvoraf slutter De det? spurgte Litvinov.

— Hun gav mig to Gylden, svarede Opvarteren og smilte.

Litvinov sendte Opvarteren bort og blev længe staaende henne ved Vinduet og grublede; men saa gjorde han en utaalmodig Bevægelse med den ene Haand, og gav sig igjen til at læse Brevet. Det indeholdt de sædvanlige Beklagelser; Faderen forsikrede, at Kornet var slet ikke Noget værd mere, at der var ikke Spor af Disciplin længer blandt Folkene, og at Verdens Undergang sandsynligvis ikke kunde være ret langt borte. „Vil Du blot tænke Dig, skrev han blandt Andet: — min sidste Kudsk, Kalmukken .... Du husker ham jo nok? .... selv ham havde de faaet fuldstændig ødelagt for mig, ja han vilde have været redningsløst fortabt, og jeg kunde slet ikke være kommet ud at kjøre mere, hvis ikke nogle gode Mennesker — gid Gud gjengjælde dem det! — havde givet mig det Raad at sende ham til en Pope i Rjæsan, der er en bekjendt Djævleuddriver;

og han er virkelig blevet fuldstændig kureret der, som medfølgende originale Brev fra hans Høiærværdighed vil kunne overbevise Dig om."

Litvinov løb nysgjerrigt dette Aktstykke igjennem. Deri blev bevidnet „at Gaardskarlen Nikanor Dmitriev har lidt af en Sygdom, som ikke kunde kureres ved Medicin, fordi den skrev sig fra onde Mennesker; men Skylden er Nikanors egen, fordi han ikke har holdt et Løfte, han har givet en Pige, hvisformedelst hun har paaført ham dette Onde; og dersom jeg ikke havde hjulpet ham, saa vilde han være gaaet tilgrunde som en Kaalorm. Jeg blev i min Tro paa det altskuende Die hans Redningsmand; men hvorledes jeg har baaret mig ad, ja se det er min Hemmelighed. Hvad angaaer Pigen, saa beder jeg Deres Velbaarenhed om, at anvende al den Indflydelse, som maatte findes egnet, for at udvirke, at hun for Fremtiden ikke befatter sig med den Slags stygge Ting; og turde en vel anbragt Trudsel ikke forblive uden gunstig Virkning." Da Litvinov havde læst dette Aktstykke, faldt han i Tanker; det flyttede ham langt ud paa Stepperne, midt ind i et stagnerende Livs Mørke og Sneverhed, og han syntes, det var saa besynderligt, at han skulde komme til at læse det Brev netop her i Baden. Imidlertid var Klokken for længe siden slaaet Tolv; Litvinov gik iseng, og pustede Lyset ud. Men han kunde ikke falde isøvn; de Personer, han havde

seet den Dag, og de Samtaler, han havde hørt, hvirvlede i en underlig forvirret Blanding rundt i hans ophedede og af Tobaksrøgen forpinte Hoved. Det ene Øieblik viste den surmulende Gubarev sig for ham og han saae hans nedslagne Øine med det stupide og egensindige Udtryk; saa blev disse Øine pludselig livlige, flakkede uroligt om, og forvandlede sig til Suchantschikovs; han hørte hendes bjæffende Stemme, og uvilkaarlig og halvhøit gjentog han de Ord, hun havde skraalet: „hun gav ham et Øresigen;" derefter kom Potugins originale Skikkelse, og Litvinov erindrede for tiende eller tyvende Gang hvert eneste Ord, han havde sagt; eller Voroschilov i den elegante Paletot, der sad som en ny Uniform paa ham, sprang pludselig frem, ligesom en Dukke af en Spilledaase; Pistschalkin nikkede fornemt og gravitetisk med sit omhyggeligt friserede og ret ærværdige Hoved; Bindasov vrøvlede og skjældte ud; Bambajev var begeistret og græd .... Men først og sidst var det dog denne søde, stærke, betagende Vellugt, der trængte ind paa ham og gjorde ham det umuligt at komme til Ro. Den bredte sig bestandig stærkere og stærkere i Mørket og drog med en forunderlig Haardnakkethed Litvinovs Tanker hen paa Noget, som han alligevel ikke kunde gjøre sig klart Rede for, hvad var. Det faldt ham ind, at det skulde være skadeligt for Sundheden at have Blomster staaende i sit Soveværelse om Natten; han stod op, famlede sig frem,

kom hen til Buketten, og satte den ind i Værelset ved Siden af; men ogsaa derfra trængte den bedøvende Vellugt ind til ham, ind i hans Puder og ind under hans Lagener, og træt og forstemt laae han og vendte og dreiede sig i Sengen. Han begyndte allerede at faae Febersyner; han saae den Geistlige, „den bekjendte Djævleuddriver", med langt Skæg og Haaret flettet i en Pidsk, springe som en flink Hare tvers over Veien, og han hørte Voroschilov, der var besat med Fjer fra en Generalshat, trilre inde fra en Busk ligesom en Nattergal .... Pludselig reiste han sig overende i Sengen, slog Hænderne sammen og udbrød: „Skulde det være hende? Det er jo umuligt."

Men for at forklare det Udbrud, maa vi bede den gunstige Læser om at følge os nogle Aar tilbage i Tiden.

Syvende Kapitel.

I Begyndelsen af Halvtredserne levede Osfiniernes talrige fyrstelige Familie i Moskva i meget smaa, ja næsten trængende Kaar. Det var ingen tatarisk-grusinisk, men en ægte russisk Fuldblodsfamilie, der stammede ned fra Rurik. Man træffer Navnet hyppigt i vore Krøniker, paa de første Moskvaske Storfyrsters, Rigets Udvideres, Tid. Osfininerne havde eiet store Godser og Landeiendomme, var blevet udmærkede for deres Tjenester baade i Krigs- og Fredstid, og havde havt Sæde og Stemme i Bojarernes Duma; ja der var endog En af Slægten, som havde turdet føie Endelsen „vitsch" til Faderens Fornavn; men saa blev de af deres Fjender anklaget for Sortekunstneri, faldt i Unaade, blev tilsidst fuldstændig plyndret for deres Eiendomme og berøvet al deres Anseelse og sendt langt bort i Landflygtighed. Saaledes blev Osfininernes Slægt styrtet, og den kom aldrig mere op igjen. Rigtignok blev de senere kaldt hjem fra Landflygtigheden, og man gav dem deres „Smile Huus" ved

Moskva og ogsaa en Deel af deres „Smule Formue“ tilbage; men det kunde Altsammen ikke hjælpe noget. Slægten var nu eengang forarmet og udtæret; hverken under Peter eller Katharina lykkedes det den at slaae sig op igjen, den sank dybere og dybere, og talte tilsidst blandt sine Medlemmer Godsforvaltere, Toldopsyns-mænd og Politikommissærer. Den Familie Dsinin, der her er Tale om, bestod af Mand, Kone og fem Børn. De boede paa det saakaldte „Hundetorv“, i en eenetages Træbygning med en lyst malet Karnap, med grønne Lover ovenover Porten og lignende adelige Fixfaxerier. De slog sig igjennem, som de bedst kunde, ved at tage paa Kredit hos Urtekræmmeren og ved om Vinteren temmelig tidt at lide Mangel baade paa Brændsel og Lys. Fyrsten selv var et borneert og indolent Menneske, der i sin Ungdom havde været en for sin Skjønhed berømt Laps, men som man nu saagodtsom slet ikke kunde see paa, at han engang havde været smuk. Mindre af Respekt for hans Ahner end af Hensyn til hans Kone, en forhenværende Hofdame, havde man givet ham et af disse Embeder, der har et saa besynderligt Navn og kaster saa Lidt af sig, men som til Gjengjæld heller ikke giver Vedkommende det Mindste at bestille; han brød sig om ingen Verdens Ting, røg fra Morgen til Aften, gik altid i Slaabrok, og sukkede af og til meget dybt. Hans Kone skrantede, havde et sygeligt, bittert Sind og var altid optaget af Hus-

livets Mellemmeligheder, af at søge at faae anbragt sine Børn i de forskjellige Regerings-Opdragelsesanstalter og af at vedligeholde sine Petersborger Konnexioner; hun havde aldrig kunnet finde sig tilrette i sin Stilling eller slaae sig tiltaals med at være borte fra det keiserlige Hof.

Med denne Familie havde Litvinovs Fader gjort Bekjendtskab, dengang han opholdt sig i Moskva; han havde gjentagne Gange havt Leilighed til at vise den forskjellige smaa Tjenester og havde blandt Andet engang laant den trehundrede Rubler. Da nu Sønnen kom til Moskva for at studere, besøgte han Osinins flittigt .... han boede desuden lige i Nærheden af det fyrstelige Huus. Det var dog egenlig hverken det, at han boede saa nær ved, eller de faa Bekvemmeligheder, den Osininske Leilighed tilbød ham, som traf ham derhen; Grunden til, at han kom der meget hyppigt, var, at han havde forelsket sig i Fyrstens ældste Datter, Irina.

Hun var dengang sytten Aar og havde lige nylig forladt Pensionsanstalten, fordi hendes Moder havde havt en lille Bataille med Bestyrerinden. Det var gaaet saaledes til: Irina havde været udseet til, at hun ved den offenlige Examen skulde komplimentere Skolens Kurator med et fransk Digt, og saa blev i sidste Øieblik en meget rig Brænderiforpagters Datter foretrukket for hende. Fyrstinden kunde ikke glemme denne Fornærmelse, og Irina var heller ikke til-

bøielig til at tilgive Bestyrerinden hendes Uretfærdighed: hun havde allerede for længe siden seet sig selv i Tankerne foran den store Forsamling .... hvorledes hun, medens Alles Blik var rettet paa hende, reiste sig fra sin Stol for at recitere Versene, og hvorledes saa hele Moskva vilde tale om hende .... Og ganske vist, hele Moskva vilde rimeligvis have talt om hende. Hun var en høi, slank ung Pige, smukt skabt, om end med et noget fladt Bryst og en Smule smalle Skuldre. Hun havde en for sin Alder sjelden Teint, der var saa hvid og klar som Alabast. Ansigtet var indfattet af et tykt, blondt Haar, hvor mørke Fletninger paa en aldeles besynderlig Maade afvexlede med mere lyse. Hendes fine, yderst regelmæssige, næsten klassisk skjønne Træk havde endnu ikke mistet det aabne Udtryk, der pleier at karakterisere Ungdommen. Og dog laae der saavel i den eiendommelige, langsomme Maade, hvorpaa hun bevægede sin smukke Hals, som i hendes halvt adspredte, halvt trætte Smil noget underligt Nervøst, og den fine Tegning af hendes smalle Læber, der neppe nok fortrak sig, naar hun smilte, samt den lille, noget smalle Ørnenæse tydede paa en Egensindighed og en Lidenskabelighed, der næsten syntes at true hende selv og Andre med Fare. Et virkelig overvældende Indtryk gjorde hendes grønligt glindsende, mørkegraa Øine, der ligesom Øinene paa de ægyptiske Guddommes Billeder var noget aflange og overskyggede af lange Øienhaar

og med et eiendommeligt kjækt Sving i Øienbrynene. De havde et besynderligt Udtryk, disse Øine. Det var, ligesom de tittede frem langt borte fra, underligt anelsesfuldt, opmærksomt, betragtende, halvt grublende. I Skolen gjaldt Irina, hvad Forstand og Talenter angaaer, for at være en af de bedste Elever, men om hendes Karakteer sagde man, at den var lunefuld, herskesyg og trodsig; en af de unge Damer, der var i Klasse med hende, havde ogsaa profeteret, at hendes Lidenskabelighed vilde ødelægge hende — vos passions vous perdront — og en anden af de unge Damer i Klassen beskyldte hende omvendt for Kulde og Følesløshed og kaldte hende une jeune fille sans cœur. Irinas Meddisciple ansaae hende for stolt og indesluttet, hendes Søskende var bange for hende, Moderen havde ingen rigtig Fortrolighed til hende, og Faderen følte sig saa underlig benauet, hvergang hun saae paa ham med sine store, hemmelighedsfulde Øine. Alligevel indgød hun sine Forældre en vis uvilkaarlig Respekt, ikke saa meget ved sine Egenskaber, som snarere ved de uklare Forhaabninger, hun vakte hos dem . . . . de vidste ikke selv hvordan eller ved hvad.

— De skal see, Praskovia Danilovna, sagde den gamle Fyrste engang og tog for et Øieblik Pibespidsen ud af Munden: — Irina vil nok engang hjælpe os op af Snavset.

Fyrstinden blev fornærmet og sagde til sin Mand, at han skulde da ogsaa altid betjene sig af saadanne

expressions insupportables, men saa faldt hun i Tanker, og tilføiede ganske sagte: — Ja .... vi kunde nok trænge til at komme ud af vor Elendighed.

Irina nød i sit Hjem en næsten ubegrændset Frihed; man forkjælede hende ikke, ja man gik snarere i Reglen af Veien for hende, men man lod hende have fuldstændig sin fri Villie; og Mere forlangte hun ikke. Under særlig ubehagelige Optrin — hvad enten det nu var Kræmmeren, der skreg, saa det kunde høres over hele Huset, at han var kjed af at løbe forgjæves efter sine Penge, eller det var Tyendet, der sagde Herskabet lige op i Ansigtet: „Hæ, I vil være Fyrster! I er nogle rigtige Usselrygge!“ — under saadanne Optrin sad Irina saa stiv som en Pind, uden saameget som at blinke med Øinene, men med et ondskabsfuldt Smil og en mørk Mine. For Forældrene var imidlertid dette Smil værre end Bebreidelser, idet de fik en Fornemmelse, som om de, ganske vist imod deres Villie, havde gjort sig skyldige i en Brøde overfor et Væsen, der egenlig syntes at være bestemt til kun at leve i Rigdom, Yppighed og Tilbedelse.

Litvinov havde strax den første Gang, han saae Irina, forelsket sig i hende, (han var forresten kun tre Aar ældre end hun), men det varede længe, før han vandt hendes Opmærksomhed, end sige da hendes Tilbøielighed. Der var endog noget Fjendligt i hendes Opførsel mod ham, aldeles som om han havde for-

nærmet hende og hun vilde skjule, at hun følte sig fornærmet, uden at hun dog kunde tilgive Fornærmelsen. Han var dengang altfor ung og ængstelig til at forstaae, hvad for en Følelse der kunde ligge skjult bagved denne fjendlige, næsten haanlige Kulde. Naar han undertiden, glemmende sine Kollegier og Hefter, sad i den glædeløse Osininske Salon og stjal sig til at see paa Irina, blev hans Sind paa eengang saa underligt blødt og saa bittert, hans Hjerte ligesom smeltede og han følte sig saa usigelig tung og trykket, medens hun i saadanne Øieblikke reiste sig fra sin Stol, med en Mine, som om hun kjedede sig, gik op og ned ad Gulvet, saae koldt og ligegyldigt paa ham, som om han kunde have været et Bord eller en Stol, og trak paa Skuldrene. Eller dersom hun talte med ham, saae hun i Løbet af en heel Aften med Villie ikke en eneste Gang paa ham, ret som om hun ogsaa vilde nægte ham den lille Almisse. Det kunde ogsaa hænde, at hun tog en Bog og satte sig til at blade i den, uden at læse den, og at hun saa saae ærgerligt op, eller pludselig spurgte Faderen eller Broderen ganske høit, hvad „Taalmodighed" hed paa Tydsk. Han prøvede paa at bryde ud af Tryllekredsen, og pinte og anstrengte sig forgjæves, som en Fugl i en Snare. Han tog bort fra Moskva i nogen Tid, men blev næsten vanvittig af Længsel, og vendte afmagret og syg tilbage til Osinins. Og underligt nok! Irina havde ogsaa skæmmet sig i den Tid; hun var blevet bleg,

hendes Kinder var blevet hule . . . . men hun tog imod ham med endnu større Kulde end før, næsten med skadefro Ringeagt, aldeles som om hiin hemmelige Fornærmelse var voxet imedens . . . . Saaledes pinte hun ham endnu hele to Maaneder; men saa en Dag forvandledes pludselig Alt. Kjærligheden brød frem som en Ild, som en Tordensky. En Dag — han tænkte siden efter tidt og mange Gange paa det Øieblik — sad han igjen henne ved Vinduet i den Osininske Salon og stirrede tankeløst ud paa Gaden; han var forstemt og forknyt, han foragtede sig selv og kunde dog ikke bestemme sig til at rive sig løs . . . Det manglede blot, der skulde have været en Flod nedenunder Vinduet . . . . han vilde ganske sikkert have styrtet sig ud i den, med Rædsel, men uden Spor af Klage. Irina kom hen og satte sig ved Siden af ham, taug betydningsfuldt, og rørte sig ikke. Hun havde nu allerede flere Dage itræk ikke talt et eneste Ord til ham, men rigtignok heller ikke til nogen Anden. Hun sad med Hænderne i Skjødet, ligesom ligegyldig for Alt, og saae sig kun af og til langsomt om i Stuen. Denne kolde Surmulen var dog Mere, end Litvinov i Længden kunde udholde; han reiste sig, og vilde tage sin Hue uden at sige Farvel. — Bliv! hviskede hun sagte. Litvinovs Hjerte begyndte at banke, han kunde ikke strax kjende Irinas Stemme igjen: der laae noget Uventet, Overraskende i det ene Ord, hun havde sagt. Han løftede Hovedet og blev staaende som

lynslaaet af Forbauselse. Irina saae venligt, ja, virkelig venligt paa ham. — Bliv! gjentog hun. — De maa ikke gaae endnu. Jeg vil tale med Dem. . . . . Hun dæmpede Stemmen endnu mere: — De maa ikke gaae, jeg vil ikke have det. — . . . . Ude af sig selv traadte han hen til hende, og rakte Haanden frem. Hun greb den hurtigt med begge sine, smilte, blev pludselig ildrød i Hovedet, vendte sig om, og gik ud af Stuen, stadigvæk med det samme Smil. Et Øieblik efter kom hun ind igjen, sammen med sin yngre Søster, saae igjen paa ham med dette milde, dybe Blik og lod ham sætte sig ved Siden af sig . . . . I Begyndelsen kunde hun slet ikke tale; men sukkede blot og rødmede. Saa gav hun sig til at spørge ham om, hvad han bestilte, Noget, hun aldrig før havde brudt sig om at faae at vide. Senere hen i Løbet af Aftenen bad hun ham flere Gange undskylde, at hun hidtil ikke havde forstaaet at sætte tilbørlig Priis paa ham, forsikkrede ham om, at hun nu var fuldstændig forvandlet, forbausede ham saa ved at ytre en vis Sympathi for Republiken (han nærede dengang formelig Ærefrygt for Robespierre og dristede sig ikke til saadan ligefrem at fordømme Marat), og en Uge efter vidste han endog, at hun elskede ham. Ja, han mindedes endnu længe efter hiin første Dag . . . men derfor glemte han dog ikke dem, der fulgte efter . . . . disse Dage, hvor han søgte at overtale sig selv til at tvivle og var

bange for at troe, og hvor han, overrasket og henrykt, klart saae, hvorledes den uhørte Lykke spirede og voxede og tilsidst pludselig bredte sig og brød frem som en Stormflod. Det var den første Kjærligheds berusende Øieblikke .... Øieblikke, der er for vidunderlige, til at de kan indtræffe meer end een Gang i et og samme Liv. Irina blev føielig som et Lam, blød som Silke, og saa usigelig mild og godmodig. Hun gav sig til at undervise sine yngre Søstende — ikke i Klaveerspil, for hun var selv fuldstændig umusikalsk — men i Fransk og Engelsk. Hun gik Lektierne igjennem med dem, og begyndte ogsaa at tage sig af Husvæsnet; hun opmuntrede og satte Liv i Alt og Alle. Undertiden kunde hun blive ved at tale i Etvæk, og til andre Tider sad hun saa igjen ganske stille og bevæget. Hun udkastede Planer og fortabte sig i utallige Fantasier om, hvordan hun, sammen med sin elskede Litvinov (for at de vilde blive gift, det var der ingen af dem, der tvivlede om), skulde .... „stræbe og arbeide", tilføiede Litvinov. „Ja, stræbe og arbeide, men fremfor Alt reise", havde saa Irina tidt sagt. Hun ønskede navnlig at komme bort fra Moskva saasnart som muligt, og naar Litvinov saa indvendte, at han var jo endnu ikke færdig med sine Universitetsstudier, svarede hun altid, efter et Øieblikks Betænkning, at han kunde jo studere færdig i Berlin eller et hvilketsomhelst andet Sted.

Irina paalagde sig ikke Spor af Tvang hvad det angik at give sine Følelser tilkjende, saa hendes Tilbøielighed for Litvinov var ikke ret længe en Hemmelighed for hendes Forældre. De blev ikke synderlig glade ved den Opdagelse, men efter at de omhyggeligt havde overveiet alle Omstændigheder, fandt de dog, at der var ingen Grund for dem til strax at nedlægge deres Veto. „Litvinov er taaleligt formuende", tænkte Fyrsten. „Men han er ikke af Familie!" bemærkede Fyrstinden. „Nei vist saa", svarede Fyrsten: — „Han er ikke af Familie, men han hører paa den anden Side heller ikke til den simple Embedsstand, og Hovedsagen er, at vi dog ikke kan stille Noget op, naar Irina først engang har sat sig Noget i Hovedet. Kan Du maaskee huske noget Tilfælde, hvor hun ikke har faaet sin Krig frem? Vous connaissez sa violence! Desuden er der jo Ingenting afgjort endnu." Saaledes ræsonnerede Fyrsten og tilføiede i sit stille Sind: „En Madam Litvinov . . . . saa det er det Hele? Jeg havde dog ventet mig noget Mere." Irina havde fuldstændig taget Herredømmet over sin Tilkommende, og han bøiede sig villigt og ubetinget for hende: han befandt sig som i en Malstrøm og var ikke længer sig selv mægtig . . . . han var angst og dog vel tilmode, han savnede Intet og skyede Intet. At tænke paa Ægteskabets Betydning og Pligter, paa, hvorvidt han, den saa fuldstændig Beseirede, kunde blive en

god Ægtemand, eller paa, hvad Hustru Irina kunde blive, og hvordan det vilde gaae med deres Forhold til hinanden . . . . at tænke paa Alt det var ham absolut umuligt; hans Blod sydede, og han vidste kun en eneste Ting: at han maatte følge hende i al Evighed, komme saa, hvad komme vilde! Trods Litvinovs totale Mangel paa Modstandsevne og Irinas voldsomt frembrusende Ømhed kunde det imidlertid ikke heelt undgaaes, at der indtraadte smaa Misforstaaelser, og at man nu og da suurmulede lidt. En Dag kom han f. Ex. lige fra Universitetet hen til hende, i sin gamle Overfrakke og med Blækklatter paa Fingrene. Hun løb ham imøde med den vante venlige Hilsen, men blev pludselig staaende:

— De har ingen Handsker paa, sagde hun langsomt, og tilføiede saa hurtigt: — Fy, De er en rigtig Student!

— De lægger altfor megen Vægt paa den Slags Ting, bemærkede Litvinov.

— De er en komplet Student, gjentog hun: — vous n'êtes pas distingué.

Og hun vendte ham Ryggen og gik ud af Stuen. En Time efter kom hun rigtignok og bad om Forladelse . . . . Hun var i det Hele taget meget villig til at tilstaae, naar hun havde forseet sig imod ham . . . . kun — og det var ganske vist besynderligt — anklagede hun hyppigt og næsten grædende sig selv for stygge

Tilbøieligheder, som hun slet ikke havde, og nægtede haardnakket Feil, som hun virkelig besad. En anden Gang traf han hende opløst i Graad, med Hovedet støttet i den ene Haand og med forpjusket Haar, og da han stærkt bevæget spurgte hende, hvad det var, hun var bedrøvet over, pegede hun uden at sige Noget paa sit Bryst. Han foer sammen. „Svindsot!?" . . . . Den Tanke gik som et Stik gjennem hans Hjerte, og han greb hendes Haand og holdt den indeni sin.

— Er Du syg? sagde han, og hans Stemme dirrede (ved særlig vigtige Leiligheder sagde de allerede Du til hinanden): — Jeg løber hen efter Lægen . . .

Irina lod ham ikke tale ud, men stampede ærgerlig med Foden i Gulvet.

— Aa, jeg er fuldkommen rask . . . . men denne Kjole her . . . . kan De da ikke forstaae? . . . .

— Hvad mener Du? Kjolen? spurgte han forvirret.

— Ja, at jeg ingen anden Kjole har, og at jeg hver eneste Dag er nødt til at trække i denne gamle, grimme Tingest, selv naar Du . . . . naar De besøger os — Du bliver vel tilsidst ovenikjøbet kjed af Askepotten.

— Men, Irina, hvor kan Du sige saadant Noget! Det er jo en nydelig Kjole, og mig er den dobbelt kjær, fordi Du havde den paa første Gang, jeg saae Dig.

Hun blev blussende rød.

— De skal ikke minde mig om, Grigori Mikailovitsch, at jeg allerede dengang ikke havde nogen anden Kjole.

— Og alligevel kan jeg forsikkre Dem, Irina Pavlovna, at den Kjole klæder Dem fortryllende.

— Nei, den er afskyelig, hæslig, hæslig .... gjentog hun flere Gange i Træk, og ruskede i sine lange, bløde Lokker. — Uh, denne Fattigdom, denne Ubemærkethed! Hvordan skal jeg komme ud af al denne Fattigdom og Ubemærkethed!

Litvinov vidste ikke, hvad han skulde svare, og saae ned i Gulvet ....

Pludselig sprang Irina op og lagde Hænderne paa Skuldrene af ham.

— Men Du holder af mig alligevel, ikke sandt, Du holder af mig? sagde hun, og hun bøiede Hovedet heelt ned til ham, og hendes Øine, der endnu stod fulde af Taarer, straalede med et glad og lykkeligt Smiil. — Du holder af mig, ogsaa i denne daarlige Kjole?

Litvinov kastede sig paa Knæ for hende.

— Hold af mig, hold af mig, min Elskede, min Redningsmand! hviskede hun, og bøiede sig ned til ham.

Saaledes gik der Dage og Uger, og skjøndt det endnu ikke var kommet til nogen formelig Erklæring, skjøndt Litvinov endnu bestandig tøvede med at anholde om hendes Haand, ikke af egen Drift, men fordi han ventede

paa et Vink fra Irina (hun havde jo for ganske nylig ladet falde en Ytring om, at de egenlig begge To endnu var meget unge og burde give Tid, idetmindste nogle Uger) — saa lakkede dog Alt mod en Løsning, og Billedet af den nærmeste Fremtid dukkede med hver Dag tydeligere og tydeligere frem af Taagen, . . . da der pludselig indtraf en Begivenhed, som splittede alle Planer og Forhaabninger ad, saa let som Vinden spreder Veiens fine Støv.

Ottende Kapitel.

Hoffet kom til Moskva den Vinter. Den ene Fest fulgte efter den anden, og tilsidst kom da Touren til det sædvanlige Bal i den adelige Klub. Efterretningen om dette Bal trængte ogsaa — rigtignok i den beskedne Form af et Avertissement i „Polititidenden" — ind i det lille Huus paa „Hundetorvet". Fyrsten bestemte sig øieblikkelig til at deltage i Ballet og til at tage Irina med: man kunde jo ikke forsvare at lade den Leilighed gaae forbi til at faae den keiserlige Familie at see, og det var da desuden ogsaa paa en vis Maade enhver sand Adelsmands Pligt. Han holdt paa sin Idee med en Heftighed, der just ellers ikke var meget almindelig hos ham; Fyrstinden var i det Hele taget enig med ham, og sukkede blot ved Tanken om Udgifterne; men Irina nægtede aldeles bestemt at gaae ind paa Sagen. — Det nytter ikke, jeg tager ikke med! svarede hun til alle Forældrenes Argumenter. Hendes Haardnakkethed antog saa forurolígende Dimensioner, saa den gamle Fyrste tilsidst

besluttede sig til at bede Litvinov, om han ikke vilde see at overtale hende og blandt andre Grunde saa ogsaa anføre den, at det sømmede sig ikke for en ung Pige saadan heelt at trække sig tilbage fra Verden, det var Noget, „man virkelig ogsaa maatte probere: hun havde jo desuden ikke ret megen Leilighed til at lade sig see," meente han. Litvinov paatog sig at forsvare disse Grunde. Irina saae skarpt og opmærksomt paa ham, . . . og det saa skarpt og opmærksomt, saa han blev ganske forlegen; . . . . saa sad hun lidt og legede med Snipperne paa sit Bælte, og spurgte endelig roligt:

— Er det virkelig Deres Ønske? Ønsker De det?

— Jeg mener, stammede Litvinov: — det vil sige, jeg er forsaavidt enig med Deres Fader . . . . Men hvorfor vil De heller ikke tage med paa det Bal . . . og see paa Folk . . . og lade Dem see? tilføiede han smilende.

— Lade mig see? gjentog hun langsomt. — Naa, godt! jeg skal tage med . . . . men husk paa, det er Dem selv, der har ønsket det.

— Ja, det vil sige . . . . som sagt . . . . vilde Litvinov til at indvende.

— Det er Dem selv, der har ønsket det! faldt hun ham i Talen. — Og saa er der een Betingelse til: De maa love mig, at De ikke vil gaae derhen.

— Men hvorfor?

— Fordi jeg ikke vil have det.

— Jeg retter mig efter Dem . . . . men jeg maa tilstaae, at det vilde have været mig en stor Glæde at see Dem i hele Deres Glands og at være Vidne til den Lykke, De absolut maa gjøre . . . . Jeg vilde have været stolt af Dem! tilføiede han, og sukkede.

Irina smilte.

— Hele min Glands vil komme til at bestaae i en hvid Kjole, og hvad Lykken angaaer . . . . kort og godt, jeg vil have, det skal være saadan.

— Det lader næsten til, Du er vred, Irina?

Irina smilte igjen.

— Aa nei! jeg er ikke vred. Men maaskee vil Du . . . . Hun saae ufravendt paa ham, og det forekom ham, som om han aldrig før havde seet det Udtryk i hendes Ansigt. — Ja maaskee det maa være saaledes . . . . tilføiede hun halvhøit.

— Men Du holder dog af mig, Irina?

— Ja, jeg holder af Dig! svarede hun og lagde et næsten høitideligt Eftertryk paa Ordene og trykkede hans Haand stærkt.

De følgende Dage beskæftigede Irina sig yderst omhyggeligt med sit Toilette, sin Frisure. Aftnen før Ballet følte hun sig upasselig og var meget urolig, ja et Par Gange fik hun endog store Taarer i Øinene. Naar Litvinov var tilstede, twang hun sig til at

smile; forresten var hun ligesaa kjærlig imod ham som ellers, men adspredt, og hvert Øieblik saae hun sig i Speilet. Den Dag, Ballet skulde være, var hun meget taus og bleg, men rolig. Omtrent Klokken Ni om Aftenen kom Litvinov for at see hende i hele hendes Stads. Da hun traadte ind i den hvide Kjole og med en Green af smaa blaa Blomster i Haaret,, brød han ud i et lydeligt „Nei!", saa deilig, saa majestætisk forekom hun ham. „Hun seer næsten ud, som hun kunde være voxet siden imorges, tænkte han ved sig selv: — og saadan en Tournure hun har! Det er dog mærkeligt, hvad det kan gjøre at være født adelig!" Irina blev staaende foran ham, med Armene hængende ned, alvorlig og sikker, og lod til at fæste sit resolute, næsten tristige Blik ikke paa ham, men paa Noget langt ude i det Fjerne.

— Naar jeg seer Dem saadan, bemærkede Litvinov: — saa forekommer De mig som en Prindsesse fra Eventyrets Verden .... skjøndt nei .... De forekommer mig som en Feltherre for Slaget, før Seiren .... De vil ikke give mig Lov til at tage med paa Ballet, vedblev han, medens hun endnu bestandig stod taus og ubevægelig og ikke saameget lod til at høre efter, hvad han sagde, som til at være optaget af sine egne Tanker: — men De vil vel ikke nægte mig at tage imod disse Blomster?

Han rakte hende en Buket Heliotroper.

Hun saae hurtigt hen paa ham, løftede Haanden,

tog i Spidsen af den Green, hun havde paa Haaret, og sagde:

— Vil Du have det? Sig blot et eneste Ord, og jeg river Alt dette her af igjen og bliver hjemme.

Litvinovs Hjerte begyndte pludselig at banke voldsomt. Irinas Haand traf allerede i Grenen . . . .

— Nei, nei, vist ikke! faldt han hurtigt ind, i et Anfald af resignerende Heimod: — jeg er ingen Egoist, . . . hvorfor skulde jeg berøve Dig den Fornøielse . . . jeg veed jo dog, at dit Hjerte . . . .

— Naa, saa kom ikke for nær hen til mig, De krøller min Kjole, sagde hun hurtigt.

Litvinov vidste ikke selv, hvad det var, der foregik med ham i det Øieblik.

— De tager dog vel imod Buketten? spurgte han.

— Ja jeg gjør; den er meget kjøn, og desuden kan jeg godt lide den Lugt. Merci, . . . jeg vil gjemme den til Erindring . . . .

— Til Erindring om Deres første Optræden i Verden, bemærkede Litvinov: — Deres første Triumf.

Irina gjorde en let Bøining med Overkroppen, og saae sig over Skulderen ind i Speilet. — Er jeg da virkelig saa smuk? Eller er det blot Dem, der er partisk?

Litvinov udgød sig i begeistrede Lovtaler. Men Irina hørte ikke mere paa ham; hun stod og ind-

aandede Bukettens Duft og stirrede med sine vidunderlige Øine, der i dette Øieblik saae ud, som de var blevet større og mere mørke, langt frem for sig, medens Enderne af de Baand, der var befæstet til hendes Skuldre, bevægedes af Lufttrækket ganske sagte, ligesom Vinger.

Et Øieblik efter kom Fyrsten ind, friseret, i en falmet sort Frakke, hvidt Halsbind og med Adelsmedaillens Vladimirsbaand i Knaphullet; bagefter ham kom Fyrstinden, der var i en gammeldags Chinée-Kjole, og som med den alvorligt bekymrede Mine, hvorunder Mødre i Reglen pleier at skjule deres Spænding, gav sig til at glatte paa Folderne i Datterens Kjole. En gammel, firsædet Hyrevogn, som var forspændt med to udasede Øg, kom knirkende ude i Sneen, der ikke var feiet bort, og kjørte saa langsomt frem for Døren; en mager Tjener i et umuligt Livree kom ind i Stuen og meldte noget forundret, at Karethen var der . . . . Efterat Fyrsteparret havde givet Børnene, der skulde blive hjemme, sin Velsignelse, hyllede det sig ind i Peltsene og traadte ud i Entreen. Irina fulgte taus bagefter; Synet af hendes tynde Overstykke, som hun var voxet fra, gjorde hende endnu mere forstemt . . . . Uh, saadan som hun hadede det Overstykke! Litvinov, der fulgte dem tilvogns, havde haabet idetmindste at faae et Blik af Irina til Farvel — men hun steg ind i Vognen uden at vende Hovedet om.

Ved Midnatstid stod han nede under Vinduerne i den adelige Klub. De utallige Lys i de kolossale Lysekroner tindrede som lyse Punkter gjennem de røde Gardiner, og Tonerne af en Straußisk Vals, der kaldte til festlig Dands, strømmede ud over Pladsen, som var tæt besat med Ekvipager.

Henimod Middag næste Dag kom Litvinov hen til Ossinins. Han traf ingen Andre end Fyrsten, der skyndte sig at meddele ham, at Irina laae af en stærk Hovedpine og neppe vilde staae op før om Aftenen; men forresten, meente han, var det jo Noget, der var meget naturligt ovenpaa det første Bal.

— C'est très naturel, vous savez, dans les jeunes filles, tilføiede han paa Fransk, hvad der overraskede Litvinov saameget mere, som han i det Samme lagde Mærke til, at Fyrsten ikke, som han pleiede, var i Slaabrok, men havde en Overfrakke paa. — Og desuden, vedblev Ossinin: — følger det jo af sig selv, at Gaarsaftenens Begivenheder nødvendigviis har maattet angribe hende endeel.

— Begivenheder? mumlede Litvinov.

— Javist saa, Begivenheder, ligefremme Begivenheder .... de vrais événements! De kan ikke gjøre Dem noget Begreb om, Grigori Mikailovitsch, quel succès elle a eu! .... Hun vakte endog Hoffets Opmærksomhed. Fyrst Alexander Feodorovitsch gjorde den Bemærkning, at her var hun ikke paa den

Plads, der tilkom hende, og at hun mindede ham levende om Grevinde Devonshire .... De veed jo nok, denne .... berømte .... Og den gamle Grev Blasenkrampff .... han erklærede høit og lydeligt, at Irina var „la reine du bal“ og at han ønskede at blive præsenteret for hende; han præsenterede sig ogsaa for mig, det vil sige, han sagde til mig, at han kunde huske mig fra den Tid, da jeg stod ved Husarerne, og saa spurgte han, hvor jeg nu gjorde Tjeneste. Det er en amusant Mand, den Greve, og en stor adorateur du beau sexe! Men hvad sidder jeg og snakker om mig selv! De lod heller ikke Fyrstinden i Fred. Om det saa var Nathalia Nikitischna, saa kom hun hen og talte til hende; hvad kan De forlange mere? Irina dandsede — avec tous les meilleurs cavaliers, man kom og præsenterede den Ene efter den Anden for mig, saa jeg kunde tilsidst ligefrem ikke tælle dem mere. De vil vel neppe troe mig, men vi var virkelig saagodtsom hele Tiden omgivet af en heel Skare Mennesker; i Mazurkaen blev der inklineret for hende hvert Øieblik, og der var en udenlandsk Diplomat, som sagde til Keiseren, da han havde hørt, at det var en Dame fra Moskva: „Sire, décidément c'est Moscou qui est le centre de votre empire!“ og saa var der en anden Diplomat, som tilføiede: „C'est une vraie révolution, Sire,“ .... révélation eller révolution .... det var

ialfald ſaadant Noget. Jo .... jo .... De kan ſtole paa, det var noget aldeles Overordenligt.

— Naa, men nu Irina Pavlovna ſelv? ſpurgte Litvinov, hvis Hænder og Fødder var blevet ganſke kolde, medens Fortællingen ſtod paa: — morede hun ſig, lod hun til at være tilfreds?

— Ja naturligviis morede hun ſig; hvordan ſkulde det ogſaa være gaaet til, at hun ikke ſkulde have følt ſig tilfreds? Forreſten, De kjender hende jo, De veed, man bliver ikke klog paa hende ſaadan af een Gang. Alle mulige Menneſker kom igaar og ſagde til mig: „Det er dog mærkværdigt! Jamais on ne dirait que mademoiselle votre fille en est a son premier bal.“ Blandt Andre ſagde Grev Reiſenbach .... De kjender ham viſtnok ....

— Nei jeg gjør ikke, jeg har aldrig ſeet ham.

— Det er en Fætter til min Kone ....

— Jeg kjender ham ikke.

— Aa, en reen Krøſus, Kammerherre, reſiderer i St. Petersborg, hvor han er meget anſeet, eller ogſaa holder han Huus i Livland, ligeſom det falder ham ind! Han har hidtil ikke brudt ſig ſaadan videre om os .... naa, De veed jo, jeg er ikke ømfindtlig af mig. J'ai l'humeur facile, comme vous savez. Naa, men han ſatte ſig altſaa igaar hen til Irina og talte med hende i over et Kvarteer, og bageſter kom han hen og ſagde

til Fyrstinden: „Ma cousine, sagde han — votre fille est une perle; c'est une perfection. Alverden kommer og gratulerer mig til, at jeg har saadan en Niece . . . .“ Og derefter saae jeg ham gaae hen til en . . . . en meget høitstaaende Person, og tale med hende, og hele Tiden stod han og saae hen paa Irina . . . . ja, og den høitstaaende Person saae ogsaa hen paa hende . . . .

— Saa lader Irina Pavlovna sig vel slet ikke see idag? spurgte Litvinov.

— Nei, hun har en meget stærk Hovedpine. Hun har bedt mig om at hilse Dem og takke Dem for Buketten, qu'on a trouvé charmant. Hun trænger til Ro. Fyrstinden er taget ud paa Visiter . . . . og jeg selv er, som De seer . . . . Fyrsten hostede og skrabede med Foden i Gulvet, som om han følte sig noget forlegen . . . .

Man kunde see paa ham, at han vilde gjerne være alene. Litvinov tog sin Hat, sagde, at han vilde ikke opholde Fyrsten længer, men at han vilde komme igjen senere paa Dagen for at høre, hvorledes Irina befandt sig . . . . og gik.

Da han var kommet et Par Skridt bort fra det Ossininske Huus, saae han en elegant tosædet Ekvipage holde udenfor Politivagten. En ligeledes elegant galloneret Tjener bøiede sig skodesløst ned fra Bukken, og spurgte den vagthavende Betjent, en Estner, om:

hvor Fyrst Paul Vasſilijevitſch Osſinin boede. Litvinov kigede ind i Vognen: der ſad, indhyllet i en Zobelpels, en middelaldrende Mand med en ſygelig Teint, et rynket, hovmodigt Anſigt, en græſk Næſe og et ubehageligt Træk om Munden . . . aabenbart en eller anden fornem Embedsmand.

Niende Kapitel.

Litvinov holdt ikke sit Løfte om at komme igjen samme Aften; han havde anseet det for meest passende at udsætte sit Besøg til næste Formiddag. Da han saa henad Klokken Tolv kom ind i det bekjendte Modtagelsesværelse, traf han der Husets to yngste Børn, Viktorinka og Kleopatrinka. Han sagde Goddag til dem, og spurgte, om Irina havde det bedre og om han kunde komme til at tale med hende?

— Irinuschka er kjørt ud med Mama, sagde Viktorinka.

— Hvad for noget .... er hun kjørt ud? gjentog Litvinov, og der sneg sig en underlig ubestemt, uhyggelig Anelse gjennem hans Hjerte. — Det var jo ellers paa denne Tid, hun pleiede at læse med Fer, ikke sandt?

— Irinuschka vil slet ikke læse med os mere, svarede Viktorinka ....

— Nei, hun vil slet ikke læse med os mere, gjentog Kleopatrinka.

— Er jer Fader da hjemme? spurgte Litvinov.

— Nei, Papa er heller ikke hjemme, vedblev Viktorinka: — og Irinuschka er meget daarlig; hun har ligget og grædt hele Natten . . . .

— Grædt?

— Ja, hun har . . . . det har Jegorovna fortalt mig . . . . og hendes Øine er ogsaa ganske røde og ophovnede . . . .

Der kom en Gysen over Litvinov, ligesom han frøs . . . . han gik et Par Gange hurtigt op og ned ad Gulvet, og begav sig saa hjem til sig selv. Han havde en Fornemmelse, som naar man seer ned oppe fra et høit Taarn: der var Noget, der listede sig ind paa ham . . . . sagte og modbydeligt, og det svimlede for ham. Underlig dump Forbløffelse og et forvirret Hulter til Bulter af Tanker, ubestemt Angst og stum Forventning, Nysgjerrighed, en besynderlig, ja næsten ligefrem skadefro Nysgjerrighed, Struben snæret sammen af bitter, tilbagetrængt Graad, et kunstlet, intetsigende Smil om Læberne og tankeløs, gjenstandsløs Tiggen og Beden . . . uh, saa det dog var haardt og nedværdigende Altsammen! „Det er klart — den Tanke blev hele Tiden ved at forfølge ham — Irina vil ikke see mig; men hvorfor ikke? Hvad kan der være skeet paa det ulykkelige Bal? Og hvordan kan hun have forandret sig saaledes, saa fuldstændig, pludseligt?! . . . . (Menneskene seer hver Dag

Døden komme aldeles uventet, og dog er det dem ikke muligt at vænne sig til det Pludselige i dens Komme!) Og saa ikke saameget som en eneste Stavelse fra hende, ingen Forklaring . . . .

„Grigori Mikailovitsch!" lød det pludselig ved Siden af ham.

Litvinov foer sammen, saae op, og sik Øie paa sin Tjener, der holdt en Billet i Haanden. Det var Irinas Haandskrift! . . . . Allerede før han havde faaet aabnet Billetten, havde han en Anelse om sin Ulykke; han bøiede Hovedet og trak Skuldrene iveiret, som om han vilde dukke sig for et Slag.

Endelig tog han Mod til sig, og rev Konvoluten op. Paa et lille Ark Postpapir stod der skrevet Følgende:

„Tilgiv mig, Grigori Mikailovitsch. Mellem os er det forbi, jeg reiser til St. Petersborg. Det falder mig usigelig tungt, men Sagen er afgjort. Det er formodenlig min Skæbne . . . . Skjøndt nei, jeg vil ikke forsøge paa at retfærdiggjøre mig. Min Anelse er gaaet i Opfyldelse. Tilgiv mig, glem mig, jeg er Dem ikke værdig.

Irina.

Vær ædelmodig; søg ikke at træffe sammen med mig."

Da Litvinov havde læst disse Linier, sank han langsomt tilbage i Sofaen, som om En havde givet

ham et Puf for Brystet. Han lod Billetten falde ned i Skjødet, tog den op igjen, læste den endnu engang igjennem, hviskede: „Til St. Petersborg“, og lod den saa atter falde. Der kom en besynderlig Ro over ham; han tog selv med Hænderne om bag Hovedet og rykkede Sofapuden tilrette, saa han kunde hvile sig paa den. „Den Dræbte spræller ikke: — mumlede han — som vundet, saa svundet . . . Det er meget naturligt Altsammen, det er ikke Andet, end hvad jeg altid har ventet . . . . (Han løi for sig selv, for han havde aldrig ventet noget Lignende). Og hun har grædt? . . . . Grædt . . . . Hvad har hun grædt over? Elsket mig . . . . det har hun jo dog aldrig gjort . . . . Forresten er det meget let at forklare, det stemmer fuldstændig med hendes Karakteer. Hun . . . . hun er mig ikke værdig . . . . Ja saa!“ Han loe bittert. „Hun kjendte ikke selv den Magt, der boer i hende; da hun først havde lært den at kjende derhenne paa Ballet . . . . ja, hvad underligt er der saa i, at hun ikke havde Lyst til at blive staaende ved den simple Student . . . . nei, naturlig.“

Men saa kom han til at tænke paa hendes venlige Ord, hendes Smiil og hendes uforglemmelige Øine, som han nu aldrig mere skulde faae at see, disse Øine, der lyste saa ømt og saa inderligt, hver Gang de mødte hans . . . . han kom til at tænke paa hiint ene, flygtige, kjække og brændende Kys . . . .

og pludselig brast han i Graad, hulkede bittert, krampagtigt, vanvittigt, han pressede sit forstyrrede Ansigt ned i Sofapuden, og skjøndt han var nærved at kvæles, bed og sled han i den med Tænderne, — med en saa rasende Iver, som om han vilde slide sig selv og Alt, hvad der omgav ham, i tusinde Stykker . . . .

Den Herre med Zobelpelsen paa, som Litvinov havde seet den foregaaende Dag i den elegante Ekvipage, det var netop Fyrstinde Osfinins Fætter, Krøsus'en og Kammerherren Grev Reisenbach. Saasnart Greven opdagede, at Irina havde gjort Indtryk paa den høitstillede Person, indsaae han øieblikkelig, at han kunde drage visse Fordele af det Faktum, og da han var en energisk Mand og af prøvet Tjenstiver, havde han paa Minutet sin Plan færdig. Han besluttede at gaae rask tilværks, à la Napoléon. „Jeg tager det originale Pigebarn i Huset hos mig i St. Petersborg, saaledes kalkulerede han: — . . . . kan for den Sags Skyld ogsaa gjerne gjøre hende til Arving af ialfald en Deel af min Formue . . . . har selv ingen Børn . . . . desuden er hun jo min Niece, og Grevinden kjeder sig derhjemme. . . . Saadant et pænt lille Ansigt tager sig altid godt ud i Salonen . . . . og saa . . . . man kan jo aldrig vide . . . . jo, jo vi har det: est ist eine Idee, est ist eine Idee." Det

kom blot an paa at blænde, forvirre, overraske Forældrene. „De har jo forresten hverken at bide eller brænde," tænkte Greven videre, og sad allerede i sin Kareth og var paa Veien til Hundetorvet: — saa de vil jo ligefrem være nødt til at give efter. Saadan overdreven følelsesfulde kan de Mennesker dog vist neppe være. Skulde det knibe, kunde man jo ogsaa gjerne lade en lille Sum Penge springe. Men saa hun selv? Naa, hun giver sig ogsaa nok. Honningen er sød .... og hun har smagt den igaar. Det er nu saadan en Idee, jeg har faaet, vil vi sige, de har kun at see at drage Fordeel deraf .... de Tossehoveder. Jeg vil sætte det ud for dem: at saadan og saadan staaer Sagerne; bestem Jer nu, for ellers tager jeg en Anden i Huset; et fader- og moderløst Barn — det er endnu bekvemmere. Ja eller nei .... fireogtyve Timers Betænkningstid, und damit Punktum."

Med denne Tale færdig i Hovedet indfandt Greven sig hos Fyrsten, hvem han allerede den foregaaende Aften havde forberedt paa sit Besøg. Hvad Resultatet af Besøget angaaer, saa er det neppe Umagen værd at udbrede sig videre om det. Greven havde regnet rigtigt: Fyrsten og Fyrstinden gav efter og tog imod en Sum Penge; og Irina gik ligeledes ind paa Tilbudet, endog før den Frist var udløbet, hun havde faaet til at betænke sig i. Det faldt hende ikke

let at hæve Forbindelsen med Litvinov; hun elskede ham, og da hun havde sendt ham den lille Billet, blev hun næsten syg, græd i Stvæk, blev mager og bleg . . . . Alligevel bragte Fyrstinden hende en Maaned efter til St. Petersborg, og indførte hende i Grevens Huus og anbefalede hende til Grevindens Omsorg . . . . en meget skikkelig Dame, der imidlertid saae ud og havde ligesaa megen Forstand som en Høne.

Men Litvinov forlod Universitetet og tog ud paa Landet til Faderen. Efterhaanden, som Tiden gik, lægtes han Saar. I Begyndelsen hørte han slet ikke Noget om Irina, og undgik endog at tale om St. Petersborg og Selskabskredsene der. Senere hen dukkede der forskjellige Rygter op om hende, . . . ikke just uheldige, men dog besynderlige Rygter; hun var blevet berømt og Gjenstand for Folkesnak. Fyrstinde Odsinins Navn, der var omgivet af Glands og en særegen hemmelighedsfuld Udmærkelse, hørtes stedse hyppigere og hyppigere endog i de selskabelige Kredse ude i Provindserne. Man talte om hende med Nysgjerrighed, ærefrygtsfuldt, misundeligt, aldeles paa samme Maade, som man i sin Tid havde talt om Grevinde Worotinsky. Endelig hørte Litvinov ogsaa fortælle, at hun var blevet gift. Imidlertid gjorde denne sidste Nyhed saagodtsom slet intet Indtryk paa ham: han var dengang allerede forlovet med Tatjana.

Se nu vil Læseren formodenlig kunne forstaae, hvad Litvinov tænkte paa, da han udbrød: „Hende? Det er jo umuligt!" — og derfor vender vi nu tilbage til Baden-Baden og optager igjen den afbrudte Traad.

Tiende Kapitel.

Litvinov faldt seent isøvn og vaagnede tidligt; han stod op med Solen. Fra sine Vinduer kunde han see Bjergtoppene, der funklede af Morgendug og Solglands. „Hvor der maa være deiligt friskt deroppe under Træerne!" tænkte han, klædte sig paa i en Fart, saae adspredt hen paa Buketten, der i Løbet af Natten havde udfoldet sig heelt, tog sin Stok, og satte Koursen mod „det gamle Slot" og den bekjendte „Klippe". Den friske kølige Morgenluft vederkvægede ham; han trak Veiret i dybe Drag og gik rask til. Der var Ungdomsfriskhed og Ungdomsmod i hver Bevægelse, han gjorde, hvert Skridt, han tog, medens han saaledes glad og munter travede afsted gjennem Veiens grove Gruus, i den kølige Skygge af Granerne, hvis Grene overalt var bræmmet med nye, lysegrønne Skud. „Hvor her er deiligt!" tænkte han ved sig selv. Pludselig hørte han Stemmer, som han syntes, han skulde kjende; han saae op, og fik Die paa Voroschilov og

Bambajev, der kom lige imod ham. Pinlig berørt af dette Møde flygtede han, som en Skoledreng for sine Lærere, bort fra Veien, og gjemte sig bag en Busk .... „Herre! bad han: — frels mig fra mine Landsmænd!“ Han vilde i det Øieblik gjerne have givet, omtrent hvad det skulde være, for ikke at blive opdaget af dem .... Og de opdagede ham virkelig heller ikke: Herren havde slaaet hans Landsmænd med Blindhed. Voroschilov gik og holdt i sin selvtilfredse, kadetagtige Tone et Foredrag for Bambajev om de forskjellige „Faser“ i den gothiske Arkitektur; Bambajev brummede bekræftende: det var aabenbart, at Voroschilov nu allerede en rum Tid havde plaget ham med sine Faser, og at den godmodige Enthousiast Bambajev begyndte at kjede sig saa smaat. Litvinov stod længe og holdt Veiret og strakte Halsen frem og lyttede efter Fodtrinene, der fjernede sig mere og mere; han kunde endnu længe høre det belærende Foredrags nasale og gutturale Lyde; endelig blev Alt stille igjen. Litvinov trak Veiret dybt, kom frem fra sit Skjul, og gik videre.

Omtrent tre Timer slentrede han omkring i Bjergene. Snart bøiede han af fra Veien og sprang fra Steen til Steen og gled saa af og til paa det glatte, sugtige Mos; snart satte han sig paa et Klippestykke inde under en Eg eller et Bøgetræ, og lod sine Tanker gaae, hvorhen de vilde, og lyttede til de

af Bregner overskyggede, travle smaa Skovbækkes uaf-ladelige Mumlen, eller til Løvets velgjørende Susen, eller til en eensom sort Drosels klare Slag. Saa kom der, ganske mildt og stille en underlig Døsighed over ham og betog ham .... og saa blundede han ind og nikkede .... men vaagnede strax igjen og saae sig smilende omkring. Betagen af Skovens gyldengrønne Glands og milde Luft lukkede han saa igjen smilende Øinene. Tilsidst syntes han dog, han blev sulten, og han gik op til det gamle Slot, hvor man for et Par Kreuzer faaer et godt Glas Mælk med Kaffe i. Han havde imidlertid neppe faaet sat sig ved et af de smaa hvidmalede Borde, der staaer oppe paa Platformen foran Slottet, før han hørte nogle udasede Heste snøfte og pruste og fik Øie paa tre Ekvipager, som der saa stod et temmeligt stort Selskab Damer og Herrer ud af ... Litvinov opdagede øieblikkelig, at det var Russere, skjøndt de talte Fransk .... eller rettere, fordi de talte Fransk. Damernes Toilette udmærkede sig ved udsøgt Elegance; Herrerne havde ganske ny Overfrakker paa — men som sad meget stramt og var snøret ind i Livet, hvad der nutildags ikke er videre almindeligt — graa stribede Beenklæder og flunkende ny Hatte. Det smalle sorte Halstørklæde var bundet stramt om Halsen, og i hele deres Holdning var der noget Militærisk. Det var virkelig ogsaa Sønner af Mars, lutter unge Generaler med

et anseet Navn og som hørte hjemme i de fineste Kredse, der her havde arrangeret et lille Pikkenik. Deres Fornemhed kom frem i alt Muligt, i deres Holdning, deres huldsaligt grandiose Smiil, det affekteert adspredte Blik, den forkjælet-nervøse Trækken paa Skuldrene, i deres Gyngen med Overkroppen og deres Anstrengelser for at bøie Knæene indad; ja den kom endog frem i Stemmeklangen, der lød nedladende, ligesom de takkede nogle underordnede Skabninger, og var en besynderlig Blanding af Medlidenhed og Modbydelighed. Samtlige Krigere var omhyggeligt vadskede, barberede og friserede og formelig gjennemduftede af denne ægte aristokratiske Gardeofficeers-Parfume, som bestaaer i en mærkværdig Blanding af den fineste Cigarlugt og den meest udmærkede Patschuli. Fingrene var ligeledes ulastelig aristokratiske, hvide, lange, med haarde, elfenbeensagtige Negle; deres Knebelsbarter skinnede, Tænderne blinkede i det deiligste Hvide, den fine Hud spillede paa Kinderne i det Rosenrøde og paa Hagen i det Blaalige. Nogle af de unge Generaler var muntre, andre mere alvorlige, men Allesammen havde de det selvsamme Præg af den yderste Anstand! Alle uden Undtagelse lod de til at være dybt gjennemtrængte af Bevidstheden om deres egen Værdighed og den vigtige Rolle, de i Fremtiden vilde komme til at spille i Staten; derfor var der naturligvis noget saavidt muligt Reserveret over deres ugeneerte Optræden, skjøndt der ogsaa hist og her stak

Noget af det Overmod og det „Blæse være med det!“ igjennem, som pleier at karakterisere vore Landsmænd i Udlandet . . . Da Selskabet larmende og værdigt havde faaet sat sig, blev der kaldt paa de geskæftige Opvartere. Litvinov tømte i en Fart sit Glas Mælk, betalte, satte Hatten paa, og var allerede næsten sluppet bort fra Generalernes Pikkenik . . . .

— Grigori Mikailovitsch! var der pludselig en Damestemme, som udbrød: — kjender De mig ikke?

Han blev uvilkaarlig staaende. Denne Stemme . . . . denne Stemme havde i gamle Dage meer end een Gang faaet hans Hjerte til at banke. Han vendte sig om, og saae . . . Irina.

Hun sad henne ved et af de smaa Borde, havde foldet Hænderne paa Ryggen af en Stol, der stod foran hende, bøiede Hovedet lidt til den ene Side, og saae paa ham smilende, venligt, næsten glad.

Litvinov kjendte hende øieblikkelig igjen, skjøndt hun ikke havde forandret sig saa lidt endda, siden han saae hende sidste Gang, og skjøndt den unge Pige i disse ti Aar var blevet til en statelig gift Dame. Hendes slanke Taille havde udviklet sig og kunde godt kaldes yppig, og de eengang saa smalle Skuldre bragte En nu til at tænke paa hine Gudinder, som man paa Lofterne i gamle italienske Palladser seer komme frem af Skyer. Men Dinene havde slet ikke havde forandret sig, og det forekom Litvinov,

ſom om de ogſaa ſaae paa ham med det ſelvſamme Udtryk, de i ſin Tid havde ſeet paa ham med i det lille Huus i Moſkva.

— Irina Pavlovna . . . . ſagde han i en uſikker Tone.

— Saa De kjender mig igjen? Hvor det glæder mig! hvor . . . . Hun taug pludſelig, rødmede lidt og rettede ſig iveiret paa Stolen. — Det var et meget behageligt Møde, vedblev hun ſaa paa Franſk. — Tillader De, jeg gjør Dem bekjendt med min Mand. Valérien, Monsieur Litvinov, un ami d'enfance; Valérien Vladimirovitch Ratmirov, mon mari.

En af de unge Generaler, maaſkee den Eleganteſte af dem Alleſammen, reiſte ſig op fra ſin Stol og hilſte yderſt forbindligt paa Litvinov. De andre unge Generaler rynkede Øienbrynene og ſaa at ſige knappede ſig endnu tættere til mod enhver Tilnærmelſe til en Civiliſt; Damerne, der tog Deel i Pikkenikket, anſaae det for deres Vedkommende for nødvendigt, enten at ſee en Smule fornærmede ud, eller at udſtøde en kort Latter, eller endelig at viſe Tegn paa en vis Forbauſelſe.

— Har De opholdt Dem længe her i Baden-Baden? ſpurgte General Ratmirov, der aabenbart ikke lod til at vide, hvad han ſkulde finde paa at tale om med ſin Gemalindes Ungdomsven.

— Nei, ikke ret længe, ſvarede Litvinov.

— Og har De isinde at blive her i længere Tid? vedblev den høflige General.

— Jeg har ikke truffet nogen Bestemmelse endnu.

— Ah! det er meget behageligt.

Generalen taug. Litvinov sagde heller Ingenting. De stod Begge med Hatten i Haanden, en Smule foroverbøiet, og saae paa hinanden med et forlegent Smiil. „Deux gendarmes, un beau dimanche," begyndte en af Generalerne at tralle, naturligviis falsk, — for en russisk Adelsmand, der ikke synger falsk, har vi endnu aldrig været saa heldig at træffe. Han var den Eneste af alle Herrerne, der ikke lignede en Rose; det var en kortsynet, noget gulladen Kavaleer med et permanent Udtryk af Forbittrelse i Ansigtet, aldeles som om han gik og ærgrede sig over sit eget Fysiognomi.

Irina brød endelig Tausheden: — Men hvorfor sætter De Dem dog ikke? spurgte hun.

Litvinov adlød og tog Plads.

— I say, Valérien give me some fire, — sagde en anden ligeledes ung, men allerede temmelig velnæret General med et Par store ubevægelige Øine, der gloede tankeløst ud i Luften, og et Par store silkebløde Bakkenbarter, hvori han hvert Øieblik lod sine snehvide Fingre forsvinde. Ratmirov rakte ham et Svovlstikkeetui af Sølv.

— Avez-vous des papiros, snøvlede en af Damerne.

— De vrais papelitos, comtesse.

„Deux gendarmes, un beau dimanche," sang igjen den kortsynede General .... men denne Gang skar han formelig Tænder.

— De maa endelig komme hen at besøge os, sagde imidlertid Irina til Litvinov. — Vi boer i „Hotel l'Europe." Mellem Fire og Sex træffer De mig altid hjemme. Det er jo saa længe siden, vi har seet hinanden.

Litvinov saae paa Irina; hun slog ikke Øinene ned.

— Ja, De har Ret, Irina Pavlovna, det er længe siden. Vi saaes sidste Gang i Moskva.

— I Moskva, ja .... i Moskva, sagde hun langsomt og trak paa Ordene. — De maa ikke blive borte: vi vil passiare sammen, tale om gamle Dage. Men veed De forresten, Grigori Mikailovitsch, at De har forandret Dem en heel Deel?

— Har jeg virkelig? De har ogsaa forandret Dem, Irina Pavlovna.

— Ja, jeg er blevet gammel.

— Nei, det var ikke min Mening ....

— Irène! henvendte en af Damerne med en guul Hat paa det gullige Haar sig i en spørgende Tone til Fru Ratmirov, efterat hun først havde hvisket Noget til den Herre, hun sad ved Siden af, og saa havde givet sig til at fnise: — Irène?

— Jo, jeg er blevet gammel, vedblev Irina,

uden at svare den Dame, der havde talt til hende: — men ellers har jeg ikke forandret mig. Nei, De kan troe mig, jeg har slet ikke forandret mig.

„Deux gendarmes, un beau dimanche," lød det igjen. Den irriterede General kunde kun den første Strofe af den bekjendte Sang.

— Det bliver ved at stikke, Deres Durchlautighed, sagde Generalen med Bakkenbarterne høit, og udstødte en kort, tør Latter. Det var formodenlig en Hentydning til en eller anden komisk Historie, som var velbekjendt for Beaumonden. Hele det øvrige Selskab gav sig ligeledes til at lee.

— What a sad dog you are, Boris! mumlede Ratmirov halvhøit. Navnet Boris udtalte han ikke med engelsk Betoning.

— Irène! sagde Damen med den gule Hat for tredie Gang. . . . Irina vendte sig rask om til hende.

— Eh bien, quoi? que me voulez-vous?

— Je vous le dirai plus tard, svarede Damen sippet. Skjøndt hendes Person var meget lidt tiltrækkende, var hun altid meget sippet og affekteert; et vittigt Hoved havde engang sagt om hende: qu'elle minaudait dans le vide.

Irina trak utaalmodigt paa Skuldrene.

— Mais que fait donc Monsieur Verdier? Pourquoi ne vient-il pas? udbrød en af Damerne med den for det franske Øre utaalelige, men for den

ſtorrusſiſke Udtale af det Franſke ſaa eiendommelige ſyngende Betoning.

— Ah voui! ah voui! m'sié Verdier? m'sié Verdier, ſukkede en anden Dame, der aabenbart ſkrev ſig direkte fra Arſamas.

— Tranquillisez-vous, mes dames, blandede Ratmirov ſig i Samtalen. — Monsieur Verdier m'a promis de venir se mettre à vos pieds.

„Hi, hi, hi!" Damen gav ſig til at lege med ſin Viſte.

Opvarteren bragte nogle Glas Øl.

— Bayriſch Bier? — ſpurgte Generalen med Bakkenbarterne, og gjorde med Villie ſin Stemme dybere og ſatte et forbauſet Anſigt op. — Guten Morgen!

— Apropos! Er Grev Paul endnu ſtadig vækt i Embedet? ſpurgte en ung General i en ligegyldig og dorſk Tone en Anden.

— Ja han er, ſvarede den Adſpurgte, i ſamme Tone. — Mais c'est provisoire. Sergei ſkal nok have hans Plads, ſiger man.

— Saa, ja ſaa, brummede den Førſte mellem Tænderne.

— Ja, brummede den Anden.

— Jeg kan ikke faae i mit Hoved, ſagde Generalen, der hele Tiden ſad og trallede: — jeg kan ikke faae i mit Hoved, hvordan i al Verden det kunde falde Paul ind at give ſig til at forſvare ſig og diſke op med

Grunde! . . . . Naa ja, han har spoleret Kjøbmanden lidt, il lui a fait rendre gorge . . . . det er sandt . . . . men hvad har det at betyde? Han kan have havt sine Grunde til at gjøre det.

— Han var bange for . . . . Spektaklet i Aviserne, sagde en Tredie.

Den irriterede General brusede pludselig op.

— Hm, disse Aviser! Denne Offenlighed! Hvis det kom an paa mig, saa vilde jeg ikke give dem Lov til at trykke Andet end Kjød- og Brødtaxterne og saa maaskee de Avertissementer, hvori der falbydes Peltse og Støvler.

— Jo, ogsaa Avertissementerne om Subhastation af adelige Godser, bemærkede Ratmirov.

— Ogsaa det . . . . lad gaae. Under de nuværende Forhold . . . . Men hvad er det dog for en upassende Samtale her i Baden, au vieux château!

— Mais pas dutout! pas dutout! lallede Damen med den gule Hat. — J'adore les questions politiques.

— Madame a raison, tilføiede en anden General med et meget tiltalende, næsten jomfrueligt Ansigt. — Hvorfor skulde vi lade være at beskæftige os med disse Spørgsmaal . . . . selv om vi er i Baden-Baden? . . . . Idet han sagde det, saae han høfligt paa Litvinov og smilte overbærende. — En Mand comme il faut har aldrig Ret til at fornægte sine Overbeviisninger. Ikke sandt?

— Nei, naturligviis, svarede den irriterede General og skævede misbilligende hen til Litvinov: — men jeg anseer det dog ikke for nødvendigt . . .

— Nei, nei, faldt den overbærende General ham i Talen, med den samme blide Betoning af Ordene som før. — Der gjorde nu vor Ven Valerien Wladimirovitsch en Bemærkning om Salget af adelige Godser. Naa, er det maaskee ikke et Faktum?

— Hvad skal det kunne nytte . . . . hvem kjøber nutildags adelige Godser? udbrød den irriterede General.

— Det kan nok være . . . . det kan nok være. Men netop derfor maa dette sørgelige Faktum konstateres, Skridt for Skridt. Vi er banquerot . . . det kan der ikke mere være Tvivl om; man har berøvet os vor tidligere Stilling . . . . det kan heller ikke benægtes; men ikke destomindre repræsenterer vi, de store Grundeiere, dog altid . . . . vi repræsenterer un principe. Det er det vor Pligt at holde fast ved. Pardon, Madame, jeg troer, De har tabt Deres Lommetørklæde. Naar visse høitstaaende Personer saa at sige løber løbsk, saa er vi, som tro Statsborgere, forpligtet til, med den skyldige Ærbødighed naturligviis, at gjøre dem opmærksom paa den Afgrund, som Alt stiler henimod, at pege med Patriotens Finger paa denne Afgrund (Generalen stak Pegefingeren frem) . . . . ja, det er vor Pligt! Vi bør advare, vi bør sige med ærbødig

Bestemthed: „Vend om, vend om! . . . .“ Saadan bør vi bære os ad.

— Men det er dog ikke muligt at vende fuldstændig om, bemærkede Ratmirov tankefuldt.

Den overbærende General smilte kun.

— Jo fuldstændig . . . . fuldstændig, mon très-cher. Jo længere tilbage, desto bedre, tilføiede han og saae igjen høfligt paa Litvinov, der nu ikke kunde finde sig i at tie længer:

— Skulde vi maaskee vende tilbage til de gamle Bojar-Forsamlinger, Deres Excellence?

— Ja hvorfor ikke? Jeg siger min Mening reent ud; Alt det, man nu har faaet lavet sammen, det maa gjøres om . . . . fuldstændig om igjen.

— Men den 19de Februar?

— Ogsaa den 19de Februar . . . . forsaavidt det er muligt. On est patriote ou on ne l'est pas. . . . . Men Friheden? vil man indvende. Troer De da virkelig, at Folket bryder sig saadan videre om denne Frihed . . . .

— De kan jo prøve paa at tage den fra det, afbrød Litvinov ham.

— Comment nommez-vous ce Monsieur? hviskede Generalen til sin Kollega Ratmirov.

— Hvad er det, De sidder og disputerer om? spurgte den tykke General, der aabenbart lod til at spille det forkjælede Barns Rolle i denne Kreds. — Stadigvæk

om Aviserne? Om Pennesmørerne? Tillader De, jeg fortæller Dem en Historie, jeg engang oplevede med saadan en Pennesmører . . . den er glimrende! Det blev fortalt mig, at en af disse Folliculaires havde gjort en Pasquill over mig. Jeg lod ham naturligviis strax arrestere, og man bragte ham saa op til mig . . . . „Hvor kan det falde Dig ind, Follicu=laire, sagde jeg til ham: — at lave Pasquiller over mig? Er det maaskee Patriotismen, der er løbet af med Dig?“ — „Naturligviis“, svarede han. — „Naa, og Penge kan Du vel ogsaa nok lide?“ sagde jeg. — „Naturligviis,“ svarede han igjen. Saa stak jeg Haandtaget af min Stok op under Næsen paa ham, mine Herrer. „Kan Du ogsaa lide det, min Engel?“ — „Nei, sagde han: — det kan jeg ikke lide.“ — „Se dog engang rigtig paa det, Du kan jo see, min Haand er meget reen.“ — „Nei, det kan jeg ikke lide,“ sagde han igjen. — „Men jeg holder meget af det, naturligviis ikke for min egen Person. Forstaaer Du Allegorien, min Snut?“ — „Ja jeg gjør,“ svarede han. — „Naa saa tag Dig iagt for Fremtiden og vær pænt artig; der har Du en Rubel, gaa saa og bed for mig, saalænge Du lever.“ Dermed gik Folliculairen.

Generalen gav sig til at lee høit, og de Andre fulgte hans Exempel, med Undtagelse af Irina, der ikke engang smilte, men saae meget alvorligt paa Fortælleren.

Den velvillige General klappede „Boris“ paa Skulderen.

— Den Historie har Du selv lavet fra Ende til anden, mon très-cher . . . . Nu skulde Du nok give Dig til at true En med din Stok! Du eier jo ikke engang en Stok! C'est pour faire rire ces dames. Blot for at være vittig! Men det er slet ikke det, det kommer an paa. Jeg sagde, at vi maatte tilbage. Men forstaa mig ret. Jeg er paa ingen Maade en Fjende af dette saakaldte Fremskridt, men alle disse Universiteter, Seminarier og Almueskoler, disse Studenter, Popesønner, smaa Embedsmænd, alt dette Utøi, tout ce fond du sac, la petite propriété, pire que le prolétariat (Generalen talte i en blid, næsten spæd Tone), voilà ce qui m'effraye . . . . Det er her, der maa gjøres Holdt, og hvor der maa kommanderes Holdt. — Han saae igjen yderst venligt paa Litvinov. — Glem ikke, at der er ikke en Sjæl hos os, der forlanger blot det Allermindste. Er der f. Ex. Nogen der fordrer Selfgovernment? Fordrer J det maaskee? Fordrer Du det? eller Du? eller De, mesdames? De regerer jo desuden ikke blot over Dem selv, men over os Alle. — Generalens smukke Ansigt oplivedes af et skjelmsk Smiil. — Hvorfor skal vi saa, kjære Venner, ligesom Haren styrte afsted i Spring og lige lukt i Fælden? Demokratiet mener Jer det naturligviis godt, det brænder Røgelse for Jer og er parat til at

tjene Eders Planer . . . . Men denne Røgelsedamp ligner en tveægget Sværd . . . . Nei, saa er dog den gamle Orden paa Tingene bedre . . . man er meget sikkrere med den. Giv ikke Pøblen Lov til at agere klog, betro Jer til Aristokratiet, det Eneste, der endnu er en Magt . . . . De kan troe, det vil gaae langt bedre. Og Fremskridtet . . . ja, jeg har egenlig ikke Noget imod det . . . . Bliv mig blot fra Livet med Eders Advokater og Edsvorne og Valgembedsmænd, og rør først og fremmest ikke ved Disciplinen! derimod kan I gjerne blive ved at bygge ligesaa mange Broer og Kanaler og Hospitaler, som I vil, og I kan belyse Gaderne med Gas, ligesaa galt I har Lyst.

— De stak Ild paa St. Petersborg paa alle fire Hjørner . . . det var det rigtige Fremskridt! hvæsede den irriterede General.

— Du lader jo til at være formelig bidsk, bemærkede den velnærede General og gyngede sig skjødesløst: — Du vilde kunne blive en fortræffelig Generalprokurør for den hellige Synode . . . . efter min Mening: avec Orphée aux enfers le progrès a dit son dernier mot.

— Vous dites toujours des bêtises, sniste Damen fra Arsamas.

Generalen slog sig for Brystet.

— Je ne suis jamais plus sérieux, Madame, que quand je dit des bêtises.

— Monsieur Verdier har allerede gjort den Bemærkning flere Gange, sagde Irina halvhøit.

— De la poigne et des formes! udbrød den velnærede General: — de la poigne, surtout. Eller for at sige det paa godt Russisk: en knyttet Næve i Ansigtet, men bare høflig.

— Aa, Du er en uforbederlig Skjelm! faldt den velvillige General ind. — Bryd Dem ikke om, hvad han siger, mes dames: han gjør ikke en Myg Fortræd. Han nøies med at knuse Hjerter.

— Nei, Boris, begyndte Ratmirov, der havde vexlet Diekast med sin Hustru: — Et Spøg, et Andet Alvor . . . Du overdriver virkelig. Fremskridtet er Udtrykket for det offenlige Liv, det maa man ikke glemme. Det er et Symptom, som ikke tør lades ude af Betragtning.

— Hm, ja, svarede den velnærede General og rynkede Panden: — det er jo en bekjendt Sag, at Du gjerne vil spille Statsmanden.

— Nei paa ingen Maade — men Sandheden skal have sin Ret.

„Boris" gav sig igjen til at rode om med Fingrene i sine Bakkenbarter, og gloede ud i Luften.

— Det offenlige Liv, vedblev Ratmirov: — er af den allerstørste Vigtighed, fordi Folkets Udvikling og saa at sige Fædrelandets Skæbne . . . .

— Valérien; afbrød Boris ham i en irettesættende

Tone: — il y a des dames ici. Det havde jeg ikke ventet af Dig. Eller har Du maaskee isinde at ville vælges ind i en Komitee?

— Møderne er nu Gud ske Lov allesammen sluttede, bemærkede den irriterede General, og gav sig igjen til at tralle paa sin „Deux gendarmes, un beau dimanche.“

Ratmirov trykkede sit Baptistes-Lommetørklæde mod sin Næsetip og taug selvbehageligt; den overbærende General undslap der Udbrudet: „Den løsagtige Skjelm!“; og „Boris“ vendte sig (uden blot saameget som at dæmpe Stemmen eller forandre Udtrykket i sit Ansigt) om til den urolige Dame, der sad ved Siden af ham, og spurgte hende, naar hun dog vilde bønhøre ham, da han var vanvittigt forelsket i hende og følgelig leed forfærdeligt.

Under denne Samtale blev Litvinovs Stilling med hvert Øieblik mere og mere piinlig. Hans ærlige Plebeier-Stolthed reiste sig og stred imod. Hvad havde han, Sønnen af en underordnet Embedsmand, med disse Petersborger Aristokrater at bestille? Alt, hvad de hadede og foragtede, var ham dyrebart, og det, de satte Priis paa, foragtede han; han følte det, følte det kun altfor tydeligt og dybt. Deres Spøg forekom ham flau, den Tone, de talte i, utaalelig, uudholdelig, alle deres Bevægelser usande; selv bag deres høfligste Talemaader syntes han, man kunde spore en oprørende Ringeagt . . . og alligevel følte

han sig intimideret i disse Menneskers, disse Fjenders Selskab .... „Jeg generer dem, de finder mig komisk! tirrede hans Ærgjerrighed ham: — hvad bliver jeg saa for! Afsted, bort herfra." Det, at Irina var tilstede, kunde ikke fængsle ham, da hun ligesaalidt vakte glade Følelser hos ham. Han reiste sig op fra Stolen.

— Vil De allerede gaae? sagde Irina halvhøit, men betænkte sig strax, og trængte ikke videre ind paa ham; han maatte imidlertid love at komme hen at besøge hende. General Ratmirov bukkede med samme udsøgte Høflighed som før, rakte ham Haanden, og fulgte ham hen til Enden af Platformen. Litvinov var neppe dreiet om det første Hjørne af Veien og saaledes kommet Selskabet af Syne, før han hørte en høi, eenstemmig Latter bag ved sig. Den gjaldt ikke ham, men Monsieur Verdier, som man længe havde siddet og ventet paa, og som nu pludselig viste sig paa Platformen, ridende paa et Æsel, med Tyrolerhat paa og i blaa Bluse; Blodet foer imidlertid Litvinov til Hovedet, han fyldtes af en bitter Følelse, og beed Læberne sammen, ligesom han havde slugt Malurt. „De foragtelige, unyttige Mennesker!" mumlede han, uden at betænke, at de saa Øieblik, han havde tilbragt sammen med disse Mennesker, dog ikke gav ham Ret til at dømme om dem i saa strenge Udtryk. Og den Verden var Irina, hans tidligere Irina,

kommet ind i! Der bevægede hun sig, levede og herskede, den havde hun offret sin egen Værdighed, sit Hjertes skjønneste, reneste Følelser . . . . Det maatte vel have været hendes Bestemmelse, hun havde formodenlig ikke fortjent en bedre Skæbne! Hvor han var glad over, at det ikke var faldet hende ind at udfritte ham om hans Virksomhed, hans Planer! Han havde isaafald maattet tale derom, saa „de" hørte paa det, i „deres" Selskab . . . . „Ikke for Alt i Verden! Aldrig!" hviskede Litvinov, og indaandede den friske Luft i lange Drag og slog næsten i Løb ind paa Veien, der førte til Baden. Han tænkte paa sin Forlovede, sin kjære, brave, elskelige Tatjana . . . hvor hun i dette Øieblik forekom ham uskyldig og ædel og sand! Med hvad for en oprigtig Bevægelse tænkte han ikke paa hendes Ansigtstræk, hendes Ord, ja endog paa hendes smaa Vaner . . . hvor utaalmodigt længtes han ikke efter, at hun skulde komme!

Den raske Gang bragte hans Nerver i Ro. Da han var kommet hjem, satte han sig hen ved Bordet, tog en Bog, men lod den pludselig falde og foer forskrækket sammen. Hvad var der hændet ham? Ingenting, der var ikke hændet ham Noget, men Irina, Irina . . . . Mødet med hende forekom ham nu saa forunderligt, saa overordenligt. Er det virkelig muligt? Han har seet hende og talt med hende . . . . den selvsamme Irina! . . . . Og hvorfor har hun ikke

dette ubehagelige, verdslige Præg over sig, som karakteriserer de andre Damer? Saae det ikke ud, som hun kjedede sig, var forknyt og følte sig trykket af sin nuværende Stilling? Skjøndt hun befinder sig i den fremmede Leir, hører hun dog ikke til hans Fjender. Og hvad kunde vel være Grunden til, at hun kom ham saa venligt imøde og inviterede ham hjem til sig?

Litvinov rev sig ud af sine Drømmerier. „O, Tanja, Tanja! udbrød han, næsten begeistret: — Du alene er min Engel, min gode Genius, kun Dig elsker og vil jeg altid blive ved at elske! Hende gaaer jeg ikke til . . . aldrig! lad hende more sig med sine Generaler."

Litvinov tog igjen sin Bog.

Ellevte Kapitel.

Litvinov tog sin Bog, men det var ham ikke muligt at læse. Han gik igjen ud, spadserede lidt omkring, hørte paa Musiken, saae paa dem, der spillede, kom saa igjen hjem paa sit Værelse, prøvede atter paa at læse, men kunde heller ikke nu. Tiden, syntes han, sneg sig afsted med Sneglefjed. Pistshalkin, Fredsdommeren med de gode Forsætter, kom op til ham, og blev siddende hos ham i omtrent tre Timer. Han talte, ræsonnerede, kom med Spørgsmaal, og behandlede efter Tour en Række ophøiede og praktiske Emner, men blev tilsidst saa forfærdelig kjedsommelig, saa Litvinov ikke var langt fra at give sig til at hyle ligesom en Hundehvalp, man har lukket inde. Naar det gjaldt om at fremkalde den meest trykkende, haabløse, fortvivlede, dræbende Kjedsomhed havde Pistshalkin ikke sin Lige, den Kunst kunde han udenad trods de bedste Moralister, der dog som bekjendt er Mestre i Faget. Allerede det blotte Syn af hans pænt klippede og glat redte Haar, af hans lyse, livløse Øine

og uhyggeligt regelmæssige Næse vakte uvilkaarlig en Følelse af Forstemthed, og hans dvaske, søvndysende Baryton var formelig som skabt til med Overbeviisning og Eftertryk at udtale den Slags Sandheder som f. Ex., at to Gange to sandelig er fire, og ikke fem, og heller ikke tre, at Vandet er vaadt, og Dyden rosværdig, at Privatmanden saavelsom Staten, og Staten saavelsom Privatmanden, behøver Kredit til deres finansielle Operationer o. s. v. Han var ikke desto mindre virkelig et fortræffeligt Menneske. Men det lader nu eengang til at være Ruslands Skæbne: vore fortræffelige Folk er allesammen ikke til at holde ud for Kjedsomhed. Pistshalkin blev afløst af Bindassov, der strax med største Frækhed bad Litvinov om at laane sig hundrede Gylden, som han saa ogsaa fik, og det uagtet Litvinov slet ikke interesserede sig for, ja endog nærede en Slags Uvillie mod ham, uagtet han temmelig bestemt vidste, at han aldrig vilde see de Penge igjen, og uagtet han, naar det kom til Stykket, selv kunde have Brug for dem. Hvorfor gav han ham da Pengene? vil Læseren formodenlig spørge. Ja, Gud skal vide. Det er nu ogsaa saadan en Eiendommelighed ved den russiske Karakteer. Forresten, dersom Læseren vil lægge Haanden paa Hjertet, vil han blive nødt til at tilstaae, at en stor Mængde Handlinger i hans eget Liv ikke har havt nogen bedre

Grund. Bindasſov ſagde ikke ſaameget ſom Tak engang, men lod ſig opvarte med et Glas Affenthaler (en badenſiſk Rødviin), og forføiede ſig ſaa trampende bort igjen, uden at have tørt ſig om Munden, før han gik. Litvinov overvældede ſig ſelv med Bebreidelſer, da han ſaae den Bortgaaendes røde Nakke. Henimod Aften fik han et Brev fra Tatjana, hvori hun meddelte ham, at hendes Tante var blevet upaſſelig, og at hun ſom Følge deraf først kunde komme til Baden om en fem, ſex Dage. Denne Efterretning gjorde et yderſt piinligt Indtryk paa Litvinov, han blev endnu mere forſtemt, end han havde været iforveien, og gik tidlig tilſengs, i meget daarligt Humør. Den følgende Dag var imidlertid ikke heldigere for ham, end denne havde været; den var tvertimod om muligt endnu værre. Strax tidlig om Morgenen fyldtes hans Værelſe af elſkværdige Landsmænd: Bambajev, Voroſchilov, Piſtſhalkin, de to Officerer og de to Heidelberger Studenter kom paa eengang ſtormende ind til ham; og ſkjøndt det ikke varede ret længe, før Stoffet til Samtale ſlap op for dem, og ſkjøndt de øienſynligt lod til at kjede ſig, blev de der dog lige til Middag. De vidſte ikke, hvordan de ellers ſkulde faae ſlaaet Tiden ihjel, og da de nu eengang var ſlumpet til at komme op til Litvinov, ſaa blev de ved at ſidde og drive der. Først kom Talen paa, at Gubarev var reiſt tilbage til Heidelberg, og

de foresatte sig Allesammen, at de med det Første skulde tage over og besøge ham. Saa blev der filosoferet, man berørte det polske Spørgsmaal, og anstillede Betragtninger over Spil og Loretter, ved hvad for en Leilighed der blev givet en heel Deel skandaløse Historier til Bedste. Tilsidst kom man til at tale om, saadanne umaadelig stærke og korpulente Mennesker og saadanne Ædere der dog fandtes. Gamle, forslidte Anekdoter kom igjen paa Tapetet. Man fortalte om en vis Diakon Lukin; om den berømte stærke Officeer, der engang spiste treogtredive Sild og paa den Maade vandt et Væddemaal; om en Uhlanoberst, der var bekjendt for sin Korpulence; og om en Soldat, der havde slaaet et Oxebeen itu paa sin egen Hjerneskal. Derefter gav man sig til at diske op med ligefremme Løgnehistorier. Pistshalkin fortalte gabende, at han havde i Lillerusland seet en gammel Kone, der efter sin Død skulde have veiet syvogtyve Pud*) og nogle Pund, og en Godseier, der til Frokost spiste tre Gjæs og en Stør. Derover kom Bambajev i Extase og erklærede, at han var selv Mand for at fortære en heel Buk paa eengang, vel at mærke naar den var ordenlig tillavet og Saucen var god, — og Voroschilov protsede af med en aldeles usandsynlig Historie om en af hans Korps-Kammerater, der havde

---

*) Et Pud = fyrgetyve Pund. D. A.

udmærket sig ved nogle ganske usædvanlige Kræfter .... hvorpaa de Allesammen taug, saae forundret paa hinanden, tog deres Huer og gik. Da Litvinov var blevet alene, vilde han sætte sig til at arbeide; men det summede hele Tiden inde i Hovedet paa ham, han kunde ikke faae noget Ordenligt bestilt, og saaledes var da ogsaa den Aften spildt. Næste Morgen, lige= som han skulde til at spise Frokost, bankede det paa Døren. „Du forbarmende Gud! mumlede han: — der er Vennerne fra igaar allerede igjen!“ og det var med en vis hemmelig Gysen, han raabte: — Herein!

Døren blev sagte lukket op, og Potugin traadte ind.

Litvinov blev overordenlig glad ved at see ham:

— Det var rigtig kjønt af Dem! Tak skal De have! sagde han, og trykkede den uventede Gjæsts Haand. — Jeg vilde gjerne selv være kommet hen til Dem, men De vilde jo ikke sige mig, hvor De boede. Sæt Dem nu ned, hører De, og læg Deres Hat. Men saa sæt Dem dog!

Potugin svarede ikke paa Litvinovs venlige Ord, men blev staaende tvivlraadig midt paa Gulvet og smilte kun og rystede paa Hovedet. Det var tydeligt, at han blev rørt over Litvinovs venlige Modtagelse, men der var alligevel et noget forlegent Udtryk i hans Ansigt.

— Undskyld .... det er en Misforstaaelse, stammede han: — Det vilde ganske vist ... til enhver

Tid være mig en Fornøielse . . . men denne Gang . . . er jeg blevet sendt til Dem.

— Det vil sige, De mener, at De vilde ikke være kommet herop af Dem selv? faldt Litvinov ind i en bebreidende Tone.

— Nei, om Forladelse, men . . . det kan gjerne være, jeg ikke var kommet op til Dem netop idag, hvis jeg ikke udtrykkelig var blevet bedt om at gaae herhen. Kort sagt, jeg har et Ærinde til Dem.

— Og tør jeg spørge: fra hvem er det?

— Fra en Dame, De kjender, Irina Pavlovna Ratmirov. De har for nogle Dage siden lovet, at De vilde besøge hende, men har ikke gjort det endnu.

Litvinov saae forbauset paa Potugin:

— Kjender De Fru von Ratmirov?

— Ja, som De seer.

— Og De kjender hende . . . nøie?

— Jeg er paa en Maade en af hendes Venner.

Litvinov taug:

— Maa jeg spørge Dem om een Ting? sagde han: — veed De, af hvad Grund Irina Pavlovna ønsker at tale med mig?

Potugin gik hen til Vinduet.

— Til en vis Grad, ja. Saavidt jeg kan skjønne, er hun blevet meget glad over at see Dem igjen, og hun ønsker vel nu at fornye det tidligere Bekjendtskab.

— Fornye? gjentog Litvinov: — Ja undskyld min Paatrængenhed, men jeg vil gjerne bede Dem om at svare mig paa eet Spørgsmaal til: veed De, af hvad Beskaffenhed det Bekjendtskab var?

— Nei, det veed jeg egenlig ikke. Men jeg antager, tilføiede Potugin, og vendte sig pludselig om og saae godmodigt paa Litvinov: — at det kun kan have været godt og venskabeligt, for Irina Pavlovna var utrættelig i at rose Dem, og jeg maatte love at bringe Dem hen til hende. De gaaer da vel med?

— Hvornaar?

— Nu . . . strax.

Litvinov trak paa Skuldrene og slog ud med Armene til Siden.

— Irina Pavlovna antager, vedblev Potugin: — at de . . . ja, jeg veed ikke hvad, jeg skal kalde det . . . lad os sige: de Omgivelser, som De nylig traf hende i, — at de ganske sikkert ikke har gjort noget sympathetisk Indtryk paa Dem; men hun bad mig hilse at sige Dem, at Djævlen heller ikke er fuldt saa sort, som man i Reglen maler ham.

— Hm! Og skulde det særlig gjælde disse . . . Omgivelser?

— Ja, baade dem, og ogsaa saadan i det Hele taget.

— Hm! Naa, men nu De selv, Sosont Ivanovitsch, hvad mener De om Djævlen?

— Hvad jeg mener, Grigori Mikailovitsch? Jeg mener, at han i ethvert Tilfælde seer anderledes ud, end man i Reglen forestiller sig ham.

— Mener De, han seer bedre ud?

— Ja, om han seer bedre eller værre ud, det er det ikke saa let at afgjøre; men han seer i ethvert Tilfælde anderledes ud. Naa, skal vi saa gaae?

— Bliv et Øieblik endnu. Ærlig talt . . . vedblev han: — saa . . . kan jeg ikke rigtig forstaae . . .

— Hvadfornoget? om jeg tør være saa fri at spørge?

— Hvordan det er gaaet til, at De, netop De, er blevet Ven med Irina Pavlovna?

Potugin saae ned ad sig selv.

— Nei, naar man tager Hensyn til mit Ydre og min Stilling her i Verden, saa kan det saamænd ogsaa see ganske besynderligt ud. Men De veed, at allerede Shakespeare har sagt: „Der er flere Ting mellem Himmel og Jord, Horatio, end Eders Filosofi drømmer om.“ Lad os tage et Billede: De seer et Træ, naar der ikke rører sig en Vind, og det forekommer Dem fuldstændig umuligt, at Bladene fra den nederste Green kan komme til at røre ved Bladene paa den øverste. Saa reiser der sig en Storm,

Himmel og Jord staaer i Et . . . og Bladene rører virkelig ved hinanden.

— Ah! Det var altsaa i Hvirvlen, ude i Livets Malstrøm, De gjorde hendes Bekjendtskab?

— Ja, hvor ellers? Existerer der maaskee Liv uden Hvirvel og Malstrøm? Dog . . . lad os ikke komme ind paa Filosofien! Det er paa Tide, vi seer at komme afsted.

Litvinov betænkte sig endnu.

— Du gode Gud! udbrød Potugin med en komisk Gebærde: — saadan som dog vor Tids unge Mennesker er forvænte! Den smukkeste Dame i Verden inviterer Dem, hun sender endog Bud efter Dem, og De staaer og betænker Dem! Fy, skam Dem, min Herre. Der er Deres Hat. Tag den nu, og saa . . . vorwärts! . . . . som vore energiske tydske Venner pleier at sige.

Litvinov betænkte sig endnu et Øieblik . . . saa tog han sin Hat, og forlod Stuen sammen med Potugin.

Tolvte Kapitel.

De kom hen til et af de første Hoteller i Baden-Baden, og spurgte efter Generalinde Ratmirov. Sveitseren erkyndigede sig om, hvad de hed, sagde saa ærbødigt: „die Frau Fürstinn ist zu Hause," fulgte dem selv op ad Trappen, bankede paa, og meldte dem. „Die Frau Fürstinn" tog strax imod dem. Hun var alene hjemme, hendes Mand var taget til Karlsruhe for at gjøre en forbireisende høitstaaende Statsmand, en af de „Indflydelsesrige", sin Opvartning.

Da Potugin og Litvinov traadte ind, sad Irina henne bag et lille Bord og broderede. Hun kastede i en Fart Broderiet, skød det lille Bord tilside, og reiste sig; der kom et Udtryk af ukunstlet Glæde og Tilfredshed i hendes Ansigt. Hun var i en høihalset Morgenkjole, gjennem hvis fine Stof man kunde skimte Skuldrenes og Armenes yppigt skjønne Former; en Haarfletning, der havde været bundet flygtigt op, var gaaet løs og snoede sig ned ad den smukke Hals.

Hun saae hurtigt hen paa Potugin og hviskede et „merci“; derefter rakte hun Litvinov Haanden, og gav sig paa den elskværdigste Maade af Verden til at bebreide ham hans lange Udebliven: — Og jeg er dog en gammel Veninde af Dem! sagde hun.

Litvinov vilde undskylde sig. — „C'est bien, c'est bien“, skyndte hun sig at afbryde ham, tvang ham saa med et indtagende Smil Hatten ud af Haanden, og nødte ham til at sætte sig. Potugin satte sig ligeledes, men reiste sig strax efter, og bad at undskylde at han paa Grund af uopsættelige Forretninger absolut maatte gaae. Irina saae igjen hurtigt hen paa ham, nikkede venligt, men søgte ikke at holde ham tilbage, og saasnart han var forsvundet bag Portieren, vendte hun sig med utaalmodig Livlighed om til Litvinov.

— Naa, endelig er vi da alene, Grigori Mikailovitsch, sagde hun med sin bløde, sølvklare Stemme: — og jeg kan saae sagt Dem, at jeg er rigtig inderlig glad over, at vi har truffet hinanden, fordi . . . . fordi jeg nu kan saae Leilighed (og hun saae ham lige i Øinene) til at bede Dem tilgive mig.

Litvinov foer uvilkaarlig sammen. Han havde ikke ventet et saa raskt Angreb. Det var ikke faldet ham ind, at hun saa resolut vilde lede Samtalen hen paa gamle Dage.

— Tilgive . . . hvad mener De? stammede han.

Irina rødmede.

— Hvad jeg mener? . . . Det veed De meget godt, sagde hun og dreiede Hovedet lidt til Siden. — Jeg har baaret mig stygt ad imod Dem, Grigori Mikailovitsch, skjøndt . . . det var formodenlig min Bestemmelse . . .

Litvinov kom til at tænke paa det Brev, hun havde skrevet til ham.

— Jeg angrer det ikke . . . det vilde da i ethvert Tilfælde være for seent . . . men da jeg saa uventet saae Dem igjen, sagde jeg til mig selv, at vi maatte absolut blive gode Venner . . . ja, absolut, Grigori Mikailovitsch, og det vilde gjøre mig usigelig ondt, hvis det ikke skulde blive Tilfældet. Derfor mener jeg, at vi nu strax eengang for alle skulde see at komme paa det Rene med den Sag, saa der for Fremtiden ikke behøver at være nogen . . . gêne, ingen Misforstaaelse imellem os. De skal sige, at De tilgiver mig, Grigori Mikailovitsch . . . ellers troer jeg, De endnu stadigvæk nærer de la rancune. Voilá! De vil maaskee synes, det er et taabeligt Forlangende af mig, da De rimeligviis allerede for længe siden har glemt hele Historien; men alligevel . . . siig, at De har tilgivet mig.

Irina havde sagt Alt det uden at trække Veiret, og Litvinov saae, at hun havde Taarer i Øinene . . . virkelige, oprigtige, tindrende Taarer.

— Hvor kan det falde Dem ind, Irina Pavlovna, svarede han hurtigt: — at gjøre Undskyldninger, at bede mig om Tilgivelse? Nei vist ikke! Alt det, De der talte om, hører Fortiden til, og jeg kan blot ikke forstaae, at De midt i al den Glands, der omgiver Dem, har kunnet bevare Erindringen om den ubetydelige Ven fra Deres første Ungdom.

— Undrer det Dem? sagde Irina sagte.

— Jeg er rørt derover, svarede Litvinov: — fordi jeg aldrig kunde tænke mig . . .

— Men De har endnu ikke sagt, at De tilgiver mig, afbrød Irina ham.

— Jeg glæder mig af Hjertet over Deres Lykke, Irina Pavlovna, og ønsker Dem alt muligt Godt her paa Jorden . . .

— Og De tænker ikke mere paa den Sorg, jeg har forvoldt Dem?

— Jeg tænker kun paa de lykkelige Øieblikke, som jeg engang havde Dem at takke for.

Irina rakte ham begge sine Hænder. Han trykkede dem varmt og stærkt og slap dem ikke strax . . . . Der kom ved denne bløde Berøring en Forvirring over ham, som det var længe siden, han havde følt. Irina saae ham igjen aabent ind i Ansigtet; men denne Gang smilte hun. Han tog ogsaa Mod til sig og saae for første Gang rigtigt paa hende . . . nu var de ham jo igjen saa nær, disse eengang saa

kjære, saa dyrebare Træk, disse mørkeblaa Øine med de lange Øienhaar. Mærket paa Kinden, Haaret, der krusede sig saa aparte over Panden, den nydelige, komiske Trækning om Læberne og saa denne næsten umærkelige Maade at rynke Øienbrynene paa, som allerede i gamle Dage havde været karakteristisk for hende ... det Alt, Altsammen var ham nu igjen ganske nær ... Og saa hun var blevet smuk! Saadan en fortryllende Ynde, saadan en Kraft der var over dette unge Legeme! Og ikke Spor af Sminke, eller Kul, eller Pudder ... ikke en eneste Løgn i hendes friske, rene Ansigt!

Litvinov blev ved at see paa hende, men hans Tanker var langt borte derfra ...

Irina lagde Mærke til det.

— Saa! Saa er det godt, sagde hun høit: — nu er min Samvittighed beroliget, og jeg kan see at faae tilfredsstillet min Nysgjerrighed.

— Deres Nysgjerrighed? — gjentog Litvinov langsomt.

— Ja, ja ... Jeg vil have at vide, hvad De har taget Dem for i al den Tid, og hvad for Planer De har ... jeg vil have det Alt, Altsammen at vide. Og De maa sige mig Sandheden, for ... det vil jeg dog sige Dem iforveien ... jeg har ikke tabt Dem af Syne ... saavidt muligt.

— De har ikke tabt mig af Syne? De . . . derhjemme . . . i St. Petersborg?

— Midt i al den Glands, der omgiver mig, som De før bemærkede . . . jo, netop! Glandsen skal vi nok senere komme til at tale om; men nu skal De allerførst give Dem til at fortælle . . . rigtig meget og længe . . . der er Ingen, der forstyrrer os. Det vil være mageløst! tilføiede hun og satte sig glædestraalende tilrette i Lænestolen. — Saa, begynd saa!

— Før jeg begynder at fortælle, maa jeg takke Dem, sagde Litvinov.

— For hvad?

— For den Buket, jeg fandt inde paa mit Værelse.

— Hvad for en Buket? Det veed jeg ikke Noget om.

— Hvadbehager?

— Jeg siger, jeg veed ikke Noget om det . . . Men jeg sidder og venter paa, De skal begynde . . . Nei, den Potugin er virkelig et mageløst Menneske . . . jeg er saa glad over, at han har faaet Dem herhen.

Litvinov spidsede Øren.

— Har De kjendt denne Hr. Potugin længe? spurgte han.

— Ja, meget længe . . . Men fortæl saa dog!

— Og De kjender ham nøie?

— Aa ja! . . . Irina sukkede . . . Det har

nu sine særegne Grunde ... De har formodenlig hørt tale om Elise Belsky ... hende, der døde paa en saa tragisk Maade forrige Sommer ... Aah, men jeg glemmer jo reent, at De slet ikke er inde i vore Historier ... De kan prise Dem lykkelig. Oh! quelle chance! Endelig træffer jeg da et Menneske, et levende Menneske, der er fuldstændig udenfor alt det Præk! Og saa kan man tale Russisk med ham, rigtignok ikke korrekt, men dog altid virkelig Russisk ... og behøver ikke stadigvæk at sidde og bræke paa dette affekteerte, modbydelige St. Petersborger-Fransk.

— Potugin kjendte altsaa denne ...

— Det piner mig, blot jeg skal tænke derpaa, afbrød Irina ham igjen. — Elise var min bedste Veninde i Pensionsanstalten, og senere, i St. Petersborg, saae vi hinanden tidt. Hun betroede mig alle sine Hemmeligheder ... Hun var meget ulykkelig, hun havde gaaet meget igjennem. Potugin opførte sig beundringsværdigt i den Sag, som en komplet Ridder. Han opoffrede sig. Dengang lærte jeg først rigtigt at sætte Priis paa ham. Men nu kommer vi igjen bort fra det, vi skulde tale om. Jeg sidder og venter paa, at De skal fortælle, Grigori Mikailovitsch.

— Det, jeg kan fortælle, kan ikke have Spor af Interesse for Dem, Irina Pavlovna.

— Lad De blot mig om det.

— Husk paa, Irina Pavlovna, at det er ti Aar,

hele ti Aar, siden vi To saae hinanden. Der er løbet meget Vand i Stranden siden dengang.

— Ja, meget, meget! gjentog hun, med en besynderlig Bitterhed. — Det er netop derfor, jeg vil have, De skal fortælle.

— Men jeg veed virkelig ikke, hvad jeg skal begynde med.

— Med Begyndelsen. Med den Dag, da De . . . da jeg reiste til St. Petersborg. De tog dengang bort fra Moskva . . . Tænk Dem, jeg har aldrig senere været i Moskva.

— Virkelig?

— Strax i Førstningen var det mig umuligt, og senere, efterat jeg var blevet gift . . .

— Er det længe siden, De blev gift?

— Over tre Aar.

— Og De har ingen Børn?

— Nei, svarede hun kort.

Litvinov taug et Øieblik.

— Og før De blev gift, opholdt De Dem saa hele Tiden hos denne . . . hvad var det nu han hed . . . hos Grev Reisenbach?

Irina saae skarpt paa ham, som om hun vilde søge at læse i hans Ansigt, hvad han meente med det Spørgsmaal.

— Nei, svarede hun endelig.

— Saa er altsaa Deres Forældre ... Jeg havde nær reent glemt at spørge, hvorledes de har det?

— Jo, de har det godt.

— Og de boer endnu stadigvæk i Moskva.

— Ja.

— Og Deres Søskende?

— Dem gaaer det godt; jeg har taget mig af dem.

— Ah! . . . Litvinov saae opmærksomt paa Irina. — Jeg skulde næsten troe, Irina Pavlovna, at De kunde fortælle mig en heel Deel Mere, end jeg Dem, hvis blot . . .

Han betænkte sig pludselig, og taug.

Irina holdt Hænderne op for Ansigtet og dreiede paa sin Forlovelsesring.

— Hvorfor ikke? sagde hun efter en Pause: — jeg skal gjerne opfylde Deres Ønske . . . senere engang. Men fortæl De nu først ... for skjøndt jeg ikke har tabt Dem af Syne, saa veed jeg dog ikke ret Meget om Dem, hvorimod De rimeligviis . . . har hørt meer end nok om mig. Ikke sandt, De har tidt hørt tale om mig?

— De indtager en saa fremragende Plads i Samfundet, Irina Pavlovna, saa det vilde være umuligt Andet, end at der maa blive talt om Dem . . . navnlig ude i Provindsen, hvor jeg har opholdt mig, og hvor man griber alle mulige Rygter.

— Naa, og De selv, har De ogsaa troet paa Rygterne? Og hvad gik de Rygter ud paa?

— Ærlig talt, Irina Pavlovna, saa naaede de kun sjeldent til mig; jeg levede meget tilbagetrukkent.

— Saa? De var dog med paa Krim og gjorde Tjeneste i Landeværnet.

— Det veed De ogsaa?

— Som De seer. Jeg har jo sagt Dem, at jeg har ikke tabt Dem af Syne . . .

Litvinov havde igjen Aarsag til at blive forbauset.

— Men hvorfor skal jeg saa fortælle Dem Noget, som De veed iforveien? sagde han halvhøit.

— Hvorfor? . . . For . . . for at opfylde min Bøn. Jeg har jo bedt Dem derom, Grigori Mikailovitsch.

Litvinov bøiede Hovedet, og gav sig til at fortælle det lidet Interessante, han havde oplevet . . . temmelig afbrudt og forvirret og kun i ganske almindelige Omrids. Han gjorde hyppige Pauser og saae tvivlraadig paa Irina, som om han vilde spørge hende, om det nu ikke var nok? Men hun forlangte haardnakket, at han skulde blive ved, og som hun sad der, med Haaret strøget tilbage og Armene støttet paa den ene af Lænestolens Arme, saae det ud, som om hun med fordoblet Opmærksomhed greb hvert eneste Ord, han sagde. En skjult Jagttager, der havde passet

paa Minespillet i hendes Ansigt, vilde dog maaskee have faaet det Indtryk, at hun slet ikke hørte paa, hvad Litvinov sagde, men var optaget af Betragtninger af en heel anden Art." Og disse Betragtninger angik paa ingen Maade Litvinovs Person, skjøndt hendes Blik ufravendt hvilede paa ham og flere Gange gjorde ham forlegen og fik ham til at rødme. Et heelt Liv drog forbi hendes Øine, men det var ikke Litvinovs, det var hendes eget Liv.

Litvinov blev ikke færdig med sin Fortælling, men brød pludselig af, betaget af en ubehagelig Fornemmelse af stigende indre Utilfredshed. Denne Gang sagde Irina Ingenting og bad ham heller ikke om at blive ved, men hun holdt Haanden op for Øinene, sank ligesom udmattet tilbage i Lænestolen, og blev saa siddende i den Stilling, uden at røre sig. Litvinov sad først lidt og ventede; saa faldt det ham ind, at han allerede havde været der over to Timer, han saae efter sin Hat og vilde til at reise sig, da der pludselig inde i Værelset ved Siden af lød en hurtig Knirken af et Par fine, lakerede Støvler, og General Ratmirov, der ligesom meldtes af den bekjendte, aristokratisk-militæriske Parfume, traadte ind i Stuen.

Litvinov reiste sig og vexlede et Buk med den smilende General. Irina tog langsomt Haanden bort fra Ansigtet, saae koldt op paa sin Gemal og sagde

paa Fransk: — Ah, er De allerede kommet hjem? Hvad er Klokken da?

— Den er snart Fire, ma chère amie, og Du er ikke klædt paa endnu . . . Fyrstinden venter vistnok paa os, svarede Generalen. Og idet han gratiøst bøiede sin stærkt indsnørede Overkrop henimod Litvinov, tilføiede han med den ham eiendommelige, næsten forkjælet bløde Betoning: — Det lader til, at vor elskværdige Gjæst har faaet Dig til at glemme Tiden.

Læseren vil tillade, at vi paa dette Sted meddeler nogle Oplysninger om General Ratmirov. Hans Fader var en naturlig . . . ja utvivlsomt! men det var just ikke i den Betydning, vi meente det . . . han var en uægte Søn af en høitstaaende Embedsmand og en henrivende fransk Skuespillerinde. Den høitstaaende Embedsmand sørgede nu nok for Sønnens Opdragelse, men han efterlod ham ingen Formue, saa Sønnen, vor Helts Fader, bragte det for sit Vedkommende heller ikke synderlig vidt: han døde som Politimester med Oberst's Rang. For sin Død giftede han sig med en smuk ung Enke, der var kommet i saadan en Situation, saa hun maatte tage sin Tilflugt til hans Beskyttelse. Sønnen af dette Ægteskab, Valerian Alexandrovitsch, kom ved Protektion ind i Pagekorpset. Her vakte han sine Foresattes Opmærksomhed, ikke saameget ved fremragende Begavelse

som ved sin fortrinlige Holdning i Fronten, ved sine elegante Manerer og ved det ham medfødte høflige Væsen (hvad der rigtignok bevirkede, at han maatte gjennemgaae Alt det, som Eleverne paa Regerings-anstalterne i tidligere Tid var udsat for), — og blev saa flyttet over i Garden. Han gjorde en glim-rende Karriere, for han var en elskværdig Selskabs-mand, dandsede fortræffeligt, og imponerede som Rytter ikke mindre paa Promenaden end ved Paraden — skjøndt det i Reglen ikke var hans egne Heste, han red paa — men kunde forresten især takke for sit hurtige Avancement den Færdighed, hvormed han forstod at anslaae en vis familiær-ærbødig Tone overfor sine Foresatte og at optræde med en venligt hengiven, ja næsten barnlig taknemlig, beskeden Tjenstvillighed, hvori der dog var et ganske lille bitte Stænk af al-mindelig Liberalisme . . . Hans Liberalisme for-hindrede ham iøvrig ikke fra at lade nogle oprørske Bønder pidske halvt ihjel ude i en hvid-russisk Landsby, som han engang var blevet sendt ud til for at gjenoprette Ordenen. Han havde et tiltalende og mærkværdig ungdommeligt Ydre: hvid og rød som en Rose, smidig, beleven og indsmigrende, som han var, gjorde han stormende Lykke hos det smukke Kjøn. De gamle adelige Damer var aldeles forgabede i ham. For-sigtig af Vane, diskret af Beregning bevægede Ratmirov sig som en travl Bi i den fornemme Verden og

sugede den søde Saft selv af de hæsligste Blomster. Han havde hverken Moralitet eller Kundskaber, men gik for at være en praktisk Fagmand, forstod sig paa Mennesker og paa Forhold, og havde haardnakket først og sidst kun sin egen Fordeel for Øie, hvorfor da ogsaa alle Veie stod ham aabne.

Litvinov smilte tvungent, Irina traf blot paa Skuldrene.

— Naa, fortsatte hun saa i den samme kolde Tone: — saae De Greven?

— Ja naturlig. Han bad mig om at hilse Dig.

— Ah! Er han stadigvæk ligesaa dum, som han altid har været, Deres Hr. Protektor?

General Ratmirov svarede ikke, men smilte kun overlegent af denne forhastede Fruentimmer-Dom. Velvillige ældre Folk pleier at besvare Børns taabelige Bemærkninger omtrent med et lignende Smil.

— Ja, tilføiede Irina: — Deres Hr. Greves Dumhed er virkelig altfor paasaldende, skjøndt jeg unægtelig har havt Leilighed nok til at vænne mig til den Slags Ting.

— Det var jo Dem selv, der vilde have, jeg skulde tage hen at hilse paa ham, mumlede Generalen mellem Tænderne . . . og spurgte saa Litvinov paa Russisk, om han brugte Badene her i Baden.

— Jeg er Gud ske Lov rask.

— Ja, det er rigtignok det Bedste, vedblev Generalen

med et elskværdigt Smiil: — i det Hele taget bliver Baden-Baden vel ikke besøgt af ret mange Syge, skjøndt Kilderne virkelig er særdeles fortræffelige, je veux dire efficaces, og hvem der som f. Ex. jeg lider af nervøs Hoste . . .

Irina reiste sig utaalmodigt op fra Stolen. — Vi sees igjen, Grigori Mikailovitsch, og det ret snart, haaber jeg! sagde hun paa Fransk, idet hun uden videre afbrød sin Mand: — men nu maa jeg ind at klæde mig om. Denne gamle Fyrstinde er da heller ikke til at holde ud . . . hun, med sine evindelige parties de plaisir, hvor man bare sidder og kjeder sig.

— De er meget streng i Deres Dom over Folk idag, bemærkede Generalen, og smuttede ind i Værelset ved Siden af.

Litvinov gik henimod Døren . . . . Irina standsede ham.

— De har fortalt mig Alt, men fortiet det Vigtigste, sagde hun.

— Hvad mener De?

— Man siger, De tænker paa at gifte Dem.

Litvinov blev ildrød i Hovedet. Han havde virkelig med Villie slet ikke omtalt Tatjana. Det var ham i høi Grad ubehageligt, at Irina vidste Noget om hans Giftermaalshistorie, og endnu ubehageligere, at hun saaledes havde attraperet ham i hans Forsøg paa at holde den skjult for hende. Han vidste ikke,

hvad han skulde svare, medens Irina blev ved at see paa ham.

— Ja, jeg gifter mig, sagde han endelig i en kort Tone, og forlod strax efter Værelset.

Ratmirov kom ind igjen.

— Naa, hvorfor klæder Du Dig ikke paa? spurgte han.

— De kommer til at tage alene derhen, jeg har Hovedpine.

— Men Fyrstinden . . .

Irina maalte sin Mand fra Top til Taa . . . saa vendte hun ham Ryggen, og gik ind i sit Kabinet.

Trettende Kapitel.

Litvinov følte sig meget utilfreds med sig selv, omtrent som om han havde tabt i Spil eller ikke havde holdt et givet Ord. En indre Stemme sagde ham, at han som Forlovet, som en sat Mand, der dog havde traadt sine Børnesko, hverken burde have givet efter for sin Nysgjerrighed eller for de gamle Erindringers Fristelser. „Det var taabeligt af mig at gaae hen at besøge hende; fra hendes Side var det dog ikke Andet end Koketteri, Lune, Kaprice . . . hun kjeder sig, veed ikke, hvad hun skal fordrive Tiden med, derfor greb hun efter mig; — der er mangen en Gourmand, som til sine Tider kan længes efter et Stykke Rugbrød — fortræffeligt! Men hvad var det, der drog mig derhen? Det er jo dog umuligt Andet end at . . . jeg maa foragte hende?" Disse sidste Ord udtalte han, selv i sit stille Sind, kun med Anstrengelse. „Naturligviis hverken er eller kan der tænkes nogen Fare ved det, — fortsatte han ved sig selv: — jeg veed jo, hvem det er, jeg har at

gjøre med. Men man skal aldrig lege med Ild . . . Jeg sætter ikke mine Fødder mere hos hende." Litvinov kunde eller turde ikke tilstaae for sig selv, saa smuk Irina var forekommet ham og saa stærkt et Indtryk hun havde gjort paa ham.

Den Dag sneg sig ogsaa hen med dræbende, kjedsommelige Sneglefjed. Ved Middagsbordet kom Litvinov til at sidde ved Siden af en fornem Herre med sværtet Knebelsbart, der ikke sagde et eneste Ord, og bare sad og pustede og spilede Øinene op . . . men som ved en lydelig Ræben viste sig at være en Landsmand, og som saa ogsaa strax efter brummede i Skæget paa godt Russisk: „Det er det jeg siger, Meloner ligger altid tungt i Maven paa mig." Aftenen bragte heller intet Glædeligt: Bindassov vandt lige for Næsen af Litvinov en fire Gange saa stor Sum som den, han havde laant af ham, men betalte ikke sin Gjæld og tilkastede ovenikjøbet Litvinov et truende Blik, ligesom han havde ifinde at straffe ham saameget desto føleligere for, at han havde været Vidne til, at han vandt. Næste Morgen arriverede der igjen en heel Sværm Landsmænd; Litvinov slap kun med Nød og neppe af med dem, og begav sig saa ud i Bjergene. Her mødte han først Irina . . . han lod, som han ikke kjendte hende, og gik rask forbi; derefter traf han Potugin, som han søgte at indlede en Samtale med. Men Potugin lod ikke til at have rigtig

Lyst til at svare ham. Han holdt ved Haanden en elegant klædt lille Pige med blonde Krøller, store mørke Øine og et sygeligt, blegt Ansigt, hvori der var dette befalende, utaalmodige Udtryk, som pleier at karakterisere forkjælede Børn. Litvinov tilbragte et Par Timer oppe i Bjergene, og gik saa hjem gjennem Lichtenthaler-Alleen. En Dame, der sad henne paa en Bænk, og som havde et lille, blaat Slør for Ansigtet, reiste sig, og kom hurtigt hen til ham. Det var Irina.

— Hvorfor søger De at undgaae mig, Grigori Mikailovitsch? spurgte hun, og hendes Stemme skjælvede lidt.

Litvinov blev forlegen. — Søger jeg at undgaae Dem, Irina Pavlovna?

— Ja, De . . . De!

Irina lod til at være heftig, næsten vred.

— Jeg forsikrer Dem, De tager feil.

— Nei, jeg tager aldeles ikke feil. Troer De maaskee ikke, jeg kunde see imorges, dengang vi mødte hinanden, at De kjendte mig? Svar mig ærligt, kjendte De mig virkelig ikke?

— Jeg forsikrer Dem . . . Irina Pavlovna . . . jeg . . .

— Hør, Grigori Mikailovitsch, De er et ærligt Menneske, og De har ellers altid sagt mig Sand-

heden . . . ſiig mig, ſvar mig: kjendte De mig? Lod De med Villie være at hilſe paa mig?

Litvinov ſaae paa Irina. Hendes Øine funklede med en forunderlig Glands, og man kunde ſee gjennem Sløret, at hendes Kinder og Læber var kridhvide. Udtrykket i hendes Anſigt og den Tone, hvori hun hviſkede ſine afbrudte Ord, havde noget ſaa uimodſtaaeligt Lidende . . . ſaa Bønfaldende ved ſig . . . Litvinov kunde ikke forſtille ſig længer.

— Ja, jeg kjendte Dem, ſagde han, ſkjøndt med nogen Anſtrengelſe.

Det gav et lille Sæt i Irina, og hun lod langſomt Armene ſynke ned.

— Og hvorfor gik De forbi mig? — hviſkede hun.

— Hvorfor . . . hvorfor? . . . Litvinov var dreiet af fra Gangſtien, Irina fulgte med uden at ſige Noget. — Hvorfor? gjentog han endnu engang, og Blodet foer ham pludſelig til Hovedet og en næſten ondſkabsfuld Stemning ligeſom ſammenſnørede hans Bryſt og Strube. — Og det ſpørger De mig om, De? Efter Alt, hvad der er foregaaet imellem os? Ikke her, nei naturligviis, men . . . men . . . i Moſkva.

— Vi har jo dog afgjort den Sag, De lovede mig . . . indvendte Irina.

— Jeg har Ingenting lovet! Ja undſkyld, hvis jeg udtrykker mig noget ſkarpt, men De vil have, jeg ſkal ſige Sandheden . . . døm ſelv: Hvad andet

Motiv end Deres, jeg tilstaaer, for mig ufattelige Koketteri, end Ønsket hos Dem om endnu engang at prøve Deres Magt over mig, skal jeg tilskrive Deres ... Deres — ja, jeg kan ikke finde noget andet Ord — Deres Haardnakkethed? Vore Veie ligger vidt fra hinanden. Jeg har glemt Alt og stridt mig løs fra det; jeg er blevet et heelt andet Menneske. De har gistet Dem, er lykkelig, idetmindste tilsyneladende, De indtager en misundelsesværdig Stilling i Samfundet: hvad skal altsaa en Tilnærmelse mellem os To føre til? Hvad er jeg for Dem? Eller De for mig? Vi kan nu neppe nok forstaae hinanden mere, og har Intetsomhelst tilfælles hverken i Nutiden eller i Fortiden! Navnlig ikke i Fortiden!

Litvinov sagde disse Ord hurtigt, stødviis og uden at see paa hende. Irina rørte sig ikke; kun et Par Gange strakte hun Hænderne ud imod ham, som om hun vilde besværge ham om ikke at blive ved, men høre paa, hvad hun havde at sige. Men ved Litvinovs sidste Ord bed hun sig umærkeligt i Læben, som om hun vilde trænge Stikket af en skarp og pludselig Smerte tilbage.

De var Begge, uden at de havde lagt Mærke til det, dreiet af fra Veien.

— Tro mig, Grigori Mikailovitsch, begyndte Irina i en roligere Tone, og fjernede sig endnu længere fra Veien, hvor der kun af og til passerede

nogle Fodgængere forbi . . . tro mig Grigori Mikailovitsch, dersom jeg havde kunnet tænke, at jeg skulde have bevaret blot en Skygge af min tidligere Magt over Dem, saa vilde jeg selv have søgt at undgaae Dem. Naar jeg imidlertid ikke gjorde det, naar jeg . . . trods . . . min tidligere Opførsel besluttede mig til at fornye Bekjendtskabet med Dem, saa var det kun, fordi . . .

— Fordi? spurgte Litvinov næsten barsk.

— Fordi, faldt Irina energisk ind: — fordi jeg ikke kunde holde ud og var nærved at kvæles i denne Kreds, i denne misundelsesværdige Stilling, som De for lidt siden kaldte det . . . fordi De endelig igjen var et levende Menneske ovenpaa alle disse døde Dukker — De har selv for et Par Dage siden, oppe ved det gamle Slot, kunnet danne Dem en Forestilling om dem — og fordi jeg glædede mig over Dem som over en Kilde i Ørkenen. Og De kalder mig en Kokette, og mistænker mig, og støder mig fra Dem under Paaskud af, at jeg har forseet mig imod Dem og endnu mere mod mig selv!

— De har selv valgt Dem Deres Skæbne, Irina Pavlovna, mumlede Litvinov mørkt og stadigvæk med bortvendt Ansigt.

— Jeg selv . . . jeg selv . . . jeg beklager mig jo heller ikke, jeg har ingen Ret til at beklage mig, svarede Irina hurtigt, og det lod til, at hun

følte ligesom en hemmelig Glæde over Litvinovs barske Optræden: — jeg veed, at De maa fordømme mig, jeg gjør heller ikke noget Forsøg paa at forsvare mig . . . jeg vil blot forklare Dem, hvad jeg føler, jeg vil overbevise Dem om, at der ikke er Spor af Koketteri ved mig i dette Øieblik . . . Jeg skulde ville spille Koketten overfor Dem! der vilde jo ikke være Spor af sund Sands i det . . . Da jeg saae Dem igjen, vaagnede alt det Gode i mig, hele min Ungdom . . . den Tid, hvor jeg endnu ikke havde valgt min Skæbne, den Tid, der ligger som en lys Stribe bagved de sidste ti Aar . . .

— Tillad mig, Irina Pavlovna, saavidt jeg veed, saa begyndte den lyse Stribe i Deres Liv netop den Dag, da vi To skiltes.

Irina trykkede Lommetørklædet op mod sine Læber.

— Det er meget grusomt, det, De der siger, Grigori Mikailovitsch. Men jeg kan ikke blive vred paa Dem. Aa nei, den var ikke lys, den Tid, det bragte mig ikke Lykke, at jeg forlod Moskva, for jeg har ikke havt et eneste glad Øieblik siden . . . Det kan De stole paa, hvad man saa end kan finde paa at fortælle Dem. Hvis jeg var lykkelig, kunde jeg saa tale til Dem, som jeg gjør i dette Øieblik? . . . Jeg gjentager det, De aner ikke, hvordan de Mennesker er . . . de har ikke Sands eller Forstand for nogen

Verdens Ting, de har heller ikke Aand, ni esprit, ni intelligence, hos dem er det Altsammen lutter Snuhed og Behændighed. Egenlig talt er al Kunst dem fuldstændig ligegyldig, Musik saavel som Poesi . . . De vil svare mig, at jeg var selv temmelig ligegyldig for de Ting; men ikke i den Grad, som de Mennesker er det, Grigori Mikailovitsch, ikke i den Grad! Det er ikke Verdensdamen, De har for Dem . . . De behøver blot at see paa mig . . . det er ikke en Løvinde — som man nok pleier at kalde os — men en stakkels Skabning, der sandelig fortjener Medlidenhed. De skal ikke undre Dem over hvad jeg siger, der er nu ikke længer Spor af Stolthed i mig! Jeg strækker Haanden ud imod Dem som en Tiggerske, forstaa mig ret, som en Tiggerske . . . Jeg tigger Dem om en Almisse, tilføiede hun med en uvilkaarlig, heftig Affekt, som hun ikke længer var istand til at beherske: — jeg tigger Dem om en Almisse, og De . . . !

Stemmen svigtede hende. Litvinov løftede Hovedet og saae paa Irina; hun aandede hurtigt, og hendes Læber skjælvede. Hans Hjerte begyndte at banke stærkt, og den ondskabsfulde, forbittrede Stemning forsvandt.

— De siger, at vore Veie har skilt sig fra hinanden, vedblev Irina: — jeg veed, at De gifter Dem af Tilbøielighed og at De har lagt en fast Plan for

Deres Virksomhed her i Livet; men hvorfor skal det absolut gjøre os fremmede for hinanden, Grigori Mikailovitsch . . . derfor kan vi jo dog altid nok forstaae hinanden. Eller troede De maaskee, at jeg var blevet fuldstændig sløv, at jeg var sunket heelt ned i dette Dynd? Nei, saadan maa De ikke tænke om mig, hører De! Skjænk mig Deres Deltagelse, jeg beder Dem derom . . . i de gamle Dages Navn, dersom De endelig ikke vil glemme dem. Lad ikke det, at vi nu har truffet hinanden igjen, være reent spildt, det vilde dog være altfor haardt! Vi bliver jo desuden snart skilt ad igjen. — Jeg har ikke Ordet i min Magt . . . . men De vil nok kunne forstaae mig . . . jeg forlanger jo kun saa Lidt, saa usigelig Lidt af Dem . . . kun lidt Deeltagelse, kun . . . at De ikke maa støde mig fra Dem . . . at De vil give mig Lov til at udøse mit Hjerte for Dem . . .

Irina taug; der klang Taarer i hendes Stemme. Hun sukkede dybt, saae ængsteligt hen paa Litvinov og rakte ham nølende Haanden.

Litvinov tog den langsomt og trykkede den sagte.

— Lad os være Venner! hviskede Irina.

— Venner? sagde Litvinov tankefuldt.

— Ja, Venner . . . . eller hvis De synes, det er for Meget, jeg forlanger, saa lad os idetmindste være gode Bekjendte; lad os være, som om der aldrig var forefaldet Noget imellem os . . .

— Som om der aldrig var forefaldet Noget! gjentog Litvinov atter: — De sagde før, Irina Pavlovna, at jeg vilde ikke glemme de gamle Dage . . . . . men dersom jeg nu ikke kan glemme dem?

Et saligt Smiil gled hen over Irinas Ansigt, men forsvandt strax igjen og gav Plads for et bekymret Udtryk.

— Bær Dem ad ligesom jeg, Grigori Mikailovitsch, tænk blot paa det Gode ved dem. Men først og fremmest, giv mig nu Deres Ord, Deres Æresord . . . .

— Paa hvad?

— Paa, at De ikke vil søge at undgaae mig mere . . . ikke vil saare mig uden Grund . . . Lover De mig det?

— Ja.

— Og at De vil jage alle stygge Tanker ud af Deres Hoved..

— Ja. Og alligevel . . . forstaae Dem, det kan jeg ikke.

— Det behøves heller ikke . . . . forresten, De skal see, De vil nok lære at forstaae mig. De lover mig det altsaa?

— Jeg har jo sagt Ja.

— Tak. Og husk paa, at jeg er vant til at stole paa Dem. Jeg venter Dem saa idag, imorgen . . . . jeg skal ikke gaae udenfor en Dør.

Men nu maa jeg afsted. Hertuginden gaaer og spadserer derhenne i Alleen . . . Hun har seet mig, og jeg tør ikke lade være at gaae hen at hilse paa hende . . . Farvel saalænge. — Men saa ræk mig Deres Haand, vite, vite! Farvel saalænge.

Og Irina trykkede Litvinov fast i Haanden, og gik hen til en ældre, fornemt udseende Dame, der i Selskab med to andre Damer og fulgt af en yderst anstændigt galloneret Tjener spadserede langsomt frem og tilbage henne i Alleen.

— Eh bon jour, chère madame, sagde den Fornemme, medens Irina ærbødigt neiede for hende. — Comment allez-vous aujourd'hui? venez un peu avec moi.

— Votre Altesse a trop de bonté, hørte man Irina sige med sin indsmigrende Stemme.

Fjortende Kapitel.

Litvinov lod Hertuginden og hendes Suite have Tid til at fjerne sig, og dreiede saa selv ind i Alleen. Han kunde ikke rigtig gjøre sig Regnskab for, hvordan han egenlig var tilmode: han skammede sig, var næsten forskrækket, og følte paa samme Tid sin Forfængelighed smigret. Irinas uventede Erklæring havde overrasket ham; hendes heftige, glødende Ord kom over ham som en Tordenregn. „Det er dog nogle besynderlige Væsner, disse Verdensdamer, tænkte han ved sig selv: — der er ikke Spor af Konsekvens i dem! Og saadan som den Kreds, de lever i, korrumperer dem, skjøndt de meget godt selv føler, hvor usel og unaturlig den er.“ Han tænkte egenlig paa heelt andre Ting og gjentog kun mekanisk disse fade Sætninger, som om han derved vilde forjage andre og mere pinlige Tanker. Han følte, at han ikke for Øieblikket turde fordybe sig i Betragtninger over Situationen, da han isaafald vilde blive nødt til at gjøre sig selv Bebreidelser, og han gik langsomt videre og

stirrede med næsten krampagtig Opmærksomhed paa Alt, hvad han kom forbi .... Paa den Maade havde han heelt overseet en Bænk, som han nu formelig tørnede imod. Paa Bænken sad, fordybet i Læsningen af en Avis, en Herre, i hvem Litvinov ikke saasnart gjenkjendte Potugin, før han gav sig tilkjende for ham ved et dæmpet Udbrud. Potugin lagde Avisen fra sig og saae alvorligt og opmærksomt paa Litvinov, og Litvinov saae ligeledes alvorligt og opmærksomt paa Potugin.

— Maa jeg sætte mig hos Dem? spurgte han endelig.

— Værsaagod. Men hvis De har ifinde at slaae en Passiar af med mig, vil jeg iforveien lade Dem vide, at jeg for Dieblikket er i en utaalelig misanthropisk Stemning og at jeg idag seer alt Muligt fra den værste Side.

— Det gjør Ingenting, Sosont Ivanovitsch, det Humør kommer mig endog meget tilpas, bemærkede Litvinov, og satte sig paa Bænken. — Men hvorfor er De i daarligt Humør?

— Ja, jeg burde egenlig ikke være det, begyndte Potugin. — For jeg læste netop her i Avisen Udkastet til en Justitsreform i Rusland og seer deraf med oprigtig Glæde, at man nu endelig ogsaa begynder at tage mod Fornuft hos os og har opgivet at skyde sig ind under alt dette Snak om Selvstændighed og national Eiendommelighed og Originalitet for om muligt at faae klistret en lille Stump Hjemmebagt til Vesteuropas rene

og kraftige Logik; tvertimod, man tilegner sig fuldstændigt hvad Godt der findes i Udlandet. Koncessionen i Bondesagen har allerede givet os nok at bestille. Jeg er nysgjerrig efter at see, hvordan de vil komme ud af det med Kommunejorden! . . Jeg havde altsaa ikke Spor af Grund til at være i daarligt Humør, hvis jeg ikke til min Kval lige for et Øieblik siden havde havt en Samtale med en Original-Russer; hu, disse Originaler og Autodidakter, de vil da ikke lade mig Ro i min Grav engang!

— Hvad var det for en Original-Russer? spurgte Litvinov.

— Her gaaer en tyk Herre og driver, der anseer sig selv for en genial Musiker. „Jeg er naturligviis Ingenting, sagde han: — et komplet Nul, fordi jeg ikke har studeret Musik; og alligevel har jeg uendelig mange flere Melodier og Ideer i Hovedet end Meyerbeer.“ Dertil svarer jeg for det Første; hvorfor har Du ikke lært Noget? og for det Andet: at ikke blot Meyerbeer, nei om det saa er den usleste tydske Fløitenist, der aftrilrer sit Parti i et tydsk Ravnekrogs-Orkester, saa har han tyve Gange flere Ideer end alle vore Originaler tilsammen; men Fløitenisten beholder sine Ideer for sig selv og er for beskeden til at diske op med dem i Haydns og Mozarts Fædreland, hvorimod vore Originaler, saasnart de, Trip Trap Træsko, har faaet sammenflikket en lille Vals eller en Arie,

øieblikkelig stopper Hænderne ned i Buxelommerne og puster Munden op, som om de vilde sige: „jeg er et Geni!“ Saadan er det i Maleriet, saadan er det overalt. Uh, disse Autodidakter, disse Naturgenier! Træffer man dem maaskee ikke netop altid der, og kun der, hvor det skorter i ligesaa høi Grad paa virkelig Dannelse, der er gaaet over til at blive Kjød og Blod, som paa sand Kunst! Ærlig talt, det kunde være paa høie Tid at faae gjort kort Proces med alt dette Vigtigmageri og saa ogsaa med alt dette stereotype, dumme Vaas som f. Ex.: at hos os i Rusland er der endnu aldrig Nogen død af Sult, at vi kunde vende op og ned paa hele Verden, og at man kjører saa umaadelig hurtigt paa Landeveiene. Evig og altid kommer de stikkende med den russiske Naturs Talent, med det geniale Instinkt, med Kulibin . . . Men hvori bestaaer saa det Talent? Det er en søvndrukken Lallen, naar det kommer høit: en pattedyrisk Fiffighed! Instinkt! og det praler de af! Tag engang en Myre og flyt den en heel Verst bort fra dens Tue, saa vil den alligevel finde Vei hjem; Mennesket vilde ikke være istand til til at gjøre det; staaer det derfor maaskee lavere end Myren? Lad Instinktet være saa genialt, det være vil, det er uværdigt for Mennesket: Forstanden, den simple, jevne, sunde, for Alle tilgængelige Forstand, det er Menneskets væsenligste Gode, det er hans Stolthed; Forstanden indlader sig ikke paa det Slags Kunststykker,

derfor er den ogsaa Grundlaget for alt Muligt. Men hvad Kulibin angaaer, som uden at være Mekaniker lavede et eventyrligt Uhr, saa vilde jeg lade hans Uhr stille i Gabestokken og sige til Folk: se saadan, Godtfolk, skal I ikke bære Jer ad. Naturligviis er det ikke Kulibins Skyld, men hans Uhr er og bliver ikke destomindre noget elendigt Makværk. Ligesaadan fortjener ogsaa Teluschkin, der klattrede op paa Toppen af Admiralitetsbygningen, Roes for sin Kjækhed og sin Smidighed; hvorfor skulde man ikke rose ham? Men det er taabeligt i den Anledning at slaae sig til Ridder paa de tydske Arkitekter og at sige om dem, at de duer ikke til Andet end til at skrabe Penge sammen; Teluschkin har paa ingen Maade gjort dem overflødige: fordi han havde kravlet op til Spidsen, blev man alligevel nødt til at bygge et fuldstændigt Stillads om Taarnet og maatte reparere det ad den sædvanlige Vei. Himlen fri os i Rusland fra den Anskuelse, at man skulde kunne opnaae Nogetsomhelst uden ved at lære! Nei, om Du saa er nok saa klog, om Du har en Pande, der er saa bred som en Tyrs . . . ABC'et maa Du alligevel lære! Vil Du ikke det, saa sid pænt stille og vær beskeden og hold din Mund. Pyh! jeg er formelig bleven varm!

Potugin tog Hatten af og viftede sig med sit Lommetørklæde.

— Russiske Kunstnere! begyndte han igjen: —

russisk Kunst! Ja, russisk Praleri, det kjender jeg nok, og ogsaa russisk Evneløshed . . men russisk Kunst, det gjør mig ondt, den har jeg aldrig seet noget til. I hele tyve Aar laae man paa Knæ for dette opblæste Nul, denne Brylov, og bildte sig ind, at nu havde man dog endelig faaet dannet en eiendommelig Skole, der om muligt fordunklede alle andre Skoler . . . Russisk Kunst, ha, ha, ha!

— Men tillad mig, Sosont Ivanovitsch, bemærkede Litvinov: — efter Deres Opfattelse fortjener altsaa heller ikke Glinka Spor af Anerkjendelse?

Potugin kløede sig bag Øret.

— Undtagelser, veed De, bekræfter kun Reglen; og forresten er det da heller ikke i det ene Tilfælde løbet af uden Praleri hos os. Ingen vil kunne nægte, at Glinka virkelig var en betydelig Musiker, der kun af ydre og indre Forhold og Forhindringer desværre blev forhindret fra at grundlægge en russisk Opera; men det var meget for Lidt for os! Han maatte straxt forfremmes til General en chef, til Overhofmarskalk paa Musikens Gebeet, og saa raabte man triumferende til de andre Nationer: „Hvem har I, der kan maale sig med ham? Der findes ikke noget Lignende hos Jer" . . Og saa bliver der skubbet et eller andet hjemmebagt „stort" Geni frem, hvis Produkter dog ikke er Andet end elendige Kopier af udenlandske Produkter af anden Rang . . ja, for dem har man altid lettest

ved at efterabe. Ikke noget Lignende! O Du barbariske Enfold, der ikke har Spor af Anelse om en sammenhængende Tradition i Kunsten, og som kun kalder det Kunst, der slaaer over i en Rappos Fag! Den Fremmede kan løfte trehundrede Pund,- vor stærke Mand magter firehundrede! Jeg skal fortælle Dem en Erindring, som det ikke har været mig muligt at glemme igjen. Jeg besøgte i Foraaret Krystalpaladset i London; i den Bygning er, veed De, Alt det udstillet, som den menneskelige Opfindelsesevne har frembragt . . det er saa at sige en Menneskeslægtens Encyklopædi. Medens jeg nu gik omkring mellem alle disse Maskiner, Redskaber og Statuer af berømte Mænd, faldt det mig ind, at hvis ifølge en eller anden Befaling, hver Gang et Folk forsvandt fra Jorden, med det Samme Alt det, som Folket havde udtænkt og opfundet, skulde forsvinde fra Krystalpaladset . . saa kunde vort kjære gamle Rusland ganske roligt synke ned i Tartarus, og ikke et Søm, ikke en Knappenaal i Krystalpaladset vilde komme i Ulave. Det vilde Altsammen ganske roligt blive paa sin Plads, for om det saa er Ssamovar-Selvkogeren, Sivskoene, Krumstaven og Knuten, disse vore berømte Produkter . . saa er ikke engang de opfundne af os selv. Experimentet vilde endog for Sandvichsøernes Vedkommende give et andet Resultat; Indvaanerne der har jo idetmindste fundet paa særegne Baade og Spyd, saa den, der besøgte Krystal-

paladset, vilde snart opdage, at de Gjenstande manglede. „Bagvadskelse, ondskabsfuld Overdrivelse!“ vil De sige. Dertil svarer jeg: at for det Første forstaaer jeg mig ikke paa at dadle og at kurre som en Turteldue paa eengang, og for det Andet: at efter hvad det lader til, saa er det ikke blot Fanden, man nødig vil see lige i Øinene, nei man holder heller ikke af at gjøre det Kunststykke ved sig selv; og det er hos os ikke blot Børnene, der er glade ved at blive lullet i Søvn. Vore gamle Opfindelser har vi faaet fra Østen, vore nye har vi slet og ret hentet hos Vesten . . og alligevel bliver vi ikke trætte af at snakke om en selvstændig russisk Industri! Der er endog Folk, der mener at have opdaget en særlig russisk Videnskab: ogsaa hos os, siger de, er to Gange to fire, men Produktet kommer ligesom noget raskere.

— Stop, stop, Sosont Ivanovitsch, udbrød Litvinov: — Vi sender jo dog Artikler til Verdensudstillingerne, og Europa modtager Varer fra os.

— Javist saa, Raastoffer. Og læg vel Mærke til: vore Raastoffer er som oftest kun gode, fordi det i andre Retninger staaer rigtig elendigt til hos os, og fordi netop disse gode Egenskaber betinges af de elendige; vore Svinebørster f. Ex. er saa lange og skjøre, fordi vore Sviin er usle, Læderet er tykt og fast, fordi Køerne er magre, Tællen er haard, fordi den bliver kogt sammen med en Deel af Kjødet. Men hvad

behøver jeg at fortælle Dem det: De som Teknolog maa jo vide meget bedre Besked om alle den Slags Ting. Man snakker saa meget om Opfindelsesevne, om den russiske Opfindelsesevne! Naa! Vore Herrer Godseiere klager og lider Tab paa Tab, fordi de ingen brugelige Korn-Koller har og følgelig maa sætte deres Kornneg i Traver, som man pleiede at gjøre allerede paa Ruriks Tid: disse Traver er i Grunden overordenlig kostbare, de staaer i den Henseende ikke tilbage for Sivskoene og Maatterne, og desuden brænder de tidt af. Godseieren klager og klager; men der kommer alligevel ingen Kornkeller. Og hvorfor kommer der ingen? Fordi Tydskeren ikke bruger Koller, da han maler sit Korn uden at tørre det, og altsaa heller ikke behøver at opfinde nogen; men vi selv . . vi kan ingen opfinde! Jeg siger: vi kan ikke, og dermed Basta! Jeg lover mig selv, at fra idag af skal jeg stikke det Exempel i Næsen paa hver eneste Original-Russer og Autodidakt, der tilfældigviis skulde komme mig iveien: Stop! Hvor er Kornkollen? Frem med den! . . Han vil naturligviis trykke sig ved det. Ja, saadan at samle en gammel Sko op fra Landeveien, som St. Simon eller Fourier forlænge siden har traadt ud, at sætte den med Ærefrygt paa Hovedet og trave omkring med den som med en Helligdom . . det kan vi; eller at male en lille Artikel sammen om Proletariatets historiske og øieblikkelige Betydning i de større Byer i Frankrig . .

jo, det kan vi ogsaa; men da jeg engang bad saadan en Skribent og Nationaløkonom, som nu f. Ex. Deres Voroschilov, om at nævne mig tyve Byer i det selvsamme Frankrig, veed De, hvordan det saa gik: Nationaløkonomen nævnede i sin Fortvivlelse blandt de franske Byer tilsidst ogsaa Montfermeil . . . han huskede rimeligviis paa Paul de Kochs Roman. Det bringer mig til at tænke paa en anden Historie. Jeg streifede en Dag gjennem Skoven med min Hund og Bøsse . .

— Er De Jæger? spurgte Litvinov.

— Ja, undertiden gaaer jeg en Smule paa Jagt. Jeg søgte efter en Mose, som nogle andre Jægere engang havde gjort mig opmærksom paa, og hvor der skulde være endeel Snepper. Udenfor et lille Huus, der laae midt inde i en Udhugning, opdagede jeg en ung Kjøbmandskommis, en kvik og frisk Krabat, der sad og loe saadan for sig selv . . over hvad? ja, det veed jeg ikke. Jeg spurgte ham: Er her en Mose i Nærheden, og er der nogen Snepper der? — „Jo, gaa De blot den Vei, sagde han i en saa lykkelig Tone, som om jeg havde foræret ham en heel Rubel: — det er meget rigtigt, der er en mageløs deilig Mose, og hvad vilde Fugle angaaer .. aa, Du gode Gud, der er saa fuldt af dem, saa det er vold=somt." Jeg gik saa videre, men jeg saae ikke saameget som en eneste vild Fugl, og selve Mosen

var for længe siden tørret ud. Nu beder jeg Dem om at sige mig: hvorfor holder Russeren saa meget af at lyve? Hvorfor løi Nationaløkonomen, og hvorfor løi Kjøbmandskommisen?

Litvinov svarede ikke, men sukkede deltagende.

— Indlad Dem derimod med saadan en Nationaløkonom paa en Samtale om Socialvidenskabens allervanskeligste Spørgsmaal . . . naar Talen blot hele Tiden bliver holdt saadan i al Almindelighed, uden Fakta . . prr! Som en ung Ørn vil han øieblikkelig svinge sig op til en svimlende Høide. Det lykkedes mig dog engang at fange en af den Slags Fugle: jeg brugte, som De skal faae at see, ogsaa en meget delikat Lokkemad. Jeg og en af vore moderne unge Fyre kom nemlig til at tale om forskjellige „Spørgsmaal" . . som de Herrer pleier at udtrykke sig. Naturligviis blev den unge Mand frygtelig hed i Hovedet og ivrede blandt Andet med ligefrem barnagtig Heftighed mod Ægteskabet. Jeg kunde anføre hvad for Grunde, jeg vilde . . det hjalp Altsammen ikke det Mindste! Han var slet ikke til at komme nær; men saa fik jeg pludselig en god Idee. „Tillad mig, høistærede Herre . . man maa nemlig tale ærbødigt til den Slags unge Kavallerer . . tillad mig at bemærke, sagde jeg: — at jeg virkelig undrer mig en heel Deel over Dem; De beskæftiger Dem med Naturvidenskaberne og har dog lige til dette Øieblik overseet det Faktum, at alle

kjødædende Dyr, der søger efter Bytte, Fiirføddede, Fugle, som maa skaffe Føden til sig selv og deres Unger . . og De regner dog vel Menneskene med til den Dyreklasse? . .“ „Ja naturligviis, sagde den unge Fyr: — Mennesket er jo i det Hele taget ikke Andet end et kjødædende Dyr . .“ „Og et Rovdyr“? tilføiede jeg. „Naturligviis, ogsaa et Rovdyr“, bekræftede han. „Fortræffeligt, vedblev jeg: — Naa, men saa undrer det mig, at De har overseet, at alle den Slags Dyr lever i Monogami.“ Den unge Mand foer sammen: „Hvordan?“ „Jo, det er ganske simpelt. Tænk blot engang paa Løven, Ulven, Ræven, Høgen eller Glenten; og vil De være saa venlig at betænke, hvordan skulde det ogsaa kunne være anderledes? det falder dem jo svært nok at skaffe Føde til Ungerne nu, hvor de dog er to om det.“ Min unge Mand blev noget betænkelig. „I det Tilfælde, sagde han saa: — kan Dyret ikke tjene Mennesket til Forbillede.“ Saa kaldte jeg ham en Idealist; det krænkede ham umaadeligt og var nærved at faae ham til at græde. Jeg maatte see at berolige ham og forsikkrede ham om, at jeg skulde ikke blotte ham for hans Kammerater: for at have fortjent Øgenavnet Idealist . . det var dog altfor haardt. Det er netop Sagen, vor moderne Ungdom har fuldstændig forregnet sig. Den bilder sig ind, at det forrige, mørke, underjordiske Arbeide er forbi, at det

passede godt nok for vore stakkelige Forældre at gjennemrode Jorden ligesom Muldvarpe, men at det er nedværdigende for den nulevende Generation; den maa ud under aaben Himmel og virke, den vil handle ... Ak, kjære Venner! Ikke engang Eders Sønnesønner vil komme til at handle; vilde I derfor ikke hellere være saa venlige at gaae tilbage til Muldvarpegangen, ja, ned i Hullet igjen, og give Eder til at grave i Eders Forældres Fodspor?

Der blev en lille Pause.

— Efter min Mening, vedblev Potugin: — kan man takke Civilisationen ikke blot for vor Viden, vor Kunst, vore Love .. nei jeg troer, at om det saa er Følelsen for det Skjønne og Poesien, saa har den udviklet og udbredt sig under Civilisationens Indflydelse, og jeg betragter den saakaldte nationale, naive, ubevidste Skaberevne som noget reent Vaas. Allerede i Homer kan man paavise Spor af en forfinet og rig Civilisation; ja selv Kjærligheden bliver forædlet af den. Slavophilerne vilde rimeligviis gjerne hænge mig for mit Kjætteri, hvis de ikke var saadanne blødhjertede Væsner; men jeg holder fast ved mine Overbeviisninger, tiltrods for Mme. Kokanovsky og „Bisværmen i Ro". Jeg har ikke Lyst til at indaande denne triple extrait de mougik russe, især da jeg ikke hører til den fine Verden, som fra Tid til anden maa overtyde sig om, at den ikke er blevet fuldstændig franciseret, og til hvis Underholdning disse

Literatur=Fabrikater en cuir de Russie egenlig udelukkende forfærdiges. Prøv blot engang paa at læse de meest slaaende, de „folkeligste“ Scener af „Bisværmen“ op for en Mand af Folket, saa skal De see, han vil troe, De læser en ny Besværgelsesformular mod Koldfeberen eller Drukkenskaben op for ham. Jeg gjentager det: uden Civilisation ingen Poesi. Har De Lyst til at danne Dem et tydeligt Begreb om en ikke civiliseret Russers poetiske Ideal, saa læs vore Eventyr, vore Legender. Lad os see bort fra, at Kjærligheden altid optræder som Resultat af Trolddomskunster og bliver frembragt ved Trylledrikke; lad os ogsaa see bort fra, at vor saakaldte episke Literatur er den eneste blandt samtlige europæiske og asiatiske, den eneste Literatur, siger jeg, der ikke kan opvise et typisk Elskerpar, . . . det skulde da være, at man vilde kalde Parret Vanjka=Tanjka typisk —, og lad os ogsaa see bort fra, at den „hellige“ russiske Sagnhelt, hver Gang han træffer sin Elskede, begynder med ubarmhjertigt at mørbanke hendes hvide Legeme, hvorfor da ogsaa „Kvindekjønnet pleier at blive saa flommet“ . . . Alt det vil jeg slet ikke lægge videre Vægt paa: men jeg tillader mig blot at henlede Deres Opmærksomhed paa Ungersvends=Typen, le jeune premier, saadan som de oprindelige, uciviliserede Slavers Fantasi udmalede sig ham. Se engang paa ham: der kommer han, le jeune premier, han gaaer i en Pelts

af Maarskind, der er broderet i alle Sømmene, han har et syvfarvet Silkebælte bundet heelt op under Armene, Hænderne er skjult af Ærmerne, og Peltskraven rager langt op over Hovedet, saa man seer hverken fortil det friske Ansigt eller bagtil den hvide Nakke. Huen sidder paa Snur paa det ene Øre, paa Fødderne har han Saffians Støvler med høie, spidse Hæle og med Snuder, der er dreiet saa stærkt opad, saa man kunde trille et Æg hen under dem og saa en Spurv kunde flyve ud mellem Hælen og Saalen. Og Spradebassen gaaer med smaa, trippende, lurende Skridt, det er den samme mageløse Gang, som den, hvormed vor Alcibiades, Tshurila Plenkovitsch, udøvede en saa overordenlig, ja formelig medicinsk Indflydelse paa gamle Fruentimmer og unge Piger, ... den selvsamme Gang, som man endnu den Dag idag træffer hos vore fuldstændig ledeløse Opvartere i Hotellerne, hos denne den russiske Spradebassеverdens crème, dens Blomst, dette den russiske Smags non plus ultra. Jeg taler i ramme-Alvor: keitet Flotmageri, det er vort Kunstideal. Naa, synes De, det er smukt? Mener De det indeholder meget Stof for Malere og Billedhuggere? Og saa den unge Skjønhed, der fortryller Ungersvenden, og hvis „blodrøde" Ansigt ... Men det lader til, at De slet ikke hører efter, hvad jeg siger?

Litvinov foer sammen. Han havde virkelig slet ikke hørt, hvad Potugin sagde; han sad hele

Tiden og tænkte paa Irina, paa den sidste Samtale, han havde havt med hende.

— Undskyld, Sosont' Ivanovitsch, begyndte han: — jeg kommer endnu engang tilbage til mit Spørgsmaal om . . angaaende Fru Ratmirov.

Potugin lagde Avisen sammen og puttede den i Lommen.

— Det vil sige, De ønsker stadigvæk at faae at vide, hvordan jeg har gjort Bekjendtskab med hende?

— Nei, det var ikke det; men jeg vilde gjerne have, De skulde sige mig Deres Mening om . . . den Rolle, Fru Ratmirov spillede i St. Petersborg; af hvad Beskaffenhed var den Rolle?

— Ja det kan jeg virkelig ikke sige Dem Noget om, Grigori Mikailovitsch. Jeg stiftede et temmelig intimt Bekjendtskab med Mme. Ratmirov .. men kun ved et reent Tilfælde og ikke saadan til Stadighed. Den Verden, hun levede i, blev ved at være lukket, og hvad der foregik der, blev ved at være en Hemmelighed for mig. Man mumlede rigtignok i Krogene baade det Ene og det Andet, men De veed nok, at det er ikke blot i vore demokratiske Kredse, man løber med Sladder. Forresten var jeg heller ikke nysgjerrig . . . Men jeg mærker, tilføiede han efter nogle Øieblikks Taushed: — at De interesserer Dem for denne Dame.

— Ja, vi har talt to Gange meget aabent med

hinanden. Og alligevel spørger jeg mig selv, om hun virkelig ogsaa har været oprigtig mod mig.

Potugin saae med en mørk Mine ned i Jorden. — Naar hun giver sig hen i en Stemning, er hun som alle lidenskabelige Damer oprigtig. Desuden forhindrer hendes Stolthed hende ogsaa af og til fra at være usand.

— Saa hun er stolt? Jeg vilde snarere have antaget hende for lunefuld.

— Hun er meget stolt; men det har forresten kun Lidt at betyde.

— Det forekommer mig, at hun undertiden overdriver en Deel.

— Det har heller Ingenting at sige; hun er alligevel oprigtig. Og desuden, hvem er det, De forlanger Sandhed af? Om det saa er de Bedste af disse Damer, saa er de fordærvede ligetil den sidste Blodsdraabe.

— Men husk dog paa, Sosont Ivanovitsch, De kaldte Dem hendes Ven; og var det ikke Dem, der næsten med Magt førte mig hen til hende?

— Jo vist saa; hun bad mig om at bringe Dem hen til hende, og saa tænkte jeg: ja, hvorfor ikke? Og desuden, jeg er virkelig hendes Ven. Hun har sine gode Sider: hun er meget godmodig, det vil sige gavmild, det vil sige, hun giver Andre, hvad hun paa ingen Maade selv kan bruge. Forresten kjender De hende jo ligesaagodt som jeg.

— Jeg kjendte Irina Pavlovna for ti Aar siden; fra dengang . .

— Har Intet forandret sig, Grigori Mikailovitsch. Menneskets Karakteer forandres i det Hele taget ikke: som man var i Vuggen, saadan gaaer man ogsaa i Graven. Men maaskee . . Potugin bøiede sig endnu længere forover . . maaskee De er bange for hendes Indflydelse? Naa, naturligviis . . En eller Andens Indflydelse maa man, tidligere eller senere, . .

Litvinov loe tvungent. — Troer De virkelig?

— . . alligevel bøie sig for. Manden er svag, Kvinden stærk, og Tilfældet almægtigt; slaae sig til Ro og nøies med et farveløst Liv, fuldstændig glemme sig selv, nei, det er umuligt . . og her er Alt forenet, Skjønhed og Ømhed, Varme og Lys . . hvor vil De saa kunne staae imod? Man løber efter det, som et Barn efter sin Amme. Bagefter bliver det naturligviis koldt; og mørkt, og tomt .. som sædvanligt. Og Enden paa Historien er, at man selv bliver villieløs og Ingenting forstaaer mere. I Forstningen forstaaer man ikke, hvordan man kan elske; tilsidst forstaaer man ikke, hvordan man kan leve.

Litvinov saae paa Potugin, og det forekom ham, som om han endnu aldrig havde seet et saa eensomt og forladt og ulykkeligt Menneske. Potugin var i dette Øieblik hverken forlegen eller tilbageholden; han

ſad ubevægelig, bleg, med Hovedet ludende ned over Bryſtet og med Hænderne paa Knæene, og ſaae ned i Jorden og ſmilte mørkt. Det gjorde Litvinov ondt for denne ſtakkels, forpiinte Særling.

— Irina Pavlovna, ſagde han halvhøit: — talte blandt Andet om en god Veninde, hun havde havt . . , jeg troer, hun hed Belſki eller Dolſki.

Potugin ſaae op paa Litvinov, ſtadigvæk med det ſamme forknytte Udtryk.

— Ah! mumlede han i en dump Tone: — Saa hun talte om hende . . Naa, og hvad ſaa? Forreſten, tilføiede han med en beſynderlig Gaben: — jeg maa nok ſkynde mig hjem; det er den Tid, hvor vi pleier at ſpiſe til Middag. Farvel.

Han ſprang op fra Bænken og var borte, før Litvinov endnu havde faaet Tid til at ſige et eneſte Ord . . . Den Medlidenhed, Litvinov havde følt, fortrængtes af en Følelſe af Ærgrelſe over hans egen Optræden. Han hadede Alt, hvad der var udelikat; han havde villet bevidne Potugin ſin Deeltagelſe, og iſtedetfor, forekom det ham, var han kommet med en plump og indiskret Hentydning. Han kom hjem til Hotellet i en underlig piinlig og utilfreds Stemning.

„Fordærvet, ligetil den ſidſte Blodsdraabe . . men ſtolt, meget ſtolt! tænkte han lidt efter: — Saa denne Kvinde, der næſten ligger paa Knæ for mig . . . hun ſkulde være ſtolt . . ſtolt, og ikke egenſindig!

Litvinov søgte at forjage Irinas Billede af sin Erindring, men det vilde ikke lykkes ham. Derfor havde han heller ikke tænkt paa sin Forlovede; han følte tydeligt, at idag var der ingen Plads for hende i hans oprørte Sind. Han besluttede ved sig selv, at han vilde roligt afvente Opløsningen paa denne „besynderlige Historie"; Opløsningen maatte snart vise sig, og Litvinov tvivlede ikke i mindste Maade om, at den jo vilde indtræde aldeles simpelt og naturligt. Saaledes tænkte han; imidlertid omsvævede Irinas Billede ham uafladeligt, og hvert Ord, hun havde sagt, klang atter og atter i hans Øre og forvirrede hans Sandser.

Opvarteren bragte ham en Billet. Den var fra hende, fra Irina.

„Dersom De ikke har Noget at bestille iaften, skrev hun: — saa kom hen til mig; jeg er ikke alene. De træffer Fremmede, og kan paa den Maade lære vor Kreds nærmere at kjende. Jeg vilde meget gjerne have, De skulde see disse Mennesker; og hvis jeg ikke tager feil, vil de iaften vise sig i hele deres Glands. De maa dog virkelig selv lære at kjende den Atmosfære, jeg lever i. Kom; det vil glæde mig at see Dem igjen, og jeg svarer for, De skal ikke komme til at kjede Dem. Giv mig et Beviis paa, at vor Samtale idag har for bestandig gjort Misforstaaelser mellem os umulige. Deres Dem hengivne I."

Litvinov trak i sin sorte Kjole, tog et hvidt Hals-

tørklæde paa, og gik saa hen til Irina. „Alt det har ikke Stort at sige, tænkte han, medens han langsomt gik ned ad Gaden: — men see lidt nærmere paa disse Folk . . ja, hvorfor ikke? Det er i ethvert Tilfælde ganske interessant.“ For et Par Dage siden havde forresten de selvsamme Folk vakt en ganske anden Stemning hos ham: han havde følt Væmmelse ved dem.

Han gik stærkere til; han havde trykket Hatten heelt ned over Øinene, og smilte tvungent. Bambajev, som netop sad udenfor Kafé Weber sammen med Voroschilov og Pistschalkin, pegede paa ham og udbrød begeistret: „Seer I ham, der gaaer: det er en Mand! Det er en Klippe, en reen Granitblok!!“

Femtende Kapitel.

Litvinov traf en Mængde Fremmede hos Irina. Ved et Spillebord, henne i et Hjørne af Salonen, sad tre af Generalerne fra Pikkenikket: den velnærede, den irriterede og den overbærende. De spillede Vhist med en Straamand, og det menneskelige Sprog har ikke noget Udtryk, der er skarpt nok til at betegne al den Værdighed, hvormed de gav Kort, tog Stik hjem og meldte Karreau og Træf . . . Jo, det var rigtignok komplette Statsmænd! De Herrer Generaler lod simplere Folk, les bourgeois, om at betjene sig af alle disse Vittigheder og Talemaader, som ellers hører med til et Spilleparti, og indskrænkede sig selv til det absolut Nødvendige; kun den velnærede General tillod sig under en Pause at give sit Hjerte Luft i et energisk: „ce satané as de pique!“ Blandt de tilstedeværende Damer gjenkjendte Litvinov nogle af dem, der havde deltaget i Pikkenikket; men der var ogsaa en heel Deel, som han ikke havde seet før. En af dem var i den Grad bedaget, saa man kunde havt Grund til at ængste sig

for, at hun pludselig skulde begynde at smuldre hen; hun traf ubyggeligt paa de blottede, askefarvede Skuldre, og holdt sin Viste op for Munden, og hendes udslukkede Øine hvilede med et smægtende Udtryk paa Ratmirov; i de finere Selskabskredse satte man imidlertid stor Priis paa hende, da hun var den sidste levende Hofdame fra Keiserinde Katharinas Tid. Henne ved Vinduet, og klædt som Hyrdinde, sad „Bidronningen", Grevinde Sch.; hun var omringet af en Gruppe unge Mennesker, hvoriblandt den for sin Rigdom berømte Spradebasse Finikov særlig vakte Opmærksomhed ved sit anmassende Væsen, sin fuldstændig flade Hjerneskal og ved det aandløse, dyriske Udtryk, der var i hans Ansigt, et Udtryk, som vilde have passet fortræffeligt for en bucharisk Khan eller en romersk Heliogabal. En anden Dame, der ogsaa var Grevinde, og som i Reglen gik under Navnet Lise, sad og underholdt sig med en langhaaret, blond og bleg Spiritist; ved Siden af ham stod der en mager, ligeledes bleg og langhaaret Herre og smilte overlegent; han troede ganske vist selv paa Spiritismen, men gav sig desuden af med at spaae og profeterede paa Basis af Apokalypsen og Talmud forskjellige mærkelige Begivenheder, hvoraf der regelmæssig ikke indtraf en eneste, uden at det imidlertid i mindste Maade forhindrede ham fra at blive ved at profetere. Henne ved Klaveret havde saa den Original taget Plads, som Potugin var blevet saa irriteret

over; han sad og slog Akkorder an, adspredt, d'une main distraite, og saae sig skjødesløst om i Salen. Irina sad i Sofaen, midt imellem Fyrst Coco og Fru X., en for sin Ynde og sit Vid fordum bekjendt Skjønhed, der imidlertid nu kun var et ubehageligt Hænge-hoved og stank af Fasteolie og dovne Gifte. Da Irina opdagede Litvinov, rødmede hun, reiste sig, gik hen til ham, og trykkede hjerteligt hans Haand. Hun var i en sort Krepkjole med en kun lidet iøinefaldende Be-sætning af Guldbroderi; hendes Skuldre lyste med en mat, hvid Glands, og af hendes blege Ansigt, der nu og da rødmede svagt, aandede der den fulde Be-vidsthed om, at hun var smuk . . og ikke blot det: men en skjult, næsten spottende Glæde glimtede i hendes halvt lukkede Øine og sitrede om hendes skarpttegnede Læber og Næseboer.

Ratmirov kom hen til Litvinov, vexlede nogle trivielle Komplimenter med ham — men ikke i en saa livlig Tone, som han ellers pleiede at tale i, — og præsenterede ham saa for nogle af de tilstedeværende Damer: for den gamle Ruin, for Bidronningen og for Grevinde Lise. De tog temmelig naadigt imod ham. Litvinov hørte rigtignok ikke til deres Kreds, men han havde en tiltalende Figur, og de udtryksfulde Træk i hans endnu unge Ansigt henledte Opmærksomheden paa ham. Han forstod imidlertid ikke at fængsle deres Opmærksomhed ret længe; han havde glemt at

bevæge sig i Selskabslivet, og følte sig forlegen og ilde tilmode ved de Blik, der rettedes paa ham; navnlig den velnærede Generals mørke, ubevægelige Blik hvilede meget længe paa ham og havde et Udtryk, som om det vilde sige: „Aha, Fritænker! Saa Hundesteilen er alligevel svømmet ind i Dammen til os?" Irina kom Litvinov til Undsætning. Hun forstod at indrette det saa behændigt, saa han kom til at staae i en Krog henne ved Døren og lige i Nærheden af hende. Hver Gang hun vilde sige Noget til ham, maatte hun bøie sig over imod ham, og han havde saa Leilighed til at beundre hendes straalende Hals's smukke Bøining og til at indaande den fine Duft af hendes Haar. Det Udtryk af stille, dyb Taknemlighed, der var i hendes Ansigt, forsvandt ikke et Øieblik: han kunde ikke tage feil af, at dette Smiil, dette Blik betød virkelig Taknemlighed, og han blev selv blød om Hjertet og lykkelig og undseelig. Men paa samme Tid saae hun bestandig ud, som om hun vilde sige: „Naa, hvad synes De saa om disse Mennesker?" Navnlig forekom det Litvinov, at han tydeligt kunde læse det Spørgsmaal i Irinas Ansigt, hver Gang en af de Tilstedeværende gjorde sig skyldig i eller sagde en Smagløshed, hvad der hændte adskillige Gange i Løbet af Aftenen. Een Gang kunde hun endog ikke dye sig fra at give sig til at lee ganske høit.

Grevinde Lise, en meget overtroisk Dame, der følte sig i høi Grad tiltrukken af alt Mirakuløst, talte

længe med den blonde Spiritist om Hume, om dandsende Borde, selvspillende Harmonikaer og lignende Sager, og spurgte endelig, om der ogsaa fandtes Dyr, som var modtagelige for Magnetismen.

— Ja, eet saadant Dyr existerer der ialfald bestemt, lød Fyrst Cocos Stemme ovre fra den anden Side af Salen: — De kjender jo Milvanovski? Man dysede ham engang, hvor jeg var tilstede, i Søvn, og De kan tænke Dem . . han snorkede formelig!

— De er frygtelig ondskabsfuld, mon prince; jeg taler om virkelige Dyr, je parle des bêtes.

— Mais moi aussi, madame, je parle d'une bête . . .

— Ja, men der findes ligefrem virkelige Dyr . . f. Ex. Krebsen, erklærede Spiritisten i en noget irriteret Tone: — som er meget nervøse af sig og let kommer i en kataleptisk Tilstand.

Grevinden blev umaadelig forbauset. — Hvad behager? Krebsen? Er det virkelig muligt? Nei, men det er jo overordenlig interessant! Det vilde jeg frygtelig gjerne see! Aah, M'sieur Luschin, tilføiede hun og vendte sig om til en ung Mand, der havde et Ansigt som en ny Porcellænsdukke og gik med stive Flipper Chan gjorde sig til af, at dette selvsamme Ansigt var bleven vædet af Niagaras og den nubiske Nils Vande, men kunde forresten kun huske meget Lidt fra sine Reiser og interesserede sig ikke for Andet end russiske

Calembourgs): — aah, M'sieur Luschin, vær saa venlig at skaffe os en Krebs.

M'sieur Luschin smidskede tjenstvillig. — Skal den være levende, eller skal jeg live mig op*) for at hente den? spurgte han.

Grevinden forstod naturligvis ikke hans Vittighed.

— Mais oui, en Krebs, gjentog hun: — une écrevisse.

— Hvadbehager? en Krebs? siger De: en Krebs? spurgte Grevinde Sch. i en streng Tone. Hun var fornærmet over, at M'sieur Verdier ikke var tilstede; hun kunde ikke faae i sit Hoved, hvorfor Irina ikke havde inviteret denne Perle af en Franskmand. Ruinen, der slet Ingenting forstod mere . . . hun var desuden døv . . . rystede ogsaa paa Hovedet med en misbilligende Mine.

— Oui, oui, vous allez voir. Aa, M'sieur Luschin, vær saa venlig . . . .

Den unge Reisende bukkede, forsvandt, og kom strax efter ind igjen. Bagefter ham gik der en Opvarter, som grinede over hele Ansigtet og bar et Fad med en stor, sort Krebs paa.

— Voici, Madame, udbrød Luschin: — nu kan man skride til Krebsens Operation. Ha ha ha! (Rus-

---

*) Et Ordspil, der ikke lader sig gjengive virkningsfuldt paa Dansk. D. A.

seren er i Reglen selv første Mand til at lee af sine Vittigheder).

— Ho ho ho! gryntede Fyrst Coco nedladende, i sin Egenskab af Patriot og Protektor for alle hjemlige Produkter. (Vi beder Læseren om hverken at forbauses eller at blive vred: hvem kan svare for, at man ikke selv engang, medens man sad i Alexandriner-Theatrets Parterre og var omgivet af Atmosfæren der, har klappet af en endnu elendigere Calembourg).

— Merci, merci, mumlede Grevinden: — Allons allons, monsieur Fox, montrez-nous ça.

Opvarteren satte Fadet paa et lille rundt Bord. Der blev et vist Røre blandt Gjæsterne; flere af dem stak Hovederne frem; kun Generalerne henne ved Spillebordet bevarede deres urokkelig høitidelige Holdning. Spiritisten strøg Haaret op fra Panden, stirrede mørkt frem for sig, gik hen til Bordet og begyndte at agere med Hænderne i Luften. Krebsen reiste sig, gik baglænds og stak Kløerne iveiret. Spiritisten gjentog sine Haandbevægelser med stedse kortere og kortere Mellemrum; Krebsen bevægede sig paa samme Maade som før.

— Mais que doit elle donc faire? spurgte Grevinden.

— Elle doâ rester immobile et se dresser sur sa quioue, svarede Hr. Fox med stærk amerikansk Accent, og rystede krampagtigt Fingrene ovenover Fadet.

Men Magnetismen virkede ikke: Krebsen blev ved at bevæge sig. Spiritisten erklærede, at han var ikke oplagt iaften, og gik bort fra Bordet. Grevinden søgte at trøste ham med, at om det saa var M'sieur Hume, saa havde han ogsaa undertiden havt Uheld med sig. Fyrst Coco bekræftede hendes Udsagn. Apokalypsens og Talmuds Gransker gik ubemærket hen til Bordet og prøvede med nogle heftige og hurtige Manipulationer, om han ikke skulde kunne komme bedre ud af det med Krebsen, men ligeledes forgjæves: der indtraadte ingen kataleptiske Symptomer. Saa blev Opvarteren kaldt ind, og fik Ordre til at bære Krebsen ud igjen, hvad han gjorde med det samme brede Grin som før; man kunde høre ham snise, da han var kommet udenfor Døren. Men ude i Kjøkkenet loe de gemytlige Schvabere, saa de var nærved at sprække, af disse „grinagtige Russere". Originalgeniet, der var blevet ved at sidde og slaae Akkorder an, medens Experimentet med Krebsen stod paa, spillede sin uundgaaelige Vals og kunde glæde sig ved den meest smigrende Anerkjendelse. Henrevet af Ønsket om ikke at staae tilbage for ham glædede saa ogsaa Grev Ch., den uforlignelige Dilettant, Selskabet med en Chansonnette af egen Komposition, der imidlertid var tyvstjaalet fra Offenbach. Det fornøielige Omkvæd: „Quel oeuf! quel boeuf!" bragte saagodtsom samtlige Damers Hoveder i en svingende Bevægelse; en af dem klappede

endog saa smaat, og det uundgaaelige, evindelige Udbrud „charmant, charmant!“ lød fra alle Læber. Irina saae hen paa Litvinov, og det undertrykte, spottende Smiil spillede igjen om hendes Mund. Det traadte endnu skarpere frem et Par Minuter efter, ja, det fik endog et skadefro Anstrøg, da Fyrst Coco, de adelige Interessers Repræsentant og Forsvarer, gav sig til at udvikle sine Anskuelser for Spiritisten og naturligviis øieblikkelig opstillede sin berømte Sætning om Eiendomsbegrebets Tilintetgjørelse i Rusland. Selvfølgelig blev Demokraterne temmelig slemt medtagne . . . Spiritistens amerikanske Blod begyndte at komme i Kog, og han indlod sig i en Disput med Greven. Som sædvanlig gav denne sig saa til at skraale op det Bedste, han havde lært, og istedetfor at anføre Grunde gjentog han i Etvæk: „C'est absurde! cela n'a pas le sens commun!“ Kapitalisten Finikov slog om sig med Plumpheder uden at bryde sig om, hvem han traf, Talmudisten peb, Grevinde Sch. skreg ogsaa op, kort sagt, der blev tilsidst et fuldstændig ligesaa konfust Spektakel, som der havde været hos Gubarev, blot med den Forskjel, at Ølket og Tobaksrøgen og de meer eller mindre lurvede Toiletter manglede her. Ratmirov søgte at faae bragt Ro tilveie, for Generalerne viste Tegn paa Misfornøielse, og man hørte Boris udbryde: „Encore cette satanée politique!“ Dog, det var forgjæves. En af de til-

stedeværende Statsmænd, en af den saakaldte sødligsure Slags, prøvede paa at give le résumé de la question en peu de mots, men led et afgjort Nederlag. Han traf drævende paa Ordene, gjentog sig selv, tillod hverken Folk at tale ud eller forstod de Indvendinger, der blev fremsat, og røbede i det Hele taget en saa total Mangel paa Kjendskab til det, hvori la question egentlig bestod, saa der rigtignok heller ikke godt kunde tænkes noget andet Resultat. Hertil kom, at Irina i Smug tirrede og hidsede de Disputerende imod hinanden, hvorved hun saa stadigvæk saae hen paa Litvinov og blinkede til ham. Men Litvinov sad som fortryllet og hørte hverken det Ene eller det Andet; han ventede kun paa Blikket fra disse store, deilige Øine, paa at komme til at see dette blege, fine, ondskabsfulde og fortryllende Ansigt. Historien endte langt om længe med, at Damerne slog sig sammen og forlangte, at Disputen skulde høre op. Ratmirov bad „Dilettanten" om igjen at foredrage sin Chansonnette, og „Originalgeniet" spillede sin Vals engang til.

Litvinov blev der til over Midnat og var den Sidste, der gik. Der var i Løbet af Aftenen blevet talt om en stor Mængde Ting, men man havde dog stadig med største Omhu undgaaet Alt, hvad der kunde være blot en lille Smule interessant. Da Generalerne gravitetisk havde sluttet deres Parti, blandede de sig med urokkelig Gravitet i Konversationen, og man

sporede straχ disse Statsmænds Indflydelse. Samtalen blev ledet over paa Berømtheder i Pariser-Demimonden, hvis Navne og Talenter hele Selskabet var yderst fortrolig med, man talte om Sardous sidste Stykke, om Abouts Roman og om Patti i „Traviata". Der var En, der foreslog, at man skulde lege „Sekretær", au secrétaire, men det vilde ikke rigtig gaae. Svarene faldt temmelig flaue og var ikke ganske fri for grammatikalske Feil. Den velnærede General fortalte, at han engang paa Spørgsmaalet: „qu'est-ce que l'amour?" havde svaret: „une colique remontée au cœur", og loe selv med sin tørre Latter af Svaret. Ruinen slog ham over Haanden med sin Viste, og ved denne pludselige Bevægelse faldt der et Stykke hvid Sminke ned af hendes Pande. Det ubehagelige Hængehoved berørte Spørgsmaalet om de rumæniske Fyrstendømmer og betonede Nødvendigheden af en rettroende Propaganda paa den anden Donaubred, men hendes Forslag vandt ikke Bifald, hun hvæsede et Suk, og taug. Man beskæftigede sig navnlig meget med Hume. Bidronningen nedlod sig endog til at fortælle, at hun engang havde mærket fremmede Hænder røre ved hendes Legeme, at hun havde seet disse Hænder og havde stukket sin egen Ring paa Fingeren af en af dem. Irina kunde unægtelig triumfere: for selv om Litvinov havde skjænket Selskabets Konversation langt mere Opmærksomhed, end han gjorde, saa vilde han dog

ikke i alt dette sammenhængsløse og aandløse Præt have fundet et eneste ærligt Ord, en eneste dygtig Tanke, et eneste nyt Faktum. Der var ikke engang Sving i Skraalet og Udbrudene, og der var ingen Lidenskab i Bagvadskelsen. Nu og da hørte man bag en Maske af tilsyneladende patriotisk Uvillie og tilsyneladende haanlig Ligegyldighed en klynkende, ængstlig Jamren for mulige Tab i Ens Indtægter .. og Navne, som Efterverdenen aldrig vil glemme, blev nævnet med Tænder-gnidsel. Ikke en eneste Draabe klart, friskt Vand under alt dette Gruus og Mudder! Saadanne forældede og unyttige Ting, saadanne flaue Narrestreger disse Hoveder, disse Sjæle var optaget af . . og det ikke blot denne Aften, ikke blot her i Selskabet, nei, ogsaa derhjemme, hver Dag, hver Time . . det var det, der udfyldte hele deres Existens! Og saadan en bundløs Uvidenhed! Saadant et Ubekjendtskab til Alt, hvad der danner Grundlaget for det menneskelige Liv og giver det dets Værd og dets Tillokkelse!

Da Litvinov gik, trykkede Irina ham igjen i Haanden og hviskede betydningsfuldt: — Naa, er De tilfreds? Har De faaet nok af det? Ikke sandt, det var nydeligt? — — — Han svarede ikke, men bukkede dybt for hende.

Da Irina var blevet alene med sin Mand, vilde hun gaae ind i Soveværelset. Han gav sig imidlertid til at tale til hende.

— Je vous ai beaucoup admirée ce soir, madame, ſagde han og tændte ſig en Cigarette og lænede ſig op til Kaminen: — vous vous êtes parfaitement moqueé de nous tous.

— Pas plus cette foi-ci que les autres, ſvarede hun ligegyldigt.

— Hvordan ſkal man forſtaae det? ſpurgte Ratmirov.

— Som De har Lyſt til.

— Hm! C'est clair . . . Ratmirov ſtrøg forſigtigt Aſken af Cigaretten med den lange Negl paa Lillefingeren. — Apropos! Deres nye Bekjendt . . hvad er det nu, han hedder? . . Hr. Litvinov . . . han har vel Ord for at være meget begavet?

Ved Navnet Litvinov vendte Irina ſig hurtigt om.

— Hvad mener De med det?

Generalen ſmilte.

— Han ſiger aldrig Noget, han er formodenlig bange for at kompromittere ſig?

Irina ſmilte ogſaa, men det var med et ganſke andet Udtryk end hendes Gemal.

— Man gjør klogere i at lade være at ſige Noget end i at tale, ſaadan ſom visſe Folk pleier at tale.

— Attrape! mumlede Ratmirov med kunſtlet Ydmyghed. — Forreſten, alvorligt talt . . han ſeer meget interessant ud; han har et viſt tænkſomt Ud=

tryk, og i hele hans Holdning . . . Jo! — — Generalen slog med Nakken og saae paa sin Knebelsbart. — Han lader, saavidt jeg kan skjønne, til at være Republikaner, af samme Slags som Deres anden Ven, Hr. Potugin; det er lige saadan et ordknapt Geni.

Irinas Øienbryn rynkedes langsomt, og hendes klare Øine aabnedes heelt, medens Læberne sluttede sig tæt sammen og hvælvede sig til et næsten ringeagtende Smiil. — Af hvad Grund fortæller De mig det, Valerian Vladimirovitsch? spurgte hun med tilsyneladende Deltagelse. — De spilder Deres Krudt! Vi er ikke i Rusland, og der er Ingen, der hører, hvad De siger.

Det gav et lille Sæt i Ratmirov.

— Det er ikke mig alene, der er af den Mening, svarede han temmelig kort og slog pludselig over i en anden Tone. — Der er ogsaa Andre, der finder, at denne Herre ligner en Carbonaro.

— Virkelig? og hvad er det for Andre?

— Naa, f. Ex. Boris . . .

— Hvadbehager? Saa han har ogsaa . . maattet ud med sit Beshv — — — Irina trak paa Skuldrene og strøg sig hen over dem med Fingerspidserne, som om hun frøs lidt.

— Ogsaa han . . ja, ogsaa han, ogsaa han! Tillad mig at gjøre Dem opmærksom paa, Irina

Pavlovna, De lader til at ærgre Dem, og den, som ærgrer sig . . .

— Ærgre mig! Og hvad skulde jeg ærgre mig over?

— Jeg veed ikke; maaskee De er blevet ubehagelig berørt af den Bemærkning, jeg tillod mig at gjøre angaaende . .

Ratmirov tang.

— Angaaende? gjentog Irina spørgende. — Aa, jeg beder Dem, ukeilige Dem ikke med at være ironisk, men gjør det af i en Fart. Jeg er træt og længes efter at komme til Ro. — — Hun tog Armstagen, der stod paa Bordet. — Naa?

— Naa, angaaende denne Hr. Litvinov. Siden der nu ikke længer kan være Tvivl om, at han interesserer Dem i høi Grad . .

Irina løftede den Arm, hvori hun holdt Armstagen; Skjæret fra Lysene faldt lige ind i Ansigtet paa hendes Mand. Hun saae opmærksomt, næsten nysgjerrigt paa ham, og brast saa pludselig i Latter.

— Hvad gaaer der af Dem? spurgte Ratmirov arrigt.

Irina blev ved at lee.

— Hvad er der? gjentog han og stampede i Gulvet.

Han følte sig fornærmet, krænket og paa samme Tid uvilkaarlig betaget af denne Kvindes vidunderlige Skjønhed, der stod saa roligt og kjækt foran ham . .

hun piinte ham ligefrem. Han flugte hende med Øinene, han saae hele hendes henrivende Skjønhed, ligetil Neglenes rosenrøde Skjær paa de Fingre, der sluttede om den tunge Broncestage . . ja, om det saa var dette Skjær, saa saae han det, og Braaden gnavede sig endnu dybere ind i hans Hjerte.

Men Irina blev ved at lee.

— Aa ja! De er vel ovenikjøbet skinsyg . . De? sagde hun endelig, og vendte sin Mand Ryggen og forlod Værelset. — Han er skinsyg! kunde man høre hende leende udbryde, endnu efterat hun havde lukket Døren.

Ratmirov stirrede med en mørk Mine efter sin Hustru . . heller ikke nu kunde han lade være at lægge Mærke til den fuldendte Harmoni, der var over hendes Figur og hendes Bevægelser . . i heftigt Oprør trykkede han sin Cigaret op mod Marmorkaminen og kastede den langt bort. Hans Kinder blev pludselig saa blege som et Liigs, Læberne dirrede krampeagtigt, og hans vilde og stive Blik flakkede om paa Gulvet, som om han søgte efter Noget. Alt det Indtagende var forsvundet af hans Ansigt; netop det Udtryk maatte det have havt, dengang han lod de hvidrussiske Bønder pidske.

Da Litvinov var kommet hjem, havde han sat sig paa en Stol henne ved Bordet, havde støttet Hovedet i begge Hænder og var blevet siddende længe uden at røre sig. Endelig reiste han sig, lukkede et

lille Skrin op, og tog i sin Lommebog et Fotografi af Tatjana. Hendes Ansigt, der var blevet vanfiret og gjort ældre, som det i Reglen skeer paa Fotografier, saae bedrøvet paa ham. Litvinovs Forlovede var en ung Pige af den storrussiske Type, blond, temmelig fyldig og med vel kraftige Træk, men med et vidunderligt Udtryk af Hjertensgodhed og Mildhed i de kloge, lyse-brune Øine; hendes Pande var hvid og fiin og saae ud, som om der hvilede et bestandigt Solskin over den. Litvinov sad længe og kunde ikke faae Øinene bort fra Billedet, saa skød han det sagte fra sig, og skjulte igjen Ansigtet i sine Hænder. „Alt er forbi, mumlede han endelig: — Irina, Irina!"

Først nu, først i dette Øieblik blev han sig fuldstændig bevidst, at han elskede hende, elskede hende til Raseri, at han havde elsket hende lige siden den Dag, han mødte hende oppe ved det gamle Slot, og at han egenlig aldrig var hørt op at elske hende. Og alligevel .. hvor vilde han ikke have undret sig, hvor haardnakket vilde han ikke have nægtet det og leet af det, dersom En for blot faa Timer siden havde sagt ham, at han elskede hende.

„Men Tanja, Tanja, Du min Gud, Tanja! gjentog han sønderknust, medens Irinas Billede i den sorte Kjole, der lignede en Sørgedragt, men med et Udtryk af straalende Seiersglæde i det blege, marmoragtige Ansigt, atter og atter dukkede frem for hans Blik.

Sextende Kapitel.

Litvinov sov ikke hele den Nat; han havde ikke engang klædt sig af. Det var, ligesom han skulde kvæles. Som hæderlig og retskaffen Mand følte han dybt det Alvorlige i de Pligter, han havde paataget sig, Helligheden af de Løfter, han havde givet, og han ansaae det for en Skjændsel at søge at føre sig selv bag Lyset, at søge at udsmykke sin Svaghed og sin Forseelse. I Begyndelsen var han ligesom sløv, forstenet; det varede længe, før han kunde frigjøre sig fra det knugende Tryk af den halvbevidste, uklare Stemning, der havde bemægtiget sig ham. Saa blev han greben af Rædsel ved Tanken om, at hans Fremtid, hans sikkert og møisommeligt erobrede Fremtid, nu atter skulde splittes ad i Taager, at den faste Bygning, han lige havde faaet opført, pludselig begyndte at vakle. Han gjorde sig selv de meest ubarmhjertige Bebreidelser, men opgav det strax igjen. „Narrestreger! mumlede han: — det er ikke Bebreidelser, jeg nu trænger til: der maa handles. Tanja er min

Brud; hun stoler paa min Kjærlighed, paa min Ære; vi er knyttet sammen for al Evighed; vi kan og maa ikke stilles." Han forestillede sig levende alle Tatjanas gode Sider, gjennemgik i Tankerne hver enkelt af dem, og søgte at hidse sig op til Varme og Begeistring. „Jeg har kun een Ting at gjøre, sagde han: — jeg maa bort herfra, strax, jeg maa reise hende imøde, istedetfor at vente, til hun kommer. Om jeg skulde komme til at lide, blive ulykkelig med Tanja? . . . det er der ikke Spor af Grund til at troe . . men i ethvert Tilfælde: jeg har nu ikke længer Lov til at spekulere derover eller tage Hensyn dertil: jeg maa opfylde min Pligt, om jeg saa skal gaae tilgrunde derved. — — Men Du har ikke Ret til at bedrage hende, hviskede en anden Stemme i ham: — Du har ikke Ret til at skjule for hende den Forandring, der er foregaaet med Dig. Maaskee hun ikke mere vil være din Kone, naar hun faaer at vide, at Du elsker en Anden! — — Løgn, Løgn! svarede det indeni ham: — „det er ikke Andet end Sofismer, elendige Kunstgreb, et falsk Ideal af Redelighed og Retskaffenhed; jeg har ikke Lov til at bryde et givet Løfte, det er det, det kommer an paa! Godt . . men saa maa jeg herfra, og det strax, uden at see den Anden mere . .

Litvinovs Hjerte krympede sig sammen ved den Tanke; han blev iskold, der gik en Febergysen gjennem hele hans Krop, Tænderne klapprede i Munden paa

ham. Han rakte og strakte sig og gabede, som naar et Feberanfald er i Anmarsch. Han forfulgte ikke den sidste Tanke videre, men søgte at holde den nede og at støde den fra sig, og gav sig forundret til at spørge, hvordan det dog var muligt, at han igjen havde kunnet lade sig bedaare af dette fordærvede, verdslige Væsen, som nu ovenikjøbet levede og aandede i saa modbydelige og mod ham saa fjendtlige Omgivelser. Han spurgte sig selv, om det ikke var en Illusion, om han ogsaa virkelig var forelsket i hende? og han svarede med en afværgende Haandbevægelse. Men som han endnu sad og undrede sig og tvivlede, dukkede igjen, ligesom af dunkle, duftende Taager, hendes vidunderlige Træk frem for ham, Øienlaagene aabnedes langsomt, og stille, men uimodstaaeligt trængte Blikket fra hendes fortryllende Øine ind i hans Hjerte, hendes Stemme klang sødt i hans Øre, og fra de straalende Skuldre, disse en ung Dronnings Skuldre, strømmede der en yppig Friskhed og en berusende Varme . . .

Da det blev Morgen, havde Litvinov endelig taget en Beslutning. Han havde bestemt, at han endnu samme Dag vilde reise Tatjana imøde; Irina vilde han kun see een Gang til, han vilde sige hende Sandheden reentud, og saa skilles fra hende for bestandig.

Han ordnede og pakkede sit Tøi, ventede til Klokken blev Tolv, og gik saa hen til Irina.

Men da han saae hendes Vinduer med de halvt nedrullede Jalousier, havde han ikke Mod til at sætte Foden ind over Hotellets Dørtærskel. Han gik et Par Gange op og ned i Lichtenthaler-Alleen. „Ærbødigst Goddag, Hr. Litvinov!“ hørte han pludselig en spottende Stemme raabe oppe fra Bukken af en elegant „dogkart“, der rask rullede forbi. Litvinov saae op, og fik Øie paa General Ratmirov, der sad ved Siden af Fyrst M., en bekjendt Sportmand, som var umaadelig forgabet i engelske Ekvipager og Heste. Fyrsten kjørte selv; Generalen bøiede sig smilende ned mod Litvinov og løftede Hatten høit over Hovedet. Litvinov hilste, og begav sig øieblikkelig, ligesom han adlød en indre Stemme, hen til Irina.

Hun var hjemme. Han lod sig melde, og blev strax modtaget. Da han kom ind i Stuen, stod hun midt paa Gulvet. Hun var i en Morgenkjole med vide, aabne Ærmer; ogsaa idag var hun bleg, men hendes Ansigt havde ikke den samme friske Glands som igaar og tydede paa Træthed; det smægtende Smiil, hvormed hun modtog sin Gjæst, lod det trætte Udtryk træde endnu skarpere frem. Hun rakte ham Haanden og saae venligt, men adspredt paa ham.

— Det er kjent af Dem at see herhen,

sagde hun i en klagende Tone og lod sig synke ned i en Lænestol: — jeg befinder mig ikke rigtig vel idag; jeg har havt en daarlig Nat. Naa, hvad siger De saa til Selskabet igaar? Havde jeg ikke Ret?

Litvinov satte sig.

— Jeg kommer, Irina Pavlovna . . .

Hun rettede sig op i Stolen og saae stivt og ufravendt paa ham.

— Hvad er der? udbrød hun: — De er jo bleg som en Død! Er De ikke rask? Hvad er der iveien med Dem?

Litvinov blev forlegen.

— Med mig, Irina Pavlovna?

— Har De faaet en sørgelig Efterretning? Er der tilstødt Dem en Ulykke? Svar mig!

— Jeg har ingen Efterretninger faaet, sagde han langsomt og med Anstrengelse: — men en Ulykke . . er der hændet mig, en stor Ulykke . . . det er derfor, jeg kommer . .

— En Ulykke? Hvad er det for en Ulykke?

— Det er en saa forfærdelig . .

Litvinov vilde fortsætte . . men kunde ikke. Han pressede Hænderne sammen. Irina bøiede sig forover og sad som forstenet.

— Ak . . jeg elsker Dem! . . Ordene trængte som et dumpt Suk frem fra Litvinovs Bryst . . og han vendte sig bort, ligesom for at skjule Ansigtet.

— Hvad siger De, Grigori Mikailovitsch, De . . . — —. Irina kunde heller ikke tale ud, hun læ=nede sig tilbage i Stolen og skjulte Ansigtet i sine Hænder. — De . . elsker mig?

— Ja . . ja . . ja . . ! gjentog han sønderknust, og vendte Ansigtet endnu mere bort.

Der var blevet ganske stille i Værelset; en Som=merfugl, som var fløiet ind, svirrede med sine Vinger henne mellem Gardinet og Vinduet.

Litvinov brød endelig Tausheden:

— Det er den Ulykke, Irina Pavlovna, som har . . ramt mig, som jeg burde have kunnet forudsee og undgaae, hvis jeg ikke nu ligesom tidligere i Moskva strax var blevet revet ind i Malstrømmen. Skæbnen morer sig med endnu engang, og stadigvæk ved Dem, at lade mig lide alle de Kvaler, som man dog skulde synes ikke mere kunde vende tilbage . . . Jeg har staaet imod, jeg har søgt at staae imod . . men hvad der skal skee, det maa vel skee, enten man vil eller ei. Jeg siger Dem kun Alt det for at faae hurtigere Ende paa . . denne Tragi=Komedie! tilføiede han i et nyt Anfald af Hestighed og Undseelse.

Litvinov taug. Sommerfuglen blev ved at svirre og at baske imod Ruden. Irina tog ikke Hænderne bort fra Ansigtet.

— Og De tager ikke feil? hørte man hende

hviſke bag de hvide, tilſyneladende aldeles blodløſe Hænder.

— Nei, jeg tager ikke feil! ſvarede Litvinov tonløſt. — Jeg elſker Dem, ſom jeg endnu aldrig har elſket nogen Anden. Jeg vil ikke gjøre Dem Bebreidelſer, det vilde være altfor taabeligt; jeg vil heller ikke trætte Dem med at gjentage, at Alting maaſkee vilde være gaaet ganſke anderledes, derſom De var optraadt paa en anden Maade overfor mig . . . Naturligviis er det min egen Skyld, det er min Indbildſkhed, der har ſtyrtet mig i Ulykken; jeg bliver ſtraffet retfærdigt . . De kunde ikke forudſee, at det vilde ende ſaaledes. Det har naturligviis ikke kunnet falde Dem ind, at det vilde have været langt mindre farligt for mig, derſom De ikke havde følt Deres Brøde, Deres formeentlige Brøde fuldt ſaa ſtærkt og ikke havde ytret Deres Anger fuldt ſaa levende. Men det nytter ikke at tale derom: Skeet er ſkeet! Jeg vilde blot forklare Dem min Situation . . den er pinlig nok iforveien. Der vil nu idetmindſte ikke kunne være nogen Misforſtaaelſe imellem os, ſom De kalder det, og jeg haaber, at min oprigtige Tilſtaaelſe vil mildne den Uvillie, ſom De nødvendigviis maa føle.

Litvinov ſaae ikke op, medens han talte; men ſelv om han havde ſeet paa Irina, vilde han dog ikke have kunnet opdage, hvad der afſpeilede ſig i hendes Anſigt, eſterſom hun ſtadigvæk ſkjulte det i ſine Hænder.

Hvis han imidlertid havde kunnet see det, vilde han vistnok være blevet meget forbauset: for der var et Udtryk i hendes Ansigt af Frygt og Glæde og af en forunderlig salig Tilfredshed og Forventning; Øinene var næsten skjult af de sænkede Øienlaag, og det langsomme, afbrudte Aandedræt kølede hendes halvtaabne, ligesom tørstige Læber.

Litvinov taug; han ventede paa et Svar, en Lyd . . . Nei, der kom ingen!

— Jeg har nu kun een Ting at gjøre, sagde han: — det er at tage herfra. Jeg er kommet for at sige Dem Farvel.

Irinas Hænder gled langsomt ned fra Ansigtet, ned i hendes Skjød.

— Jeg synes, De sagde, Grigori Mikailovitsch, at . . at den Dame, De har talt om, skulde komme hertil? Ventede De ikke paa hende?

— Jo. Men jeg vil skrive til hende . . hun kan tage ind et eller andet Sted underveis .. maaskee i Heidelberg.

— Ah, i Heidelberg! .. Ja, der er meget smukt. Men Alt det maa jo vende op og ned paa alle Deres Planer. Er De ganske vis paa, Grigori Mikailovitsch, at De ikke overdriver, et que ce n'est pas une fausse alarme?

Irina talte roligt, næsten koldt, med smaa Ophold mellem hver Sætning, og saae imidlertid hen til

Siden, ud ad Vinduet. Litvinov svarede ikke paa hendes sidste Spørgsmaal.

— Hvad var det, De sagde om at føle Uvillie? vedblev hun: — jeg føler mig ikke saaret . . ak nei! Og dersom En af os To skal være den Skyldige, saa er det ikke Dem, i ethvert Tilfælde ikke Dem alene. Tænk blot paa vor sidste Samtale, saa vil De vistnok blive overbeviist om, at det er ikke Dem, der bærer Skylden.

— Jeg har aldrig tvivlet om Deres Ædelmodighed, mumlede Litvinov mellem Tænderne: — men jeg vilde gjerne have at vide, om De billiger den Beslutning, jeg har taget?

— Deres Beslutning om at reise?

— Ja.

Irina blev ved at see hen til Siden.

— Strax i første Øieblik forekom den mig noget forhastet . . men nu, da jeg har havt Tid til at tænke over, hvad De har fortalt mig . . og hvis De virkelig ikke tager feil af Deres Følelser . . saa troer jeg, De maa herfra. Det vil være det Bedste . . for os Begge.

Irina talte sagtere og sagtere, og Ordene faldt langsommere og langsommere.

— Ja, General Ratmirov kunde ogsaa let lægge Mærke til . . begyndte Litvinov.

Irina slog Øinene ned; der spillede et besynder-

ligt Smiil om hendes Mund . . men det forsvandt strax igjen.

— Nei, De misforstaaer mig, afbrød hun ham: — jeg tænkte ikke paa min Mand. Hvordan skulde jeg være faldet paa det? Der er jo Ingenting, som han kan lægge Mærke til. Men jeg gjentager: vi maa skilles, — det er nødvendigt for os Begge.

Litvinov bøiede sig ned efter sin Hat, der var faldet paa Gulvet.

„Alt er forbi! tænkte han: — jeg maa herfra." — Ja, saa har jeg kun at sige Dem Farvel, Irina Pavlovna, sagde han høit, og han blev pludselig saa tung og beklemt om Hjertet, som om han skulde il at afsige sin egen Dødsdom: — det er mit Haab, at De ikke vil tænke med Vrede paa mig . . og at dersom vi nogensinde . .

Irina afbrød ham igjen:

— Vent lidt, Grigori Mikailovitsch, De maa ikke sige Farvel endnu; det vilde være altfor . . hurtigt.

Litvinov foer sammen; men en bitter, brændende Følelse strømmede i samme Nu op i ham:

— Jeg kan jo ikke blive! udbrød han: — Hvorfor . . hvad skal det til at forlænge denne Kval?

— Lad os ikke sige Farvel til hinanden endnu,

gjentog Irina: — jeg maa see Dem engang til. Igjen at tage saadan en taus Afsked som i Moskva . . nei, det vil jeg ikke. Gaa kun nu, men De skal love mig . . . De skal give mig Deres Æresord paa, at De ikke vil reise, for vi har talt sammen een Gang til.

— De ønsker det?

— Jeg forlanger det. Dersom De reiser nu, uden at have seet mig igjen, saa tilgiver jeg Dem det aldrig, hører De, aldrig! . . Det er dog besynderligt! tilføiede hun, ligesom hun talte med sig selv: — jeg kan slet ikke tænke mig, at jeg er i Baden-Baden. Jeg bilder mig hele Tiden ind, at jeg er i Moskva . . . Gaa saa!

Litvinov reiste sig:

— Ræk mig Deres Haand, Irina Pavlovna.

Irina rystede paa Hovedet:

— Jeg har jo sagt Dem, at jeg vil ikke sige Farvel til Dem . .

— Det var heller ikke til Farvel, jeg meente . .

Irina vilde lige til at række ham Haanden, men i samme Øieblik saae hun op paa ham . . . for første Gang efter hans Tilstaaelse . . og hun trak hurtigt Haanden til sig igjen.

— Nei, nei, hviskede hun: — jeg rækker Dem ikke Haanden. Nei . . nei . . gaa nu!

Litvinov bukkede og gik. Han kunde ikke forstaae,

hvorfor hun vilde nægte ham et sidste Haandtryk; han kunde ikke tænke sig, hvad det var, hun var bange for.

Da han var gaaet, sank Irina atter ned i Lænestolen og skjulte igjen Ansigtet i sine Hænder.

Syttende Kapitel.

Litvinov gik ikke hjem; han gik op i Bjergene, og inde i Skovtykningen kastede han sig ned, med Ansigtet mod Jorden, og blev liggende saadan, næsten en heel Time. Han græd ikke, og led ikke; han var blot saa underlig sløv og beklemt. Han havde aldrig før følt noget Lignende: en utaalelig, pinefuld og fortærende Følelse af Tomhed, Tomhed indeni, og udenom ham, og overalt . . . Han tænkte hverken paa Irina eller Tatjana. Han følte kun et Eneste: at der var faldet et Hug . . og hans Liv var skaaret over som et Stykke Toug; og han selv var grebet og blev revet bort af en ubekjendt, iskold Haand. Undertiden forekom det ham, som der var en Malstrøm nedenunder ham, han kunde mærke den rasende Hvirvel, og pidskedes afsted af sorte, uhyggelige Vinger. Men hans Beslutning stod fast: der kunde ikke være Tale om at blive længer i Baden. Han bildte sig ind, at han allerede var paa Veien derfra; Jernbanetoget dampede og raslede afsted med ham, bort, langt bort til et

fjernt og øde og livløst Sted. Endelig reiste han sig lidt op, støttede Hovedet mod et Træ, og blev saa igjen liggende ubevægelig; villieløs havde hans ene Haand grebet om Stængelen paa en høi Bregne, og svingede i Takt dens brede, vifteformede Blade frem og tilbage. Lyden af nære Fodtrin rev ham ud af hans Sløvhed: to Kulsviere, med store Sække paa Ryggen, kom ned ad den steile Fodsti. „Det er paa Tide!" mumlede Litvinov, og fulgte bagefter de to Mænd, ned til Byen. Han gik hen paa Banegaarden, og afsendte et Telegram til Tatjanas Tante, Kapitolina Markovna. Han underrettede dem om, at han ufortøvet agtede at forlade Baden, og bad dem træffe sammen med ham i „Hotel Schrieder" i Heidelberg. — „Man maa have en Ende paa den Sag! sagde han til sig selv: — det er ikke værd at opsætte til imorgen."

Han gik saa ind i Spillesalen, stirrede med sløv Nysgjerrighed paa et Par af de Spillendes Ansigter, fik i Afstand Die paa Bindassovs modbydelige brede Nakke og paa Pistshalkins ulastelige Pande, blev et Øieblik staaende ude under Kolonnaden, og gik saa, sindigt og langsomt, hen til Irina. Det var ikke en pludselig, uimodstaaelig Indskydelse, som drev ham derhen; da han nu eengang havde besluttet sig til at reise, havde han ligeledes besluttet, at han vilde holde sit givne Ord og sige Farvel til hende. Han kom ind i Hotellet uden at blive seet af Portieren, gik op

ad Trappen uden at møde Nogen underveis, lukkede mekaniſk og uden førſt at banke paa Døren op, og traadte ind. Der ſad Irina, i den ſamme Læne=ſtol, den ſamme Kjole, den ſamme Stilling, ſom for tre Timer ſiden. Det ſaae ud, ſom hun ikke havde reiſt ſig fra ſin Plads, ja ikke engang havde rørt ſig i al den Tid. Hun løftede langſomt Hovedet, men da hun ſik Øie paa Litvinov, ſoer hun ſammen og klamrede ſig med begge Hænder til Armen paa Læneſtolen.

— De gjorde mig forſkrækket! hviſkede hun.

Litvinov ſtirrede paa hende med maalløs For=bauſelſe; han blev ſlaaet af det Udtryk, der var i hendes Anſigt, og af dette livløſe Blik.

Irina tvang ſig til at ſmile og glattede paa ſit Haar, der var kommet i Uorden. — Det har Ingen=ting at ſige . . jeg veed ikke ſelv . . jeg er formoden=lig faldet et Øieblik iſøvn.

— Undſkyld, Irina Pavlovna, at jeg gik ind uden førſt at lade mig melde, begyndte Litvinov: — jeg vilde blot rette mig efter Deres Ønſke. Da jeg reiſer idag . .

— Idag? Men jeg ſynes, De ſagde, at De førſt vilde ſkrive et Brev . . .

— Jeg har telegraferet.

— Ah! De fandt det nødvendigt at haſte med

at komme herfra. Og naar har De ifinde at reife? Jeg mener: hvad Klokkeflet?

— Klokken Syv iaften.

— Ah! Klokken Syv. Og De kommer nu for at fige Farvel?

— Ja, Irina Pavlovna, for at fige Farvel.

Irina taug et Øieblik, faa fagde hun: — Jeg maa takke Dem, Grigori Mikailovitfch; det faldt Dem vel ikke let at gaae herhen?

— Nei, Irina Pavlovna, det faldt mig ikke let.

— Det er i det Hele taget ikke faa ganfke let at leve, Grigori Mikailovifch, vel?

— Det er, fom man tager det, Irina Pavlovna.

Irina taug igjen; det faae ud, fom hun faldt i Tanker.

— De har givet mig et Bevis paa Deres Venfkab ved at komme herhen, fagde hun endelig. — Jeg takker Dem. Forreften . . billiger jeg Deres Beflutning om at fee at faae en Ende paa Alt dette fnareft muligt . . fordi al Opfættelfe . . fordi . . fordi jeg, fom De har beftyldt for Koketteri og kaldt en Skuefpillerinde . . ikke fandt, det var jo faadan, De fagde? . .

Irina reifte fig pludfelig, og fatte fig hen paa en anden Stol. Hun bøiede fig dybt forover og ftøttede Panden og Hænderne mod Kanten af Bordet . .

— Fordi jeg elsker Dem . . hviskede hun, neppe hørligt.

Litvinov tumlede, som om En havde givet ham et Stød for Brystet. Irina vendte sig hestigt bort fra ham, aldeles som det nu var hende, der vilde skjule sit Ansigt.

— Ja, jeg elsker Dem . . jeg elsker Dem . . og De veed det.

— Jeg? veed jeg det? fik Litvinov endelig frem: — jeg?

— Og nu vil De kunne forstaae, vedblev Irina: — at De virkelig maa herfra, at De ikke tør opsætte, at Ingen af os tør opsætte . . . Det vilde være farligt, frygtelig . . . Levvel! tilføiede hun og reiste sig pludselig: — Levvel!

Hun gjorde et Par Skridt henimod Døren og strakte hurtigt Haanden ud bagved sig, som om hun haabede at møde Litvinovs Haand og at trykke den. Men han stod langt borte fra hende og ligesom bedøvet . . . Hun sagde endnu engang: „Levvel, glem mig!“ og styrtede ud af Stuen, uden at vende sig om.

Det varede længe, før Litvinov kunde komme til sig selv igjen. Endelig fattede han sig, gik raskt hen til Døren, som førte ind til Kabinettet, kaldte paa hendes Navn en, to, tre Gange . . . Han havde allerede Haanden paa Dørgrebet . . saa hørte han

Ratmirovs høirøstede Stemme nede paa Trappeop=gangen.

Litvinov trykkede Hatten ned i Øinene, og gik ud paa Trappen.. Den elegante General stod nede ved Portierens Lukaf og forklarede paa daarligt Tydsk, at der skulde leies en Vogn til ham for hele Dagen imorgen. Da han fik Øie paa Litvinov, løftede han igjen Hatten meget høit og sendte atter Litvinov et „ærbødigst Goddag". Det var aabenbart, at han gjorde sig lystig over ham. Men Litvinov var op=taget af at tænke paa ganske andre Ting og besvarede neppe nok Ratmirovs Hilsen; han skyndte sig hjem paa sit Værelse, og blev der staaende foran den pakkede og laasede Kuffert.

Det løb heelt rundt for ham, og hans Hjerte dirrede som Espeløv. Hvad skulde han nu gjøre? Havde han kunnet forudsee det?

Ja, han havde forudseet det, saa usandsynligt det end tog sig ud. Denne pludselige Hændelse havde nok bedøvet ham som et Tordenbrag .. men forudseet den havde han, skjøndt han ikke vilde tilstaae det for sig selv. Forresten var han sig i dette Øieblik Intet=somhelst tydeligt bevidst. Det var Altsammen rystet hulter tilbulter indeni ham; han havde tabt Traaden i sine Tanker. Han kom til at tænke paa Moskva og paa, saadan som Skæbnen ogsaa dengang var brudt løs over ham, ligesom en pludselig Storm. Han var

nærved at kvæles: Henrykkelse, men en glædeløs, haabløs Henrykkelse knugede hans Bryst og flængede i det. Ikke for Alt i Verden vilde han havt, at Irina skulde ladet være at sige de Ord, hun sagde . . men hvad nyttede de til? Den eengang tagne Beslutning kunde de dog ikke forandre: den vaklede ikke et Øieblik, den stod fast som et udkastet Anker. Litvinov havde nok tabt Traaden i sine Tanker . . men sin Villies-kraft havde han beholdt, og han disponerede over sig selv som over en Fremmed, der stod i Tjenesteforhold til ham. Han ringede paa Opvarteren, forlangte sin Regning, og bestilte en Plads i Omnibussen til om Aftenen. Han brød med Villie alle Broer af bagved sig. „Lad det saa gaae, som det vil," sagde han til sig selv, ligesom den sidste søvnløse Nat; han lod til at finde særlig Behag i den Frase. „Lad det saa gaae, som det vil," gjentog han, medens han gik langsomt op og ned ad Gulvet. Nu og da lukkede han Øinene og holdt Veiret, naar Irinas Ord dukkede frem i hans Erindring, og hans Indre flammede op ligesom Ild. „Det lader dog ikke til, man kan elske to Gange, tænkte han. — Et nyt Liv er trængt ind i Dig, og Du kan ikke mere befrie Dig derfra; det er en Gift, som der ingen Helbredelse er for, det er Lænker, som det er umuligt at bryde! Naa, men hvad beviser saa det? Lykke . . ja findes der i det

Hele taget Lykke? Du elsker hende . . godt . . og hun . . hun elsker ogsaa Dig . .

Her maatte Litvinov igjen tage et Tag i sig selv. Ligesom en Vandringsmand, der i en mørk Nat seer et Lys skinne langt borte og saa ikke taber det af Syne et Øieblik, af Frygt for, at han skal fare vild: saaledes koncentrerede ogsaa han hele Tiden sin Opmærksomhed paa eet Punkt, eet Maal. At træffe sammen med sin Forlovede, eller rettere . . (han gjorde sig Umag for ikke at tænke paa hende) . . at naae til Heidelberger Hotellet . . . det var det Maal, han nu havde at stræbe imod, det var Lyset, der skulde vise ham Vei. Hvad der saa bagefter vilde skee . . det spurgte og vilde han ikke spørge om. Een Ting stod fast: at han ikke mere vilde komme tilbage hertil. „Lad det saa gaae, som det vil," gjentog han for tiende Gang, og saae paa Uhret.

Et Kvarteer paa Syv! Saadan en lang Tid han endnu havde at vente!

Han gav sig igjen til at vandre op og ned ad Gulvet. Solen var ved at gaae ned, ovre bag Trætoppene rødnede Himlen, og et rosenrødt Skjær faldt gjennem de smalle Vinduer ind i Værelsets Tusmørke. Pludselig forekom det ham, som om Døren bagved ham blev lukket hurtigt og lydløst op — og hurtigt lukket i igjen . . . Han vendte sig om. Henne ved Døren stod, indhyllet i en sort Mantille, en Dame . . . .

— Irina! raabte han og slog Hænderne sammen . .

Hun saae op paa ham og sank til hans Bryst.

To Timer efter sad han i sin Sofa. Henne i en Krog af Værelset stod Kufferten, aabnet og pakket ud, og paa Bordet laae, mellem en Mængde Rekvisiter, der var kastet hulter tilbulter, et Brev fra Tatjana, som han for et Øieblik siden havde modtaget. Hun skrev, at da hendes Tante nu igjen var fuldstændig rask, vilde hun fremskynde Afreisen fra Dresden, saa dersom der ingen Forhindringer indtraf, vilde de næste Dag Kl. Tolv være i Baden, hvor hun haabede at see Litvinov paa Banegaarden. Litvinov havde bestilt en Leilighed til dem i det Hotel, hvor han selv boede.

Endnu samme Aften sendte han Irina en Billet, og fik Svar næste Morgen. „En Dag før eller en Dag senere, skrev hun: — det var jo dog uundgaaeligt. Jeg gjentager, hvad jeg sagde til Dig igaar. Mit Liv ligger i din Haand; gjør ved mig, hvad Du vil. Jeg vil ikke berøve Dig din Frihed; men husk paa, at jeg er beredt til at offre Alt for Dig, og, dersom det behøves, vil jeg følge Dig til

Verdens Ende. Vi ſees da vel imorgen? Din Frina."

De to ſidſte Ord var ſkrevet med brede, kjække, reſolute Sving.

Attende Kapitel.

Blandt de Personer, som den 18de August henad Klokken Tolv om Middagen havde indfundet sig paa Banegaarden i Baden, var ogsaa Litvinov. Kort iforveien havde han mødt Irina: hun sad i en aaben Vogn, sammen med sin Mand og en gammelagtig Herre. Hun saae Litvinov, det var ikke til at tage feil af; der fløi et mørkt Udtryk henover hendes Ansigt, men i samme Nu havde hun allerede faaet gjemt sig bag sin Parasol.

Med Litvinov var der fra igaar af skeet en mærkværdig Forandring: den kom frem i hans Ydre, i hans Bevægelser, i Udtrykket i hans Ansigt; han kunde selv mærke, at han var blevet et heelt andet Menneske. Hans Selvtillid, hans Ro, hans Agtelse for sig selv var som blæst bort; der var nu ikke længer Spor tilbage i ham af hans forrige Sindsstemning. De sidste, uudslettelige Indtryk havde stillet alt Andet i Skygge. En stærk, sød og alligevel piinlig Følelse, som han aldrig før havde kjendt, havde bemæg-

tiget sig ham; en hemmelig Gjæst havde sneget sig ind i Helligdommen, havde tagel Plads og sat sig fast der og i al Stilhed gjort sig det bekvemt, som en Herre i sin ny Bopæl. Litvinov mærkede ikke længer noget til Undseelse, han var blevet ængstelig og forsagt . . og paa samme Tid fik han et fortvivlet Mod. Fanger, Overvundne vil kunne forstaae denne Blanding af modstridende Følelser; Tyven, efter sit første Tyveri, har ogsaa et Begreb derom. Og Litvinov var overvundet, pludselig overvundet . . og hvordan stod det sig nu med hans Ærlighed?

Toget kom et Par Minuter for seent. For hvert Øieblik der gik, voxede Litvinovs Uro: han kunde ikke staae stille paa eet Sted, og trængte sig bleg og forstyrret ind mellem Folk. „Du gode Gud, tænkte han: — „hvis hun ikke kom idag . . .“ Synet af Tanja, Tanjas første Blik . . det var det, der fyldte ham med Angst, og som han længtes efter at faae overstaaet saa hurtigt som muligt . . . Og saa? Ja, saa maatte det gaae, som det vilde! . . Udover det havde han ikke længer nogen Plan, kunde han ikke længer indestaae for sig selv. Ordene fra igaar dirrede smertefuldt op i hans Erindring . . . Og i den Stemning skulde han tage imod Tanja! . . —

Endelig lød der en hæs, langtrukken Piben, man hørte en dump Larm, der blev tydeligere og tydeligere . . og Lokomotivet kom langsomt glidende frem henne ved Omdreiningen af Banen. Folk strømmede henimod

Toget, og Litvinov, der slæbte Fødderne efter sig ligesom en Dødsdømt, lod sig drage med af Skaren. I Vaggonvinduerne saaes Hoveder, Damehatte, og henne i et Vindu et vistende hvidt Lommetørklæde. Det var Kapitolina Markovna, der vistede med det. Hun havde faaet Die paa Litvinov, og han havde ogsaa kjendt hende. Toget holdt. Litvinov styrtede hen til Vaggondøren og lukkede den op: Tatjana stod ved Siden af Tanten og rakte ham Haanden, smilende og med Taarer i Dinene.

Han hjalp Damerne ud af Vognen, ønskede dem Velkommen med nogle usammenhængende, uthydelige Ord, og fik strax umaadelig travlt med at tage deres Garantisedler, skille dem af med deres Reisegods og Plaids, storme afsted for at faae fat i en Drager, og hente en Vogn: rundt omkring ham støiede og tumlede der en Mængde Mennesker, og deres Nærværelse, deres Støien og Skrigen gjorde ham godt. Tatjana havde stillet sig en Smule afsides, og stod og ventede med et roligt Smiil paa, at disse travle Forberedelser skulde faae Ende. Men Kapitolina Markovna var ikke istand til at staae stille et Øieblik; hun vilde endnu stadigvæk ikke troe sine egne Øine, at hun virkelig var i Baden-Baden. Pludselig raabte hun: „Gud, vore Parasoller? Tanja, hvor er vore Parasoller?" og glemte reent, at hun selv stod og holdt dem klemt fast under den ene Arm; derefter sagde hun høirøstet og omstændeligt Farvel til

en Dame, hun havde gjort Bekjendtskab med paa Veien fra Heidelberg til Baden-Baden. Damen var ingen Anden end Fru Suschantschikov, som vi jo allerede kjender. Hun var valfartet over til Gubarev i Heidelberg, og kom nu tilbage forsynet med „Instruktioner". Kapitolina Markovna havde en temmelig besynderlig, spraglet Mantille paa og en rund, svampeformet Reisehat, hvorunder hendes kortklippede, hvide Haar strittede uordenligt frem. Hun var lille, mager, rød i Ansigtet ovenpaa Reisen, og talte Russisk med en gjennemtrængende, syngende Akcent . . . Man lagde strax Mærke til hende.

Litvinov fik endelig pakket Tatjana og hendes Tante ind i en Vogn, og tog selv Plads ligeoverfor dem. Kudsken pidskede paa Hestene. Nu blev der da en Spørgen, man vexlede Haandtryk, smilte til hinanden, ønskede hinanden Velkommen . . Litvinov trak Veiret: det første Øieblik var lykkelig og vel overstaaet. Det lod ikke til, at Tatjana havde fundet noget Paafaldende ved hans Væsen; hun saae ligesaa freidigt og trohjertet paa ham, rødmede ligesaa indtagende og loe ligesaa godmodigt som ellers. Endelig besluttede han sig da ogsaa til at see freidigt og længe paa hende, og ikke blot flygtigt og stjaalent som hidtil, hvor hans Øine ikke rigtigt havde villet lystre ham. Han blev uvilkaarlig rørt, da han saae paa hende; det tillidsfulde, ubekymrede Udtryk i dette aabne, ærlige Ansigt piinte ham som

en forfærdelig Bebreidelse. „Endelig kommer Du, stakkels Pige: — Du, som jeg saa utaalmodigt har ventet og ønsket skulde komme, og som jeg vilde leve hele Livet sammen med . . endelig kommer Du . . Du stoler paa mig — og jeg . . jeg . . .“ Litvinov bøiede Hovedet; men Kapitolina Markovna lod ham ikke faae Tid til at falde i Tanker; hun formelig overdængede ham med Spørgsmaal.

— Hvad er det for en Bygning der . . den der med Seilerne? Hvor er det da, de spiller? Hvem er det, der gaaer? Nei, Tanja, Tanja, vil Du nu blot see, saadanne Krinoliner! Hvem er hun der? De fleste af de Damer, her er, er vel franske Damer fra Paris? Nei Du gode Gud, saadan en Hat! Det er vel Alt-sammen her ligesom i Paris? Men naturligviis er det frygtelig dyrt, ikke sandt? Aa, jeg gjorde underveis Bekjendtskab med saadan en mageløs, klog Dame! De kjender hende, Grigori Mikailovitsch, hun fortalte, hun havde truffet sammen med Dem henne hos en Russer, der nok ogsaa var et mageløs klogt Menneske. Hun lovede at komme op at besøge mig. Saadan som hun kunde expedere alle disse Aristokrater . . det var en reen Fornøielse at høre paa! Hvem er den Herre der med den hvide Knebelsbart? Kongen af Preussen? Tanja, Tanja, se dog, det er Kongen af Preussen! Hvadfornoget? er det ikke Kongen af Preussen? Den hollandske Gesandt? Jeg kan Ingen-

ting høre, Hjulene gjør saadant et Spektakel! Nei, saadanne deilige Træer!

— Ja, Tante, de er rigtignok deilige, bekræftede Tanja. — Og saa er Alt rundtomkring saa mageløs grønt og livligt . . ikke sandt, Grigori Mikailovitsch?

— Jo, meget livligt . . . mumlede han mellem Tænderne.

Vognen holdt endelig udenfor Hotellet. Litvinov fulgte Damerne op til de for dem bestemte Værelser, lovede at komme igjen om en Time, og gik ned paa sit eget Værelse. Han havde neppe sat Foden indenfor Døren, før den Troldom, der for et Øieblik var blevet trængt tilbage, igjen greb og betog ham. Her, i dette Værelse, herskede fra iaftes — Irina. Alting mindede om hende; om det saa var Luften, saa havde hun efterladt i den ligesom hemmelige Spor af sit Besøg. Litvinov følte igjen, at han var og blev hendes Slave. Han trak hendes Lommetørklæde frem, som han havde gjemt paa sit Bryst, og trykkede det til sine Læber: som en fiin Gift strømmede de glødende Erindringer gjennem alle hans Aarer. Han indsaae, at han havde ikke længer noget Valg, at der kunde ikke mere være Tale om at vende om; den rørte Stemning, som Synet af Tatjana havde sat ham i, smeltede, ligesom Snee over Ild, og hans Anger sivede bort . . sivede saa fuldstændig bort, saa ikke blot hans Sind blev roligt, men saa endog Mulig=

heden af at forstille sig, som han et Øieblik havde tænkt paa, ikke længer oprørte ham . . Kjærligheden, Irinas Kjælighed . . . den var nu hans Ret, hans Lov, hans Samvittighed . . . Den forsigtige, ellers saa betænksomme Litvinov tænkte ikke engang paa, hvordan han skulde slippe ud af denne Tilstand, hvis Afskyelighed og Unaturlighed han iøvrig lidt efter lidt lod til at føle mindre og mindre trykkende.

Der var endnu ikke gaaet en Time, før Opvarteren kom og bad Litvinov fra de to Damer, om han vilde uleilige sig ind i Samlingsværelset. Han fulgte med Budet, og traf Damerne allerede klædt paa til at gaae ud. De erklærede Begge, at de gjerne strax vilde ud at see sig lidt om i Baden, da Veiret var saa mageløs deiligt. Navnlig Kapitolina Markovna brændte af Utaalmodighed og blev endog en Smule gnaven, da hun hørte, at det endnu ikke var paa det Klokkeslet, hvor den fine Verden pleiede at samles udenfor Konversationshuset. Litvinov bød Tanten Armen, og den officielle Spadseretour begyndte. Tatjana gik ved Siden af Tanten og saae sig om med en vis rolig Nysgjerrighed; Kapitolina Markovna blev imidlertid ved at spørge. Rouletten, de distingverede Croupiers, som hun ganske sikkert paa ethvert andet Sted vilde have antaget for Ministre, deres Behændighed i at skovle Guld og Sølv ind paa det grønne Bord, de gamle Damer og sminkede Loretter, som sad og spillede

. . det Altsammen satte hende i stum Forbauselse. Hun glemte reent, at hun egenlig burde være blevet oprørt, stirrede sig Øinene ud af Hovedet for at faae seet Alting rigtig nøiagtigt, og foer sammen, hver Gang der blev raabt et nyt Numer op. De smaa Elfenbeenskuglers Snurren i Rouletskaalen gik hende til Marv og Been, og først da hun igjen var kommet ud under aaben Himmel, fik hun Kræfter til at drage et dybt Suk og til at betegne Hazard-spillet som en usædelig Opfindelse af Aristokratiet. Om Litvinovs Læber spillede der et stereotypt, ubehageligt Smiil, og han talte afbrudt og skjødesløst; man kunde see paa ham, at han var i daarligt Humør og kjedede sig . . . Han vendte sig om til Tatjana, og blev pludselig forlegen; hun saae opmærksomt paa ham og ligesom hun vilde spørge sig selv, hvad det var for et Indtryk, han gjorde paa hende. Han skyndte sig at nikke til hende, hun nikkede igjen og saae atter spørgende og anstrengt paa ham, som om han havde været meget længere borte fra hende, end han i Virkeligheden var. Litvinov førte Damerne bort fra Konversationshuset, skyndte sig forbi det russiske Træ, hvor allerede to Landsmandinder havde taget Plads, og dreiede ind paa den Vei, der førte til Lichtenthaler-Alleen. De var endnu ikke naaet hen til den, da han i det Fjerne opdagede Irina.

Hun kom lige henimod dem, sammen med sin Mand og Potugin. Litvinov blegnede, men gik dog

ikke stærkere til, og da han kom forbi hende, tog han stiltiende Hatten af. Hun hilste høfligt, men koldt, saae flygtigt hen paa Tatjana, og skyndte sig forbi . . . Ratmirov løftede igjen Hatten meget høit, og Potugin mumlede Noget mellem Tænderne.

— Hvem var den Dame? spurgte Tatjana pludselig. Hun havde lige til det Øieblik saagodtsom ikke lukket Munden op.

— Den Dame? gjentog Litvinov. — Den Dame, der gik forbi? Det var en Generalinde Ratmirov.

— En Russerinde?

— Ja.

— Har De gjort Bekjendtskab med hende her?

— Nei, jeg har kjendt hende længe.

— Hvor hun er smuk!

— Lagde Du Mærke til hendes Toilette? faldt Kapitolina Markovna ind. — Man kunde føde og klæde ti Familier et heelt Aar bare for de Penge, hendes Knipliger har kostet! Det var vel hendes Mand, der gik ved Siden af hende? spurgte hun Litvinov.

— Ja, det var.

— Han maa da være umaadelig rig.

— Jeg veed virkelig ikke, jeg troer det forresten ikke.

— Hvad Rang har han?

— Han er General.

— Saadanne Dine hun havde! sagde Tatjana: — og saadant et mærkværdigt Udtryk der var i dem;

det var paa engang drømmende og stikkende . . jeg har aldrig før seet saadant et Par Øine.

Litvinov svarede ikke; det forekom ham, at han igjen kunde mærke Tatjanas spørgende Blik hvile paa sig; men denne Gang tog han dog feil: hun gik og saae frem for sig, ned i Jorden.

— Men Du gode Gud! Hvad er dog det for et modbydeligt Fruentimmer, der kjører? udbrød pludselig Kapitolina Markovna, og pegede med Fingeren paa en lav char-à-banc, hvori et udfordrende, rødhaaret Fruentimmer med Opstoppernæse laae mageligt hen=strakt; hun var i et afstikkende elegant Toilette og havde lillà Strømper paa.

— Modbydeligt Fruentimmer! Tillad mig at gjøre Dem opmærksom paa, at det er den bekjendte Mademoiselle Cora.

— Hvem?

— Mademoiselle Cora, en berømt Pariserdame.

— Hun?! Den Mops! Hun er jo til at blive baade angst og bange for.

— Det har formodenlig ikke Saameget at sige.

Kapitolina Markovna slog Hænderne sammen.

— Nei, det Baden! sagde hun endelig. — Kan man sætte sig paa den Bænk der? Jeg er blevet en Smule træt.

— Hvorfor ikke, Kapitolina Markovna? . . . Bænke pleier jo i Reglen at være til at sidde paa.

— Ja, Gud maa vide, hvad man kan og ikke kan her hos Jer. I Paris, siger man f. Ex., staaer der ogsaa nok Bænke paa Boulevarderne, men det skal alligevel ikke være anstændigt at sidde paa dem.

Litvinov svarede ikke; han tænkte i det Øieblik kun paa, at nogle faa Skridt fra Bænken her havde han havt den afgjørende Samtale med Irina . . . Saa tænkte han ogsaa paa, at han idag havde seet en lille rød Plet paa hendes Kind . . .

Kapitolina Markovna satte sig paa Bænken, og Tatjana satte sig ved Siden af hende. Litvinov blev staaende midt i Alleen; ubevidst og gradviis trængte der sig Noget ind mellem ham og Tatjana . . eller maaskee det blot var Noget, han bildte sig ind? . . .

— Nei, det Fruentimmer! sagde Kapitolina Markovna, og rystede medlidende paa Hovedet. — Dersom man vilde sælge hendes Toilette, saa kunde man for de Penge, man fik ind, føde ikke blot ti, nei næsten hundrede Familier. Lagde De Mærke til, at hun havde Brillanter paa sit røde Haar, under Hatten? Brillanter om Formiddagen! Vil De tænke Dem, om Formiddagen!

— Hendes Haar er egenlig ikke rødt, sagde Litvinov: — hun farver det blot, fordi det er Mode saadan for Øieblikket.

Kapitolina Markovna slog igjen Hænderne sammen og faldt i Tanker.

— Nei, sagde hun saa lidt efter: — hos os, i Dresden, er der dog mere anstændigt; og det er saamænd blot, fordi vi ligger længere borte fra Paris. Mener De ikke ogsaa, Grigori Mikailovitsch?

— Jeg? svarede Litvinov, og tænkte ved sig selv: „Gud veed, hvad hun egenlig spørger om?" — Jeg? Jo naturlig . . naturligviis . .

Man hørte pludselig Fodtrin, og Potugin kom langsomt gaaende henimod Bænken.

— Goddag, Grigori Mikailovitsch, sagde han, og smilte og nikkede.

Litvinov skyndte sig at række ham Haanden.

— Godmorgen, godmorgen, Sosont Ivanovitsch. Jeg synes, jeg mødte Dem for et Øieblik siden her-henne i Alleen . . De var i Selskab . .

— Ja.

Potugin hilste ærbødigt paa Damerne.

— Tillad mig at præsentere Dem . . . Venner af mig, Familie, som lige er kommet hertil — Potugin, Sosont Ivanovitsch, der ligeledes opholder sig paa Gjennemreise her i Byen.

Damerne reiste sig lidt op fra deres Plads. Potugin bukkede igjen.

— Det er da en ligefrem „Rout", en Slags Selskabssal, dette Baden, begyndte Kapitolina Markovna med tynd Stemme; den stikkelige gamle Frøken var en heel Deel forlegen og umaadelig bange for,

at hun skulde komme til at gjøre en Buk: — Alverden anseer det jo for sin behagelige Pligt at have været her engang.

— Ja, ganske vist, Baden er et meget behageligt Sted, svarede Potugin og stjal sig til at see hen paa Tatjana: — det er et meget behageligt Sted.

— Ja, men saavidt jeg kan skjønne, saa er der dog noget vist Aristokratisk over det. Vi, jeg mener, jeg og min Niece her, har ellers boet hele Tiden i Dresden . . det er en meget interessant By; men dette her er jo ligefrem en „Rout".

„Hun lader til at synes godt om det Ord," tænkte Potugin. — Det er en meget træffende Bemærkning, sagde han høit: — men til Gjengjæld er her en mageløs smuk Natur, og man skal vanskeligt kunne træffe en mere malerisk Beliggenhed end Badens. Navnlig Deres Ledsagerinde vil vistnok vide at sætte Priis paa det . . ikke sandt, Frøken? tilføiede han, og henvendte sig denne Gang direkte til Tatjana.

Tatjana fæstede sine store, klare Øine paa Potugin. Hun lod ikke rigtig til at forstaae, hvad det var, man spurgte hende om, eller hvorfor Litvinov, strax den første Dag hun var her, havde ført hende sammen med denne fremmede Herre, der forresten saae klog og retskaffen ud og havde et høfligt og venligt Væsen.

— Ja, sagde hun endelig sagte: — her er meget smukt.

— De maa op ved det gamle Slot, vedblev Potugin: — men navnlig vil jeg raade Dem til at tage ud til Iburg.

— Det sachsiche Sveitz . . begyndte Kapitolina Markovna . . .

Pludselig lød der Hornmusik: det var den preussiske Militærmusik fra Rastadt, (i Aaret 1862 var Rastadt endnu Forbundsfæstning), som begyndte paa sin ugenlige Koncert i Pavillonen. Kapitolina Markovna reiste sig øieblikkelig.

— Ah, Musik . . Musik à la Conversation! sagde hun. — Lad os endelig komme derhen. Klokken er strax Fire, ikke sandt . . det er paa den Tid, Beaumonden pleier at samles.

— Jo, svarede Potugin: — det er den fine Verdens Promenadetid, og Musiken er fortræffelig.

— Saa vil vi ikke spilde Tiden længer. Kom, Tanja.

— Tillader De, jeg følger med? spurgte Potugin, til Litvinovs store Forbauselse: det faldt ham ikke et Øieblik ind, at Irina kunde have sendt Potugin hen til dem.

Kapitolina Markovna smidskede.

— Med største Fornøielse, M'sieur . . M'sieur . .

— Potugin . . supplerede han, og bød hende Armen. Litvinov rakte Tatjana Armen, og begge Parrene begav sig hen til Konversationshuset.

Potugin blev ved at konversere Kapitolina

Markovna. Litvinov derimod gik ved Siden af Tatjana og sagde ikke et eneste Ord; han smilte kun af og til, aldeles umotiveret, og trykkede sagte hendes Arm. Men der var Falskhed i det Tryk, og hun besvarede det ikke, og Litvinov var sig Falskheden bevidst: det var ikke, som i gamle Dage, Udtryk for den gjensidige Tillid hos to beslægtede Sjæle, der har knyttet sig sammen; det skulde nu blot træde istedetfor Ord, som han ikke kunde finde. Dette Unævnte, Uudtalte, der havde sneget sig ind imellem dem, voxede og slog Rod. Tatjana saae igjen opmærksomt og næsten gjennemtrængende paa ham.

Der indtraadte ingen Forandring i Forholdet henne foran Konversationshuset, hvor de alle Fire havde taget Plads ved et lille Bord . . der var kun den Forskjel, at Mængdens geskæftige Støi og Musikens Skingren og Brusen gjorde Litvinovs Taushed mere forstaaelig. Kapitolina Markovna var aldeles ude af sig selv; Potugin kunde neppe nok faae Tid til at besvare alle de Spørgsmaal, hun kom med, og tilfredsstille hendes Nysgjerrighed. Til alt Held for ham dukkede den magre Suchantschikov med de uafladeligt rullende Øine pludselig op mellem den forbistrømmende Menneskemasse. Kapitolina Markovna kjendte hende strax, og bad hende komme hen at sætte sig hos dem . . og saa brød der en formelig Ordstorm løs.

Potugin vendte sig om til Tatjana og indledte i en dæmpet og blød Tone en Samtale med hende. Han bøiede Ansigtet en Smule over imod hende; Udtrykket i det var venligt, og hun undrede sig selv over, saa ugeneert og aabent hun svarede paa hans Spørgsmaal; det gjorde hende godt at have denne Fremmede at tale med, medens Litvinov stadigvæk sad stiv og stille og med det samme tørre og uhyggelige Smiil om Munden.

Imidlertid var det blevet Spisetid. Musiken taug, og Mængden begyndte at skilles ad. Kapitolina Markovna tog en øm Afsked med Suchantschikov. Hun nærede stor Agtelse for denne Dame, skjøndt hun senere sagde til sin Niece, at Fru Suchantschikov dog var altfor irriteret, men til Gjengjæld da ogsaa havde Noget at fortælle om Alle og alt Muligt! „Ja ja, vi skal dog virkelig have anskaffet en Symaskine, naar Brylluppet er overstaaet." — Potugin bukkede og sagde Farvel; Litvinov førte sine Damer hjem. Da han kom ind i Hotellet, blev der leveret ham en Billet; han gik et Par Skridt afsides, og rev i en Fart Konvoluten op. Paa et lille Stykke Velinpapir stod der skrevet med Blyant og i Hast følgende Ord: „Kom et Øieblik hen til mig i Aften Kl. Syv. Blot et Øieblik, jeg bønfalder Dem derom. Irina." Litvinov stak Billetten i Lommen, vendte sig om og smilte igjen . . over hvad? og til hvem? Tatjana

stod og vendte Ryggen til ham. — De spiste til Middag ved table d'hôte. Litvinov sad imellem Kapitolina Markovna og Tatjana, og var ganske mærkværdig oplagt; han talte og fortalte Anekdoter og skjænkede Vin for sig selv og Damerne. Han var saa livlig og ugeneert, saa en fransk Infanteri-officeer fra Strasbourg, med Knebelsbarter og Fip-skæg à la Napoléon III, der sad ligeoverfor dem, ansaae det for muligt at blande sig i Samtalen og at udbringe en Toast a la santé des belles Moscovites. — Da de havde spiist, fulgte Litvinov Damerne op paa deres Værelse, stod nogle Øieblik henne ved Vinduet og lod til at være faldet i Tanker, og erklærede saa pludselig, at han havde Forretninger, saa han var nødt til at gaae, men at han bestemt vilde komme igjen om Aftenen. Tatjana sagde Ingenting, men blegnede og saae stivt frem for sig. Kapitolina Markovna havde for Skik at tage sig en lille Middagsluur; Tatjana vidste, at Litvinov kjendte den gamle Tantes Vane, og da han endnu ikke havde været alene sammen med hende, efter at hun var kommet, havde hun tænkt, at han vilde benytte sig af denne Leilighed og blive og tale oprigtigt og fortroligt med hende. Og saa gaaer han sin Vei? Hvad skal det sige? Og i det Hele taget . . . hele hans Maade at være paa idag . . .

Litvinov havde meget travlt med at komme afsted

og biede ikke paa mulige Indvendinger; Kapitolina Markovna lagde sig paa Sofaen, trak Veiret dybt et Par Gange, sukkede træt, og faldt saa strax isøvn; Tatjana gik hen i en Krog og satte sig paa en Stol og lagde Armene overkors over Brystet.

Nittende Kapitel.

Litvinov løb rask op ad „Hotel de l'Europes" Trappe. En lille trettenaars Pige med et forslagent Kalmukansigt, som formodenlig var sat til at passe paa, naar han kom, tog imod ham med de Ord: „Værsaagod at gaae herind, Irina Pavlovna vil strax være her." Han saae forundret paa hende. Hun gjentog smilende: „Værsaagod, vil De gaae herind," lukkede Døren op til et lille Kammer, der laae ligeoverfor Irinas Soveværelse og var fuldt af Kufferter og Vadsække, og skyndte sig saa ud igjen og trak Døren forsigtigt til efter sig. Litvinov havde neppe nok faaet Tid til at see sig om, før Døren atter blev stødt op, og Irina kom ind . . i et rosenrødt Baltoilette og med Perler om Halsen og paa Haaret. Hun foer hen til ham, greb begge hans Hænder, og blev et Par Minuter staaende foran ham, uden at sige et Ord; hendes Øine straalede og Barmen bølgede, som om hun lige var steget op til Toppen af et høit Bjerg.

— Jeg kunde ikke tage imod Dem . . derinde . .

hviskede hun forpustet: — vi er bedt ud til Middag og skal strax afsted; men jeg maatte see Dem et Øieblik, før jeg tog derhen. Det var vel Deres Forlovede, jeg mødte Dem med idag?

— Ja, det var min Forlovede, sagde Litvinov, og lagde særlig Eftertryk paa Ordet „var".

— Naa, jeg vilde see Dem et Øieblik, for at sige Dem, at De maa betragte Dem som fuldstændig fri, at Alt, hvad der skete iaftes, paa ingen mulig Maade maa forandre Deres Beslutning . .

— Irina! udbrød Litvinov: — hvorfor siger Du det til mig?

Han næsten raabte disse Ord, og med et Udtryk af den meest hensynsløse Lidenskab. Irina lukkede et Øieblik uvilkaarligt Øinene.

— O, min Elskede! aandede hun endnu mere dæmpet og ligesom uimodstaaelig revet hen: — Du veed ikke, hvor jeg elsker Dig; men igaar betalte jeg kun en gammel Gjæld . . ak! Min Ungdom kunde jeg ikke offre Dig, saadan som jeg helst vilde, . . . men jeg har heller ikke paalagt Dig Pligter, min Elskede, jeg har ikke taget Løfter af Dig. Gjør, som Du selv vil, Du er fri som Vinden, og er ikke bundet ved Nogetsomhelst, nei, ikke ved Nogetsomhelst!

— Men jeg kan ikke leve uden Dig, Irina, afbrød Litvinov hende iilsomt . . denne Gang talte han ogsaa ganske sagte: — fra igaar af tilhører jeg

Dig for evig . . . Jeg kan kun aande ved dine Fødder . . .

Han pressede heftigt sit Ansigt mod hendes Hænder. Irina saae ned paa hans bøiede Hoved.

— Saa skal Du ogsaa vide, sagde hun: — at jeg er parat til Alt, at Ingen og Intet formaaer at holde mig tilbage mere. Siig selv, og jeg følger med Dig. Jeg tilhører ogsaa Dig for evig . . kun Dig.

Der blev banket forsigtigt paa Døren. Irina bøiede sig ned over ham og hviskede: — Kun Dig .. Farvel! — Litvinov kunde mærke hendes Aande paa sit Haar og Kysset af hendes Læber. Da han løftede Hovedet, var hun ikke længer inde i Kammeret; han hørte hendes Kjole rasle ude i Korridoren, og Ratmirov kalde: „Eh bien! Vous ne venez pas?“

Litvinov satte sig paa en stor Kuffert, og skjulte Ansigtet i sine Hænder. En fiin, frisk Duft strømmede ham imøde . . . hun havde holdt hans Hænder inden i sine. „Det er for Meget . . altfor Meget . .“ tænkte han. Den lille Pige kom ind i Værelset, og smilte igjen af hans urolige Diekast og sagde: — Gaa nu Deres Vei, før . . .

Litvinov reiste sig, og forlod Hotellet. Der kunde naturligviis ikke være Tale om at gaae lige hjem, hans Sind maatte først have Tid til at komme i Ro. Hans Hjerte bankede voldsomt og uregelmæssigt; det var, ligesom Jorden gled bort under hans Fødder.

Han dreiede igjen hen mod Lichtenthaleralleen. Det stod klart for ham, at det afgjørende Øieblik nærmede sig, at al Opsættelse, Hemmelighedskræmmeri og Smutten=fra=det nu var umulig, og at det nødvendigviis maatte komme til en Forklaring mellem ham og Tat=jana. Han tænkte paa, saadan som hun nu sad der=hjemme, stille og ubevægelig, og ventede paa ham . . han havde en Slags Anelse om, hvad han vilde sige til hende; men hvordan skulde han faae begyndt? Han gav Afkald paa sin veloverveiede og lykkelige Fremtid, han vidste, at han styrtede sig hovedkulds i en Af=grund, som han ikke engang havde Mod til at see ned i . . men det var ikke det, der gjorde ham urolig. Den Sag var nu eengang afgjort; men hvordan skulde han kunne træde frem for sin Dommer? Og dersom det endda havde været en rigtig Dommer . . en Engel med flammende Sværd: det vilde have været langt lettere for hans brødebetyngede Hjerte . . men nu var det ham, der skulde løfte Kniven og støde til . . . Forfærdeligt! Eller skulde han vende om, re=signere, benytte den Frihed, man tilbyder ham . . . Nei, nei! saa heller døe! Frihed! Hvad skulde han med denne elendige Frihed? . . . Nei, ligge slængt hen i Støvet og vente paa disse Dines vidunderlige Blik . .

— Grigori Mikailovitsch! lød det i en bedrøvet Tone lige ved Siden af ham, og en tung Haand lagde sig paa hans Skulder.

Han foer ſammen, vendte ſig om . . . det var Potugin.

— Undſkyld, Grigori Mikailovitſch, begyndte Potugin paa ſin ſædvanlige Maade: — jeg forſtyrrer maaſkee; men da jeg tilfældigviis fik Die paa Dem, tænkte jeg . . Forreſten . . hvis jeg generer Dem . .

— Tvertimod, det glæder mig meget, mumlede Litvinov mellem Tænderne.

Potugin gik videre ved Siden af ham.

— En ſmuk Aften iaften! begyndte han: — ſaa varmt det er! Har De ſpadſeret her længe?

— Nei.

— Naa, det var da ogſaa et Spørgsmaal af mig! Jeg ſaae Dem jo for et Øieblik ſiden komme ud fra „Hotel de l'Europe".

— De har altſaa fulgt efter mig?

— Ja.

— Har De Noget at ſige mig?

— Ja, ſvarede Potugin, neppe hørligt.

Litvinov ſtod ſtille og ſaae paa ſin ubudne Ledſager. Potugin var bleg, og hans Blik flakkede uſikkert om; i hans forſtyrrede Træk. var der et Udtryk ſom af en dybtfølt, gammel, ulægelig Smerte.

— Hvad er det da, De vil ſige mig? ſpurgte Litvinov langſomt, og gik videre.

— Undſkyld . . . Derſom De ikke har Noget

imod det, saa lad os sætte os her paa denne Bænk. Det er mere bekvemt.

— Det lader jo næsten til at være en heel Hemmelighed, sagde Litvinov, og satte sig ved Siden af ham. — De seer virkelig heelt daarlig ud, Sofont Ivanovitsch.

— Nei . . . jeg feiler Ingenting, og der er heller ikke noget Hemmeligt ved det, jeg vil sige Dem. Jeg vilde egenlig kun fortælle Dem, hvad Indtryk . . Deres Forlovede har gjort paa mig . . ja, for det var vel Deres Forlovede? . . jeg mener den unge Dame, som De præsenterede mig for idag. Jeg maa sige Dem, at jeg aldrig i mit Liv har seet en saa indtagende ung Pige. Hun lader til at have et Hjerte som det pure Guld, en rigtig englelig Sjæl.

Potugin udtalte disse Ord med den samme bittre, bedrøvede Betoning som før, saa endog Litvinov maatte lægge Mærke til den Modsætning, der var mellem hans Ord og Udtrykket i hans Ansigt.

— De bedømmer Tatjana Petrovna fuldstændig korrekt, begyndte Litvinov: — skjøndt jeg rigtignok er noget forbauset . . . for det Første over, at De veed, hvad Forhold jeg staaer i til denne unge Dame, og dernæst over, at De i saadan en Fart har kunnet skaffe Dem Indblik i hendes Karakteer. Hun har virkelig et Hjerte som Guld; men tillad mig at spørge Dem: var det det, De vilde tale med mig om?

— Man er strax paa det Rene med, hvordan hun er, sagde Potugin, ligesom for at undgaae at komme til at svare paa det sidste Spørgsmaal: — blot man har seet hende en eneste Gang. Hun fortjener al mulig Lykke her i Verden, og det er en misundelsesværdig Lod, den Mand har, der skal skabe hende den. Gid han maa vise sig sin Skæbne værdig!

Litvinov rynkede Øienbrynene lidt.

— Undskyld, Sosont Ivanovitsch, sagde han: — men det forekommer mig virkelig, at denne Samtale er noget besynderlig . . . Jeg kunde forresten have Lyst til at vide, om den Hentydning, der laae i Deres sidste Ord, skulde referere sig til mig?

Potugin svarede ikke strax; det var aabenbart, at han kæmpede med sig selv.

— Enten, begyndte han endelig: — har jeg taget aldeles feil af Dem, Grigori Mikailovitsch, eller ogsaa er De Mand for at kunne taale at høre Sandheden, fra hvem og i hvad Form den saa end møder Dem. Jeg sagde Dem for et Øieblik siden, at jeg havde seet, hvor De kom fra.

— Naa ja, fra Hotel de l'Europe. Hvad mærkeligt er der ved det?

— Jeg veed ogsaa, hvem De saae og talte med der.

— Ja saa?

— De talte med Madame Ratmirov.

— Ja, jeg var oppe hos hende. Og hvad saa?

— Og hvad saa? . . De, Tatjana Petrovnas Forlovede, besøger Madame Ratmirov, som De elsker . . og som elsker Dem igjen . .

Litvinov sprang op fra Bænken; Blodet foer ham til Hovedet.

— Hvad skal det sige? fik han endelig presset frem i en forbittret Tone: — er det en daarligt anbragt Spøg, eller er det Spioneri? Tør jeg bede Dem forklare Dem.

Potugin saae bedrøvet paa ham.

— Aa, De skal ikke fare op, Grigori Mikailovitsch, mig kan De ikke saare. Det var ikke for at krænke Dem, jeg bad Dem om en Samtale, og jeg er meget langt fra at ville spøge i dette Øieblik.

— Maaskee, maaskee. Jeg vil gjerne troe, at De kun har de bedste og redeligste Hensigter; men jeg maa alligevel tillade mig at spørge Dem om, med hvad Ret De blander Dem i et fremmed Menneskes huslige Anliggender og indre Liv, og hvad der foranlediger Dem til saa tillidsfuldt at udgive Deres . . Deres Opfindelse for Sandhed?

— Min Opfindelse! Nei, hvis den ikke havde været Andet, saa vilde De ikke være blevet saa vred. Og hvad min „Ret" angaaer, saa har jeg endnu aldrig hørt, at et Menneske har gjort sig selv det

Spørgsmaal, om han ogsaa havde „Ret“ til at give En, der var ifærd med at drukne, en Haandsrækning.

— Jeg er meget rørt over, at De viser mig saamegen Omhu, faldt Litvinov hidsigt ind: — men jeg trænger aldeles ikke til den, og jeg anseer alle disse smukke Fraser om: saadan som Verdensdamerne styrter uerfarne unge Mænd i Fordærvelse, og om den fine Verdens Usædelighed o. s. v., jeg anseer Alt det, siger jeg, kun for Fraser, som jeg i en vis Forstand foragter. Jeg beder Dem derfor om ikke at anstrenge Dem til ingen Nytte ved at udstrække Deres frelsende Haand, men blot ganske roligt lade mig drukne.

Potugin saae igjen op paa Litvinov; han trak Veiret tungt, og hans Læber skjælvede krampagtigt.

— Men saa see dog paa mig, unge Mand! fik han endelig sagt, og slog sig for Brystet. — Seer jeg da virkelig ud som en selvtilfreds Hverdags-Moralist, som en salvelsesfuld Prædikant! Kan De ikke forstaae, at af blot og bar Deltagelse for Dem — den være saa saa stærk, den være vil — kunde det aldrig have faldet mig ind at spilde et eneste Ord eller (hvad der er mig det Ubehageligste af Verden) give Dem Anledning til at beskylde mig for at være indiskret og paatrængende? Kan De ikke indsee, at der her er noget ganske Andet med i Spillet, at De har en fortvivlet, ulykkelig, ødelagt Mand for

Dem, uigjenkaldelig ødelagt, ved den selvsamme Følelse, som han gjerne vilde advare Dem imod . . og ved den selvsamme Kvinde.

Litvinov veg et Skridt tilbage.

— Hvad siger De?! De . . Sosont Ivanovitsch! Men Belsky . . . Barnet?

— Ak, tal ikke derom! Det er en hemmelighedsfuld, forfærdelig Historie . . som jeg ikke ønsker at meddele Dem. Belsky har jeg neppe nok kjendt, Barnet er ikke mit eget, jeg har kun taget Alt det paa mig, fordi hun ønskede det, fordi det kunde gavne hende. Hvad troer De ogsaa, jeg ellers skulde være her for, i dette modbydelige Baden? Og til Syvende og sidst, troede De virkelig, kunde De blot et eneste Øieblik antage, at jeg advarede Dem af Hengivenhed for Dem? Det gjør mig ondt for den brave, elskværdige Pige, Deres Forlovede mener jeg: men hvad kommer hendes Fremtid mig ved, hvad kommer De begge To mig ved? . . Det er den Anden, jeg er ængstelig for, det er for hendes Lykke, jeg er bange.

— Det er altfor megen Ære, De viser mig, Hr. Potugin, begyndte Litvinov: — men da vi, efter Deres egne Ord at dømme, lader til at befinde os i samme Situation, kunde jeg næsten fristes til at spørge Dem, hvorfor De ikke holder alle disse Foredrag for Dem selv? Det forekommer mig, at Deres Angst

snarere skriver sig fra en anden Følelse end just fra den, De nævnede.

— Skinsyge, mener De vel! Ak, unge Mand, unge Mand; De skulde skamme Dem ved at tage Deres Tilflugt til Forstillelse og List, De skulde skamme Dem ved ikke at ville forstaae, hvad det er for en fortærende Kval, der taler ud af mig. Nei, vi befinder os ikke i samme Situation. Jeg er en gammel, latterlig, fuldstændig uskadelig Særling .. og De! Men det nytter jo ikke at tale derom! De vilde ikke et eneste Øieblik paatage Dem den Rolle, som jeg spiller, og spiller med et taknemligt Hjerte! Skinsyge? Nei, den, der ikke har en Gnist af Haab mere, han er ikke skinsyg; og desuden, tro De mig, De vilde ikke have været den Første, som kunde have vakt den Følelse hos mig. Nei, jeg er bange for hendes Skyld . . kan De dog ikke forstaae mig: for hendes Skyld. Hvor kunde jeg forudsee, dengang hun sendte mig hen til Dem, at hendes Anger, der var saa levende, vilde føre hende saa vidt!

— Tillad mig, Sosont Ivanovitsch, De lader til at vide . .

— Jeg veed Intet og veed Alt. Jeg veed, tilføiede han, og vendte Hovedet til den anden Side: — jeg veed, hvor hun var henne igaar. Men hun er nu ikke til at standse mere; hun er ligesom en Steen, der er kastet i Vandet, og som saa nødvendigviis maa

gaae tilbunds. Det vilde være endnu taabeligere af mig at troe, at mine Ord skulde kunne faae Dem til at standse øieblikkelig . . faae Dem til at standse, naar saadan en Kvinde . . Men nok om den Sag. Jeg kunde ikke Andet, det er min eneste Undskyldning. Og saa . . hvem kan vide . . og hvorfor skulde man ikke vove et Forsøg? Maaskee tænker De Dem lidt om, maaskee et af mine Ord rammer Deres Hjerte, og De vil hverken gjøre Dem selv, eller hende, eller Deres fortræffelige Forlovede ulykkelig . . . Nei, lad blot være at blive vred og at stampe i Jorden! Hvad skulde jeg være bange for, hvad Hensyn skulde jeg tage? Det er hverken Skinsyge eller Ærgrelse, der taler ud af mig . . . Jeg vil gjerne falde paa Knæ for Dem, jeg vil tigge Dem . . . — Forresten, levvel! De skal ikke være bange, det bliver mellem os, hvad vi her har talt om. Jeg vilde kun Deres Vel!

Potugin gik ned ad Alleen, og forsvandt strax efter i det frembrydende Mørke . . . Litvinov lod ham gaae uden at søge at holde ham tilbage.

„En hemmelighedsfuld, forfærdelig Historie," havde Potugin sagt til Litvinov, og han havde ikke villet fortælle ham den. Saa lad da ogsaa os kun berøre den med et Par Ord.

For omtrent otte Aar siden var Potugin af Ministeriet blevet adjungeret Grev Reisenbach. Det var om Sommeren. Potugin tog hyppigt i Forretningsanlig-

gender ud paa Grevens Gods og blev der ofte flere Dage ad Gangen. Irina boede dengang hos Greven. Hun var aldrig stolt eller tilbageholden overfor Laverestillede, saa Grevinden gjorde hende ideligt bittre Bebreidelser for hendes upassende, provindsielle Familiaritet. Irina opdagede snart, at der stak et godt Hoved i den beskedne Embedsmand. Hun talte gjerne og tidt med ham . . og han . . han forelskede sig i hende, inderligt, lidenskabeligt, hemmeligt . . „ganske hemmeligt", tænkte han. Sommeren gik. Greven havde ikke længer Brug for nogen Medhjælper. Potugin tabte Irina af Syne, men kunde ikke glemme hende igjen. Tre Aar efter fik han pludselig en Indbydelse fra en Dame, som han kun kjendte meget flygtigt. Damen vred sig i Førstningen ved at rykke ud med Sproget, tog saa det Løfte af ham, at han vilde bevare i ubrødelig Taushed, hvad hun meddelte ham, og foreslog ham endelig at ægte en ung Pige, som indtog en fremragende Plads i den fine Verden og for hvem et Giftermaal var blevet en Nødvendighed. Hun hentydede kun meget løseligt til, hvem den unge Pige var, men lovede Potugin Penge, mange Penge. Han blev ikke fornærmet eller vred . . . Forbauselsen kvalte hans Forbittrelse . . . men forkastede naturligviis Forslaget. Saa rakte Damen ham en Billet fra . . . Irina. „De er et ædelt og godt Menneske, skrev hun: — og jeg veed, De vil gjøre Alt for mig, hvad der staaer i Deres Magt. Jeg beder Dem bringe

dette Offer for min Skyld. De frelser derved en Person, som er mig dyrebar. Ved at frelse hende, frelser De ogsaa mig. Spørg ikke om, hvordan det ellers hænger sammen. Jeg havde aldrig kunnet bekvemme mig til at rette saadan en Bøn til nogensomhelst Anden; kun Dem strækker jeg Hænderne ud imod og beder: gjør det for min Skyld." Potugin faldt i Tanker og sagde, at han unægtelig vilde gjøre Meget for Irina Pavlovna, men at han dog i dette Tilfælde maatte høre Ønsket af hendes egen Mund. Sammenkomsten fandt Sted endnu samme Aften; den varede ikke længe, og den omtalte Dame var den Eneste, der fik Noget at vide derom. Irina havde dengang allerede forladt Grev Reisenbachs Huus.

— Hvorfor har De netop henvendt Dem til mig? spurgte Potugin Irina.

Hun begyndte at udbrede sig om hans ædle Egenskaber, men taug pludselig:

— Nei, udbrød hun: — Dem maa jeg sige Sandheden. Jeg vidste, jeg veed, at De elsker mig, og derfor har jeg besluttet mig til . . . — Saa fortalte hun ham hele Historien . . .

Elise Belsky var en Fader- og Moderløs; hendes Familie holdt ikke af hende og spekulerede paa hendes Arv . . . der ventede hende en sørgelig Skæbne. Potugin saae længe paa Irina uden at sige Noget, og indvilligede endelig. Hun brast i Graad og kastede

sig hulkende om hans Hals. Han græd ogsaa . . men det var en anden Slags Taarer end hendes . . . Forberedelserne til det hemmelige Bryllup var allerede i fuld Gang, en mægtig Haand, den mægtigste i hele Landet, havde fjernet alle Hindringer . . . saa ind= traf der en Sygdom . . der blev født en Datter . . og saa tog Moderen Gift. Hvad skulde der nu blive af Barnet? Potugin modtog det . . af Irinas Hænder, og tog det til sig.

En forfærdelig, hemmelighedsfuld Historie. — Videre, Læser, videre!

Der gik over en Time, før Litvinov besluttede sig til at vende tilbage til det Hotel, hvor han boede. Han var allerede lige i Nærheden af det, da han pludselig hørte Skridt bagved sig. Det lød, som om En haardnakket blev ved at forfølge ham; saasnart han selv fremskyndede sin Gang, gik den Anden ogsaa stær= kere til. Henne under en Gadelygte vendte Litvinov sig om og saae, at det var General Ratmirov. Med hvidt Halstørklæde paa, med den elegante Paletot slaaet tilside og med en Række Smaastjerner og Smaa= kors hængende i en Kjæde i et af Knaphullerne paa Kjolen, gik Generalen hjem fra Middagsselskabet, alene. Der laae saadan en Foragt, saadant et Had i det sikkre og uforskammede Blik, han fæstede paa Litvinov, og hele hans Holdning var saa udfordrende, saa Lit= vinov ansaae det for sin Pligt at tage sig sammen og

gaae ham imøde, der maatte saa komme, hvad der vilde. Da Generalen imidlertid saae Litvinov lige=overfor sig, skiftede pludselig Udtrykket i hans Ansigt: den velbekjendte smilende Fornemhed kom igjen for en Dag, og hans høire Haand, der stak i en lys lilla Handske, løftede den funklende nye Hat høit iveiret. Litvinov besvarede stiltiende Hilsnen, og saa gik Hver sin Vei.

„Han lader til at have mærket Noget", tænkte Litvinov. — „Dersom det endda . . havde været en Anden", tænkte Generalen.

Dengang Litvinov kom ind i Stuen, sad Tatjana og spillede Piquet med Tanten.

— Naa, det maa jeg saamænd sige, Du er en net Fyr! raabte Kapitolina Markovna til ham, og kastede Kortene paa Bordet. — Det er første Dag, vi er her, og saa bliver han ude hele Aftenen. Vi har siddet og ventet og ventet . . og skjændt og skjændt . .

— Jeg har Ingenting sagt, kjære Tante, bemær=kede Tatjana.

— Aa, Du er jo ogsaa den personificerede Taal=modighed! Fy, skam Dem, min Herre! Er De en forlovet Mand?!

Litvinov stammede nogle Undskyldninger, og satte sig hen til Bordet.

— Hvorfor har De holdt op at spille? spurgte han lidt efter.

— Det var ogsaa et Spørgsmaal! Vi satte os til at spille, fordi vi kjedede os, og ikke vidste, hvad vi skulde fordrive Tiden med . . Men nu er De her jo.

— Dersom De har Lyst til at høre Aftenmusiken, saa vil jeg med Fornøielse følge Dem derhen.

Kapitolina Markovna saae paa sin Niece.

— Ja, lad os gaae, Tante, sagde Tatjana: — jeg er parat. Men gjorde vi forresten ikke bedre i at blive hjemme?

— Jo Du har Ret. Lad os paa god, gammel russisk Viis, ligesom vi pleier at gjøre hjemme i Moskva, drikke vor The rundt om Themaskinen, og snakke rigtigt ud af Posen med hinanden. Vi har jo slet ikke faaet os en ordenlig Pasziar endnu.

Litvinov bestilte Theen, men Pasziaren vilde det ikke rigtig gaae med. Han følte hele Tiden Samvittighedsnag; hvad han saa end talte om, havde han en Fornemmelse, som om han løi, og som om Tatjana greb ham i det. Hun gjorde imidlertid Indtryk af at være aldeles uforandret og var tilsyneladende ugeneert . . kun hvilede hendes Blik aldrig ret længe ad Gangen paa Litvinov, men streifede ham blot med ligesom ængstelig Medlidenhed, og hun var blegere end ellers, meget blegere.

Kapitolina Markovna spurgte hende, om hun havde Hovedpine?

Tatjana vilde først svare Nei, men betænkte sig og sagde: — Ja, lidt.

— Det er rimeligviis ovenpaa Reisen, bemærkede Litvinov, og blev rød i Hovedet af Undseelse.

— Ja, ovenpaa Reisen, gjentog hun, og hendes Blik streifede ham igjen.

— Du trænger til at hvile Dig, Tanietschka.

— Jeg gaaer ogsaa snart iseng, Tante.

Paa Bordet laae der en lille „Guide des voyageurs“. Litvinov gav sig til at læse Beskrivelsen af Badens Omegn op for Damerne.

— Ja, det kan Altsammen være meget rart, afbrød Kapitolina Markovna ham: — men der er een Ting, vi maa sørge for, vi ikke glemmer: man siger, at Lærredet skal være saa mageløs billigt her,.. jeg mener, man kunde kjøbe ind til Udstyret med det Samme, vi er her.

Tatjana slog Øinene ned.

— Der er god Tid, kjære Tante. De tænker aldrig paa Dem selv, og De maa dog nødvendigviis have kjøbt Dem en ny Kjole. De seer jo selv, saa elegant alle Mennesker gaaer klædt her.

— Hvor vil Du hen, min Pige?! hvad skulde jeg pynte mig for? Ja, hvis jeg var saadan en Skjønhed

som Deres Bekjendt, Grigori Mikailovitsch . . hvad var det nu, hun hed?

— Hvad for en Bekjendt?

— Hende, vi mødte idag.

— Naa, hende! svarede Litvinov med paatagen Ligegyldighed, og blev igjen skamfuld og næsten foragtede sig selv. „Nei, tænkte han: — paa den Maade kan det ikke blive ved at gaae."

Han sad ved Siden af sin Forlovede, og tæt, ganske tæt op til hende, i hans Brystlomme, laae Irinas Lommetørklæde.

Kapitolina Markovna gik et Øieblik ind i det andet Værelse.

— Tanja! fik han endelig sagt. Det var første Gang i Løbet af den Dag, han kaldte hende saaledes.

Hun vendte sig om til ham.

— Jeg . . jeg har noget meget Vigtigt at sige Dem.

— Ah! Virkelig? Naar? Strax?

— Nei, imorgen.

— Ah, imorgen. Godt.

Litvinov blev pludselig greben af usigelig Medlidenhed. Han tog Tatjanas Haand og kyssede den ydmygt, som en Forbryder: det gav et Stik i hendes Hjerte, og Kysset glædede hende ikke.

Om Natten, da Kl. var henad To, løftede Kapitolina Markovna, der laae i Værelse sammen

med sin Niece, pludselig Hovedet op fra Puden og lyttede.

— Tanja, sagde hun sagte: — græder Du?

Tatjana svarede ikke strax.

— Nei, Tante, sagde hun saa med sin milde Stemme: — det er blot en Smule Snue.

Tyvende Kapitel.

„Hvorfor sagde jeg det til hende?" tænkte Litvinov næste Morgen, medens han sad henne ved Vinduet i sit Værelse. Han trak ærgerligt paa Skuldrene: han havde kun sagt de Ord til Tatjana, fordi han vilde afskjære sig selv enhver Mulighed til at gjøre et Tilbagetog. I Vinduskarmen laae der en Billet fra Irina; hun bad ham komme hen til hende Kl. Tolv. Potugins Ord fra den foregaaende Dag dukkede atter og atter op i hans Erindring; de blev ved at lyde i hans Øren, som et ulykkespaaende, skjøndt svagt og dumpt Ekko; de irriterede ham, men han kunde dog ikke blive dem kvit. Det bankede paa Døren.

— Wer da? spurgte Litvinov.

— Aha! De er hjemme! Luk op! lød det med Bindassovs hæse Bas.

Dørgrebet knirkede.

Litvinov blev bleg af Raseri.

— Jeg er ikke hjemme, sagde han skarpt.

— Er De ikke hjemme? Hvad skal det sige?

— De hører jo: der er Ingen hjemme; gaa Deres Vei!

— Det var jo rart! Og jeg vilde have laant nogle Penge af ham, brummede Bindasſov, men forføiede ſig dog bort .... ſom ſædvanligt med trampende Trin.

Litvinov kunde havt Lyſt til at fare ud og hjælpe den modbydelige Slyngel med at komme hurtigere ned ad Trappen. De ſidſte Dages Begivenheder havde taget ſtærkt paa hans Nerver: han var lige paa Nippet til ... at give ſig til at græde. Han drak et Glas koldt Vand, lukkede — uden ſelv at vide hvorfor — alle ſine Skuffer af, og gik op til Tatjana.

Hun var alene. Kapitolina Markovna var gaaet i Butiker for at gjøre Indkjøb. Tatjana ſad i Sofaen og havde en Bog i Hænderne; men hun læſte ikke i den og vidſte rimeligvis ikke engang, hvad det var for en Bog. Hun rørte ſig ikke; men hendes Hjerte bankede voldſomt, og hendes lille hvide Halskrave vuggede tydeligt op og ned.

Litvinov blev forlegen. Han ſatte ſig imidlertid hen ved Siden af hende, og ſagde ſmilende Goddag; hun ſvarede ikke et Ord, men ſmilte ligeledes. Dengang han kom ind, havde hun hilſt høfligt, men ikke kjærligt, og uden at ſee paa ham. Han gav hende Haanden; hun rakte ham ſine iskolde Fingre, men traf dem ſtrax til ſig, og tog igjen ſin Bog.

Litvinov følte, at det vilde være at saare Tatjana, dersom han begyndte med at tale om ligegyldige Ting. Som sædvanligt fordrede hun Intet, men hele hendes Holdning og Mine syntes at sige: „jeg venter, jeg venter". Han maatte holde sit Løfte. Men skjøndt han ikke havde tænkt paa Andet hele den foregaaende Nat, kunde han ikke finde Ord til at indlede Samtalen og vidste ikke, hvordan han skulde faae brudt den piinlige Taushed.

— Jeg sagde igaar, Tatjana, begyndte han endelig: — at jeg havde noget Vigtigt at meddele Dem (i Dresden havde han, naar de sad saadan fortroligt sammen, sagt Du til hende; men det kunde der ikke længer være Tale om). Jeg er parat til at gjøre det, men jeg vil blot iforveien bede Dem om ikke at blive vred paa mig og at være overbeviist om, at mine Følelser . . . .

Han taug; det var, ligesom Struben snøredes sammen paa ham. Tatjana rørte sig stadigvæk ikke af Pletten og saae ikke paa ham, men knugede blot Bogen fastere i sine Hænder.

— Der har altid, vedblev Litvinov, uden at fuldføre den Sætning, han var begyndt paa: — der har altid hersket fuldstændig Aabenhjertighed imellem os. Jeg agter Dem altfor høit, til at det kunde falde mig ind at ville hykle for Dem; jeg skal vise Dem, at jeg forstaaer at sætte Priis paa Deres ædle og

fordomsfri Tænkemaade, og skjøndt . . . . skjøndt jeg . . . . .

— Jeg skal hjælpe Dem, Grigori Mikailovitsch, begyndte Tatjana roligt og afmaalt, og hun blev pludselig saa bleg som et Liig. — De elsker mig ikke længer, og veed ikke, hvordan De skal faae sagt mig det.

Litvinov foer sammen.

— Hvor . . . hvoraf slutter De det! hviskede han, neppe hørligt, — Jeg begriber virkelig ikke . . .

— Er det maaskee ikke sandt? er det ikke? Svar, hører De . . .

Tatjana vendte sig heelt om til Litvinov: hun havde strøget Haaret tilbage . . hendes Ansigt rørte næsten ved hans Ansigt, og hendes Øine, som saa længe ikke havde mødt hans, saae nu fast og gjennemtrængende paa ham.

— Er det ikke sandt? gjentog hun.

Han svarede ikke, ikke en eneste Stavelse. Det vilde i det Øieblik have været ham umuligt at lyve, om han saa ogsaa havde været vis paa, at Tatjana vilde troe ham og at hans Løgn vilde frelse hende. Han sagde ikke et Ord, men Tatjana behøvede heller intet Svar længer; hun læste Svaret i hans Taushed, i hans brødebevidste, nedslagne Øine, og sank tilbage i Sofaen; Bogen gled ud af hendes Hænder . . . . Lige til det Øieblik havde hun endnu bestandig tvivlet, og Litvinov forstod det . . . han forstod, saa afskyeligt han hidtil havde baaret sig ad.

Han kastede sig paa Knæ for hende.

— Ak, Tanja! udbrød han: — dersom Du vidste, hvor det piner mig at see Dig saadan, hvor det skjærer mig i Hjertet at tænke, at det er mig . . . jeg som . . . Min Sjæl er som slidt i Stumper og Stykker; jeg kjender ikke længer mig selv. Jeg har mistet mig og Dig og Alt . . . Alt er knust og ødelagt, Alting, Tanja! Kunde jeg vel nogensinde have tænkt mig, at jeg . . . at jeg skulde saare Dig saa dybt . . . Du min bedste Veninde, min Skytsengel! . . . . Kunde jeg tænke mig, at vi skulde mødes saadan igjen, at vi skulde komme til at tilbringe saadan en Dag sammen som den igaar! . . .

Tatjana vilde reise sig og gaae. Han greb fat i Sømmen af hendes Kjole og holdt hende tilbage . .

— Nei, hør mig et Øieblik endnu. Du seer, jeg ligger paa Knæ for Dig, men jeg er ikke kommet herhen for at tigge Dig om Tilgivelse — Du kan, Du bør ikke tilgive mig — jeg kommer blot for at sige Dig, at din Ven er paa Veie til at styrte ned i en Afgrund og ikke vil trække Dig med i Faldet . . . . Frelse mig — nei! det kan ikke engang Du længer! Selv vilde jeg støde tilbage. Jeg er fortabt, Tanja, redningsløst fortabt!

Tatjana saae paa Litvinov.

— De er fortabt? gjentog hun, som om hun ikke rigtig forstod, hvad han meente: — fortabt?

— Ja, Tanja, jeg er fortabt. Hele min Fortid, Alt, hvad jeg elskede og hvad der hidtil gav mit Liv Værd, det er nu forspildt. Det er Altsammen ødelagt, tilintetgjort, og jeg veed ikke, hvad der venter mig i Fremtiden. Du sagde, at jeg elskede Dig ikke længer . . . . Jo, Tanja, jeg har aldrig hørt op at elske Dig, men en anden, forfærdelig, uimodstaaelig Følelse har grebet mig. Jeg har stridt imod, saalænge jeg kunde . . .

Tatjana reiste sig . . . hendes Øienbryn rynkedes, og der kom et strengt, alvorligt Udtryk i hendes blege Ansigt. Litvinov reiste sig ligeledes.

— De elsker en Anden, begyndte hun: — og jeg kan gjætte mig til, hvem det er . . . Vi mødte hende igaar . . . ikke sandt? . . . Nuvel! jeg veed nu, hvad jeg har at gjøre. Da De selv siger, at denne nye Følelse ikke er til at overvinde . . . Tatjana taug et Øieblik, maaskee haabede hun, at Litvinov skulde modsige hendes sidste Ord; men han sagde Ingenting — — saa er jeg nødt til . . . at give Dem Deres Løfte tilbage.

Litvinov bøiede Hovedet, ligesom han ydmygt modtog det fortjente Slag.

— De har Ret til at være vred paa mig, sagde han: — De har fuldstændig Ret til at bebreide mig min Modløshed, mit Bedrageri.

Tatjana saae igjen paa ham.

— Jeg bebreider Dem Ingenting, Litvinov, jeg beskylder Dem ikke for Noget. Jeg er enig med Dem i, at selv den bittreste Sandhed er mere udholdelig end en Tilstand som den igaar. Hvad skulde der være blevet af os.

„Og hvad skal der nu blive af mig!" gjenlød det sørgmodigt i Litvinovs Indre.

Tatjana gik hen mod Døren ind til Soveværelset.

— Lad mig være lidt alene nu, Grigori Mikailovitsch; vi sees . . og tales nok ved senere. Det kom Altsammen saa uventet. Jeg maa først have samlet lidt Kræfter . . . lad mig . . . — skaan min Stolthed. Vi sees igjen.

Hun gik hurtigt ud af Stuen, og lukkede Døren af efter sig.

Litvinov gik ned paa Gaden. Han var formelig bedøvet; en utydelig og trykkende Følelse havde bemægtiget sig ham — saadan en Stemning, som en Morder maa være i . . . og samtidig følte han sig dog lettere om Hjertet, som om han endelig var sluppet af med en forhadt Byrde. Tatjanas Høimodighed knuste ham; han følte levende, hvor Meget han tabte i hende, og alligevel blandede der sig Ærgrelse i hans Samvittighedsnag; det drog ham til Irina som til det eneste Tilflugtssted, han endnu havde tilbage, og . . . ikke desto mindre var han forbittret paa hende. I det Hele taget var Litvinovs

Følelser i den sidste Tid blevet med hver Dag mere og mere uklare og forvirrede, og det var netop denne kaotiske Tilstand, der piinte og irriterede ham og truede med at gjøre ham aldeles forstyrret. Han havde kun et eneste Ønske: at han dog endelig engang maatte kunne finde en eller anden Udvei, ligegyldigt hvad det saa blev for en, naar han blot kunde slippe for saadan bestandig at hvirvles rundt i denne sandsebedøvende Cirkel. Den Slags satte Naturer som Litvinov burde aldrig lade sig rive hen af deres Lidenskaber; de bliver i saadanne Øieblikke fuldstændig utro mod sig selv . . . Men Naturen retter sig ikke efter Logiken, navnlig ikke efter vor Logik; den har sine egne Love, som vi ikke forstaaer og ikke anerkjender, før Slaget er faldet, som bragte os til Fald.

Da Litvinov havde sagt Farvel til Tatjana, havde han kun en eneste Tanke: at see Irina igjen. Han gik hen til hende. Men Generalen var hjemme — det sagde ialfald Portieren — og saa meente han ikke, det var værd at gaae ind, da han kunde mærke paa sig selv, at han vilde havt vanskeligt ved at forstille sig. Misfornøiet og dvask slentrede han hen til Konversationshuset. Voroschilov og Pistschalkin, hvem han tilfældigviis mødte, stiftede den Dag ogsaa Bekjendtskab med hans Mangel paa Evne til at styre sig selv.

Den Ene af dem fortalte han ligè reent ud, at han var saa huul som en Tromme, og til den Anden sagde han, at han var til at kjede sig ihjel over; det var endda godt, at han ikke løb paa Bindassov, for saa kunde der let være blevet „stor Skandale". Begge Herrerne blev umaadelig forbausede. Voroschilov spurgte endog i sit stille Sind sig selv: om hans Officeersære ikke krævede Satisfaktion, men beroligede sig forresten strax igjen, ligesom Gogols Lieutenant Pirogov, ved at fortære noget Smørrebrød inde i Kafeen. Litvinov fik i Frastand Die paa Kapitolina Markovna, der i sin spraglede Mantille foer fra den ene Butik til den anden . . . Ved Synet af denne brave, komiske, ædle gamle Kvinde begyndte hans Samvittighed igjen at pine ham. Saa tænkte han paa Potugin, paa Samtalen igaar . . . Pludselig blev han greben af en usattelig, men stærk Fornemmelse, der ikke vilde have været mere usattelig, om den havde skrevet sig fra, at en Skygge var faldet hen over ham . . . han mærkede, at Irina nærmede sig. Og rigtigt, der kom hun henne, et lille Stykke borte fra ham, med en anden Dame under Armen. Deres Øine mødtes strax. Hun opdagede formodenlig, at der var noget Usædvanligt i Udtrykket i Litvinovs Ansigt; for hun blev staaende udenfor en Butik, hvor der blev solgt smaa Schwarzwalder-Uhre, gjorde et Tegn med Hovedet, at han skulde komme hen til hende, pegede paa et

Uhr, der hang og som havde en smuk Skive med en kulørt Kukkuk paa, og sagde, ikke dæmpet, men med sin almindelige Stemme, som om hun fortsatte en tidligere paabegyndt Samtale, for nemlig ikke at henlede de Omkringstaaendes Opmærksomhed saameget paa sig:

— Kom om en Time; jeg skal være hjemme . . . alene.

Men i dette Øieblik kom Damernes bekjendte Yndling, M'sieur Verdier, flagrende og enthusiasmerede sig for hendes Kjoles feuille morte-Kulør, for hendes flade spanske Hat, der var trykket dybt ned i Øinene . . . Litvinov forsvandt blandt Mængden.

Enogtyvende Kapitel.

— Grigori, sagde to Timer senere Irina til ham (hun sad ved Siden af ham i Sofaen), og lagde sine Hænder paa hans Skuldre. — Hvad er der iveien med Dig? Siig mig det, men skynd Dig nu, medens vi er ene.

— Med mig? svarede Litvinov: — jeg er lykkelig, meget lykkelig.

Irina slog Øinene ned, smilte og sukkede.

— Det er intet Svar paa mit Spørgsmaal, Kjære.

Litvinov faldt i Tanker.

— Naa ja, naar Du absolut vil have det at vide, begyndte han (Irina trak sig en Smule tilbage fra ham og saae paa ham med store Øine): — saa . . . jeg har idag sagt min Forlovede det Altsammen.

— Hvad siger Du? det Altsammen? Har Du nævnet mig?

Litvinov slog Hænderne sammen.

— Men Du gode Gud, Frina! Hvor kan Du dog falde paa at troe det! Jeg . . . jeg skulde . . .

— Tilgiv mig . . . tilgiv mig! Men hvad sagde Du da til hende?

— Jeg sagde, at jeg elskede hende ikke mere.

— Spurgte hun ikke om Grunden?

— Jeg skjulte ikke for hende, at jeg elskede en Anden, og at vi maatte skilles.

— Naa, og hun? Gik hun ind paa det?

— O, Frina, Du gjør Dig ikke noget Begreb om, saadan som hun er! Lutter Hoimodighed, lutter Resignation!

— Det tvivler jeg slet ikke om . . . forresten var der jo ikke Andet for hende at gjøre.

— Og ikke en eneste Bebreidelse . . der kom ikke et eneste bittert Ord over hendes Læber, skjøndt jeg havde ødelagt hele hendes Liv, havde bedraget og ubarmhjertigt forstødt hende . . .

Frina saae opmærksomt paa sine Negle.

— Siig mig, Grigori, elskede hun Dig?

— Ja, Frina, hun elskede mig.

Frina taug og glattede lidt paa sin Kjole.

— Jeg maa tilstaae, sagde hun: — jeg forstaaer ikke rigtigt, hvorfor Du vilde sige hende det Altsammen.

— Hvorfor, Frina? Vilde Du da havt, at jeg skulde forstille mig og lyve, for den rene Sjæl? Eller troer Du . . .

— Jeg troer slet Ingenting, afbrød Frina ham: —

og ærligt talt, saa har jeg kun tænkt meget lidt paa hende . . . . Jeg forstaaer mig ikke paa at tænke paa to Mennesker paa eengang.

— Det vil sige, Du mener . . .

— Naa og . . . hvornaar hun tager herfra, denne rene Sjæl? afbrød Irina ham atter.

— Jeg veed ikke, svarede Litvinov. — Jeg skal tale med hende engang til. Her bliver hun ialfald ikke.

— Ah! Lykkelig Reise!

— Nei, her bliver hun ikke! Forresten tænker jeg heller ikke mere paa hende; jeg tænker kun paa, hvad Du har sagt, hvad Du har lovet mig.

Irina saae opmærksomt paa ham.

— Du Utaknemlige! er Du ikke tilfreds endnu?

— Nei, Irina, jeg er ikke tilfreds. Forstaa mig ret . . .

— Det vil sige . . . jeg . . .

— Ja, forstaa mig ret. Husk paa, hvad Du har sagt, hvad Du har skrevet til mig! Jeg kan ikke dele min Skat med Andre, jeg kan ikke bekvemme mig til at spille en hemmelig Elskers ynkelige Rolle; jeg har ikke blot lagt mit eget, men ogsaa en Andens Liv for dine Fødder, jeg har ødelagt Alt, forsmaaet Alt, forladt Alt, og det uden at beklage mig og uden at see mig om efter det; men saa haaber jeg til Gjengjæld, jeg stoler fuldt og fast paa, at Du ogsaa vil holde dit Løfte og for evig knytte din Skæbne til min . . .

— Du vil have, jeg skal flygte med Dig? Jeg er parat .... (Litvinov bedækkede i sin Begeistring hendes Hænder med Kys). — Jeg er parat, og tager ikke mit Ord tilbage. Men nu Du selv ... har Du ogsaa tænkt paa alle Forhindringerne ... har Du truffet Forberedelser ...?

— Jeg? Jeg har hverken betænkt eller forberedt Noget endnu? men siig blot et eneste Ord: giv mig Lov til at tage fat, og inden en Maaned ....

— En Maaned! Om fjorten Dage reiser vi til Italien.

— Fjorten Dage ... det er ogsaa nok for mig. O, Irina! Du sætter saadant et ligegyldigt Ansigt op ved mit Forslag, — maaskee synes Du, det er fantastisk? men jeg er ingen Dreng længer, jeg er ikke vant til at leve af blotte Fantasier; jeg veed, hvor skæbnesvangert det Skridt er og hvad for et frygteligt Ansvar jeg paatager mig; men jeg seer ingen anden Udvei. Husk desuden paa, at jeg er nødt til at sønderrive alle Baand, der binder mig til Fortiden, allerede af den Grund, at jeg ikke ønsker at staae som en foragtelig Løgner i den unge Piges Øine, som jeg har offret for din Skyld!

Irina rettede sig pludselig iveiret, og hendes Øine lynede.

— Undskyld, Grigori Mikailovitsch! Naar jeg beslutter mig til at flygte, saa flygter jeg med et Menneske, der gjør det for min Skyld, og kun for

min Skyld, men ikke for at vaske sig reen i et eller andet flegmatisk Pigebarns Dine, i hvis Aarer der flyder Mælkevand istedetfor Blod! Og desuden maa jeg sige Dem, at det er første Gang, jeg har maattet høre, at den, jeg skjænker min Gunst, fortjener Medlidenhed og spiller en ynkelig Rolle. Jeg kjender en Rolle, der er endnu ynkeligere: det er en Mand, som ikke selv veed, hvad der foregaaer i hans Sjæl.

Denne Gang var det Litvinov, der rettede sig iveiret.

— Irina . . . vilde han til at begynde.

Men hun greb sig pludselig med begge Hænder om Panden, kastede sig saa med krampagtig Lidenskab til hans Bryst, og trykkede ham tæt, tæt op til sig.

— Tilgiv mig, tilgiv mig, sagde hun med dirrende Stemme: — tilgiv mig, Grigori! Du seer, hvor fordærvet, hvad for et slet, egoistisk, ondskabsfuldt Væsen jeg er! Du seer, i hvor høi Grad jeg trænger til din Hjælp, til din Overbærenhed! Ja, frels mig, drag mig op af denne Afgrund, før jeg styrter heelt ned i den! Lad os flygte fra disse Mennesker, fra denne fine Verden, langt, langt bort, til et frit og deiligt Land! Maaskee din Irina der vil blive Dig mere værdig, — mere værdig til alle de Offre, Du bringer hende. Vær ikke vred paa mig, tilgiv mig, min Elskede, jeg vil jo gjøre Alt, hvad Du befaler, vil følge Dig overalt, hvor Du saa end fører mig hen!

Litvinov blev blød om Hjertet. Irina pressede ham endnu heftigere op til sit ungdommelige, slanke Legeme. Han bøiede sig ned over hendes duftende, bølgende Haar, og svimmel og beruset, som han var, af Taknemlighed og Fortryllelse vovede han neppe at klappe hende med sin Haand, at berøre hende med sine Læber . . .

— O, Irina, Irina, udbrød han: — min Engel . . . min . . .

Hun løftede pludselig Hovedet og lyttede . . .

— Det var min Mand . . . . han gik ind paa sit Værelse, hviskede hun, og flyttede sig i en Fart hen paa en Stol, der stod et Stykke borte fra Litvinov. Litvinov gjorde Mine til at reise sig. — Hvor vil Du hen? vedblev hun, stadig hviskende: — bliv siddende! han har desuden iforveien Mistanke til Dig . . . Du er da vel ikke bange for ham? . . . Hun saae ufravendt hen paa Døren. — Ja, det er ham; han er her strax. Fortæl mig Noget . . . tal med mig. — Litvinov kunde ikke strax fatte sig, og taug. — Skal De ikke i Theatret imorgen? sagde hun høit: — Der gaaer „Le verre d'eau“, et forslidt gammelt Stykke; Plessy er ræd= som affekteert deri. Vi har formelig Feber, tilføiede hun hviskende: — det kan ikke blive ved at gaae saadan, vi maa tænke ordenligt over, hvad der er at gjøre. Seer Du, han har alle mine Penge, mais j'ai mes

bijoux. Lad os tage til Spanien, skal vi? . . Saa sagde hun igjen høit: — Gud veed, hvor det kan være, at Skuespillerinderne altid bliver saa fede? Som nu f. Ex. Madeleine Brohan . . . Men saa tal dog, sid ikke der saa stum som en Steen! . . Det svimler for mig . . . Men Du kan stole paa mig — jeg skal sende Dig Bud, hvor Du kan træffe mig imorgen — det var blot ikke rigtigt af Dig, at Du fortalte den Frøken det Altsammen . . Ah, mais c'est charmant! udbrød hun pludselig og brast i en nervøs Latter og rev et Stykke af Kniplingerne af sit Lommetørklæde.

— Tør man komme indenfor? spurgte Ratmirov inde fra Værelset ved Siden af.

— Ja naturlig . . hvad skulde der være iveien for det?

Døren aabnedes, og Generalen viste sig paa Dørtærskelen. Da han fik Øie paa Litvinov, fløi der et mørkt Udtryk over hans Ansigt; men han hilste dog paa ham, det vil sige, han bøiede Overkroppen en Smule forover.

— Jeg vidste ikke, Du havde Besøg, sagde han: — Je vous demande pardon de mon indiscrétion. De befinder Dem endnu stadigvæk vel her i Baden, M'sieur . . Litvinov?

Hvergang Ratmirov skulde udtale Litvinovs Navn, stammede han og samlede efter det, ligesom han ikke rigtigt kunde huske det og var bange for at tage feil

. . . . Han troede, han kunde ærgre Litvinov ved at udtale hans Navn paa den Maade og saa ved at løfte Hatten overdrevent høit, naar han hilste.

— Jeg kjeder mig ikke . . . M'sieur . . . le général.

— Ikke det? Ja da synes jeg rigtignok, at der er blevet forfærdelig kjedsommeligt her i Baden. Vi tager ogsaa snart herfra, ikke sandt, Irina Pavlovna? Assez de Bade comme ça. Jeg har forresten idag holdt paa Dem og vundet femhundrede Francs.

Irina rakte koket Haanden ud imod ham.

— Hvor er de da? Værsaagod at give mig dem til Naalepenge.

— Du kan kreditere mig for dem. Naa, De gaaer allerede, M'sieur . . Litvinov?

— Ja, som De seer.

Ratmirov bøiede igjen Overkroppen en lille Smule forover.

— Paa glædeligt Gjensyn!

— Farvel, Grigori Mikailovitsch, sagde Irina.

— Jeg skal holde, hvad jeg har lovet.

— Hvad er det, — hvis man tør være saa fri at spørge? spurgte Hr. Gemalen.

Irina smilte.

— Nei, det er Noget imellem os. C'est à propos du voyage — où il vous plaira. Du kjender jo Stahls Værk?

— Ja naturligt. Der er nogle meget smukke Tegninger i.

Ratmirov lod til for Øieblikket at staae paa en yderst venskabelig Fod med sin Kone: han sagde „Du" til hende.

Toogtyvende Kapitel.

„Det eneste Rigtige er slet ikke at tænke videre over det, sagde Litvinov ved sig selv, dengang han gik ned ad Gaden og mærkede, at den indre Kamp begyndte igjen. — Sagen er jo nu afgjort. Hun holder sit Løfte, og jeg maa see at faae truffet alle fornødne Forberedelser . . . Men hun lader dog til at have Betænkeligheder." Han gjorde et Kast med Hovedet. Han syntes selv, at hans Planer tog sig noget besynderlige ud; de forekom ham kunstlede og urimelige. Det er umuligt at blive ved at forfølge de samme Tanker ret længe; de skifter efterhaanden Form, ligesom de smaa Glasstykker i et Kaleidoskop . . et Nu, og der viser sig nye Billeder for vort Die. Han følte sig pludselig saa usigelig træt. „Hvile lidt" . . tænkte han, — men Tanja? Han tog sig sammen, og gik stille hjem, uden at gruble videre over Sagen; der dukkede kun en eneste Tanke op i ham, Tanken om, at han den Dag var blevet kastet frem og tilbage som en Boldt . . Ligemeget, der maatte en Ende

paa Historien! Han kom ind i Hotellet, og resigneret, næsten tankeløs, gik han op til Tatjana.

Kapitolina Markovna tog imod ham. Et eneste Blik var nok til at sige ham, at hun vidste Alt: den stakkels gamle Frøkens Øine var ophovnede af Graad, og i det af de hvide Lokker indfattede røde Ansigt var der et Udtryk af Bestyrtelse og anklagende Sorg, af Smerte og Forbauselse. Hun gjorde en Bevægelse henimod Litvinov, men blev strax staaende og saae paa ham med sammenbidte, skjælvende Læber, som om hun vilde besværge, eller tilintetgjøre ham, eller forvisse sig om, at det Altsammen kun var en Drøm, Vanvid, en reen Umulighed . .

— Naa, der er . . der er De endelig . . begyndte hun . . . Døren ind til det andet Værelse gik pludselig op, og Tatjana — bleg, forfærdelig bleg, men fuldstændig rolig — kom stille ind i Stuen.

Hun lagde sagte Armen om Tantens Liv og nødte hende til at sætte sig ved Siden af hende.

— Sæt De Dem med, Grigori Mikailovitsch, sagde hun til Litvinov, der stod som fortabt henne ved Døren. — Det glæder mig at see Dem engang til. Jeg har meddelt Tante Deres . . vor Beslutning; hun er fuldstændig enig med os og billiger den . . . Uden gjensidig Kjærlighed kan der ikke være Tale om Lykke; gjensidig Agtelse alene er ikke tilstrækkelig (ved Ordet „Agtelse" saae Litvinov forlegen ned

i Gulvet), og man maa hellere skilles nu strax end komme til at angre det senere engang. Ikke sandt, Tante?

— Jo naturlig, begyndte Kapitolina Markovna: — naturligviis, Tatjana, En, som ikke forstaaer at sætte Priis paa Dig . . . som har isinde . . .

— Tante, afbrød Tatjana hende: — husk paa, hvad De har lovet mig. De har altid selv indprentet mig: Sandhed, Tatjana, først og fremmest Sandhed og saa — Frihed. Det er ganske vist, hverken Sandheden eller Friheden altid er behagelig; men hvad Fortjeneste havde vi ogsaa ellers?

Hun trykkede et let Kys paa Tantens hvide Haar, og vendte sig saa om til Litvinov og vedblev:

— Tante og jeg har bestemt os til at forlade Baden . . jeg mener, det vil være det Bedste for os Alle.

— Naar har De isinde at tage herfra? spurgte Litvinov i en dump Tone. Det faldt ham ind, at Irina for lidt siden havde gjort ham det selvsamme Spørgsmaal.

Kapitolina Markovna gjorde en heftig Bevægelse, som om hun havde isinde at reise sig; men Tatjana standsede hende ved et blidt Tryk paa hendes Skulder.

— Rimeligviis snart, meget snart.

— Og tør jeg spørge Dem, hvor De saa tænker paa at tage hen? spurgte Litvinov i samme Tone som før.

— Først til Dresden, og derfra rimeligviis til Rusland . . . .

— Men hvad Interesse kan De nu have af at faae det at vide, Grigori Mikailovitsch? udbrød Kapitolina Markovna.

— Tante! Tante! tysfede Tatjana igjen.

Der blev en lille Pause.

— De vil kunne forstaae, Tatjana Petrovna, begyndte Litvinov: — saadan en usigelig Kval det er mig i dette Øieblik . . . .

Tatjana reiste sig.

— Lad os lade være at tale om det, Grigori Mikailovitsch, sagde hun: — hører De, om ikke for Deres egen Skyld, saa for min. Mit Bekjendtskab til Dem skriver sig jo ikke fra igaar, jeg har let ved at sætte mig ind i, hvordan De maa være tilmode. Men hvad nytter det at tale derom, at plage sig selv . . . Hun taug, man kunde see, hun gjorde sig Umag for at blive Herre over sin Sindsbevægelse og for at tvinge Taarerne tilbage; det lykkedes hende ogsaa. — Hvorfor skal man røre ved et Saar, naar man dog ikke er istand til at helbrede det. Lad os overlade det til Tiden . . . Og saa havde jeg endnu en Bøn til Dem, Grigori Mikailovitsch: bring selv det Brev, som jeg om et Øieblik skal give Dem, hen paa Posthuset; det er meget vigtigt, og der er Ingen af os her, som har Tid . . . Jeg

vil være Dem meget taknemlig for det. Vent blot et Minut, jeg skal strax . . .

Henne paa Dørtærskelen saae Tatjana sig endnu engang uroligt om efter Tanten; men Kapitolina Markovna sad saa alvorlig og værdig, og der var et saa strengt Udtryk i hendes Ansigt med de rynkede Øienbryn og tæt sammenpressede Læber, saa Tatjana blot nikkede til hende og forsvandt.

Neppe havde Døren imidlertid lukket sig efter hende, før ethvert Spor af Værdighed og Strenghed forsvandt fra Kapitolina Markovnas Ansigt; hun reiste sig, trippede paa Tæerne hen til Litvinov, saae ham i Øinene, og hvistede skjælvende, med en Stemme, der var halvt kvalt af den voldsomme Sindsbevægelse:

— Men Du min himmelske Fader! hvad skal dog Alt det betyde, Grigori Mikailovitsch? er det en Drøm, eller hvad er det? De forsmaaer Tatjana, De elsker hende ikke længer, De bryder Deres Ord! Og det gjør De, Grigori Mikailovitsch, som vi Allesammen stolede paa ligesom paa en Klippe! De? De? Det gjør Du, Grischa, Du? . . . Kapitolina Markovna maatte standse og trække Veiret. — De dræber hende jo, Grigori Mikailovitsch! vedblev hun saa, uden at vente paa Svar, og den ene Taare efter den anden trillede som smaa Draaber ned over hendes Kind: — De kjender hende, De veed, hvad det har at sige, at hun nu lader saa modig! Hun

klager aldrig, skaaner ikke sig selv . . . derfor maa vi skaane hende. „Vi maa holde paa vor Værdighed Tante!“ . . . det er Alt, hvad jeg hører af hende. Men blæse med Værdigheden, naar jeg seer Døden, Døden nærme sig! Ja, jeg forudseer hendes Død! gjentog hun endnu mere dæmpet, da Støien af en Stol, som blev skubbet tilbage inde i det andet Værelse, trængte ind til hende: — jeg forudseer den. Og hvordan i Alverden kan det saa være gaaet til? Er De blevet forhexet? Det er jo kun ganske kort siden, De skrev de ømmeste Breve til hende! Og har en Mand af Ære Lov til at bære sig saadan ad! Jeg er selv, veed De, en gammel Pige uden Fordomme, en esprit fort, jeg har opdraget Tanja i samme Aand, hun har ogsaa en fordomsfri . . .

— Tante! lød Tatjanas Stemme inde fra det andet Værelse.

— Men Æresord . . . paalægger Pligter, Grigori Mikailovitsch, navnlig naar det er Folk med Deres . . . . med vore Grundsætninger! Hvad har vi tilbage, naar vi ikke længer anerkjender Pligten? Vi har ikke Lov til saadan uden videre at svigte den, til at omstøde den efter vort eget Forgodtbefindende og uden at spørge om, hvad den anden Part siger til det! Det er jo samvittighedsløst . . . ligefrem en Forbrydelse! Skal det kaldes Frihed?

— Tante . . . aa kom et Øieblik ind til mig! lød det igjen inde fra Værelset ved Siden af.

— Strax, min Pige, strax. — Kapitolina Markovna greb Litvinovs Haand.

— Jeg kan see, De ærgrer Dem, Grigori Mikailovitsch . . . „Jeg?! Ærgrer jeg mig?!“ vilde han udbryde, men Stemmen svigtede ham. — Det var ikke min Mening at ville ærgre Dem, ak nei . . . det er jeg ikke oplagt til: jeg vilde kun bede Dem . . . betænk Dem, medens det endnu er Tid, knuus hende ikke, ødelæg ikke Deres egen Lykke . . . endnu vil hun troe Dem. Hun vil troe Dig, Grischa, der er Ingenting tabt endnu; hun holder jo saa inderligt af Dig, som intet andet Menneske i Verden nogensinde vil holde af Dig! Fly dette modbydelige Baden, denne Tryllekreds, tag med os, men fremfor Alt: skaan hende, skaan hende . . . .

— Men Tante dog! kaldte Tatjana, ligesom en lille Smule utaalmodigt.

Kapitolina Markovna hørte det ikke:

— Siig blot „Ja“, sagde hun til Litvinov: — jeg skal gjøre det Altsammen godt igjen . . . . Nik idetmindste, giv mig blot et eneste lille Nik . . . .

Litvinov vilde gjerne være død i det Øieblik; men han sagde ikke „Ja“ og nikkede heller ikke.

Døren ind til det andet Værelse gik op, og Tatjana, med et Brev i Haanden, kom frem i Døraabningen. Kapitolina Markovna sprang i en Fart hen og satte sig paa sin forrige Plads, bøiede Hovedet

dybt ned over Bordet, og lod til at være udelukkende optaget af at see paa de Regninger og Papirer, som laae der.

Tatjana gik hen til Litvinov.

— Her er det Brev, sagde hun: — jeg talte til Dem om . . . De bringer det jo nok strax hen paa Post-huset, ikke sandt?

Litvinov saae op paa hende. Det var virkelig hans Dommer, som stod foran ham. Tatjana saae ud, som hun var bleven høiere og mere slank; hendes Ansigt, der i dette Øieblik straalede i en usædvanlig Skjønhed, var fuldstændig ubevægeligt, som en Statues; Barmen bølgede ikke, og den lange, eensfarvede, stramtsluttende Kjole faldt ned i lange, marmoragtige Folder og skjulte hendes Fødder; hun saae stivt frem for sig . . . hendes kolde, rolige Blik lignede ogsaa en Statues. I det Blik læste Litvinov sin Dom. Han bukkede, tog Brevet af den ubevægeligt fremstrakte Haand, og gik, uden at sige et eneste Ord.

Kapitolina Markovna styrtede hen til Tatjana; men hun afværgede hendes Omfavnelse, saae ned i Gulvet . . . der foer en svag Rødme over hendes Ansigt, og med de Ord: „Men nu gesvindt!" gik hun atter ind i Soveværelset. Kapitolina Markovna fulgte bagefter hende med bøiet Hoved.

Det Brev, Tatjana havde bedt Litvinov besørge, var adresseret til en af hendes Veninder i Dresden, en

tydsk Dame, som leiede smaa Leiligheder ud. Litvinov lod Brevet falde ned i Postkassen, og det forekom ham, som om han med det lille Stykke Papiir havde begravet hele sit Liv, hele sin Fortid. Han gik udenfor Byen, og vandrede længe ad smalle Stier omkring mellem Viinbjergene; en Følelse af Foragt for sig selv blev ved at forfølge ham, ligesom en besværlig Spyflues Summen ... det var ham ikke muligt at slippe bort fra den: den Rolle, han havde spillet under dette sidste Møde, var dog virkelig altfor ynkelig.

Da han kom tilbage til Hotellet og lidt efter spurgte om Damerne, blev der svaret, at de, strax efterat han var gaaet, havde begivet sig hen paa Banegaarden og var taget med Toget fra Baden ... hvorhen vidste man ikke. De havde allerede tidlig om Morgenen pakket deres Kufferter og betalt deres Regning. Det var klart, at Tatjana blot havde bedt Litvinov om at bringe Brevet paa Posthuset for at skaffe ham afveien. Han spurgte Portieren, om Damerne ikke havde lagt en Billet til ham, men Portieren svarede Nei, og lod endog til at undre sig over Spørgsmaalet; denne pludselige Afreise, efterat man havde leiet Leiligheden for en heel Uge, var aabenbart ogsaa forekommet ham mistænkelig og havde forbauset ham. Litvinov vendte ham Ryggen, og lukkede sig inde paa sit Værelse.

Han kom ikke ud derfra hele den Dag; Største-

parten af Natten tilbragte han ved Skrivebordet, hvor han sad og skrev og skrev, og saa stadigvæk rev itu, hvad han lige havde faaet skrevet . . . . Morgenrøden var allerede begyndt at dæmre frem, dengang han endelig blev færdig med sit Arbeide . . . Det var et Brev til Irina.

Treogtyvende Kapitel.

Brevet lød saaledes:

„Min Forlovede reiste igaar; vi sees aldrig meer . . . jeg veed ikke engang rigtigt, hvor hun har isinde at boe for Fremtiden. Hun har taget med sig Alt, hvad jeg hidtil elskede og satte Priis paa; mine Planer, Hensigter, Forhaabninger, de er allesammen forsvundne med hende; mine Anstrengelser, mine mangeaarige Arbeider har opløst sig til et Intet, mine Studier har ingen Mening og ingen Betydning længer; det er Altsammen dræbt, død; jeg selv, saadan som jeg var i gamle Dage, er ogsaa død . . . fra igaar af er det Altsammen begravet. Jeg føler det tydeligt, jeg seer det, veed det — og beklager det ikke. Det er ikke for at beklage mig, jeg taler til Dig om det — jeg har jo ingen Grund til at klage, siden Du elsker mig, Irina! Nei, jeg vilde blot sige Dig, at af hele denne døde Fortid, af alle disse Bestræbelser og Forhaabninger, som er blevet til Røg og Aske, har jeg kun bevaret en eneste levende, uforgængelig Eiendom: min Kjær-

lighed til Dig. Jeg eier nu intetsomhelst Andet end denne Kjærlighed; det vilde være for svagt et Udtryk at kalde den min eneste Skat: jeg lever og aander, heelt, udeelt i den, den er mit Alt, min Fremtid, mit Kald, min Helligdom, mit Hjem. Du kjender mig, Irina, Du veed, at jeg ikke bruger og ikke kan udstaae Fraser: og hvor stærke end de Ord er, hvori jeg søger at udtrykke min Følelse, saa vil Du dog ikke tvivle om, at de er oprigtigt meente; og ikke finde dem overdrevne. Det er ikke en Dreng, der i et Øiebliks stormende Begeistring fremstammer Løfter for Dig, som han ikke har overveiet; det er en Mand, der er modnet af Aarene, og som simpelt og ligefrem, næsten med Rædsel, udtaler det, som han ene og alene har erkjendt for sandt. Ja, din Kjærlighed har erstattet mig Alt . . . Alting! Dom saa selv! tør jeg lægge Alt det i en Andens Haand, tør jeg give ham Lov til at blive ved at raade over Dig? Du skulde tilhøre ham, hele mit Væsen, mit Hjerteblod skulde tilhøre ham — og jeg selv . . . hvor bliver jeg saa af? hvad bliver der af mig? — Jeg vilde komme til at staae som Tilskuer . . . som Tilskuer til mit eget Liv! Nei, det er umuligt, umuligt! Kun at have Deel, hemmelig Deel i det, uden hvilket Livet intet Værd har, ja vilde være umuligt — det vilde være Skjændsel og Død. Jeg veed, hvad det er for et Offer, jeg forlanger af Dig, og det uden at have Spor af Ret dertil . . hvad kan i det Hele taget berettige En til at kræve Offre

af Andre? Men det er ikke Egoisme, som driver mig til at bære mig saaledes ad: for en Egoist vilde det falde meget lettere og bekvemmere slet ikke at røre ved det Spørgsmaal. Ja vist saa, mine Fordringer er store, og det skal ikke undre mig, om Du bliver forskrækket over dem. De Folk, Du maa leve sammen med, den Verden, Du bevæger Dig i, er Dig forhadt; men troer Du ogsaa, Du vil have Kraft nok til at give Afkald paa denne Verden, til at træde paa Krandsen, hvormed den kronede Dig, til at ophidse Selskabets, disse forhadte Menneskers, Dom imod Dig? Prøv Dig selv, Irina, om Du ikke tager Dig en Byrde paa, som dine Skuldre er for svage til at bære? Jeg vil ikke gjøre Dig Bebreidelser, men husk paa, at Du allerede engang tidligere ikke har kunnet modstaae denne Troldomsmagt. Jeg kan kun byde Dig ringe Erstatning for hvad Du opgiver! Saa hør da mit sidste Ord: dersom Du ikke føler Dig stærk nok til imorgen, ja endnu idag at opgive Alt og følge mig — se, hvor dristigt jeg taler, uden at veie mine Ord — dersom Du ængster Dig for en ukjendt, mørk Fremtid, for Ensomheden og Menneskenes Dadel, kort sagt, dersom Du ikke stoler paa Dig selv: saa sig mig det med to Ord, aabent og hensynsløst, og jeg skilles fra Dig, skilles fra Dig med et knuust Hjerte, men med Velsignelser over din Oprigtighed. Men dersom Du, min skjønne og straalende Herskerinde, virkelig er kommet til at elske saadant et lille og ubetydeligt Menneske

ſom jeg og virkelig er villig til at dele hans Skæbne, velan, ſaa ræk mig Haanden og lad os endrægtigt tiltræde vor tunge Vandring! Men det maa Du vide, at den Beſlutning ſtaaer urokkelig faſt i mig: Alt eller Intet! Det er Vanvid — men jeg kan ikke Andet, jeg kan ikke, Irina! Jeg elſker Dig altfor høit. Din G. L."

Litvinov ſyntes ſelv ikke videre godt om det Brev: det udtrykte ikke ganſke nøiagtigt, hvad han havde ønſket at faae ſagt, det beſtod, meente han, af upaſſende, deels høittravende, deels boglige Vendinger, og endelig var det ſlet ikke bedre end adſkillige af de Breve, han havde revet itu; men det var i ethvert Tilfælde det, han havde ſkrevet ſidſt, det indeholdt det Væſenligſte, og desuden følte han ſig altfor træt og udmattet, til at han ſkulde have været iſtand til at ſkrive et, ſom var mere vellykket. Dertil kom, at han i det Hele taget ikke rigtigt forſtod at udtrykke ſine Tanker ſkriftligt og ſom Alle, der ikke er vant til at ſkrive, filede paa ſin Stiil. Det førſte Brev, han ſkrev, havde rimeligviis været det bedſte, idetmindſte var det kommet lige umiddelbart fra hans Hjerte. Men hvordan det nu end forholdt ſig, nok er det, at han aſſendte ſit Budſkab til Irina.

Hun ſvarede med følgende korte Billet:

„Kom hen til mig idag. Han er ude hele Dagen. Dit Brev har ſat mit Sind i en frygtelig

Uro. Jeg tænker og tænker, saa det formelig løber rundt for mig af lutter Tænken. Jeg er saa tung om Hjertet; men Du elsker mig, og jeg er lykkelig. Kom! Din Irina."

Hun sad inde paa sit Værelse, dengang Litvinov kom. Den lille trettenaars Pige, som den foregaaende Dag havde staaet og ventet paa ham ude paa Trappen, førte ham ogsaa idag ind til hende. Paa Bordet foran Irina stod der en aaben, halvrund Æske med Kniplinger; med den ene Haand ryddede hun adspredt op i Æsken, i den anden Haand holdt hun Litvinovs Brev. Hun havde nylig grædt; hendes Dienlaag var ophovnede, der hang endnu Taarer i hendes Dienhaar, og paa Kinderne kunde man see Spor af andre Taarer. Litvinov blev staaende henne paa Dørtærskelen; hun lod ikke til at have lagt Mærke til, at han var kommet.

— Du græder? spurgte han forbauset.

Hun foer sammen, strøg sig med Haanden gjennem Haaret, og smilte.

— Hvorfor græder Du? spurgte Litvinov. Hun viste ham Brevet, men sagde Ingenting. — Naa, saa det er derfor! mumlede han og trak paa Ordene.

— Kom, sæt Dig her hos mig, sagde hun: — ræk mig din Haand. Ja, jeg græd . . undrer det Dig? . . . Hun holdt igjen Brevet frem. — Synes Du da, det er saa let?

Litvinov satte sig.

— Jeg veed nok, at det ikke er let, Irina, det har jeg jo ogsaa sagt Dig i Brevet. Jeg kan godt sætte mig ind i din Stilling. Men hvis Du troer paa, at din Kjærlighed er mit Liv, hvis mine Ord har kunnet overbevise Dig, saa maa Du ogsaa kunne forstaae, hvad jeg føler ved at see Dig græde. Jeg er kommet herhen som en Anklaget, og venter nu paa min Dom. Hvordan vil den komme til at lyde? Paa Liv eller Død? Dit Svar skal afgjøre Alt. Men lad være at see paa mig med det Blik .. det minder mig om gamle Dage . . . i Moskva.

Irina blev pludselig rød i Hovedet og vendte sig bort, som om hun selv vidste, at der var noget Usædvanligt i hendes Blik.

— Hvad var det, Du sagde, Kjære? Fy, Du skulde skamme Dig! Du vil have et Svar af mig .. kan Du da tvivle om, hvad jeg vil svare? Du bliver urolig, fordi Du seer mig græde .. men Du har ikke forstaaet rigtig, hvorfor jeg græder. Dit Brev har faaet mig til at tænke paa en heel Mængde Ting. Du skriver, at min Kjærlighed har erstattet Dig alt Andet, at endog alle dine tidligere Beskæftigelser nu er blevet unyttige; og saa spørger jeg mig selv, om en Mand ogsaa kan leve paa sin Kjærlighed alene? Om han ikke tilsidst vil blive kjed af den, og længes efter Virksomhed, og beklage sig over det, som har ledet ham

bort fra hans Virksomhed? Det er den Tanke, som forskrækker og ængster mig, ikke det, Du troede.

Litvinov og Irina saae opmærksomt paa hinanden, som om de Hver for sig ønskede at trænge længere og dybere ned i den Andens Tanker — længere og dybere end til det, Ord formaaer at skjule eller forraade.

— Det behøver Du ikke at ængste Dig for, begyndte Litvinov: — jeg maa formodenlig have udtrykt mig daarligt . . . Kjedsomhed . . Uvirksomhed? naar din Kjærlighed giver mig nye Kræfter! Tro mig, Irina, der ligger en heel Verden for mig i din Kjærlighed, og ikke engang jeg selv kan endnu i dette Øieblik gjøre mig nogen Forestilling om Alt, hvad der vil udvikle sig deraf!

Irina faldt i Tanker.

— Hvor skal vi da tage hen? hviskede hun.

— Hvorhen? Det kan vi altid tale nærmere om. Men Du indvilliger altsaa, Irina? Gjør Du?

Hun saae paa ham. — Og Du vil virkelig blive lykkelig?

— O, Irina!

— Du vil slet ikke komme til at savne Noget? Aldrig?

Hun bøiede sig ned over Æsken, og gav sig igjen til at ordne Kniplingerne.

— Bliv ikke vred paa mig, Kjæreste, fordi jeg i saadant et Øieblik beskæftiger mig med dette Fjas

her . . . Men der er et Bal, som jeg er nødt til at tage paa; man har sendt mig disse Klude, og jeg maa see at faae søgt mig nogle ud. Ak! det piner mig saadan! udbrød hun pludselig og trykkede Ansigtet mod Kanten af Æsken. Taarerne strømmede igjen ud af hendes Øine . . . Hun vendte sig hurtigt bort: Taarerne kunde gjerne have plettet Kniplingerne.

— Du græder igjen, Irina? begyndte Litvinov urolig.

— Naa ja, igjen, faldt Irina ind. — Ak, Grigori, lad dog være at plage baade mig og Dig selv! Lad os lade være at tvinge os! Hvad gjør det, at jeg græder? Og kan jeg maaskee selv forstaae, hvad der er Skyld i disse Taarer? Du kjender min Bestemmelse, Du veed, at jeg forandrer den ikke, at jeg er parat — hvordan var det nu, Du sagde? . . til Alt eller Intet — — hvad kan Du saa forlange mere? Lad os nyde vor Frihed! . . Hvad skal disse gjensidige Lænker til? Vi er alene, Du elsker mig, jeg elsker Dig: har vi saa ikke Andet at bestille end blot at søge at udforske hinandens Mening? Se paa mig: jeg vilde ikke prale for Dig, jeg har ikke omtalt med et eneste Ord, at det maaskee ikke faldt mig saa ganske let endda at glemme mine Pligter som Hustru . . og dog gjør jeg mig ingen Illusioner, jeg veed, at jeg er en Forbryderske, og at han har Ret til at dræbe mig. Velan! Lad os

nyde vor Frihed, siger jeg. Dagen . . Evigheden tilhører os!

Hun reiste sig op af Lænestolen, saae ned paa Litvinov med et stille Smiil, og strøg med sin blottede Arm en Lok, der var vædet af Taarer, bort fra Ansigtet. Et kostbart Kniplingslommetørklæde gled fra Bordet ned paa Gulvet og faldt lige for Irinas Fødder. Ringeagtende traadte hun paa det. — Synes Du da ikke om mig idag? Er jeg blevet grim siden igaar? Svar mig, har Du tidt seet en Arm, der var smukkere end min? Og Haaret her? Svar mig, elsker Du mig?

Hun slyngede begge Arme om ham, pressede sit Hoved op til hans Bryst, og hendes Haar, der ikke længer blev holdt fast af Kammen, som var gledet ud og faldet paa Gulvet, bredte sig i hele sin bløde og duftende Fylde ud over ham.

Fireogtyvende Kapitel.

Litvinov gik op og ned ad Gulvet inde paa sit Værelse, med tankefuldt bøiet Hoved. Han maatte nu til at gaae fra Theori til Praxis, maatte tænke paa, hvorledes og ad hvad Vei man skulde flygte og bosætte sig i Udlandet . . . Men besynderligt nok! han tænkte mindre paa alle disse Forholdsregler end paa, om nu ogsaa den Afgjørelse, han saa indtrængende havde forlangt, virkelig og utvivlsomt var truffen? Var det sidste, uigjenkaldelige Ord virkelig ogsaa udtalt? Men Irina havde jo sagt til ham, dengang de skiltes: „Bring Alt iorden, og saasnart Du er færdig, saa lad mig det blot vide!“ Altsaa afgjort! Bort med al Tvivl! Haand paa Værket! Og Litvinov begyndte — for det Første — at smede Planer. Fremfor Alt behøves der Penge. Litvinov eiede i Kontanter, Alt i Alt, tretten hundrede og ottetyve Gylden, altsaa i franske Penge to tusind otte hundrede og femoghalvtredsindstyve Francs . . Det var rigtignok kun en ringe Sum, men den kunde dog altid strække til, hvad de

første Udgifter angik; og desuden vilde han strax skrive til sin Fader og bede ham sende saamange Penge som muligt: han kunde jo sælge Skoven, en Deel af Jorden . . . Men hvad Paaskud skulde han bruge overfor Faderen? Naa, et Paaskud fandt man vel nok. Irina havde jo rigtignok talt om sine Juveler; men dem turde man ikke gjøre Regning paa: det var bedst at gjemme dem, til hvis der engang skulde komme værre Tider. Forresten eiede han selv et smukt Genferkronometer, som han vel altid nok kunde faae en firehundrede Francs for. Litvinov gik hen til Bankieren, og spurgte ham, efter en heel Deel Udflugter, om han i fornødent Fald kunde faae et Laan; men de badenske Bankiers er forsigtige og snu Folk: de pleier ved den Slags Spørgsmaal enten øieblikkelig at sætte et ynkeligt Ansigt op, saa de kommer til at see ud som Kornblomster, der er blevet hugget om af Leen, eller ogsaa leer de En kjækt og freidigt lige op i Ansigtet og lader, som om de anseer Spørgsmaalet for Ens behagelige Spøg. Litvinov forsøgte endog, det være sagt til hans Skam, sin Lykke ved Rouletten; ja han satte ovenikjøbet en Thaler paa Tallet 30, der svarede til hans Fødselsaar. Han gjorde det for at forøge og afrunde sin Kapital; og unægtelig, selv om han ikke forøgede den, saa fik han dog afrundet den, med Minus otteogtyve Gylden. — Det andet og ikke mindre vigtige Spørgsmaal angik Pasene; dog be-

høver Damer ikke absolut Pas, og der er visse Lande, f. Ex. Belgien og England, hvor man i det Hele taget slet ikke spørger efter det; skulde det knibe, kunde man jo skaffe sig et fremmed Pas. Litvinov tænkte meget alvorligt over alle disse Sager; hans Beslutning stod fast og lod ikke til at vakle blot den allermindste Smule; og alligevel sneg der sig, imod hans Villie eller dog uvilkaarligt, Noget ind i alle hans Betragtninger, som absolut ikke var alvorligt, ja som næsten var ligefrem komisk. Var ikke hele hans Forehavende taabeligt og latterligt? Er, oprigtigt talt, nogensinde i det virkelige Liv en Mand flygtet med et Fruentimmer? og er det ikke Noget, som blot skeer i Romaner og Komedier og maaskee et eller andet Sted ude i Provindsen, hvor, efter hvad de Reisende paastaaer, Folk undertiden gaaer hen og faaer Sødsyge af lutter Kjedsomhed? Han kom til at tænke paa, hvorledes en af hans Venner, den afskedigede Kornet Batzov, bortførte i en Trespænder, han havde leiet, og under Bjældeklang en Kjøbmandsdatter, efterat han først havde drukket baade Bruden og hendes Forældre fulde, og hvordan det saa senere viste sig, at det var ham selv, som var blevet narret, og at han nær havde faaet Prygl ovenikjøbet. Litvinov blev irriteret over, at disse upassende Reminiscenser dukkede op i ham, og kom saa til at tænke paa Tatjana, paa hendes pludselige Afreise, paa al denne Sorg og Kval og Skam; han følte kun altfor

dybt, at det, han her var begyndt paa, slet ingen Spøg var, og at han havde havt fuldkommen Ret, dengang han sagde til Irina, at der for hans egen Æres Skyld ikke stod ham nogensomhelst anden Udvei aaben. Og igjen fornam han, idet han nævnede hendes Navn, en brændende hed, sød, piinlig Følelse i sit Hjerte.

Lyden af Hestetrav rev ham ud af hans Grublen . . . Han traadte tilside . . Irina foer forbi ham, fulgt af den velnærede General. Hun kjendte Litvinov, nikkede til ham, slog Hesten med Ridepidsken, og sprængte videre i Galop. Vinden tog i hendes mørke Slør.

„Pas si vite! nom de Dieu! pas si vite! raabte Generalen, som kom jagende bagefter.

Femogtyvende Kapitel.

Næste Morgen, da Litvinov kom tilbage fra sin Banquier — han havde igjen været henne at tale med ham om vor Kours' pikante Lunefuldhed og om, hvordan man letteſt kunde ſende Penge til Udlandet — rakte Portieren ham et Brev. Han ſaae, det var Irinas Haandſkrift — en ubyggelig Anelſe foer op i ham, Gud ſkal vide af hvad Grund, — han aabnede ikke ſtrax Brevet, men gik op paa ſit Værelſe. Brevet var ſkrevet paa Franſk og indeholdt Følgende:

„Min Elſkede! Jeg har tænkt hele Natten over dit Forſlag.. Du har været oprigtig mod mig, jeg vil ogſaa være oprigtig mod Dig: jeg kan ikke flygte med Dig, jeg har ikke Kraft til det! Jeg føler dybt min Brøde, denne ny Forſyndelſe imod Dig er endog ſtørre end den forrige — jeg foragter mig ſelv og min Modløshed, jeg overvælder mig med Bebreidelſer, men jeg kan ikke gjøre mig til en Anden, end jeg er. Forgjæves ſiger jeg til mig ſelv, at jeg ødelægger din Lykke, at Du nu har Ret til at betragte mig

som en letfærdig Kokette, at det er mig, mig alene, der har forledt Dig til Alt, at jeg har givet Dig de høitideligste Løfter . . . Jeg foragter, jeg afskyer mig selv, men jeg kan ikke bære mig anderledes ad, jeg kan ikke! jeg kan ikke! Jeg vil ikke søge at retfærdiggjøre mig, jeg vil ikke fortælle Dig, lat jeg selv har ladet mig rive hen -- det vilde jo Altsammen ikke bevise Noget; men jeg vil sige og gjentage og blive ved at gjentage for Dig: jeg er din, for evig din, raad over mig, som Du vil, og naar Du vil, jeg tilhører Dig! Men flygte med Dig, forlade Alt, nei! nei! nei! Jeg besvoer Dig om at frelse mig, jeg haabede selv, at jeg kunde gjøre Alt godt igjen, kunde opbrænde Alt som i en Ild . . . Men der lader ikke til at være Frelse for mig længer, Giften er vist trængt for dybt ind i mig, — denne giftige Uddunstning, som Ingen ustraffet kan indaande hele Aar igjennem! Jeg var længe i Tvivl med mig selv, om jeg skulde skrive dette Brev til Dig, jeg gyser ved Tanken om, hvad Du kunde være istand til at gjøre, jeg stoler ene og alene paa din Kjærlighed til mig. Men jeg syntes, det vilde være uærligt ikke at sige Dig hele Sandheden, saameget mere, som Du maaskee allerede er begyndt at træffe Forberedelser til Udførelsen af vor Plan. Ak! den var lokkende, men umulig. O, min Ven, kald mig en forsængelig og svag Kvinde, foragt mig, men forlad mig ikke, forlad ikke

din Irina! . . Jeg føler mig ikke stærk nok til at vende denne Verden Ryggen, og alligevel kan jeg ikke holde ud at leve i den uden Dig. Vi tager snart tilbage til St. Petersborg; tag med, bliv der, vi skal nok finde en Beskæftigelse for Dig, dine tidligere Studier, dine Talenter skal ikke blive frugtesløse, Du vil let kunne finde en nyttig Anvendelse for dem — men bliv i min Nærhed, elsk mig, saadan som jeg er, med alle mine Svagheder og Feil, og vid, at intet Hjerte nogensinde vil elske Dig blot halvt saa inderligt som din Irinas. Kom snart hen til mig, jeg faaer ikke et Øieblik Ro, før jeg har seet Dig. Din, din, din I."

Blodet strømmede Litvinov voldsomt til Hovedet, og løb saa dovent og langsomt tilbage til Hjertet og piblede der. Han læste Brevet eengang til, og ligesom tidligere i Moskva sank han ogsaa nu udmattet tilbage i Sofaen, og blev liggende ubevægelig. En dyb Afgrund gabede rundt omkring ham, og han stirrede tankeløs og fortvivlet ud i dette Bælgmørke. Altsaa igjen Bedrag! skjøndt nei, det var værre end Bedrag .. Løgn og Gemeenhed. Livet ødelagt, hver Stræben rykket op med Rode, og om det saa var den sidste Støtte — knuust, slaaet i Stumper og Stykker! „Tag med os til St. Petersborg, gjentog han og smilte bittert: — vi skal nok finde en Beskæftigelse for Dig." Maaskee en Ansættelse som Kammerherre? Og hvem er saa disse Vi? Det minder om hendes Fortid, om

dette hemmelighedsfulde, uværdige Noget, som jeg ikke kjender, og som hun vilde søge at udslette, at kaste paa Ilden! Det er Intrigernes, de hemmelige Forbindelsers, Belsky= og Dolsky=Historiernes Verden . . . Saadan en Fremtid, saadan en nydelig Rolle der venter mig der! Leve i hendes Nærhed, besøge hende, dele med hende Modedamens fordærvede Melan=koli, — Modedamen, der er blevet træt af den fine Verden og kjeder sig ved den, men dog ikke kan leve uden den, — være denne Dames og naturligviis ogsaa Hs. Excellences Husven . . saa længe . . saa længe til Vinden vender sig, og den plebejiske Ven mister sin Tiltrækningskraft, . . . og saa blive afløst af den velnærede General eller af en Hr. Finikov — — javist saa, det er muligt, behageligt og maaske endog nyttigt . . hun taler jo om en nyttig Anvendelse af mine „Ta=lenter"! Men den anden Plan . . den er umulig! umu=lig . . ." Af og til foer der Anfald af Raseri op i Litvinov, ligesom pludselige Vindstød før et Uveir; hvert eneste Udtryk i Irinas Brev vakte hans Forbittrelse, ja, om det saa var Forsikkringerne om, at hendes Følelser aldrig vilde forandre sig, saa saarede og krænkede de ham. „Det kan ikke blive derved! udbrød han endelig: — hun skal ikke have Lov til at lege saa ubarmhjertigt med mit Liv . ."

Han sprang op og greb sin Hat. Men hvad skulde han gjøre? Gaae hen til hende? Svare paa

hendes Brev? Han blev staaende og lod Armene synke ned.

. . Ja, hvad var der at gjøre?

Havde han ikke selv stillet hende det skæbnesvangre Valg? Det var ikke faldet saadan ud, som han havde ønsket; men det kan hænde ved ethvert Valg. Hun havde skiftet Bestemmelse! det er sandt; hun havde selv først erklæret, at hun var beredt til at opgive Alt og følge ham — det er ogsaa sandt; men hun benægter jo heller ikke sin Brøde, hun kalder sig jo selv en svag Kvinde; det var ikke hendes Hensigt at ville skuffe ham, hun har skuffet sig selv — hvad er der at sige til det? Og hun forstiller sig i ethvert Tilfælde ikke, bruger ikke List — hun er ærlig imod ham, hensynsløs ærlig. Der var Intet, der tvang hende til at sige Sandheden reent ud, Intet, der forhindrede hende fra at holde ham hen med Løfter, fra at skyde Alt ud i det Uvisse og lade det være ubestemt, ligetil hun reiste — reiste til Italien med sin Mand! Men hun har dog ødelagt hans Liv, hun har ødelagt to Menneskers Liv! . .

Skjøndt . . . overfor Tatjana har hun ingen Skyld. Det er ene ham, Litvinov, der er den Skyldige, og han er ikke berettiget til at vælte det Ansvar fra sig, som Bevidstheden om hans Brøde paatvinger ham som et blytungt Aag. Altsammen sandt; men hvad nu, hvad nu?

Han kastede sig igjen i Sofaen, og atter svandt

Minuterne, med Vindens Hurtighed, sporløst og dumpt forbi . . .

„Skulde jeg føie hende? foer det ham pludselig gjennem Hovedet: — hun elsker mig, hun tilhører mig! Og har ikke vor gjensidige Tilbøielighed, den Lidenskab, som efter saamange Aars Forløb atter har brudt sig Vei med ufattelig Kraft, har den ikke noget Uimodstaaeligt, noget Uafviseligt ved sig, ligesom en Naturlov? Leve i St. Petersborg? Vilde jeg maaskee blive den Første, der befandt sig i den Situation? Og hvor skulde vi desuden være flygtet hen?

Han faldt i Tanker, og Irinas Billede, saadan som det for al Evighed havde indprentet sig i hans seneste Erindringer, dukkede igjen op for ham . .

Men det varede ikke længe — — han tog sig sammen, og i et nyt! Anfald af Forbittrelse viste han disse Erindringer og dette forførende Billede fra sig.

„Du rækker mig en Drik i en gylden Skaal, udbrød han: — men der er Gift i den Drik, og dine hvide Vinger er plettet af Snavs . . . Bort! — Blive her, sammen med Dig, efter at jeg . . . har fordrevet min Brud, min Forlovede . . det vilde være æreløst, nederdrægtigt!" Med bitter Vemod vred han sine Hænder: et andet Billede, med et Udtryk af Smerte i de ubevægelige Træk og med en taus Bebreidelse i sit Blik til Farvel, var steget op fra Dybet . .

Saadan piinte og plagede Litvinov sig længe; længe endnu væltedes han som en Febersyg frem og tilbage af sine Tankers Kaos. Endelig kom der igjen lidt Ro over ham; han havde taget en Beslutning . . Den havde foresvævet ham strax fra det første Øieblik . . som et fjernt, neppe synligt Punkt var den dukket op for ham midt under de indre Kampes Storm og Nat; saa var den lidt efter lidt rykket nærmere og nærmere, og havde endelig boret sig ind i hans Hjerte, som et koldt Staal. Han trak igjen sin Kuffert frem af Krogen, pakkede igjen, og endog med en vis ligegyldig Ro, sit Tøi ind, ringede paa Opvarteren, betalte sin Regning, og sendte Irina en Billet, der var skrevet paa Russisk og lød saaledes:

„Jeg veed ikke, om Deres sidste Brøde er større end den forrige; men det føler jeg, at Slaget idag rammer stærkere, langt stærkere . . Det var Naadestødet. De siger: De kan ikke . . og jeg gjentager Deres Ord: jeg kan ikke . . kan ikke det — De forlanger af mig. Jeg hverken kan eller vil det. Svar mig ikke. De er ikke istand til at give mig det eneste Svar, jeg vilde tage imod. Jeg reiser imorgen tidlig med det første Tog. Lev vel, og vær lykkelig. Vi sees formodenlig aldrig mere."

Litvinov forlod ikke sit Værelse hele den Aften; ventede han maaskee Noget . . Gud skal vide det! Om Aftenen, henad Kl. Syv, kom en tilsløret

Dame med en sort Mantille paa to Gange hen til Gadedøren i det Hotel, hvor han boede. Hun traadte lidt tilside, lod til at see anstrengt efter Noget, gjorde saa en resolut Haandbevægelse og nærmede sig for tredie Gang Døren . .

— Hvor vil De hen, Irina Pavlovna? lød det i en usikker Tone bagved hende.

Hun vendte sig om med krampagtig Hast . . Potugin kom hurtigt henimod hende.

Hun stod et Øieblik tvivlraadig, styrtede saa hen til ham, greb hans Arm og trak ham tilside.

— Bring mig bort, bring mig bort herfra! sagde hun aandeløst.

— Hvad er der, Irina Pavlovna? mumlede han forvirret.

— Bring mig bort herfra! gjentog hun endnu heftigere: — hvis De ikke vil have, at jeg . . skal blive der . . for bestandig.

Potugin bøiede resigneret Hovedet, og de skyndte sig begge To bort.

Tidlig næste Morgen, da Litvinov allerede var fuldstændig reisefærdig, kom Potugin ind paa hans Værelse.

Han gik stiltiende hen til ham og trykkede stiltiende hans Haand. Litvinov sagde heller Ingenting. De saae Begge alvorlige ud og gjorde sig forgjæves Umag for at smile.

— Jeg kommer for at ønske Dem lykkelig Reise, sagde Potugin endelig.

— Og hvoraf veed De, at jeg reiser idag? spurgte Litvinov.

Potugins Blik flakkede usikkert om . . . — Jeg har faaet det at vide . . som De seer. Vor sidste Samtale tog til Slutning en saa besynderlig Vending — — jeg vilde ikke lade Dem reise uden at have forsikkret Dem om min hjerteligste Deltagelse.

— De nærer Deltagelse for mig . . nu, da jeg reiser?

Potugin saae bedrøvet paa Litvinov: — Ak, Grigori Mikailovitsch, Grigori Mikailovitsch, sagde han og sukkede: — der er ikke Tid nu til at komme med Spidsfindigheder og Stiklerier. De nærer desværre, har jeg lagt Mærke til, ingen synderlig Interesse for vor originale Literatur og har derfor maaskee ikke Spor af Anelse om en vis Vaska Buslajev?

— Om hvem?

— Om Vaska Buslajev, Novgoroder-Vovehalsen . . i den Danilovske Samling.

— Hvad for en Buslajev? mumlede Litvinov, der blev noget forbauset over den Vending, Samtalen pludselig tog. — Jeg kjender ham ikke.

— Naa det kan ogsaa være det Samme. Der var blot een Ting, jeg vilde gjøre Dem opmærksom

paa: Efterat Vaska Buslajev, med samt sine Novgo=rodere, er valfartet til Jerusalem og der til sine Folks store Forbauselse har badet sin nøgne Krop i den hellige Jordan, „netop fordi han slet ikke troer paa Noget," — klattrer han op paa Toppen af Bjerget Thabor, hvor der ligger en stor Steen, som Ingen hidtil har været istand til at springe over .... Vaska vil ogsaa forsøge sin Lykke. Et Dødningehoved, et Stykke Menneskebeen, triller ind under hans Fødder; han sparker det bort, men Dødningehovedet siger: „Hvorfor sparker Du mig bort? Der var en Tid, hvor jeg turde leve, nu tør jeg kun ligge i Støvet — Dig vil det gaae ligesaadan." Og det gik saadan. Vaska prøvede paa at springe og var næsten kommet heelt over Stenen; saa hang han fast ved Hælen og brækkede Halsen. Jeg kan her ikke lade være at bemærke, at mine Venner, Slavophilerne, der holder saa umaadelig meget af at sparke til alleslags døde Been og henraadnede Folkeslag, ikke vilde gjøre saa ilde endda i at tænke en Smule over den Legende.

— Men hvorfor fortæller De mig Alt det? af=brød Litvinov ham utaalmodigt: — De maa undskylde ... jeg har travlt ...

— Jeg fortalte det, svarede Potugin, og der tindrede i hans Øine en Hengivenhed og Hjertelighed, som Litvinov slet ikke havde troet ham istand til at

nære: — for at De ikke skal støde nogetsomhelst dødt Menneskehoved fra Dem . . . maaskee lykkes det Dem saa — da De jo er god og brav — at springe over den skæbnesvangre Steen. Jeg skal ikke opholde Dem længer, men tillad mig blot at omfavne Dem endnu engang, før vi skilles.

— Jeg har ikke isinde at forsøge det Spring, sagde Litvinov, og kysfede Potugin tre Gange. Til de vemodige Følelser, som opfyldte hans Sjæl, kom der for et Øieblik en Følelse af Medlidenhed med dette eensomme, ulykkelige, ligesom uddøde Menneske. — Men jeg maa afsted, jeg maa afsted . . . Han foer uroligt omkring i Værelset.

— Er der ikke Noget, De vil have, jeg skal hjælpe Dem at bære? spurgte Potugin.

— Nei tusind Tak, De maa ikke uleilige Dem, jeg kan godt tage det Altsammen selv . . . Han satte Huen paa, og tog sin Vadsæk. Da han stod paa Dørtærskelen, spurgte han:

— De har altsaa talt med hende, sagde De?

— Ja jeg har.

— Naa, og hun?

Potugin taug et Øieblik. — Hun ventede Dem igaar . . . og venter Dem idag.

— Ah! Ja saa sig til hende . . . nei det behøves ikke: nu ikke meer om den Sag . . . . Farvel . . . levvel!

— Gud være med Dem, Grigori Mikailovitsch. Og saa blot leet eneste Ord endnu . . . der er Tid nok, Toget gaaer først om en halv Time. De tager tilbage til Rusland, for med Tiden at udrette Noget der, for at virke. Tillad nu et gammelt Prøvlehoved, for Andet er jeg desværre ikke, at give Dem et Raad med paa Veien. Hvad De saa end foretager Dem, Grigori Mikailovitsch, saa spørg altid først Dem selv: om De, i Ordets egenlige og strengeste Forstand, tjener Civilisationen dermed, om De realiserer en af dens Ideer, om Deres Bestræbelser har denne dannende, europæiske Karakteer, som nutildags alene kan bringe Velsignelse og Lægedom og Lykke hjemme hos os i Rusland. Hvis det er Tilfældet — saa gaa blot modig fremad: De er paa rette Vei og kæmper for en ædel Sag! Gud være lovet, De vil nu ikke længer komme til arbeide alene; baade hist og her dukker der Handlingens Mænd op, Pionerer. Og saa — gaa med Gud — tænk tidt paa mig!

Litvinov løb ned ad Trappen, sprang ind i en Vogn, og kjørte hen til Banegaarden, uden blot saameget som en eneste Gang at see sig om efter den By, hvor han lod saa stor en Deel af sit eget Liv blive tilbage. Han havde ligesom betroet sig til en Bølge, der greb ham og førte ham afsted. Han var fast bestemt paa ikke at gjøre Modstand imod den . . . men med Und=

tagelse af denne ene Beslutning gjorde han fuldstændig Afkald paa at have eller ytre nogen Villie.

Han skulde allerede til at stige ind i Koupeen . .

— Grigori Mikailovitsch . . . Grigori! hørte han en bønfaldende Stemme hviske bagved sig.

Han foer sammen. — Er det virkelig Irina? — Det er hende! Indhyllet i sin Stupiges Shavl, med en Reisehat trykket ned over det forpjudskede Haar, staaer hun der paa Perronen og stirrer paa ham med et livløst Blik. „Vend om, vend om, her er jeg for at hente Dig!" siger disse Øine. Og hvad — hvad lover de ikke! Hun rører sig ikke, er ikke istand til at tilføie et eneste Ord; Alting hos hende, om det saa er hendes uordenlige Paaklædning, synes at tigge om Barmhjertighed.

Litvinov kunde neppe holde sig opreist, han var ligeved at styrte hen til hende, — men Bølgen, som han havde betroet sig til, holdt ham tilbage. Han sprang ind i Koupeen, og pegede paa Pladsen ved Siden af sig. Irina forstod ham. Endnu var det Tid. Blot et Skridt, en Bevægelse, — og to Menneskers Liv havde for bestandig været knyttet til hinanden . . . Medens hun endnu betænkte sig, lød der en gjennemtrængende Piben, og Toget satte sig i Bevægelse.

Litvinov kastede sig tilbage i Sædet; men Irina vaklede hen til en Bænk og sank ned paa den, til

ſtørſte Forbauſelſe for en forhenværende Diplomat, ſom tilfældigviis var tilſtede paa Banegaarden. Han kjendte kun Irina meget flygtigt, men interesſerede ſig levende for hende, og troede, da han ſaae hende ligge der formelig afmægtig, at hun var blevet angrebet af une attaque de nerfs; han anſaae det derfor for ſin Pligt, ſom galant chevalier, at tage ſig af hende. Men hvem ſkildrer hans Forbauſelſe, da hun, ſtrax ved de førſte Ord, han henvendte til hende, foer op, ſtødte den tilbudte Arm tilbage, og ſkyndte ſig ned ad Gaden: et Øieblik efter var hun forſvundet i denne eiendommelige, hvidlige Taage, ſom paa de førſte Efteraarsdage er ſaa almindelig i Schwarzwalder-Egnene.

Sexogtyvende Kapitel.

Jeg kom tilfældigviis engang ind i en stakkels Bondekones Hytte, lige i samme Øieblik, som hun havde mistet sin eneste, inderligt elskede Søn, og til min Forbauselse fandt jeg hende fuldstændig rolig, ja næsten munter. — Det skal De ikke undre Dem over, sagde hendes Mand, som lagde Mærke til min Forbauselse: — nu i Øieblikket er hun forstenet. — Saadan var ogsaa Litvinovs Tilstand: han var „forstenet"; det var den samme Slags Ro, som havde bemægtiget sig ham, de første Timer efterat han var reist fra Baden. Skjøndt han var aldeles tilintetgjort og haabløs ulykkelig, hvilede han dog ud; han hvilede ud efter alle de bedøvende Slag, der saa pludselig havde ramt ham. De havde rystet ham saameget desto voldsommere, som han egenlig slet ikke var saadanne Storme voxen. Han havde ikke et eneste Haab tilbage, og anstrengte sig kun for at glemme, — først og sidst: glemme; han reiste, siden han nu eengang alligevel skulde afsted, til Rusland, men uden at have truffet Spor af

Bestemmelse med Hensyn til sin egen Person. Han kjendte ikke længer sig selv, forstod ikke sine egne Handlinger, foer vild i sit eget „Jeg“ . . . ja, han var endog fuldstændig ligegyldig for dette Jegs Skæbne. Undertiden forekom det ham, som om han slæbte omkring med sit eget Liig, og kun de Krampetrækninger, hvori hans ulægelige Sjælesmerte af og til uundgaaeligt gav sig Luft, . . . kun de mindede ham om, at han levede endnu. Saa forekom det ham igjen ufatteligt, hvordan en Mand — en Mand — kunde lade sig i den Grad paavirke af en Kvinde, af Kjærlighed. „Elendige Svaghed! hviskede han, og hyllede sig tættere ind i sin Kappe: — det er ude med det Gamle nu, lad os begynde paa noget Nyt.“ Der gik et Øieblik . . . og han smilte igjen bittert og undrede sig over sig selv. Han saae ud ad Vinduet. Himlen var graa, Luften fugtig; det regnede ikke, men Taagen havde endnu ikke fortaget sig, og lavthængende Skyer skjulte Himlen. Vinden blæste imod Toget; hvide Dampmasser trak i lange Rækker, deels alene, deels blandet med mørkere Røgskyer, forbi Vinduet, hvor Litvinov sad. Han fulgte med Øiet al denne Damp og Røg. I uafbrudte Bugtninger, snart stigende iveiret, snart sænkende sig, hvirvlende og streifende hen mellem Græs og Buske, langstrakt og glidende ud i Luften, jog disse Masser hinanden i Hælene: hvert Øieblik skiftede de Skikkelse,

og saae dog bestandig eens ud . . . stadigvæk den samme eensformige, iilsomme, kjedelige Leg! Naar Vinden slog om, eller Veien gjorde en Dreining, forsvandt pludselig hele Massen,, og blev saa strax efter synlig gjennem Vinduet paa den modsatte Side; saa slog Røghalen igjen om, og skjulte paany for Litvinov Udsigten til den brede Rhinslette. Han saae og saae, og besynderlige Tanker dukkede op i ham. Han var ganske alene i Koupeen, og der var Intet, som forstyrrede ham i hans Betragtninger. „Røg, Røg! gjentog han flere Gange, . . og pludselig forekom Alt ham som Røg — Alting, hans eget Liv, det russiske Folks Liv . . . alt Menneskeligt, men navnlig alt Russisk. „Alting er Røg og Dunst, tænkte han: — Alting træder frem i evig Omskiftelse, overalt seer man nye Former danne sig, det ene Fænomen snubler over det andet, men i det Væsenlige bliver Alt dog ved at være uforandret; Alting farer og stormer et eller andet Sted hen, og Alting forgaaer sporløst, uden at have naaet noget Maal; pludselig blæser der en ny Vind, og hele Massen kastes over paa den modsatte Side, for der at begynde den samme hvileløse, travle og unyttige Leg." Han kom til at tænke paa den Mængde, der var skeet i de sidste Aar med Bulder og Brag — „Røg hviskede han: — Røg"; han tænkte paa de heftige Debatter og Skraalet oppe hos Gubarev og hos andre Høit- og Lavtstillede, hos Fremskridtsmænd og

Reaktionære, Gamle og Unge — „Røg! gjentog han: — Røg og Dunst"; han tænkte endelig paa det berømte Pikkenik, paa andre Statsmænds Domme og Udtalelser — og ogsaa paa Alt det, som Potugin havde foredraget for ham — „Røg, Røg, ikke en Smule Andet end Røg!" Men nu hans egne Bestræbelser, Følelser, Forsøg, Drømme? . . . Han gjorde en afværgende Haandbevægelse.

Imidlertid foer Toget videre og videre; man var allerede forbi Rastatt, Karlsruhe og Bruchsal, Bjergene paa den høire Side af Bredden var først veget længere tilbage fra Veien og saa atter traadt frem, men var nu ikke længer saa høie og desuden mindre skovbevoxede . . . pludselig gjorde Banen en skarp Dreining — der var Heidelberg! Toget rullede ind under Banegaardens Tag, og man hørte Avissælgernes Raab, som falbød endog russiske Blade; de Reisende fik travlt inde i Koupeerne, og gik saa ud paa Perronen; men Litvinov forlod ikke sin Plads, og blev siddende med bøiet Hoved. Pludselig hørte han En nævne hans Navn, han saae op, og fik Die paa Bindassov, der kigede ind ad Vinduet . . . og bagved ham — var det kun en Drøm? — nei, det var rigtigt nok . . . lutter Ansigter, han kjendte fra Baden: Suchantschikov, Voroschilov, Bambajev; de kommer Allesammen hen til Koupeen . . . og Bindassov skraaler af fuld Hals:

— Hvor er Piſtſhalkin henne? Jeg troede, han var med; naa, men det er det Samme; kravl nu ud, vi ſkal Alleſammen op til Gubarev.

— Ja, Broerlil! bekræftede Bambajev, og trængte ſig frem: — Gubarev venter paa os . . . kom nu.

Litvinov vilde have ærgret ſig, derſom hiin døde Byrde ikke havde tynget og knuget hans Hjerte; han ſaae paa Bindasſov, . . . og vendte Hovedet til den anden Side, uden at ſvare.

— De der, kan De ikke høre? Gubarev er her! raabte Suchantſchikov, og Dinene traadte heelt ud af Hovedet paa hende.

Litvinov rørte ſig ikke af Pletten.

— Men ſaa hør dog, Litvinov, ſagde endelig Bambajev: — det er ikke blot Gubarev, der er her, nei her er en heel Falanx af de fortræffeligſte, meeſt begavede unge Mænd, lutter Ruſſere, ſom ſyſler med naturvidenſkabelige Studier og er beſjælede af de ædleſte Overbevisninger! Bliv her idetmindſte for deres Skyld. Du træffer her blandt Andre en vis . . . St.! nu har jeg glemt hans Navn, men jeg ſiger Dig, det er et reent Geni!

— Aa lad ham bare være, Roſtislav! faldt Suchantſhikov ind. — De ſeer jo, hvad det er for en Fyr; hele hans Familie er af ſamme Surdeig. Han har blandt Andet en Tante; i Begyndelſen lod hun til at være ganſke fornuftig, men da nu jeg for et Par

Dage siden kjørte sammen med hende hertil — hun var lige iforveien kommen til Baden og tog allerede bort igjen — og jeg begyndte at spørge hende ud om forskjellige Ting — saa kunde jeg ikke faae presset et eneste Ord ud af den opblæste Person. Hm, den modbydelige Aristokrat!

Stakkels Kapitolina Markovna! Hun Aristokrat! Den Bagvaskelse havde hun ganske sikkert ikke fortjent.

Litvinov blev ved at tie; han saae til den anden Side, og havde trykket Huen ned i Øinene. Endelig satte Toget sig i Bevægelse.

— Men saa sig dog idetmindste et Ord til Farvel, Du Steengjæst! raabte Bambajev. — Er det en Maade at skilles fra sine Venner paa!

— Karklud! Nathue! vrælede Bindassov af fuld Hals, og han kunde saameget dristigere skjælde ustraffet ud, som Toget rullede raskere og raskere derfra. — Bløddyr! Sledskeprinds! Kneipejæger!!

Det er ikke godt at vide, om Bindassov havde opfundet den sidstanførte Betegnelse i selvsamme Øieblik, eller om han havde faaet den andetsteds fra, paa tredie eller fjerde Haand; men vist er det, at den i høi Grad maa have tiltalt to „af de ædleste Overbevisninger besjælede" og naturvidenskabelige Studier dyrkende unge Mænd, som stod ude paa Perronen: for allerede et Par Dage efter kunde man see den trykt

i et periodisk Skrift, som dengang udkom i Heidelberg under Titlen: „A tout venant je crache“*).

Men Litvinov kom tilbage til sit Stikord. „Røg, Røg, lutter Røg! .. Nu for Dieblikket, tænkte han: — er der over hundrede unge Russere i Heidelberg; de studerer Allesammen Kemi, Fysik, Fysiologi, og vil slet ikke høre Tale om Andet... men om en fem sex Aar er der ganske sikkert knap femten Mand tilbage i de selvsamme berømte Professorers Kollegier**) ... Vinden vil slaae om, og Røgen kaste sig til en anden Side ... Røg ... Røg ... Røg!“

Ved Nattetid kjørte han forbi Kassel. Sammen med Mørket havde en usigelig Tungsindighed slaaet ned paa ham, ligesom en Grib ... han pressede sig op i det ene Hjørne af Koupeen, og græd. Længe flød hans Taarer uden at skaffe hans Hjerte Lindring, ja de forværrede kun dets pinefulde Tilstand. — Paa samme Tid laae i et af Kassels Hoteller Tatjana syg, meget syg, af en heftig Feber. Kapitolina Markovna sad ved hendes Hovedgjærde.

— For Gud i Himlens Skyld, Tanja, sagde hun: — giv mig Lov til at telegrafere efter Grigori Mikailovitsch.

---

*) Historisk Faktum.

**) Litvinovs Anelser er gaaet i Opfyldelse. I Sommerhalvaaret 1866 studerede der kun 13, i Vinterhalvaaret 12 Russere i Heidelberg.

— Nei, Tante, svarede hun: — det behøves ikke, Du maa ikke ængste Dig.Ræk mig lidt Vand . . . det gaaer snart over.

Og hun kom sig virkelig meget hurtigt, og en Uge efter fortsatte de to Damer deres Reise.

Syvogtyvende Kapitel.

Litvinov gjorde hverken noget Ophold i St. Petersborg eller i Moskva, men tog strax ud paa sit Gods. Han blev heelt forskrækket ved at see, saadan som Faderen havde forandret sig. Den Gamle blev meget glad over Sønnens Hjemkomst, forsaavidt som overhovedet et Menneske, der har gjort op med Livet, kan glæde sig mere; han overgav ham øieblikkelig sine fuldstændig forvirrede Affærer, slæbte sig endnu gjennem en fjorten Dags Tid, og forlod saa det Timelige. Litvinov blev boende alene i den herskabelige Fløi af Gaarden, og begyndte at drive Landvæsen, med et tungt Hjerte, uden Haab, uden Lyst og uden Penge. Det er, som Mange vil kunne bevidne, ingen behagelig Sag i Rusland, og vi vil ikke udbrede os videre om, hvor drøit det faldt Litvinov. Om Forbedringer og nye Indretninger kunde der naturligviis ikke være Tale; det blev skudt ud i en ubestemt Fremtid, om han skulde faae Anvendelse eller ei for de Kundskaber, han havde erhvervet sig i Udlandet;

Nøden tvang ham til at leve fra Haanden i Munden og til at finde sig i materielle og moralske Savn. Det Ny kunde kun indføres mangelfuldt, det Gamle havde mistet sin Kraft; Uerfarenhed maatte overalt kæmpe med Samvittighedsløshed, den gamle Tingenes Orden havde faaet et Grundstød, den var gaaet ud af Fugerne og vaklede — og kun det ene store Ord „Frihed" svævede som Guds Aand over Vandene. Først og fremmest krævedes der Udholdenhed og Taalmodighed, og det ikke blot en passiv, men en virksom, energisk Taalmodighed, som, hvor det kniber, tager sin Tilflugt endog til Kunstgreb og List. I den Sindsstemning, Litvinov var i, forekom Situationen ham dobbelt piinlig. Han havde allerede iforveien kun ringe Lyst til at leve — hvor skulde han saa ovenikjøbet hente Lyst fra til at arbeide og skabe?

Dog, der gik et Aar, der gik et til, og det tredie Aar begyndte. Den store Idee — Livegenskabets Ophævelse — realiseredes efterhaanden og gik over til at blive Kjød og Blod: Frøkornet, som var lagt ned i Jorden, spirede allerede, og det skulde ikke længer lykkes hverken de hemmelige eller de aabenbare Fjender at træde denne Spire under Fødder og kvæle den. Skjøndt Litvinov havde overladt sine Bønder Driften af Størsteparten af Jorderne for det Halve af Høsten, det vil med andre Ord sige: skjøndt han var vendt tilbage til den primitive, gammeldags, lidet indbringende Maade

at drive Gaarden paa, opnaaede han dog nogle, om end ikke store Resultater; han havde igjen faaet bragt Fabrikken i Gang, havde anlagt en Farm med fem frie Karle — som han rigtignok blev nødt til at lade skifte over fyrgetyve Gange — og havde betalt den væsenligste Deel af Gjælden. Lidt efter lidt begyndte ogsaa hans Livsmod at voxe, og han kom igjen til at ligne den gamle Litvinov. Rigtignok fortog den dybtfølte og tilbagetrængte Smerte sig aldrig fuldstændigt, og skjøndt ung endnu blev han tidlig meget alvorlig, lukkede sig ligesom inde i sin snevre Virkekreds og afbrød al Forbindelse med sine forrige Bekjendte. Men den stive Ligegyldighed forsvandt dog, og han bevægede sig og handlede atter som en Levende blandt Levende. Samtidig forsvandt ogsaa de sidste Spor af den Lidenskab, der tidligere havde holdt ham fangen; Begivenhederne i Baden forekom ham nu som en Drom .... Og Irina? ... Ogsaa Mindet om hende blegnede og forsvandt, og kun utydeligt fornam han endnu den Fare, der slumrede bag Taagerne, som lidt efter lidt havde indhyllet og tilhyllet hendes Væsen ... Tatjana hørte han kun sjeldent noget om; han vidste, at hun og hendes Tante var flyttet ud paa hendes lille Gods, der laae omtrent 200 Verster fra hans, at hun levede meget stille, kun sjeldent tog ud og endnu sjeldnere fik Besøg — men at hun forresten var fattet og rask. Engang, en smuk Dag i Mai, da

han sad inde paa sit Værelse og temmelig ligegyldigt bladede det sidste Numer af en Petersborger Journal igjennem, meldte Tjeneren, at en gammel Onkel af ham var ankommet. Denne Onkel var tillige Fætter til Kapitolina Markovna, og havde fornylig besøgt hende. Han havde kjøbt sig et Gods her i Litvinovs Nabolag, og var netop paa Veien derud. Han blev en heel Dag hos sin Nevø, og havde en Mængde at fortælle om Tatjanas hele Leveviis. Dagen efter at han var reist igjen sendte Litvinov hende et Brev; det var det første, han skrev til hende, siden de var blevet skilt ad. Han bad om Tilladelse til idetmindste skriftligt at turde fornye Bekjendtskabet med hende, og bad hende sige ham, om han virkelig for bestandig maatte opgive Tanken om at see hende igjen. Han ventede spændt paa Svaret — endelig kom det. Tatjana skrev i de venskabeligste Udtryk. „Dersom De har Lyst til at besøge os, saaledes sluttede Brevet: — vil De være velkommen; man siger jo, at endog syge Folk skal have bedre af at være sammen med Andre end af at være alene.“ Kapitolina Markovna sendte ham Hilsner. Litvinov glædede sig som et Barn; det var længe siden, Noget havde bragt hans Hjerte til at banke saa stærkt og lykkeligt, som denne Meddelelse gjorde. Han følte sig pludselig vel tilmode og fornøiet. Saadan er det, naar Solen staaer op og forjager Nattens Mørke; sammen med Solstraalerne kommer der en frisk Brise, som forfriskер

og opliver Jorden. Litvinov var hele den Dag i et fortræffeligt Humør, der heller ikke forlod ham, da han inſpicerede ſine Folk og udſtedte ſine Ordrer. Han begyndte ſtrax at forberede ſig til Reiſen, og allerede fjorten Dage efter var han paa Veien til Tatjana.

Otteogtyvende Kapitel.

Han kom kun langsomt frem, ad lutter Biveie, men oplevede forresten ingen Eventyr. Engang gik dog Skinnen paa Baghjulet itu for ham. Smeden prøvede paa at faae den sveitset sammen igjen, skjældte dygtigt ud baade paa Skinnen og sig selv, og opgav endelig Reparationen. Til alt Held viste det sig snart, at man hos os kan komme fortræffeligt afsted ogsaa med en sprungen Skinne, navnlig naar Veien er rigtig „opblødt", det vil sige snavset. Derimod havde han følgende, for ham interessante Sammentræf. Paa en af Stationerne fandt han de lokale Fredsdommere forsamlede og som Præsident for dem Pistshalkin, der gjorde et Indtryk paa ham som en Salomo eller Solon — saadan en ophøiet Viisdom aandede der ud af alle hans Taler, og med saadan en umaadelig Høiagtelse blev han behandlet saavel af Godseiere som af Bønder. Ja endog i det Ydre syntes Pistshalkin at ligne en af Oldtidens Viismænd: hans Haar var i den forløbne Tid gaaet af, og hans Ansigt, der var

blevet fedt, havde udviklet sig til en majestætisk, fuldstændig urokkelig og ubevægelig Dyds-Gelee. — „Velkommen i mit Distrikt . . om jeg tør udtrykke mig saaledes!" udbrød han, og taug saa strax, overvældet af sine velvillige Følelser. Han meddelte dog Litvinov en Efterretning om Voroschilov. Ridderen af den gyldne Tavle var igjen traadt ind i Armeen og havde allerede faaet Leilighed til at holde for Regimentets Officerer en Forelæsning om „Buddhismen", eller „Dynamismen", eller saadan noget lignende Noget — Pistschalkin kunde ikke længer rigtig huske, hvad det var. — Paa en anden Station gik det langsomt med at faae spændt Heste for; det var tidlig paa Morgenen, og Litvinov var faldet isøvn i Vognen. En Stemme, der forekom ham bekjendt, vakte ham; han slog Øinene op.

Men Du gode Gud! Er det ikke Hr. Gubarev, som staaer derhenne paa Posthusets Trappe, i graa Jakke og posende Morgenbenklæder, og skjælder ud alt hvad han kan? Nei, det er ikke Hr. Gubarev. Men det var dog en frappant Lighed! Der er kun den Forskjel, at Herren her har en endnu bredere Mund og et endnu vældigere Gebiß, at Udtrykket i hans Øine, som skuler ned i Gulvet, er endnu giftigere, at Næsen er større, Skægget tykkere og hele Figuren mere klodset og frastødende end Gubarevs.

— I nederdrægtige Slyngler, I nederdrægtige,

gemene Karle! raabte han og trak paa Ørene og spærrede sit Ulvegab op, saa høit han kunde: — saadan nogle infame Bondelømler! Der har vi det med denne udskregne Frihed! Her skal man gaae og vente paa Heste, og det nederdrægtige Pak rører sig ikke.

— I Hallunker! Hallunker! hørte man en anden Stemme raabe inde bag Døren, og paa Trappen viste sig — ligeledes i graa Jakke og med posende Morgenbenklæder — denne Gang den ægte, veritable, livagtige Gubarev, Stefan Nikolajevitsch Gubarev. — I fordømte Bondelømler! vedblev han, i samme Tone som Broderen (det opklaredes nemlig, at den førstnævnte Herre var hans ældste Broder, den selvsamme „Bondefanger" af den gamle Skole, som havde bestyret hans Gods for ham). — Prygl skal de have, man skulde slaae deres Kjæbebeen vinde og skjæve — det er det, de trænger til — det er den bedste Frihed for Jer! Man skulde slaae Tænderne ind i Flaben paa Jer, saa I kunde faae det at spekulere paa, istedetfor paa at vælge Sogneforstandere! — Jeg skal min Salighed . .! Men hvor er ogsaa Mosje Roston henne? Hvor har han sine Øine, det Dovendyr! Det er hans Sag at passe paa, at Alting gaaer roligt og ordenligt til . .

— Er det ikke det, jeg strax sagde, Broder? bemærkede Gubarev den Ældre: — han duer til ingen Verdens Ting. Det er et Dovendyr, der kun kan

takke Dig for . . Mosje Roston, Mosje Roston! Hvor Fanden er Du henne?

— Roston! Roston! kaldte den yngre Broder, den „store" Gubarev. — Aa, saa raab dog ogsaa noget høiere, Deremidont Nikolaitsch!

— Jeg er lige ved at skraale Struben itu paa mig, Stepan Nikolaitsch: — Mosje Roston!

— Her er jeg, her er jeg, her er jeg! hørte man En svare forpustet, og henne ved det ene Hjørne af Posthuset viste sig — Bambajev.

Litvinov kunde ikke undertrykke et lydeligt „Ak!" Den stakkels Enthusiast var i en elendig luvslidt polsk Frakke med Huller paa Ærmerne; hans Ansigtstræk havde egenlig ikke forandret sig, men var blevet fortrukne og forvrængede, og Blikket, der flakkede uroligt om, tydede paa ængstelig Frygt og sulten Underdanighed; den sværtede Knebelsbart strittede ligesom i gamle Dage frem over de tykke Læber. Brødrene Gubarev begyndte strax oppe fra Trappen og i Kompagni at læse den Forsømmelige ordenligt Texten; han stod foran dem, nede i Snavset, krummede ydmygt Ryg, søgte at formilde dem ved et forlegent Smiil, blev ved at dreie Huen mellem sine røde Fingre, slog Hælene sammen, og stammede, at Hestene vilde strax være der . . . Brødrene slog sig ikke til Ro, før den Yngste af dem tilfældigviis kom til at see hen paa Litvinov. Hvad enten han kjendte ham igjen, eller

han simpelthen generede sig for et fremmed Menneske, — nok er det, han dreiede sig pludselig rundt paa Hælene, gav sig til at tygge paa sit Skæg, og gik ind i Huset; saa taug Broderen ogsaa, gjorde ligeledes omkring, og gik bagefter. Det lod til, at den store Gubarev ogsaa i sit Hjem havde forstaaet at bevare sin Indflydelse.

Bambajev vilde til at gaae op ad Trappen. Litvinov kaldte paa ham: Han vendte sig om, fik Die paa Litvinov, kjendte ham, og styrtede med udbredte Arme henimod ham; da han naaede hen til Vognen, greb han fat i Vogndøren, støttede sig med Brystet imod den, og gav sig saa til at hulke ganske høit.

— Men saa hold dog op, Bambajev, sagde Litvinov flere Gange, og bøiede sig udover ham og tog ham i Skuldren.

Men Bambajev blev ved at hulke.

— Seer Du . . saavidt . . . er det kommet med mig! . . stammede han.

— Bambajev! kaldte begge Brødrene oppe fra Huset.

Bambajev løftede Hovedet og tørte i en Fart sine Øine.

— Velkommen, Du brave Fyr, hviskede han: — velkommen og farvel med det Samme; Du hører, der bliver kaldt paa mig . .

— Men hvordan kommer Du her? spurgte Litvinov: — og hvad skal Alt det betyde? Jeg syntes, de kaldte paa en Franskmand.

— Jeg er deres Forvalter og Hushovmester, svarede Bambajev, og pegede hen paa Stationsbygningen: — det er for Kommers, de har lavet mig til Franskmand. Hvad skal man gjøre, Broerlil; naar man Ingenting har at spise og har givet sin sidste Skilling ud, saa kryber man gjennem et Naalesie, om galt skal være; saa er det forbi med Ærgjerrigheden!

— Men sig mig, hvornaar er han derinde kommet til Rusland? Og hvor kan det være, han har skilt sig fra sine forrige Kammerater?

— Ak, min Ven, det er Altsammen blevet fuldstændig forandret .. Veiret er slaaet om .. Suchantschikov, Matrena Kusminischna, har han simpelthen jaget væk; af Sorg over det gik hun til Portugal.

— Hvad for Noget, til Portugal? hvad er det for noget Vanvid!

— Jo, min Ven, hun gik til Portugal, sammen med to Matreniter.

— Sammen med hvem?

— Med to Matreniter; saadan hedder Medlemmerne af hendes Parti.

— Har Matrena Kusminischna et Parti? Er det stort?

— Nei, det bestaaer kun af de to Medlemmer. Han

derinde kom tilbage hertil for omtrent et halvt Aar siden. De Andre blev nappet, men han slap. Nu boer han sammen med Broderen herude paa Landet, og Du skulde blot høre ham . .

— Bambajev!

— Strax, Stepan Nikolaitsch, strax. Naa, og Dig gaaer det godt, Du er lykkelig? Gudskelov. Hvor skal Du hen nu? Ja, hvem skulde vel have kunnet tænke sig Alt det? Nei, ikke engang i Drømme! Kan Du huske Baden? Det var dog et deiligt Liv der. Apropos, Du husker jo nok Bindassov? Vil Du tænke Dig, han er død. Han var blevet kastet over i Toldvæsnet, kom saa op at slaaes inde paa en Beværtning, og fik ved den Leilighed Hjernen slaaet istykker med en Billard-queue. Ak ja, det er drøie Tider nu! Men jeg bliver alligevel ved at sige: Rusland . . deilige Rusland! Se f. Ex. de to Gjæs der; Du finder ikke Magen til dem i hele Europa. Ægte Arsamassiske Gjæs!

Da han havde betalt sin uimodstaaelige Trang til at være begeistret denne sidste Tribut, løb han op i Stationsbygningen, hvorfra man gjentagne Gange havde kaldt paa ham, idet man stadigvæk føiede forskjellige forskjønnende Egenskabsord til hans Navn.

Samme Dag henimod Aften ankom Litvinov til Tatjanas Gods. Det lille Huus, som hans forrige Forlovede beboede, laae oppe paa en Bakke, ved hvis Fod der løb en Bæk, og midt inde i en Have, som fornylig var

blevet beplantet. Gaarden var ligeledes ny, neppe nok bygget færdig endnu, og kunde sees langt borte fra. Litvinov opdagede den, dengang han endnu var to Verster derfra: det saae saa venligt ud, det lille Huus, med sin spidse Kvist og sin Række Vinduer, hvori Aftensolen purpurrødt speilede sig. Allerede da han kom til den sidste Station, havde han begyndt at føle en hemmelig Uro; nu blev han fuldstændig betagen af en glad, om end ganske vist noget ængstelig Forvirring. „Gud veed, hvordan man vil tage imod mig? tænkte han: — og hvordan skal jeg træde frem for hende?" For at adsprede sig lidt, gav han sig i Snak med Postillonen, en ærværdig, graaskæget Bonde, som forresten havde taget Betaling af ham for tredive Verster, skjøndt der ikke engang var femogtyve. Litvinov spurgte ham, om han kjendte Godsbesidderinderne, de Schestovske Damer.

— De Schestovske Damer? ja det var nok ikke godt Andet! Det er et meget pænt Herskab, det maa man lade dem: de er Læger for os, forstaaer De! Rundt omkring fra hele Egnen kommer der Folk til dem, ja der gjør saamænd! Bliver En syg, eller han kommer til at skjære sig, eller der ellers saadan kan støde Noget til — saa bare han gaaer op til dem, bliver der strax givet ham et Pulver eller lavet Omslag eller lagt Plaster paa, ja og min Sandten kommer han sig ikke! Men vil En vise sig taknemlig imod dem, saa tager de ikke imod

det. „Det er ikke for Pengenes Skyld, vi gjør det", siger de. De har ogsaa lavet en Skole . . men se det er nu til ingen Verdens Nytte!

Medens Postillonen fortalte, havde Litvinov ikke Øinene fra Huset. Han saae, der kom en Dame i en hvid Kjole ud paa Verandaen; hun blev staaende et Øieblik, og forsvandt saa igjen . . „Er det hende?" Hans Hjerte begyndte at banke voldsomt. „Kjør til, kjør til!" raabte han til Postillonen, der lod Hestene strække ud. Et Par Øieblik endnu — og Vognen rullede ind gjennem den aabne Port. Kapitolina Markovna stod allerede paa Trappen, og ude af sig selv klappede hun i Hænderne og raabte: — Jeg har kjendt ham! jeg kjendte ham først! Det er ham! Det er ham! . . Jeg kunde kjende ham!

Litvinov sprang af Vognen — uden at give Tjeneren, der kom farende, Tid til at lukke Vogndøren op — omfavnede hurtigt Kapitolina Markovna, og foer gjennem Forstuen ind i Salen. Der stod Tatjana. Hun saae paa ham med sine kjære, milde Øine og rakte ham Haanden. Hun var blevet noget mager, men det klædte hende godt. Han tog ikke hendes Haand; han faldt paa Knæ for hende. Det havde hun slet ikke ventet; hun vidste ikke, hvad hun skulde sige, hvad hun skulde gjøre . . hun fik Taarer i Øinene. Hun blev forskrækket, men hendes Ansigt straalede af Glæde. — Grigori Mikai=

lovitsch . . hvad skal det sige . . Grigori Mikailovitsch! sagde hun . . . Men han blev ved at kysse Sømmen paa hendes Kjole, og dybt bevæget mindedes han, hvorledes han engang i Baden ogsaa havde knælet saadan for hende — men dengang . . og saa nu!

— Tanja, gjentog han: — har Du tilgivet mig, Tanja?

— Hvad skal det sige, Tante? spurgte Tatjana Kapitolina Markovna, der i det Samme kom ind i Stuen.

— Forstyr ham ikke, forstyr ham ikke, Tanja, sagde den skikkelige Gamle: — Du seer, han kommer angrende tilbage.

Dog, det er paa Tide at slutte, og vi har heller Intet videre at tilføie. Resten vil Læseren selv kunne gjætte sig til . . . Men Irina?

Hun er endnu stadigvæk fortryllende, tiltrods for sine tredive Aar; de unge Herrer bliver ved at forelske sig i hende, og de vilde gjøre det endnu hyppigere, hvis . . hvis ikke . .

Har Du Lyst, Læser, til at følge et Øieblik med ind i et af de første Huse i St. Petersborg? Du seer der et rummeligt, vi vil ikke sige kostbart — for det Udtryk vilde være for svagt — men strengt fornemt, imposant udstyret Værelse. Bliver

Du ikke greben af en vis ærefrygtsfuld Angst? Saa vild, Du er traadt ind i et Tempel, i et Tempel, der er indviet til den høieste Anstand, den virksomste Dyd, kort sagt, til det Overjordiske. En hemmelighedsfuld, virkelig hemmelighedsfuld Taushed slaaer Dig imøde. Fløilsportièrerne for Dørene, Fløilsgardinerne i Vinduerne, det yppige, svulmende Tæppe paa Gulvet, det Altsammen synes at være bestemt til og indrettet paa at dæmpe og mildne alle raa Lyde og stærke Affekter. De omhyggeligt tilslørede Lamper stemmer til alvorlige Tanker; en fiin Duft trænger gjennem den trykkende Atmosfære, ja, om det saa er Themaskinen derhenne paa Bordet, saa snurrer den afmaalt og beskedent. Fruen i Huset, en Dame, der er høit anseet i Petersborgs fine Verden, taler saa sagte, saa man har ondt ved at høre, hvad hun siger; hun taler altid saadan, aldeles som om der var en meget Syg eller en Døende i Værelset; de andre Damer efterligner hende og hvisker ligeledes ganske sagte, hvorimod Fruens Søster, som er ifærd med at skjænke Thee, bevæger Læberne fuldstændig lydløst, saa en ung Mand, der sidder ligeoverfor hende, og som ved et Tilfælde er sluppen ind i dette Anstandens Tempel, er i største Tvivl om, hvad det egenlig er, hun vil ham. Hun har nu allerede sex Gange hvisket til ham: „Voulez vous une tasse de thé?“ Omkring i Krogene seer man nette unge Herrer; der lyser en stille Servilisme ud af deres Øine, Udtrykket i deres Ansigt er tankeløst roligt, men indsmigrende, Stjerner

og Kors glimter beskedent paa hver Enestes Bryst. Samtalen føres ganske sagte; den dreier sig om geistlige og patriotiske Gjenstande: om Glinkas „hemmelighedsfulde Draabe", om Missionen i Osten, om Klostrene og Broderskaberne i Hvidrusland. Af og til lister gallonerede Tjenere forsigtigt hen over det bløde Tæppe; deres knudrede Lægge, der er presset ind i snevre Silkestrømper, farer lydløst sammen ved hvert Skridt, de gjør, og denne de tykke Musklers ærbødige Sitren forøger Indtrykket af det Høitidelige, det Anstandsfulde, det Ærefrygtsindgydende . . . Jo, det er et Tempel, et sandt Tempel!

— Har De seet Madame Ratmirov idag? spørger en af Damerne ængsteligt.

— Jeg traf hende henne hos Lise, svarer Værtinden i Aolsharpetone: — det gjør mig ondt for hende, hun har et ondskabsfuldt Gemyt . . elle n'a pas la foi.

— Ja . . ja, gjentager Damen: — jeg kan huske, Peter Ivanovitsch sagde meget træffende om hende, qu'elle a . . . qu'elle a et ondskabsfuldt Gemyt.

— Elle n'a pas la foi, aander Værtindens Stemme: — c'est une âme égarée, hun har et ondskabsfuldt Gemyt.

— Hun har et ondskabsfuldt Gemyt, synes Søsterens Læber at gjentage.

Det er netop derfor, de unge Herrer ikke saadan rask væk gaaer hen og forelsker sig i Irina; de er bange for hende, for hendes „ondskabsfulde Gemyt". Den Frase om hende var paa Alles Læber; som enhver Frase indeholdt ogsaa den et Gran Sandhed. Og det er ikke blot de unge Mennesker, der er bange for Irina, nei, ogsaa ældre Folk og Personer af høi Rang og Stand frygter hende; der er nemlig Ingen, der forstaaer saa skarpt og fiint som hun at ramme den svage eller latterlige Side af et Menneskes Karakteer; der er Ingen, der har en saa høi Grad af Evne til ubarmhjertigt at finde det passende Ord for den Slags Svagheder . . og dette Ord smerter saameget dybere, som det kommer fra de smukkeste og elskværdigste Læber . . . Det er vanskeligt at sige, hvad der foregaaer i hendes Sjæl, men Rygtet udpeger ingen af hendes mange Tilbedere som den Udvalgte.

Irinas Gemal gjør rask Karriere paa den Vei, som Franskmændene kalder Ærens. Den velnærede General distancerer ham; den overbærende bliver distanceret. Og i den By, Irina boer i, lever ogsaa vor Ven Sosont Potugin; han seer hende kun en sjelden Gang, og hun føler heller ingen særlig Trang til fremdeles at vedligeholde Forbindelsen med ham . . . Barnet, som var betroet til hans Varetægt, er for nylig død.

Iwan Turgénjew.

(Af Prosper Merimée.)

Hr. Iwan Turgénjew's Navn er nu populært i Frankrig; Alt, hvad han skriver, bliver ventet med samme Utaalmodighed og læst med ligesaa stor Fornøielse i Paris som i St. Petersborg. Man kalder ham en af Cheferne for den realistiske Skole. Hvad enten det er meent som Kritik eller som Lovtale, saa troer jeg dog ikke, at han hører til nogen Skole; han følger sin egen Inspiration. Som alle gode Romanforfattere har han kastet sig over Studiet af det menneskelige Hjerte, denne Mine, der ikke er udtømt, skjøndt den er blevet exploiteret saa længe. En fiin, nøiagtig, undertiden minutiøs nøiagtig Jagttager, som han er, komponerer han sine Figurer paa eengang som Maler og som Digter. Han er ligesaa fortrolig med deres Ansigtstræk som med deres Lidenskaber. Han kjender deres Vaner, deres Gestus; han hører dem tale og stenograferer deres Samtaler. Den Kunst, hvormed han af alle Enkelthederne danner et fysisk og moralsk Hele, er saa stor, saa Læseren seer et Portræt istedetfor et Fantasibillede. Takket være Hr. Turgénjew's Evne til,

i en vis Forstand, at kondensere sine Jagttagelser og give dem en skarpt begrændset Form, støder han os ikke meer end Naturen, naar han fremstiller for os et eller andet extraordinært og unormalt Tilfælde. I sin Roman „Fædre og Sønner" viser han os en ung Pige, som har store Hænder og smaa Fødder. Der pleier i Reglen i den menneskelige Struktur at være en vis Harmoni mellem Hænder og Fødder; men Undtagelserne er ikke saa sjeldne i Naturen som i Romanerne. Hvorfor har denne fortryllende Frøken Katia store Hænder? Forfatteren har seet, at hun havde det, og af Kjærlighed til Sandheden begaaer han den Indiskretion at sige os det. Hvorfor er Hamlet korpulent og stakaandet? Skal man med en opfindsom tydsk Professor troe, at da Hamlet var uresolut og tvivlraadig, maatte han nødvendigviis have et lymphatisk Temperament, ergo Anlæg til Embonpoit? Men Shakespeare havde ikke læst Cabanis, og jeg vilde hellere antage, at da han forestillede sig Prindsen af Danmark saaledes, tænkte han paa den Skuespiller, som skulde spille Rollen, dersom det ikke forekom mig endnu sandsynligere, at Digteren havde foran sig et Fantom, der var skabt af hans Indbildningskraft og som aftegnede sig ganske tydeligt og detailleret for „hans Sjæls Øie" (in the mind's eye). Erindringer, Idee-Associationer, som man selv ikke kan gjøre sig Regnskab for, tager uvilkaarlig Magten over den, der er vant til at studere Naturen. I sine Digtninger omfatter han med et eneste Øiekast en heel Skare Enkeltheder, der er forenede ved et eller andet hemmelighedsfuldt Baand, som han føler, men som han maaskee ikke kan forklare. Lad os desuden lægge Mærke til, at Lig-

heden, Livet i et Portræt ofte beroer paa et enkelt Træk. Jeg kan huske, at jeg har hørt Sir Thomas Lawrence, der ganske sikkert var en af de største Portrætmalere i dette Aarhundrede, hævde denne Theori. Han sagde: „Vælg dem et bestemt Træk i Deres Models Ansigt; kopier det omhyggeligt, ja slaviſk; De kan saa gjerne flattere alle de andre Træk. De vil faae et Portræt, der ligner, og Modellen vil være tilfreds!“

Lawrence, det smukkeste europæiske Aristokratis Maler, gjorde sig megen Umag med at vælge det Træk, der skulde kopieres slaviſk. Hr. Turgénjew smigrer ikke meer end en Fotograf og kjender ikke noget til Romanforfatternes sædvanlige Svagheder overfor deres Fantasis Børn. Han fremstiller dem med deres Feil, ja med deres Latterligheder, og overlader til Læseren at opsummere de gode og de slette Sider og at dømme i Konsekvens deraf. Han søger endnu mindre at vise os sine Figurer som Typer paa en vis Lidenskab eller som Repræsentanter for en vis Idee, efter den gamle, forslidte Maneer. Han med sin fine analyserende Methode finder intetsteds almindelige Typer, han kjender kun Individualiteter. Og ærlig talt, existerer der i Naturen et Menneske, som kun har een Lidenskab eller som, uden at skeie ud til Siden, bliver ved at forfølge een og samme Idee? Det Menneske vilde unægtelig være endnu forfærdeligere end Manden „med en eneste Bog“, som Terents var bange for.

Denne Upartiskhed, denne Sandhedskjærlighed, der er det eminente Træk i Hr. Turgénjew's Talent, forlader ham aldrig. Naar man nuomstunder skriver en Roman, hvis Figurer er hentede blandt vore Samtidige, er det

vanskeligt ikke at komme til at behandle et af de store Spørgsmaal, der bevæger vore moderne Samfund, eller idetmindste at undgaae at lade sin egen Mening om de Revolutioner, som foregaaer i Sæderne, skimte igjennem. Alligevel vil man ikke være istand til at sige, om Hr. Turgénjew beklager Tabet af Samfundet paa Alexander den Førstes Tid, eller om han foretrækker Samfundet paa Alexander den Andens. Ved sin Roman „Fædre og Sønner" har han paadraget sig baade de unge Mænds og de Gamles Forbittrelse; begge Parter paastod, at de var blevet bagvadskede. Han har kun været upartisk, og det er Noget, som Partierne ikke gjerne tilgiver. Jeg kunde ønske at tilføie, at man maa vogte sig for at betragte Bazarov som Repræsentant for den progressistiske Ungdom, eller Paul Kirsanov som den komplette Model for den gamle Skole. Det er to Figurer, som vi har seet et eller andet Sted. De existerer uden Tvivl, men de er ikke Personifikationer hverken af Aarhundredets Ungdom eller af dets gamle Mænd. Det vilde rigtignok være meget ønskeligt, om alle unge Mænd havde ligesaa megen Aand som Bazarov og alle de Gamle ligesaa noble Følelser som Paul Kirsanov.

Hr. Turgénjew holder de store Forbrydelser borte fra sine Værker, og man maa ikke søge Tragediescener i dem. Der skeer kun Lidt i hans Romaner. Der kan ikke tænkes noget mere Simpelt, Intet, som ligner det daglige Liv mere, end Fablen i dem, og det er atter en af Konsekvenserne af hans Sandhedskjærlighed. Den fremskridende Civilisation stræber efter at forjage Voldsomheden fra vort moderne Samfund, men den har ikke

kunnet forandre de Lidenskaber, som Menneskehjertet gjemmer. Den Form, Lidenskaberne antager, er blevet mildnet, eller, om man vil, slidt af, ligesom et Pengestykke, der har været længe i Cirkulation. Hverken blandt de Rige eller de Simple seer man nu synderlig tidt en Macbeth eller en Othello; men der er dog bestandig Ærgjerrige og Skinsyge, og de Kvaler, Othello lider, før han kvæler Desdemona, dem kan en parisisk Borger have udstaaet, før han forlanger Skilsmisse. Jeg har kjendt en Kommis, der vistnok neppe havde seet i en djævelsk Hallucination „en Dolk, hvis Skaft raktes hans Haand"; men han havde bestandig en Bureauchef-Lænestol med forgyldte Nagler for Die, og den Lænestol drev ham til at bagvaske sin Foresatte, for at han selv kunde faae hans Plads. Det er disse „intime Dramaer", som man nutildags kalder dem, Hr. Turgénjew's Talent synder at beskæftige sig med og hvori det glimrer.

Hans første Værk „Af en Jægers Dagbog", en Suite Noveller, eller rettere smaa, høist originale Skitser, kom til os som en Aabenbaring af de russiske Sæder og gav os strax Maalestokken for Forfatterens Talent. Jeg troer ikke, jeg overdriver, naar jeg siger, at denne Bog har havt en vis Indflydelse, og det en ikke ringe Indflydelse, paa den store Forholdsregel, som har gjort Alexander den Andens Regering berømt: de Livegnes Emancipation. Den er ikke, saaledes som Mistriss Beecher-Stowes Bog til Fordel for Negerne, en voldsom Forsvarstale, og Hr. Turgénjews russiske Bonde er ikke et Fantasibillede som Onkel Tom. „Mujiken"*) er ikke flatteret, og

*) Bonden.

Forfatteren viser os ham ligesaavel med hans slette Instinkter, som med de Egenskaber, der udmærker ham. Den russiske Bonde er en Blanding af Bonhomi og Forslagenhed, af Stivnakkethed og Lydighed, af Ydmyghed og Selvtillid. Taalmodighed og Resignation er hans fornemste Dyder, Løgnagtighed og Bedragelyst hans herskende Laster, hvad enten han nu har dem af Naturen, eller det er Slaveriet, der har givet ham dem. Ligesom John Bull er. Personifikationen af den engelske Plebeier, har den russiske Bonde sin imaginære Repræsentant i de nationale Legender.

Det er en vis Elias fra Murom, en stor Æder, en forsoren Dranker, en Slags herkulisk Broder Lystig. Vee den, som kommer ilag med Elias fra Muroms knyttede Næve! Man har desuden et Ordsprog i Rusland, som jeg ikke drister mig til at oversætte ordret: „Bonden estimeres ikke saameget som saa, men han er Mand for at æde Gud." Disse saa taalsomme Mennesker har dog en Følelse af deres egen Styrke, og de har undertiden viist den. Det var de Livegne, som skaffede den Eventyrer en Krone, der i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede stjal Navnet Demetrius; det var dem, der bragte Keiserdømmet i Fare, i 1670 under Stenka-Razins Kommando, og et Aarhundrede efter under Pugatschevs. Ifølge den folkelige Tradition er Stenka-Razin ikke død. Denne de undertrykte Slavers stærke og blodige Hævner har ved sin Gudfader, Djævlens, Hjælp frelst sig ud af Fængslet og lever ovre bag det blaa Hav. I en „Mujiks" Øine kan Intet være mere fjernt end dette Hav. I 1773 kom Stenka Razin igjen; dengang lod han sig kalde Pugatschev.

Man har paastaaet, at Pugatschev var blevet levende radbrækket; jovist, nei han er vendt tilbage til det blaa Hav, og der lever han den Dag idag og bier, til den guddommelige Vrede er blevet opirret af de talløse Uretfærdigheder. Naar Umoraliteten er naaet til det Punkt, at man kommer Tælle istedetfor Vox i Kirkelysene, saa vil Stenka-Razin inkarnere sig for sidste Gang, og saa skal man see Løier! Se det er Mujikens Legender. Er nu denne Kæmpe, der er resigneret, men kjender sin egen Styrke, blevet afvæbnet ved Emancipationen? Vi haaber det, og Alt leder til at troe det.

Der behøvedes al den Kunst og al den Takt, som Hr. Turgénjev lægger for Dagen i sine Kompositioner, for at kunne tale om Slaveriet i Rusland uden at sætte den revolutionære Trompet for Munden eller gjøre sig skyldig i Overdrivelser, hvoraf Resultatet blot vilde have været, at man havde kjedet istedetfor at overbevise Læseren. Ifølge Turgénjew har en meget talenfuld Kvinde, der har valgt det pseudonyme Navn Vovtshko (ung Ulv), skrevet nogle Noveller om lignende Sujetter, i den Ukrainske Dialekt. Jeg kjender dem kun af en russisk Oversættelse, som Hr. Turgénjew har besørget. Farverne er saa mørke, saa Billedet virker frastødende. Det kan være, det er korrekt; jeg er bange for det, men man foretrækker at troe, det er falsk, og det opvækker langt mere Rædsel end Medlidenhed. Man siger paa Korsika, naar man taler om en skrækkelig Situation: „si vuol la scaglia“. Slyngen frem! Det er det, man føler, naar man læser den første Novelle i denne Samling, „Kosakpigen.“ Hr. Turgénjews Fremgangsmaade er heelt anderledes. Hans

Maadehold, hans Upartiskhed, den Umag, han gjør sig for at skjule sine egne Anskuelser, giver hans Fortællinger en Kraft, som den meest veltalende Deklamation aldrig vil kunne naae. Gjennemtrængte af en mild og sørgmodig Poesi efterlader de et langt varigere Indtryk end den Indignation, Vovtshkos Növeller vækker.

Man veed, at alle de Malere, der har været Mestre i at fremstille den menneskelige Figur, har været store Landskabsmalere, naar de vilde være det, og man vil ikke forbauses ved at træffe hos Hr. Turgénjew, denne indtrængende Undersøger af det menneskelige Hjerte, Talent til at iagttage og beskrive Naturbilleder og Naturstemninger. Altid nøiagtig og ædruelig hæver han sig ofte, uden tilsyneladende at bestræbe sig derfor, til Poesi, ved den Fart, der er i hans Indtryk, og ved den Kunst, hvormed han fremhæver de karakteristiske Træk i sine Beskrivelser. Og det er ikke blot hans eget Lands Natur, han lærer os at føle og forstaae; naar man læser han Novelle „Visioner", er det umuligt Andet, end at man maa beundre Afvexlingen og Naturtroskaben i disse saa forskjellige Landskaber. Enhver, som en Nat, fra et høitliggende Punkt, har betragtet den romerske Campagne, vil mindes disse forskjelligtformede Vandpytter, der træder frem som klare Punkter paa en med sorte Urter bevoxet Flade og gjenspeiler en lysende Himmel. Hr. Turgénjew sammenligner dem med smaa Speilskaar. Man kunde ganske sikkert finde en mere nobel Sammenligning, men jeg tvivler om, at man kunde give et i den Grad nøiagtigt Billede. Og nu i den samme Novelle, hvor han kalder hiin Sommernat i St. Petersborg en syg Dag, er det ikke et af disse

Træk, som man ikke glemmer igjen, fordi de giver en sand og korrekt Idee, udtrykt paa den tydeligste og mest energiske Maade? Forresten er hele denne glimrende Fantasi „Visioner“ kun en Slags Ramme om en Række Landskaber, der alle er forskjellige og allesammen vidunderligt malede.

Jeg hører ikke til dem, der maaler et Arbeides Værd efter Bindantallet. I mine Øine staaer den Kunstner, der har graveret visse græske Medailler, ligesaa høit som den, der har hugget en Statue; der er imidlertid en Fordom i Favør af de omfangsrige Værker, og jeg deler den til en vis Grad. Hvor kan man Andet end godskrive en Forfatter de Vanskeligheder, som et betydeligt Arbeide fører med sig, den Tristighed, der hører til at paabegynde, og den Udholdenhed, der hører til at fuldende det. Hvis Homér havde skrevet over forskjellige Emner skreegtyve smaa Poemer, der hver var ligesaa store som en Sang i Iliaden, vilde han saa endnu bestandig være Digternes Konge? Paa den anden Side stiller man i Reglen store Fordringer til en Komposition af mindre Omfang, medens Horats tillader Forfatteren at falde en Smule iføvn i Midten af et stort Værk. Versene i en Sonnet maa tvertimod allesammen være udmærkede . . . Alt i Alt troer jeg, at Faren ved et altfor begrændset Sujet bestaaer i, at man stadigvæk anvender en altfor minutiøs, maaskee skæbnesvanger Omhu paa et saadant Arbeide. Man lader sig uvilkaarligt forlede til at behandle mangfoldige mindre vigtige Detailler med en overdreven Omhu og til at søge at opveie det mindre Omfattende i den valgte Grundtanke ved Udførelsens Finhed. Man udsætter sig da for kun

at komme til at see Naturen fra dens smaa Sider, og man forfeiter Kunstens Maal, ligesom de Malere, der i deres Billeder giver alt det Akcessoriske med en saadan Fuldendthed, saa Betragterens Opmærksomhed rettes herpaa og ignorerer Hovedfigurerne.

Jeg har tidligere søgt at vise*), hvorledes det russiske Sprogs beundringsværdige Rigdom blev et Skjær for mange af de Forfattere, der betjener sig af det, og dette Skjær — har Hr. Turgénjew ikke altid undgaaet. Han fortaber sig undertiden i Beskrivelser, der utvivlsomt er meget smukke, men som kunde forkortes, han holder af og han brillerer med at anføre fine Nuancer, og optaget, som han er, af dette Arbeide, hvis Fortjenstfuldhed og hvis Vanskeligheder jeg ikke undervurderer, udsætter han sig for at lade en interessant Handling tabe i Fart og Styrke. Visse Skuespillere, og det meget store Skuespillere, begaaer undertiden den Feil at beskæftige sig altfor meget med Ordene i deres Rolle og ikke tilstrækkeligt med Rollens almindelige Karakteer. Man kalder det, troer jeg, at „markere Meningen", og det undlader ikke at behage Publikum, som har let ved at opfatte Skuespillerens Talent til at variere Stemmens Tonefald. Ved saaledes at markere Meningen er jeg bange for, man gaaer feil af Forfatterens, og at man tilskriver ham Træk, som han ikke har tænkt paa. I Camilles Forbandelser lagde Mlle. Rachel et ironisk Eftertryk paa den sidste Halvdel af Verset:

Saper tes fondements encor mal assurés.

---

*) I en Artikel om Puschkin.

Hun saa at sige understregede den ved en beundringsværdig Toneforandring; men mon Corneille vilde have billiget det? Enhver, der har hørt Ord, som er presset frem af Lidenskaben, har kunnet iagttage, at de kommer hurtigt og med en Voldsomhed, som ikke i nogen særlig Grad tilsteder fine Overgange. Jeg forstaaer Camilles Forbandelser som en Række hurtigt artikulerede og, jeg vover at tilføie, monotone Skrig.

Det forekommer mig, at de fremragende Egenskaber ved Hr. Turgénjews Talent maatte sikkre ham en stor Sukces paa Theatret. De Feil, som jeg har tilladt mig at paapege hos Romanforfatteren, det vil sige, lidt for megen Langsomhed i Intrigens Udvikling og en altfor stor Rigdom paa Detailler, maatte nødvendigviis forsvinde paa Scenen, hvor Forfatteren hverken kan kommentere sine Personers Bevægelse eller deres Tale. Og i Virkeligheden giver de to eller tre Dramaer, Hr. Turgénjew har publiceret, og hvori der er det samme Liv og den samme Naturtroskab som i hans Romaner, — de giver intet Holdepunkt for den Kritik, som jeg nylig fremførte. Jeg veed ikke, om disse Arbeider har været opførte, jeg er tilbøielig til at troe, at de snarere har været bestemt til at læses end for Scenen; jeg mener den moderne Scene, der ikke, som f. Ex. paa Moliéres Tid, nøies med Udvikling af Karakterer og Lidenskaber, men hvor der kræves Bevægelse og en sammensat Intrige.

Forresten, jeg skynder mig at tilføie det, træffer de Bebreidelser, jeg har rettet mod Hr. Turgénjew, mere hans første Kompositioner end hans sidste Værker. Den fortryllende Roman „Røg" har en rask fremadskridende

Handling, aldeles i Overensstemmelse med Horats Forskrift. Her tjener de lykkeligt valgte Detailler til Karakterernes Udvikling og forbereder de dramatiske Situationer. For at forstaae Irina, maa man passe yderst omhyggeligt paa og saa at sige ikke lade en eneste af hendes Gestus eller hendes Blik undgaae Ens Opmærksomhed. Hun er en af disse dæmoniske Skabninger, hvis Koketteri er saameget farligere, som hun er modtagelig for Lidenskab; men hendes Lidenskab er en Lygtemand, der slukkes pludselig efter at have tændt en Ildebrand. Hun elsker — Don Juan var ogsaa altid forelsket — men hun elsker paa sin Maade. Stolthed, Lyst til Eventyr, Nysgjerrighed, først og fremmest Trang til at herske og til at udøve sin Magt, det er det, hun antager for Kjærlighed. En meget smuk, lidt indskrænket og meget fri ung Pige, der fordum var en Pryd for Scenen, sagde engang: „Hvor jeg er ulykkelig! Jeg bliver ikke saasnart forelsket i En, før jeg elsker en Anden!“ Irina har Aand, hun er den fine Dame, hun vilde fortørnes over at blive sammenlignet med hiin Kvinde, men den stakkels Aktrice elskede Alverden; Irina elsker til Syvende og Sidst kun sig selv. Litvinov, hendes Elsker, kjender hende godt og duperes ikke af hende. Han har maalt den Afgrund, hun vil trække ham ned i; han følger hende, slagen af Samvittighedsnag og Rædsel. Han er forhexet. Denne Situation er behandlet af Forfatteren med en gribende Sandhed.

Ved Siden af Litvinov staaer der en Mand, som er ulykkeligt forelsket i Irina, en af den Slags Elskere, man i Italien kalder en „patito“. Det er en Mand med Hjerte, med megen sund Menneskeforstand og Intelligens,

men betvungen af Lidenskaben, en Alceſt, der er opdraget i Celimene's Skole, uden Spor af Haab eller Illuſion, og ſom er i den Grad ydmyget af hende, at hun overdrager ham Kommiſſioner til hans foretrukne Rival. Denne Karakteer, en Blanding af Bonhomi og melankolſk Ironi, gjør en overordenlig original Virkning; og man indvende ikke, at Potugin har formegen Aand til at kunne ſpille ſaadan en Rolle; han elſker Irina, der er ikke den Ydmygelſe, ſom han ikke finder ſig i, naar hun blot vil tillade ham at leve i hendes Nærhed. Han er betalt for Alt, hvad han har lidt, naar hun værdiges at viſe ham, at hun troer paa hans blinde Hengivenhed.

Jeg har allerede talt om Hr. Turgénjews Talent til at give de Perſoner, han ſkaber, en Individualitet. Naar man har læſt „Røg", troer man, man har ſeet Irina, og man vilde kunne kjende hende igjen i en Salon. Hvis jeg er rigtigt underrettet, blev St. Petersborger-Ariſtokratiet yderſt forbittret, da denne Roman udkom, og vilde i den ſee et ſatiriſk Portræt, der var ſaameget mere brødefuldt, ſom Ligheden var aldeles ſlaaende. Det er ganſke viſt ſandt — hvert Koteri mødte med ſin Original. „Det er rædſomt! ſagde en Blaaſtrømpe i en af Nevſky-Proſpektets Saloner: — ſaadan at bagvadſke Fyrſtinde A . . .!" Længere nede i Byen bebreidede man Hr. Turgénjew, at han havde travesteret Grevinde B. Paa andre Steder igjen havde man Medlidenhed med Fyrſtinde C., der var blevet ſaa nedrigt ſværtet. Barmhjertige Sjæle har udfundet ſaamange Modeller til Irina, ſom der er Bogſtaver i Alfabetet. I Virkeligheden har Hr. Turgénjew hverken leveret et Portræt eller en Satire. Er det hans Brøde, hvis

han ved at hente Trækkene fra Naturen støder paa saadanne, som man kan gjenkjende Originalerne til? Skjøndt Ingen griber og fremstiller med større Styrke end Hr. Turgénjew Tidens Skævheder, Laster og Latterligheder, kan man ikke sige, at han skriver Satirer. Han føler ikke denne ondskabsfulde Glæde, som visse Kritikere føler ved at overraske de menneskelige Svagheder og Platituder paa ferst Gjerning. Den Omhu, som disse Herrer anvender paa at signalisere de usle Sider i den Verden, vi lever i, bringer ham til at opsøge det Gode overalt, hvor det skjuler sig. Uden forudfattet Mening, uden at affektere en banal Filantropi, er han de Svages og de Fattiges Forsvarer. Selv i de meest nedværdigede Naturer har han sin Glæde af at opdage et eller andet Træk, der atter hæver dem i vort Omdømme. Han bringer mig ofte til at tænke paa Shakespeare. Han har hans Sandhedskjærlighed; ligesom den engelske Digter forstaaer han at skabe Figurer af en forbausende Realitet; men trods al den Kunst, hvormed Forfatteren skjuler sig selv bag sine opdigtede Personer, gjætter man dog hans Karakteer, og det giver ham maaskee ikke mindst Adkomst til vor Sympathi.

